

VĚSTNÍK

NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU

2021

OBSAH

Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

10.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2020 (VIII) (20/24)	813
11.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2021 (IV) (21/21, 21/22, 21/31, 21/34, 21/35)	814

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

20/18	Peněžní prostředky určené k plnění národních cílů strategie <i>Evropa 2020</i>	817
20/21	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Generální finanční ředitelství	855
20/23	Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie poskytované na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na opatření ke snížení plýtvání s potravinami	869
20/25	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo spravedlnosti</i> za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva spravedlnosti za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem spravedlnosti pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020	905
21/01	Vybraný majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo zahraničních věcí	939
21/02	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha	967
21/04	Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Správa státních hmotných rezerv	987

Část A

Plán kontrolní činnosti

10. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2020 (VIII)

Číslo kontrolní akce: 20/24

Předmět kontroly:

Prostředky vybírané na základě zákona ve prospěch Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 02/2022
(původní údaj: 12/2021).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/XVIII/2021 na svém XVIII. jednání 29. 11. 2021.

11. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2021 (IV)

Číslo kontrolní akce: 21/21

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státu vynakládané na systém ochrany měkkých cílů

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *vybraní příjemci peněžních prostředků – upřesňuje se:*

Fakultní nemocnice Bulovka, Praha;

Národní knihovna České republiky, Praha;

Ústecký kraj, Ústí nad Labem.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/XVII/2021 na svém XVII. jednání 8. 11. 2021.

Číslo kontrolní akce: 21/22

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie poskytované na podporu sociálních podniků

Změna v položce:

Kontrolované osoby:

– *vybraní příjemci peněžních prostředků – upřesňuje se:*

Ciderie Chříč s.r.o., Praha;

FT & Catering s.r.o., Brniště;

HROCH group s.r.o., Vratimov;

Pivovar Chříč s.r.o., okr. Plzeň-sever;

PLT Liberec s.r.o., Liberec;

Prádelna PRAPOS s.r.o., Ostrava;

Sociální družstvo Stabilita Olomouc, Olomouc;

Spirála Turnov s.r.o., Mírová pod Kozákovem;

Tradiční Hanácká, s.r.o., Vrchoslavice;

Unika Relax Ostrava, s.r.o., Ostrava;

Ústav Pohoda, z. ú., Český Těšín;

Veronika Vachulková, B. Němcové 244, Blatná.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/XVII/2021 na svém XVII. jednání 8. 11. 2021.

Číslo kontrolní akce: 21/31**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie vynaložené na projekt *Metodická optimalizace a zefektivnění systému úhrad nemocniční péče v ČR*

Změna plánu kontrolní činnosti:

- vypuštění kontrolní akce 21/31 z plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2021.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 7/XVII/2021 na svém XVII. jednání 8. 11. 2021.

Číslo kontrolní akce: 21/35**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky na informační podporu protiepidemických činností

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 01/2022
(původní údaj: 11/2021).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 8/XVII/2021 na svém XVII. jednání 8. 11. 2021.

Číslo kontrolní akce: 21/34**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky státu z daně silniční a správa této daně

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení KZ ke schválení: 01/2022
(původní údaj: 11/2021).

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 6/XVIII/2021 na svém XVIII. jednání 29. 11. 2021.

Část B**Kontrolní závěry z kontrolních akcí****Kontrolní závěr z kontrolní akce****20/18****Peněžní prostředky určené k plnění národních cílů strategie *Evropa 2020***

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2020 pod číslem 20/18. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Kinšt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky na evaluace plnění cílů strategie *Evropa 2020* poskytnuty a čerpány účelně a zda byly činnosti Úřadu vlády České republiky a Ministerstva pro místní rozvoj při přípravě podkladů o plnění národních strategických cílů účelné.

Kontrolované osoby:

- Ministerstvo pro místní rozvoj (dále také „MMR“);
- Úřad vlády České republiky (dále také „ÚV“).

Kontrolováno bylo období od roku 2014 do roku 2020, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od února do května 2021.

Kolegium NKÚ na svém XIV. jednání, které se konalo dne 30. srpna 2021,

schválilo usnesením č. 7/XIV/2021

kontrolní závěr v tomto znění:

Prostředky evropských strukturálních a investičních fondů pro ČR a cíle strategie *Evropa 2020*

**Programové období
2014–2020**

**Programové období
2021–2027**

624 mld. Kč

386 mld. Kč

610 mld. Kč

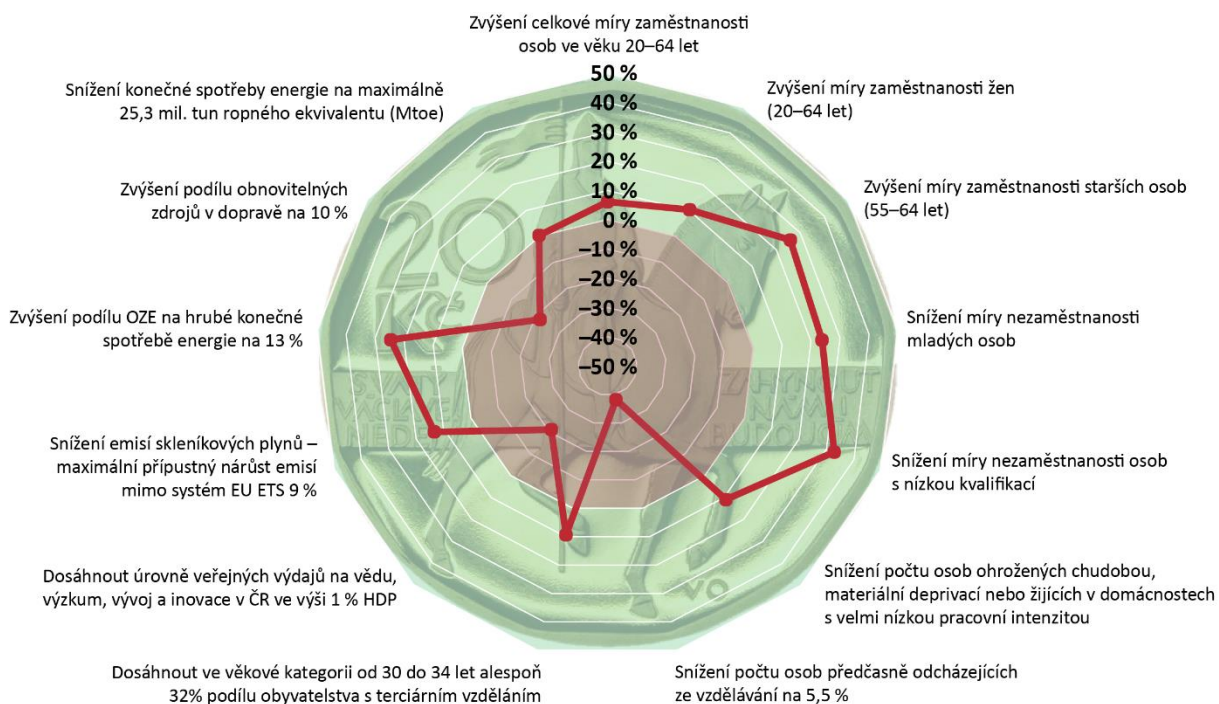
Alokace

**Peněžní prostředky
proplacené
příjemcům
k 31. 12. 2020**

Alokace

(z důvodu srovnatelnosti zahrnuje údaj i alokaci z *Evropského zemědělského fondu rozvoje venkova*, který se v programovém období 2021–2027 mezi ESI fondy nezahrnuje)

Míra plnění či neplnění národních cílů strategie *Evropa 2020* (odchylka dosažených hodnot od cíle v %)

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 NKÚ provedl kontrolu účelnosti peněžních prostředků vynaložených na systém monitorování plnění cílů a hodnocení přínosu evropských strukturálních a investičních fondů¹ (dále také „ESI fondy“) k cílům strategie *Evropa 2020*² (dále také „strategie“), jejíž podstatou je hospodářský růst zohledňující aspekty udržitelnosti a požadavky na inteligentní růst podporující začleňování³. Hodnocení relativního přínosu ESI fondů ke stávajícím cílům strategie poskytuje cennou zpětnou vazbu pro architekturu nových cílů vytyčených pro následující programová období. Systém hodnocení přínosů ovlivňuje využití peněz z ESI fondů, ze kterých bylo pro Českou republiku alokováno v programovém období 2014–2020 přibližně 624 mld. Kč⁴ (pro srovnání je vhodné uvést, že pro programové období 2021–2027 činí tato částka přibližně 610 mld. Kč⁵).

1.2 Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky na evaluace plnění cílů strategie *Evropa 2020* poskytnuty a čerpány účelně a zda byly činnosti Úřadu vlády České republiky a MMR při přípravě podkladů o plnění národních strategických cílů účelné.

1.3 Úřad vlády České republiky ve spolupráci s MMR průběžně monitorovaly a vyhodnocovaly vývoj hodnot národních cílů strategie *Evropa 2020*.

Samotná koordinace nástrojů hospodářských politik, která měla vycházet z výsledků monitoringu a vyhodnocování hodnot národních cílů strategie *Evropa 2020* za účelem předejití jejich nenaplnění, nebyla dostatečně účelná. Jedním z důvodů byla skutečnost, že Úřad vlády České republiky – ač gestor strategie na národní úrovni – k takové koordinaci neměl potřebný zákonný mandát.

MMR zajistilo analytické informace související s řízením rizika nesplnění strategie *Evropa 2020* jen u části cílů.

---

¹ Definice ESI fondů je uvedena v čl. 4 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (dále také „Obecné nařízení“): „*Fondy ESI poskytují prostřednictvím víceletých programů podporu, která doplňuje celostátní, regionální a místní zásahy, za účelem splnění strategie Unie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začleňování a zvláštních úkolů stanovených pro jednotlivé fondy v souladu s jejich cíli vycházejícími ze Smlouvy, včetně hospodářské, sociální a územní soudržnosti, při zohlednění příslušných integrovaných hlavních směrů strategie Evropa 2020 a příslušných doporučení pro jednotlivé země přijatých podle čl. 121 odst. 2 Smlouvy o fungování EU a příslušných doporučení Rady přijatých podle čl. 148 odst. 4 Smlouvy o fungování EU a případně na vnitrostátní úrovni s přihlédnutím k příslušnému národnímu programu reforem*“.

² Tj. hodnocení přínosu ESI fondů v relaci k ostatním zdrojům hospodářského růstu.

³ Vysvětlení pojmu udržitelný a inteligentní růst podporující začleňování obsahuje odst. 2.1.

⁴ Zdroj: Čtvrtletní zpráva o implementaci ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020 za IV. čtvrtletí 2020, vydalo MMR, 2021.

⁵ Zdroj: informační leták *Priority politiky soudržnosti 2021–2027*, vydalo MMR v červnu 2021; částka zahrnuje oproti údaji v letáku navíc alokaci finančních prostředků z *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova* na *Program rozvoje venkova* ve výši zhruba 60 mld. Kč, které v období 2021–2027 mezi ESI fondy zahrnuté nejsou.

Nastavení některých národních cílů strategie nebylo dostatečně ambiciózní, což relativizuje úspěšné dosažení cílových hodnot u většiny cílů.

MMR nastavilo metodické postupy k vyhodnocení příspěvku ESI fondů k dosahování národních cílů strategie *Evropa 2020*; NKÚ tyto postupy považuje za dobrou praxi. Metodické postupy MMR však nebyly stanoveny jako závazné pro gestora strategie, kterým byl Úřad vlády České republiky. Úřad vlády České republiky tyto postupy v praxi neuplatňoval ani dobrovolně.

Úřad vlády České republiky si nezajistil potřebné analytické informace o přínosu ESI fondů k plnění většiny národních cílů v souvislosti s tvorbou, koordinací a monitoringem provádění *Národního programu reform* (dále také „NPR“) v období let 2014–2020 s výjimkou cíle v oblasti úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace (dále také „VaV“).

Za účelem vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020*, jejímž hlavním záměrem bylo dosáhnout inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, obdržel Úřad vlády České republiky peněžní prostředky z operačního programu *Technická pomoc 2014–2020* (dále také „OPTP“). Výstupem projektu však byly pouze studie o příspěvku ESI fondů k hospodářskému růstu. Účel projektu tedy nebyl naplněn. MMR nenaplnění účelu projektu nerozporovalo, což je významný nedostatek v plnění jeho funkce poskytovatele podpory z OPTP.

Činnosti Úřadu vlády České republiky a MMR při zajišťování informací o příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020* tak NKÚ hodnotí jako neúčelné.

1.4 Celkové hodnocení se opírá o následující hlavní zjištění z kontroly:

- a) V plnění povinnosti Úřadu vlády České republiky monitorovat a vyhodnocovat vývoj hodnot národních cílů strategie *Evropa 2020* v souladu s nastavenými pravidly neshledal NKÚ nedostatky (viz odst. 4.3–4.6).
- b) Časné plnění některých cílů a významné překročení jejich cílových hodnot ukazují na neambiciózně nastavené hodnoty těchto národních cílů strategie *Evropa 2020* pro ČR. U 4 ze 13 cílů byla překročena cílová hodnota o více než 20 % (viz odst. 4.7).
- c) Úřad vlády České republiky neplnil dostatečně povinnost koordinovat nástroje hospodářských politik s cílem předejít nenaplnění národních cílů strategie *Evropa 2020*. U 3 ze 13 národních cílů nebyla cílová hodnota dosažena. Jednou z příčin je nedostatek kompetencí pro účinnou koordinaci (viz odst. 4.8–4.11).
- d) MMR analytické informace potřebné pro řízení rizika nesplnění cíle strategie *Evropa 2020* zajistilo jen u části cílů (viz odst. 4.12–4.15).
- e) MMR jako metodický a koordinační orgán v oblasti strategického řízení ESI fondů v ČR stanovilo základní metodický rámec pro vyhodnocování přínosu ESI fondů ke strategiím, ten ale nebyl příslušným usnesením vlády pro Úřad vlády České republiky jako gestora strategie *Evropa 2020* stanoven jako závazný a Úřad vlády České republiky se tímto metodickým rámcem neřídil. Úřad vlády České republiky si nezajistil potřebné analytické informace o přínosu ESI fondů k plnění většiny národních cílů a v rámci projektu podpořeného z OPTP nevyhodnotil přínos ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020* (viz odst. 4.19–4.23 a také písm. g) tohoto odstavce).

- f) Hodnocení příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020* probíhalo ze strany Úřadu vlády České republiky a MMR nesystematicky a jen v nevýznamné míře. Publikované informace (s výjimkou dat o úrovni veřejných výdajů na VaV) není možné považovat za řádné vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů, neboť neposkytují žádnou kvantifikaci zdrojů použitých pro dosažení jednotlivých národních cílů, tím méně porovnání objemů použitých zdrojů s dosaženými hodnotami příslušných národních cílů nebo podíl dopadu použitých prostředků ESI fondů na dosažených hodnotách jednotlivých národních cílů. Provedeno bylo vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů v cca 22 % případů z celkového počtu publikování vyhodnocení příspěvku jednotlivých cílů v NPR v období 2014–2020, přičemž řádné vyhodnocení bylo provedeno v necelých 9 % případů (viz odst. 4.24–4.29).
- g) Ekonometrické modely použité Úřadem vlády České republiky k vypracování výstupů projektu *Evaluace příspěvku ESI fondů k plnění strategie Evropa 2020* (dále také „projekt 079“ nebo „projekt“)⁶ přes svou nespornou kvalitu nevedly k vyhodnocení přínosu ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020*; účel projektu tedy nebyl naplněn (viz odst. 4.30–4.34).
- h) MMR jako poskytovatel podpory schválilo cíl projektu, který nebyl dosažitelný. Následná kontrola MMR zaměřená na výstupy hodnocení příspěvku ESI fondů k dosažení cílů strategie *Evropa 2020* byla jen formální a neúčinná (viz odst. 4.35–4.38).
- i) NKÚ identifikoval příklady dobré praxe vyhodnocování příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020*, a to jak v ČR, tak v jiných členských státech Evropské unie (dále také „EU“) (viz odst. 4.39–4.41).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 Cílem strategie *Evropa 2020* bylo zajistit, aby „hospodářské oživení Evropské unie po hospodářské a finanční krizi („Velké recesi“) bylo podporováno řadou reforem, aby mohly být do roku 2020 vybudovány pevné základy pro růst a tvorbu pracovních míst.“⁷ Strategie řešila strukturální slabiny hospodářství Evropské unie, ekonomické a sociální problémy a do jisté míry i dlouhodobé výzvy globalizace a stárnutí populace. Strategie *Evropa 2020* měla umožnit, aby EU dosáhla růstu:

- inteligentního, a to rozvíjením ekonomiky založené na znalostech a inovacích;
- udržitelného, podporou konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiky méně náročné na zdroje;
- podporujícího začlenění prostřednictvím ekonomiky s vysokou zaměstnaností, jež se vyznačuje sociální a územní soudržností.

2.2 EU si pro tuto strategii vytyčila pět hlavních měřitelných cílů, které bylo třeba splnit nejpozději do konce roku 2020:

- nejméně 75 % obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let by mělo být zaměstnáno;

⁶ Registrační číslo projektu CZ.08.1.125/0.0/0.0/15_001/0000079.

⁷ Sdělení Evropské komise KOM(2010) 2020 v konečném znění: *Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* (dále také „strategie Evropa 2020“).

- 3 % hrubého domácího produktu Evropské unie by měla být investována do výzkumu a vývoje;
- v oblasti klimatu a energie snížit nejméně o 20 % emise skleníkových plynů, zvýšit na 20 % podíl obnovitelných zdrojů energie a zvýšit o 20 % energetickou účinnost;
- snížit podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, pod hranici 10 % a nejméně o 40 % zvýšit počet absolventů terciární úrovně vzdělání;
- snížit počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením o 20 milionů.

2.3 Každý členský stát EU měl přizpůsobit plnění strategie *Evropa 2020* své konkrétní situaci. Evropská rada schválila⁸ návrh Evropské komise převést cíle EU po diskuzi s každým členským státem do podoby vnitrostátních cílů a směrů, které zohlední situaci každého státu a úroveň ambicí dosažitelných pro daný členský stát v rámci všeobecného úsilí EU o splnění stanovených cílů (blíže viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru – *Přehled národních cílů ČR strategie Evropa 2020 a jejich vývoj*).

2.4 Ačkoliv cíle nebyly právně závazné, představovaly základní předpoklady pro dosažení inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění (ad odst. 2.1) na úrovni členských států i EU jako celku a mají sloužit jako významné měřítko plnění NPR. Pokrok v dosahování těchto politických závazků členských států byl každoročně institucemi EU hodnocen v rámci tzv. evropského semestru.

2.5 Členské země v rámci evropského semestru pravidelně prezentovaly Evropské komisi své plány hospodářských politik pro daný rok a uváděly v nich konkrétní opatření, která uskutečňovaly pro naplnění strategie *Evropa 2020*, přičemž zvláštní důraz kladly na úsilí ke splnění vnitrostátních cílů. Tyto plány ČR prezentovala v *Národním programu reform*, který každoročně aktualizovala. Evropská komise podle politických priorit EU vydává doporučení k hospodářsko-politickým krokům a reformám pro Radu EU, která na základě toho vydá svá doporučení. Realizaci opatření vedoucích k naplnění plánů uvedených v NPR prezentovala ČR v každoročních *zprávách o realizaci NPR* (dále také „ZoR NPR“).

2.6 K dosažení cílů strategie *Evropa 2020* měly přispět finanční i nefinanční faktory. Mezi nefinanční faktory patřilo zejména další prohlubování jednotného trhu a odstraňování souvisejících překážek a prohlubování mezinárodní obchodní spolupráce se zeměmi mimo EU (dohody o volném obchodu). Z finančních faktorů měly být jedním z hlavních nástrojů pro dosahování cílů strategie *Evropa 2020* prostředky rozpočtu EU⁹. Význam rozpočtu EU však nespočíval v jeho absolutní hodnotě, neboť sám o sobě tvoří jen malou část celkových výdajů v EU (zhruba kolem 2 % veřejných výdajů všech členských států EU¹⁰). Význam těchto prostředků je spíše iniciační, udávající investiční trendy v souladu s celoevropskými prioritami, podporující synergie a mobilizaci ostatních zdrojů, ať už veřejných nebo soukromých. Z ESI fondů, které představují téměř polovinu celkových výdajů rozpočtu EU, bylo v programovém období 2014–2020 pro ČR vyčleněno téměř 624 mld. Kč. Mezi požadavky na obsah dvou zpráv

⁸ Závěry Evropské rady z 26. 3. 2010 (EUCO 7/10).

⁹ Dalšími nástroji k dosahování cílů strategie *Evropa 2020* měly být tzv. stěžejní iniciativy EU v jednotlivých oblastech strategie (např. zlepšit rámcové podmínky pro inovace v podnicích, tj. vytvořit jednotný patent EU).

¹⁰ Zdroj: *Rozpočet EU v kostce*, vydala Evropská komise v roce 2019.

*o pokroku při provádění Dohody o partnerství*¹¹ (dále také „ZoP“), které měly během programového období 2014–2020 poskytnout dvakrát (v roce 2017 a 2019) zpětnou vazbu o účinnosti vynaložených prostředků ESI fondů při dosahování vytyčených strategických cílů, bylo zodpovězení otázky „**Jaký je příspěvek ESI fondů k jednotlivým cílům této strategie?**“

2.7 Dokumentem zajišťujícím provázanost mezi společnými cíli strategie *Evropa 2020* a zaměřením programů financovaných z ESI fondů v ČR je *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020* (dále také „DoP“). DoP je dokument, který stanoví strategii členského státu, priority a opatření pro účinné a efektivní využívání ESI fondů za účelem dosahování cílů strategie *Evropa 2020*.

2.8 Podmínkou úspěšné realizace programů financovaných z ESI fondů a zároveň naplňování strategických cílů je jejich účinný monitoring a provádění evaluací¹². Tyto evaluace poskytují analytický podklad pro vhodnou prioritizaci podporovaných opatření a zároveň zpětnou vazbu využitelnou pro případnou úpravu této prioritizace a dalších aspektů provádění ESI fondů s cílem dosáhnout strategických cílů.

2.9 Vláda ČR stanovila institucionální rámec a odpovědnost pro naplnění DoP v pravidlech řízení Dohody¹³, přičemž klíčovými zastřešujícími subjekty v tomto směru jsou Úřad vlády České republiky a Ministerstvo pro místní rozvoj.

2.10 **Úřad vlády České republiky** byl gestorem strategie *Evropa 2020*. Ve vztahu k předmětu kontroly odpovídal za monitoring plnění národních cílů strategie *Evropa 2020*, jehož výstupy každoročně aktualizoval v rámci NPR, a rovněž za koordinaci nástrojů hospodářských politik, které vedly k naplňování cílů strategie *Evropa 2020*. Úřad vlády České republiky odpovídal také za vyhodnocení přínosu ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020*, k čemuž měl využít

---

¹¹ Čl. 52 odst. 2 Obecného nařízení uvádí, jaké informace musí zahrnovat a analyzovat ZoP. Mimo jiné musí obsahovat „*b) pokrok při plnění strategie Unie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění a při plnění zvláštních úkolů jednotlivých fondů uvedených v čl. 4 odst. 1 prostřednictvím příspěví fondů ESI ke splnění vybraných tematických cílů, a to zejména s ohledem na milníky stanovené ve výkonnostním rámci pro jednotlivé programy a na podporu cílů v oblasti změny klimatu*“. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/207 ze dne 20. ledna 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k Obecnému nařízení, dále v příloze I v části 2 pod písm. a) stanoví, aby členský stát v ZoP uvedl: „*Popis a hodnocení pokroku, jehož bylo dosaženo při plnění vnitrostátních cílů v rámci strategie Evropa 2020, a příspěví ESI fondů k tomuto účelu s odkazem na milníky stanovené ve výkonnostním rámci a případně na podporu cílů v oblasti změny klimatu.*“

¹² Vysvětlení pojmů dle portálu dotaceeu.cz: Evaluací, resp. hodnocením se rozumí proces založený na důkladném sběru informací a na jejich odborném vyhodnocování s cílem získat spolehlivé podklady pro řízení implementace a strategické rozhodování. Hodnocení tak přispívá k hospodárnosti při nakládání s veřejnými prostředky a při jejich čerpání. V případě evaluací v oblasti ESI fondů se hodnotí nastavení strategií, politik, programů a projektů, jejich design, implementace a účinky. Záměrem je vyhodnotit relevanci a naplnění cílů (účelnost), dosažení efektivity, hospodárnosti a udržitelnosti. Hodnocení se provádějí před zahájením programového období či vlastní realizace (ex-ante), během nich (ad-hoc, ongoing nebo mid-term) a po nich (ex-post). Hodnocení jsou zakotvena v čl. 54 a násl. Obecného nařízení. Dále jsou upravena v *Metodickém pokynu pro evaluace v programovém období 2014–2020* vydaném MMR dne 9. srpna 2013 na základě usnesení vlády České republiky ze dne 9. srpna 2013 č. 597, k *Souboru metodických dokumentů k oblastem evaluace, zásadám tvorby a používání indikátorů, způsobilosti výdajů a jejich vykazování a řízení rizik v programovém období let 2014 až 2020*.

¹³ Usnesení vlády České republiky ze dne 12. června 2013 č. 448, k *Pravidlům řízení a koordinace Dohody o partnerství v programovém období 2014–2020*.

projekt *Evaluace příspěvku ESI fondů k plnění strategie Evropa 2020*, a ve spolupráci s MMR formuloval z toho vyplývající případné návrhy na efektivnější využití ESI fondů.

2.11 **Ministerstvo pro místní rozvoj** je metodický a koordinační subjekt v oblasti strategického řízení ESI fondů v ČR. MMR v roli Národního orgánu pro koordinaci (dále také „NOK“) metodicky nastavuje systém poskytování podkladů pro hodnocení příspěvku ESI fondů programového období 2014–2020 k naplňování cílů strategie *Evropa 2020*, připravuje ve spolupráci s řídicími orgány návrhy realokací prostředků mezi operačními programy a předkládá je k projednání Radě pro ESI fondy¹⁴, vykonává roli řídicího orgánu operačního programu *Technická pomoc 2014–2020* poskytujícího podporu na evaluační projekty a zároveň vykonává jejich kontrolu.

2.12 V ustanovení Pravidel řízení Dohody týkajících se hodnocení příspěvku ESI fondů k dosahování cílů strategie *Evropa 2020* je kladen důraz na spolupráci mezi Úřadem vlády České republiky a MMR při tomto hodnocení. Nutnost spolupráce těchto institucí vyplývá i z faktu, že MMR poskytlo Úřadu vlády České republiky na projekt *Evaluace příspěvku ESI fondů k plnění strategie Evropa 2020* (viz odst. 2.10) dotaci z OPTP ve výši 1,3 mil. Kč. Z tohoto vztahu příjemce a poskytovatele dotace vyplývala povinnost Úřadu vlády České republiky naplnit účel projektu a dosáhnout projektových cílů a povinnost MMR ověřit kontrolou dosažení projektových cílů.

III. Rozsah kontroly

3.1 Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda byly peněžní prostředky na evaluace plnění cílů strategie *Evropa 2020* poskytnuty a čerpány účelně a zda byly činnosti Úřadu vlády České republiky a Ministerstva pro místní rozvoj při přípravě podkladů o plnění národních strategických cílů účelné.

3.2 Za účelné se považuje takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů¹⁵. Činnosti kontrolovaných orgánů byly tedy účelné, když sledovaly plnění národních cílů strategie *Evropa 2020* a řídily rizika případného nesplnění národních cílů a metodicky nastavily a dodržovaly postupy pro vyhodnocování příspěvku ESI fondů k národním cílům.

3.3 K naplnění cíle kontrolní akce posuzoval NKÚ tyto kontrolní otázky:

- A. Byly činnosti kontrolovaných osob (Úřadu vlády České republiky a MMR) při přípravě podkladů a informací o plnění národních strategických cílů strategie *Evropa 2020* účelné?
- B. Zajistily kontrolované osoby analytické informace o přínosu ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020* účelně?

3.4 NKÚ provedl kontrolu u Úřadu vlády České republiky jako gestora strategie *Evropa 2020* a příjemce prostředků OPTP při realizaci projektu 079. NKÚ dále provedl kontrolu u MMR jako

¹⁴ Rada pro ESI fondy je podle ustanovení § 18 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění účinném do 30. 6. 2021, poradním orgánem vlády v oblasti koordinace pomoci poskytované Evropskou unií ze všech ESI fondů. Rada sama o sobě nemá právní subjektivitu. Výkon funkcí sekretariátu Rady zastává MMR.

¹⁵ Dle ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

metodického a koordinačního subjektu v oblasti strategického řízení ESI fondů v ČR a řídicího orgánu OPTP.

3.5 Kontrolou u Úřadu vlády České republiky byly ověřeny tyto činnosti:

- průběžné monitorování a vyhodnocování naplňování národních cílů strategie *Evropa 2020*;
- provádění každoroční aktualizace NPR a jeho vyhodnocování v rámci ZoR NPR;
- vyhodnocování příspěvku ESI fondů k naplňování NPR, resp. národních cílů strategie *Evropa 2020* ve spolupráci s MMR;
- příprava, realizace a dosažení cíle projektu evaluace příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020*.

3.6 Kontrolou u MMR byly ověřeny tyto činnosti:

- koordinace pozic ČR v oblasti politiky soudržnosti a efektivnějšího využívání ESI fondů k naplnění národních cílů strategie *Evropa 2020*;
- informování o rizicích souvisejících s využíváním ESI fondů, příprava informací o těchto rizicích pro jednání Rady pro ESI fondy;
- zajištění analytických informací o přínosu ESI fondů k plnění národních cílů strategie *Evropa 2020*, metodické nastavení hodnocení přínosu ESI fondů ke strategiím vč. strategie *Evropa 2020* a související spolupráce s Úřadem vlády České republiky;
- hodnocení, administrace a kontroly projektu evaluace příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020*.

3.7 Kontrolou byl ověřen systém monitorování národních cílů strategie *Evropa 2020* a systém hodnocení příspěvku ESI fondů k plnění těchto cílů. Celková alokace prostředků ESI fondů pro ČR na období 2014–2020 činila 624 mld. Kč. Objem proplacených prostředků z programů financovaných z ESI fondů v úrovni žádostí o platbu ze strany příjemců činil k 31. 12. 2020 celkem 386 mld. Kč, tj. 61,8 %.

3.8 Kontrolovaným obdobím byly roky 2014 až 2020, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

A. *Byly činnosti kontrolovaných osob (Úřadu vlády České republiky a MMR) při přípravě podkladů a informací o plnění národních strategických cílů strategie Evropa 2020 účelné?*

4.1 Strategie *Evropa 2020* byla zakotvena ve sdělení Evropské komise a závěrech Evropské rady z března 2010. V návaznosti na to stanovila vláda ČR v červnu 2010 svým usnesením¹⁶ hodnotu národních cílů strategie a zároveň stanovila úkol ÚV jako jejímu gestoru sestavit plán

¹⁶ Usnesení vlády České republiky ze dne 7. 6. 2010 č. 434, k *Národním cílům stanoveným na základě hlavních cílů strategie „Evropa 2020“*.

pro naplňování národních cílů ČR stanovených v rámci této strategie. Vytvořený akční plán se zabýval rozborem (tehdy) aktuálního stavu a předpokládaného vývoje v oblastech pokrývajících jednotlivé národní cíle, a to včetně plánovaných odpovídajících legislativních a nelegislativních opatření. Akční plán byl na základě usnesení vlády ČR¹⁷ nahrazen NPR a jeho pravidelnou aktualizací v rámci zavedeného „evropského semestru“ (viz odstavec 2.5). Následně v souvislosti s přípravou programového období 2014–2020 schválila vláda ČR *Pravidla řízení a koordinace DoP*¹⁸, ve kterých stanovila povinnosti subjektů při provádění politiky soudržnosti s cílem efektivně využívat peněžní prostředky z ESI fondů pro dosahování národních cílů strategie *Evropa 2020*. Pro ÚV byly stanoveny v oblasti přípravy podkladů a informací o plnění národních strategických cílů strategie *Evropa 2020* následující povinnosti, na jejichž plnění měl spolupracovat s MMR:

- monitorovat a vyhodnocovat naplňování národních cílů strategie *Evropa 2020* a každoročně aktualizovat NPR;
- koordinovat nástroje hospodářských politik, které by vedly k naplňování národních cílů.

4.2 V Pravidlech řízení a koordinace DoP byly pro MMR stanoveny navíc další povinnosti:

- informovat Radu pro ESI fondy o rizicích implementace ESI fondů a navrhovaných opatřeních systémového charakteru vč. informace o jejich realizaci ze strany příslušných orgánů prostřednictvím výročních zpráv o implementaci DoP;
- navrhovat ve spolupráci s řídicími orgány operačních programů na základě provedené socioekonomické analýzy vč. aktualizace NPR a analýz absorpční kapacity vybraných intervencí a administrativní kapacity řídicích orgánů realokaci prostředků mezi programy.

Úřad vlády České republiky

→ V plnění povinnosti Úřadu vlády České republiky monitorovat a vyhodnocovat vývoj hodnot národních cílů strategie *Evropa 2020* v souladu s nastavenými pravidly neshledal NKÚ nedostatky.

4.3 ÚV ve spolupráci s MMR v souladu s Pravidly řízení a koordinace DoP monitoroval a vyhodnocoval vývoj v dosahování stanovených hodnot národních cílů strategie *Evropa 2020*. NKÚ neshledal v těchto činnostech ÚV nedostatky.

4.4 Časovou řadu vývoje hodnot jednotlivých národních cílů uvádí tabulka č. 2 přílohy č. 1. Podle posledních dostupných údajů nebylo dosaženo cílových hodnot u 3 ze 13 národních cílů.

4.5 ÚV v pravidelných intervalech zjištěné aktuální hodnoty plnění cílů strategie *Evropa 2020* a související doplňující informace publikoval v NPR a v ZoR NPR.

4.6 Nebyly splněny tyto cíle:

- (cíl č. 3a) snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 %,

¹⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 27. 4. 2011 č. 314, o Národním programu reformy České republiky 2011.

¹⁸ Usnesení vlády České republiky ze dne 12. 6. 2013 č. 448, k Pravidlům řízení a koordinace Dohody o partnerství v programovém období 2014–2020. Tato pravidla byla v roce 2016 aktualizována na verzi 2.0.

- (cíl č. 4) dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % hrubého domácího produktu (dále také „HDP“),
- (cíl č. 5bb) zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v dopravě na 10 %.

→ Časné splnění některých cílů a významné překročení jejich cílových hodnot ukazuje na neambiciózně nastavené hodnoty národních cílů strategie Evropa 2020 pro ČR.

4.7 Z 10 zbývajících cílů, které byly splněny, bylo devět dosaženo nejpozději v roce 2017, tedy tři roky před koncem sledovaného období strategie, aniž by se později jejich hodnota vrátila zpět pod cílovou hranici. U některých bylo dosaženo cílových hodnot dokonce již na konci roku 2014 – tj. v prvním roce programového období 2014–2020 (viz příloha č. 1). U těchto časně dosažených cílů hodnota ukazatele překročila cílovou hodnotu o pětinu a více v případě čtyř následujících cílů (viz tabulka č. 1):

- (cíl č. 1c) zvýšení míry zaměstnanosti starších osob (55–64 let) na 55 % překročen o 25,8 %,
- (cíl č. 1d) snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15–24 let) o třetinu proti roku 2010 překročen o 23,8 %,
- (cíl č. 1e) snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu proti roku 2010 překročen o 32,8 %,
- (cíl č. 5ba) zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie (dále také „OZE“) na hrubé konečné spotřebě energie na 13 % překročen o 24,6 %.

Velmi časné splnění hodnot většiny uvedených cílů a významné překročení cílových hodnot některých ukazatelů jsou dokladem jejich velmi „měkkého“ nastavení. Stanovení nedostatečně ambiciózních cílů relativizuje pozitivní hodnocení účelnosti, tedy míry dosažení stanovených cílů strategie Evropa 2020, zejména pak v oblasti zaměstnanosti starších osob ve věkové kategorii 55–64 let, mladých osob ve věkové kategorii 15–24 let a osob s nízkou kvalifikací a v oblasti zvyšování podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie.

Tabulka č. 1: Plnění hodnot národních cílů

Oblast	Národní cíl (referenční rok*)	Ref. hodnota **	Cílová hodnota	Stav plnění k 31. 12. 2020	Míra překročení / nesplnění cíle
a	b	c	d	e	f
1. Zaměstnanost	1a – Zvýšení celkové míry zaměstnanosti osob ve věku 20–64 let na 75 % (2010)	70,4 %	min. 75 %	79,6 %	6,1 %
	1b – Zvýšení míry zaměstnanosti žen (20–64 let) na 65 % (2010)	60,9 %	min. 65 %	71,7 %	10,3 %
	1c – Zvýšení míry zaměstnanosti starších osob (55–64 let) na 55 % (2010)	46,5 %	min. 55 %	69,2 %	25,8 %
	1d – Snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15–24 let) o třetinu proti roku 2010 (2010)	18,3 %	max. 12,2 %	9,3 %	23,8 %
	1e – Snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0–2) o čtvrtinu proti roku 2010 (2010)	25 %	max. 18,75 %	12,6 %	32,8 %

2. Chudoba a sociální vyloučení	2 – Snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 100 000 osob oproti roku 2008 (2008)	1 566 tis. osob	max. 1 466 tis. osob	1 306 tis. osob***	10,9 %
3. Vzdělávání	3a – Snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 % (2010)	4,9 %	max. 5,5 %	7,6 %	-38,2 %
	3b – Dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 32% podílu obyvatelstva s terciárním vzděláním (2010)	20,4 %	min. 32 %	35,0 %	9,4 %
4. Výzkum, vývoj a inovace	4 – Dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP (2010)	0,65 %	min. 1 %	0,79 %***	-21,0 %
5. Klimaticko-energetická politika	5a – Snížení emisí skleníkových plynů – maximální přípustný nárůst emisí mimo systém EU ETS 9 % (2005)	0,0 %	max. + 9 %	7,8 %***	13,3 %
	5ba – Zvýšení podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie na 13 % (2005)	7,1 %	min. 13 %	16,2 %***	24,6 %
	5bb – Zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v dopravě na 10 % (2005)	1,1 %	min. 10 %	7,8 %***	-22,0 %
	5c – Zvyšování energetické účinnosti – vnitrostátní cíl energetické účinnosti, tzn. snížení konečné spotřeby energie na maximálně 25,3 mil. tun ropného ekvivalentu (Mtoe) do roku 2020 (2014)	23,6 Mtoe	max. 25,3 Mtoe	25,2 Mtoe***	0,4 %

Zdroj: ÚV, vlastní výpočet NKÚ.

Pozn.:

* Referenční rok znamená výchozí rok.

** Referenční hodnota je výchozí hodnota daného cíle.

*** Nejaktuálnější údaje z roku 2019.

Zelenou barvou je v tabulce označena splněná cílová hodnota, červenou barvou nesplněná cílová hodnota.

Výpočet sloupce f: pro cíle 1a–c, 3b, 4, 5ba, 5bb: $(e - d)/d$

pro cíle 1d–e, 2, 5a, 5c: $|(e - d)/d|$

pro cíl 3a: $(d - e)/d$

→ Úřad vlády České republiky neplnil dostatečně povinnost koordinovat nástroje hospodářských politik s cílem předejít nenaplnění národních cílů strategie Evropa 2020.

4.8 ÚV na neplnění některých cílů strategie *Evropa 2020* upozorňoval v rámci aktualizací NPR, resp. v ZoR NPR, dále také organizoval diskuzní kulaté stoly ke koordinaci nástrojů hospodářských politik za účasti gestorů jednotlivých národních cílů a širokého spektra dalších účastníků. Na podzim 2019 byl součástí kulatého stolu k přípravě ZoR NPR blok specificky zaměřený na plnění národních cílů, přičemž diskuze v rámci tohoto bloku se věnovala zejména cílům, jejichž naplňování bylo problematické. Od roku 2019 doplnil ÚV vyhodnocování plnění národních cílů strategie *Evropa 2020* o vlastní komplexní analytickou činnost s využitím nástroje „databáze indikátorů“. Informace v ZoR NPR 2020 pocházející z databáze indikátorů přináší kontextové sdělení o umístění ČR v rámci EU za některé z národních cílů. Vzhledem k neuspokojivému vývoji v oblasti národních cílů „snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 %“, „dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP“ a „zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v dopravě na 10 %“ však byly tyto

aktivity ÚV v pozici gestora strategie *Evropa 2020* nedostatečné, protože měl povinnost koordinovat nástroje hospodářských politik, které vedou k naplňování národních cílů. ÚV nedoložil přínos těchto aktivit k dosažení žádoucího stavu, tj. k eliminaci dlouhodobých rizik nenaplnění cílových stavů některých národních cílů. Nedostatek spatřuje NKÚ zejména v tom, že ÚV nenavrhol účinná nápravná opatření, jako jsou např. realokace prostředků ESI fondů, úpravy státního rozpočtu či návrhy legislativních opatření, která by aktivně směřovala k potlačení rizika nenaplnění plánovaných hodnot národních cílů.

4.9 Uvedený nedostatek lze doložit zejména u dvou neplněných cílů z pěti, které měl v gesci přímo ÚV, tj. cílů „*snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 %*“ a „*dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP*“. Tyto cíle byly pokryty těmito strategickými dokumenty v gesci ÚV:

- *Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR 2014–2020*;
- *Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016–2020*¹⁹;
- *Akční plán Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016–2020*;
- *Inovační strategie ČR 2019–2030*;
- *Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR 2016–2020* (aktualizace 2018).

NKÚ zjistil, že výše uvedené strategické dokumenty v gesci ÚV nebyly v době platnosti strategie *Evropa 2020* modifikovány tak, aby provedené změny vedly k lepšímu plnění souvisejících národních cílů, tedy aby byla navržena účinná opatření k jejich dosažení, a to včetně úprav alokace veřejných prostředků určených k dosažení vytyčených cílů.

4.10 Jednou z dalších příčin stavu, kdy jednotlivé nástroje národních hospodářských politik v gesci jednotlivých resortů nejsou souhrnně koordinovány z pozice Úřadu vlády České republiky, je rovněž skutečnost, že k účinné koordinaci ostatních resortů neměl ÚV odpovídající kompetence. NKÚ spatřuje nedostatek v tom, že Pravidla řízení a koordinace DoP ukládají ÚV povinnost koordinovat činnosti resortů s cílem dosahovat cílů strategie *Evropa 2020*, avšak zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (dále jen „kompetenční zákon“), žádnou pravomoc s tímto obsahem Úřadu vlády ČR nesvěřil²⁰.

4.11 Pokud však ÚV zjistil, že mu k výkonu povinností, které mu ukládají Pravidla řízení a koordinace DoP schválená usnesením vlády, schází potřebné kompetence, měl na to řádně upozornit a iniciovat úpravu těchto pravidel tak, aby jejich ustanovení odpovídala aktuálnímu nastavení kompetencí. Případně měl iniciovat návrh na změnu kompetenčního zákona tak, aby mohl uložené povinnosti plnit. Nic z toho však ÚV neučinil.

¹⁹ Ke dni 1. 1. 2020 došlo k přesunu Agentury pro sociální začleňování (a tím i příslušné gesce) z ÚV na MMR.

²⁰ To dokládá i materiál *Strategické řízení a plánování* zpracovaný MMR pro jednání Rady pro ESI fondy v květnu 2015, ve kterém je zmiňována zastaralost a nedostatečná flexibilita kompetenčního zákona, a také vyjádření samotného ÚV v odpovědi na dotaz NKÚ ze dne 29. 3. 2021: „*Jednotlivé nástroje národních hospodářských politik v gesci resortů nejsou souhrnně koordinovány z pozice Úřadu vlády, jelikož tento k tomu nemá mandát. Gestory nástrojů hospodářských politik jsou příslušná ministerstva, zejména Ministerstvo průmyslu a obchodu. ÚV v rámci své limitované role pravidelně vytvářel prostor pro debatu institucí státní správy a dalších aktérů o používaných opatřeních hospodářských politik a jejich synergii.*“

Ministerstvo pro místní rozvoj

→ **MMR analytické informace související s řízením rizika nesplnění cíle strategie *Evropa 2020* zajistilo jen u části cílů.**

4.12 S cílem účinně eliminovat rizika spojená s prováděním ESI fondů nastavilo MMR integrovaný systém řízení rizik. Tento systém představuje analytický proces, na jehož začátku je sběr dat o rizicích, mimo jiné na základě výstupů z evaluací a vlastních analýz MMR. Celý proces zahrnuje registraci horizontálních rizik týkajících se všech programů, registraci specifických rizik jednotlivých programů a proces hodnocení těchto rizik. Výsledkem jsou plány opatření projednané na partnerském principu s implementačními subjekty ESI fondů, zahrnující termínovaná řešení, jak rizikům zamezit, včetně uvedení gestora řešení.

4.13 Výše uvedený mechanismus mělo MMR aktivovat v případě neuspokojivého vývoje plnění cílů strategie *Evropa 2020*, a to na základě vlastního sběru dat o riziku nesplnění národních cílů nebo na základě informací od ostatních subjektů implementační struktury ESI fondů poskytujících vstupy pro integrovaný systém řízení rizik, zejména gestorů jednotlivých cílů nebo gestora celé strategie (ÚV). Za vhodný okamžik pro tuto aktivaci lze považovat období přípravy ZoP 2019, neboť v podkladech k tomuto dokumentu ÚV jasně deklaroval riziko neuspokojivého plnění u čtyř cílů strategie *Evropa 2020*, konkrétně u cílů:

- snížení konečné spotřeby energie na maximálně 1060 PJ do roku 2020;
- dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP;
- snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 %;
- zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v dopravě na 10 %.

4.14 K tomu NKÚ zjistil, že MMR zajistilo analytické informace související s řízením rizika u dvou z těchto cílů, konkrétně u cíle „*snížení konečné spotřeby energie na maximálně 1060 PJ do roku 2020*“ a „*dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP*“. Analytické informace zahrnovaly monitoring stanovených opatření pro eliminaci rizika, termín jejich plnění, gestora plnění opatření a postup v plnění opatření k datu vydání *výročních zpráv o implementaci DoP* a *průběžných zpráv o rizicích implementace programů 2014–2020*.

4.15 U zbývajících dvou cílů, tj. „*snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 %*“ a „*zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v dopravě na 10 %*“, MMR analytické informace související s řízením rizika nesplnění cíle strategie *Evropa 2020* nezajistilo. MMR tak svou povinnost informovat o rizicích implementace ESI fondů souvisejících s plněním cílů strategie *Evropa 2020* uvedenou v Pravidlech řízení a koordinace DoP splnilo jen částečně.

4.16 NKÚ na základě výše uvedených zjištěných skutečností shrnuje, že Úřad vlády České republiky a MMR monitorovaly a vyhodnocovaly vývoj plnění národních cílů strategie *Evropa 2020*. Samotná koordinace nástrojů hospodářských politik s cílem předejít nenaplnění národních cílů strategie *Evropa 2020* a související analytická činnost však nebyly dostatečné. Gestor strategie na národní úrovni, tj. Úřad vlády České republiky, k výše uvedené koordinaci neměl potřebný zákonný mandát. NKÚ dále upozorňuje, že některé národní cíle strategie nebyly nastaveny dostatečně ambiciózně, což relativizuje úspěšné dosažení cílových hodnot u většiny cílů.

B. Zajistily kontrolované osoby analytické informace o přínosu ESI fondů k plnění cílů strategie Evropa 2020 účelně?

4.17 Míra, kterou ESI fondy přispívají k dosahování cílů strategie *Evropa 2020*, je podstatnou informací pro správné zacílení jednotlivých typů intervencí financovaných z těchto fondů. Aby ÚV mohl plnit povinnosti gestora strategie *Evropa 2020* a zpracovatele NPR, bylo nezbytné, aby si opatřil od gestorů dílčích strategických cílů informace o přínosu ESI fondů k plnění těchto dílčích cílů (zpracování informací přístupem zdola nahoru). MMR se na vyhodnocování tohoto příspěvku podílelo tím, že pro něj vypracovalo metodický postup. ÚV zároveň mohl postupovat metodou shora dolů a míru příspěvku ESI fondů zjistit pomocí ekonometrického modelování. NKÚ prověřil, zda činnosti ÚV a MMR při vyhodnocování uvedeného příspěvku byly účelné a vedly k cíli.

4.18 Pravidla řízení a koordinace DoP stanovila konkrétní povinnosti ÚV a MMR při vyhodnocování příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů strategie *Evropa 2020*:

- MMR mělo stanovit základní rámec pravidel pro čerpání podpory z ESI fondů a definovat všechny procesy související s řízením a koordinací ESI fondů vytvořením metodického prostředí sestávajícího z řady metodických pokynů a doporučení.
- ÚV jako gestor strategie *Evropa 2020* měl ve spolupráci s MMR vyhodnocovat příspěvek ESI fondů k naplňování NPR, který na národní úrovni odráží cíle strategie *Evropa 2020*.

Metodické nastavení vyhodnocování příspěvku ESI fondů k cílům strategie Evropa 2020

→ MMR stanovilo základní metodický rámec pro vyhodnocování přínosu ESI fondů k plnění strategií.

4.19 MMR vypracovalo vlastní metodický postup pro vyhodnocování přínosu ESI fondů k plnění cílů strategií za přispění prostředků z ESI fondů v *Metodickém pokynu pro monitorování implementace evropských strukturálních a investičních fondů v České republice v programovém období 2014–2020* (dále také „MP Monitorování“)²¹. Strategie *Evropa 2020* byla v tomto metodickém pokynu uvedena jako příklad strategií, na něž se měly jeho metodické postupy pro vyhodnocování příspěvku ESI fondů vztahovat; bližší viz příklad č. 1.

²¹ Podkapitola 8.4.1 v MP Monitorování a související tabulky v příloze č. 22.

Příklad č. 1 – metodické nastavení vyhodnocování příspěvku ESI fondů k naplňování strategií

V MP Monitorování je uveden návod pro vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů. Řádné vyplnění jednotlivých polí tabulky č. 2 v příloze č. 22 MP Monitorování s názvem *Podklady pro hodnocení příspěvku ESI fondů k naplňování národních a evropských strategií* by umožnilo vyhodnotit příspěvek ESI fondů. Sloupec „g“ ve zmíněné tabulce by obsahoval podíl finančních prostředků ESI fondů při naplňování jednotlivých cílů strategie a sloupec „i“ expertní zhodnocení příspěvku ESI fondů k naplňování cílů dané strategie.

a	b	c	d	e	f	g	h	i
Strategie	Globální cíl strategie	Strategický cíl	Priorita/ oblast/ specifický cíl	Zdroje financování	Alokace – odhad	% naplňování z ESI fondů	Vyčerpané finanční prostředky (projekty ESI fondů)	Příspěvek ESI fondů k naplňování strategie
								Slovní hodnocení

Poznámky k vyplnění:

- a–d Plněno automaticky z MS2014+ na základě tabulky 1.
- e–i Plní gestor strategie.
- e Zdroje financování – slovní označení či zkratka zdroje financí pro naplnění strategie a jejich specifických cílů. Finanční zdroje mohou být např.: státní rozpočet ČR, ESI fondy, komunitární fondy EU, jiné zahraniční dotace, soukromé zdroje, jiné zdroje.
- f Alokace – odhad – kvalifikovaný odhad nákladů potřebných pro naplnění cílů strategie.
- g Podíl finančních prostředků ESI fondů při naplňování cílů strategie (tzn. z kolika % je cíl strategie naplňován z prostředků ESI fondů).**
- h Výše finančních prostředků alokovaných v projektech financovaných programy ESI fondů.
- i Expertní zhodnocení zapojení programů ESI fondů k naplňování cílů dané strategie.

V rámci hodnocení je povinné vždy zhodnotit:

- celý kontext dané strategie (nikoli pouze části jdoucí za ESI fondy, ale i s ohledem na národní/jiný příspěvek k dosahování výše uvedených cílů strategie);
- míru naplnění cílů dané strategie, zda je považováno za kladné či negativní (co se podařilo a co nepodařilo z ESI fondů v cíli naplnit);
- které konkrétní aktivity se podařilo a nepodařilo z ESI fondů naplnit a proč;
- kvalitu projektů zařazených v rámci cíle – rizika a problémy při naplňování daného cíle;
- plánované aktivity pro další období.

Pozn.: Sloupec „g“ a příslušnou poznámku barevně vyznačil NKÚ.

4.20 MP Monitorování neuvádí podrobně metody, jejichž pomocí má gestor strategie příspěvek ESI fondů k jednotlivým cílům strategie vyhodnocovat. Přesto NKÚ považuje tento metodický rámec za vhodný standard pro posouzení, zda je vyhodnocování příspěvku dostatečné a poskytuje odpověď na otázku zmíněnou v odstavci 2.6.

→ Metodické postupy zpracované MMR, které by vedly k řádnému vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020*, nebyly pro gestora strategie *Evropa 2020* závazné.

4.21 Metodické postupy v MP Monitorování, které měly zajistit řádné vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020* v rozsahu a kvalitě, jaké vyžadoval evropský právní předpis¹¹, schválila vláda ČR²². Ačkoliv MP Monitorování uvádí strategii *Evropa 2020* mezi strategiemi, na něž se měly jeho metodické postupy pro vyhodnocování příspěvku ESI fondů vztahovat, návrh příslušného usnesení vlády, který předložilo MMR, paradoxně neobsahoval ustanovení ukládající Úřadu vlády České republiky povinnost postupovat v souladu s MP Monitorování. NKÚ zjistil, že ani v praxi se ÚV ustanoveními MP Monitorování neřídil. Metodické postupy tak lze považovat pouze za nezávazný návod pro gestora strategie *Evropa 2020* k hodnocení příspěvku ESI fondů k plnění této strategie.

4.22 Úřad vlády České republiky si nezajistil potřebné analytické informace o přínosu ESI fondů k plnění většiny národních cílů v souvislosti s tvorbou, koordinací a monitoringem provádění NPR v období let 2014–2020, a to s výjimkou analytických informací, které mu umožnily vyhodnocovat dosahování cíle v oblasti VaV. Tyto informace ÚV nezajistil ani při přípravě relevantní části ZoP 2019, na které spolupracoval s MMR a která obsahovala jen popisné informace, jež svým obsahem neprovádějí vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020* (viz odstavec 4.24 a násl.).

4.23 Úřad vlády České republiky vypracoval v rámci projektu 079 studie o příspěvku ESI fondů k růstu HDP, avšak ty nevedly k cíli, kterým bylo vyhodnotit příspěvek ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020*, jejímž hlavním záměrem bylo dosáhnout inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění. Ani skutečnost, že tyto studie byly velmi kvalitní a byly využity při diskuzi o nastavení politiky soudržnosti po roce 2020, nemění nic na nesplnění stanoveného cíle (viz odstavec 4.30 a násl.).

4.24 Na nesplnění povinnosti ze strany ÚV a MMR nemění nic ani skutečnost, že Evropská komise dokumenty, které měly obsahovat řádné vyhodnocení příspěvku ESI fondů k dosahování cílů strategie *Evropa 2020*, akceptovala v takové podobě, v jaké jí byly MMR nebo ÚV zaslány.

---

²² MMR předložilo MP Monitorování vládě ke schválení ve dvou samostatných částech: první část vláda projednala dne 15. ledna 2014 a přijala k ní usnesení vlády České republiky ze dne 15. ledna 2014 č. 44, o Souboru metodických dokumentů k oblastem monitorování, zadávání veřejných zakázek, publicity a komunikace a přípravě řídicí dokumentace programů v programovém období let 2014 až 2020, a druhou část vláda projednala dne 9. července 2014 a přijala k ní usnesení vlády České republiky ze dne 9. července 2014 č. 536, o Souboru metodických dokumentů k oblasti monitorování Evropských strukturálních a investičních fondů v programovém období let 2014 až 2020.

Vyhodnocování příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie Evropa 2020 přístupem ke zpracování informací metodou „zdola nahoru“

→ **Hodnocení příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie Evropa 2020 probíhalo nesystematicky a jen v nevýznamné míře.**

4.25 Příspěvek ESI fondů k plnění národních cílů strategie Evropa 2020 byl vyhodnocován ÚV ve spolupráci s MMR v NPR, ZoR NPR, ZoP 2017 a ZoP 2019 a také v dokumentech, v nichž ÚV každoročně v rámci evropského semestru zasílal tyto informace Evropské komisi.

4.26 Avšak informace uvedené v NPR 2014–2020 a v ostatních výše uvedených dokumentech jsou téměř výhradně popisného charakteru. Většinou se jedná o číselné údaje o stavu plnění jednotlivých národních cílů (případně i o jejich vývoji), jejichž zdrojem je zpravidla Eurostat, event. Český statistický úřad (dále také „ČSÚ“), a o slovní popisy aktuální situace ve sledované oblasti a opatření, která byla v dané oblasti (především) na národní úrovni provedena. Samotné vyhodnocení příspěvku ESI fondů k popisovanému stavu však většinou chybí.

4.27 NKÚ roztřídil informace obsažené ve výše uvedených dokumentech do kvalitativních kategorií míry vyhodnocování přínosu ESI fondů k plnění národních cílů a na jejich základě vytvořil globální přehled, který je prezentován v grafu č. 1.

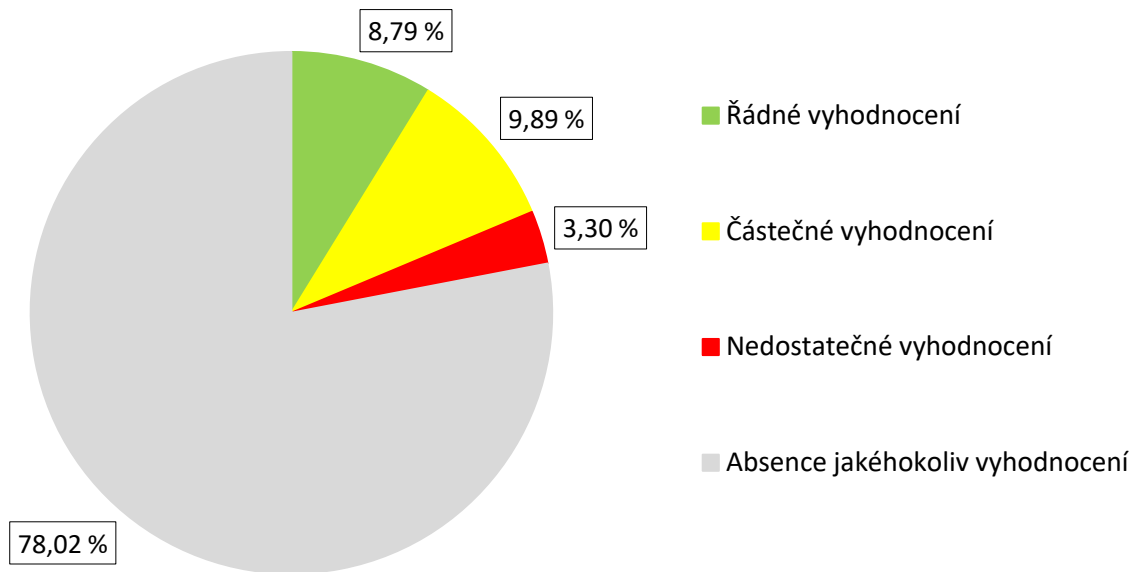
4.28 Jediným národním cílem, u něž bylo pravidelně a zároveň řádně (s výjimkou NPR 2016 a ZoP 2019) prováděno hodnocení příspěvku ESI fondů k jeho naplnění, byl cíl v oblasti VaV²³. Při jeho vyhodnocování srovnával ÚV, který byl gestorem tohoto cíle, v rámci NPR 2014–2020 a ZoR NPR 2019–2020 (s výše uvedenou výjimkou NPR 2016 a ZoP 2019) výši příspěvku soukromých, národních a zahraničních (zejména unijních) zdrojů (v komentáři nebo alespoň formou grafu), přičemž zahraniční příspěvky byly identifikovány jako objemově menší. Přestože není specifikován ani kvantifikován jejich věcný přínos pro dosahování národních cílů, jde o případ dobré praxe při vyhodnocování příspěvku ESI fondů k naplňování NPR, resp. k naplňování národních cílů.

4.29 Graf č. 1 ukazuje procentuální poměry v zastoupení jednotlivých kategorií míry vyhodnocování přínosu ESI fondů k plnění národních cílů za sedm ročníků NPR (2014–2020) a všech 13 národních cílů (tzn. posuzováno bylo celkem 91 samostatných případů, tj. kombinací jednotlivých vydání NPR a jednotlivých národních cílů).

4.30 NKÚ zjistil, že ÚV nepostupoval v souladu s ustanoveními Pravidel řízení a koordinace DoP, neboť po celou dobu platnosti Pravidel řízení a koordinace DoP, tj. od 12. 6. 2013, neprováděl hodnocení příspěvku ESI fondů k naplňování NPR, resp. národních cílů, a to ani samostatně, ani ve spolupráci s MMR. Výjimkou byl pravidelně vyhodnocovaný národní cíl v oblasti VaV (kromě NPR 2016) a další dva případy vyhodnocení cílů, a to cíle „*snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15–24 let) o třetinu proti roku 2010*“ v rámci NPR 2017 a cíle „*zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v dopravě na 10 %*“ v rámci NPR 2019; národní cíl v oblasti energetické účinnosti byl počínaje NPR 2016 rovněž pravidelně vyhodnocován ve vztahu k příspěvkům ESI fondů, avšak vyhodnocování bylo jen částečné. Příklad č. 2 ilustruje případy řádné, částečné a nedostatečné míry vyhodnocování přínosu ESI fondů k plnění národních cílů, jak je vyhodnotil NKÚ.

²³ Národní cíl „*dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP*“.

Graf č. 1: Provádění vyhodnocování příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů v NPR 2014–2020

Zdroj: NKÚ na základě NPR 2014–2020.

Příklad č. 2 – příklady míry vyhodnocení přínosu ESI fondů k plnění národních cílů

Řádné vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů bylo provedeno u cíle v oblasti VaV. Při jeho vyhodnocování srovnával ÚV, který byl gestorem tohoto cíle, v rámci NPR 2014–2020 a ZoR NPR 2019–2020 (s výjimkou NPR 2016) výši příspěvku soukromých, národních a zahraničních (zejména unijních) zdrojů (v komentáři nebo alespoň formou grafu), přičemž zahraniční příspěvky byly identifikovány jako objemově menší. Přestože není specifikován ani kvantifikován jejich věcný přínos pro dosahování národních cílů, **jde o případ dobré praxe při vyhodnocování příspěvku ESI fondů k naplňování NPR, resp. k naplňování národních cílů.** V NPR 2019 se v souvislosti s cílem v oblasti VaV například uvádí: *„Další a neméně významnou složkou celkových výdajů na VaV jsou zahraniční veřejné zdroje, jejichž růst se začal významněji projevovat v roce 2011, a to v souvislosti s čerpáním z fondů EU v programovém období 2007–2013, ke kulminaci těchto zdrojů dochází v letech 2014 a 2015. Meziroční pokles celkových výdajů na VaV v roce 2016 byl způsoben zásadním snížením zahraničních veřejných zdrojů, které klesly na hodnotu 2,7 mld. Kč (pokles o 11,2 mld. Kč), tj. přibližně na úroveň roku 2010, což souvisí s přechodem na nové programové období čerpání ESIF. V roce 2017 můžeme sledovat postupné zvýšení veřejných zahraničních zdrojů na hodnotu 4,3 mld. Kč.“*

Částečné vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů je provedeno například u cílů v oblasti zaměstnanosti v NPR 2018. Ve vyhodnocení je specifikován věcný příspěvek ESI fondů k plnění cílů, není však zřejmé, nakolik se na jejich plnění podílely jiné zdroje. Např. v NPR 2018 je uvedeno: *„ESIF se v této oblasti přímo zaměřují na podporu zaměstnanosti a zaměstnatelnosti osob, které mají různá znevýhodnění na trhu práce, které i přes aktuální pozitivní vývoj obtížně hledají uplatnění. Různými nástroji již bylo podpořeno 53 552 osob. Jednalo se např. o 8 476 osob ve věku do 25 let, 6 796 osob starších 54 let či 9 366 osob nejvýše se základním vzděláním. Z těchto osob již 14 120 získalo doklad o absolvovaném vzdělávacím programu.“*

Nedostatečné vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů je vyjádření, které je pro vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů relevantní, avšak vyhodnocením není např. proto, že je příliš obecné nebo přispívá k dosažení cíle jen dílčím způsobem. Např. v NPR 2017 se mj. uvádí: *„V souladu se zákonem o dětské skupině a související novelou zákona o daních z příjmu s prorodinnými daňovými opatřeními je v současné době evidováno 272 dětských skupin s více než 3 700 místy, což představuje nárůst o 181 dětských skupin a přibližně 2 380 míst oproti loňskému roku. Nadále pokračuje podpora projektů z OP Z.“* Zde je racionální očekávat pozitivní vliv intervence tohoto typu na růst zaměstnanosti především žen, samotný příspěvek k naplnění tohoto cíle však kvantifikován není.

Vyhodnocování příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie Evropa 2020 přístupem ke zpracování informací „shora dolů“

→ **Ekonometrické modely použité k vypracování výstupů projektu 079 přes svou nespornou kvalitu nevedly k vyhodnocení přínosu ESI fondů k plnění cílů strategie Evropa 2020, a tudíž nesplnily účel projektu.**

4.31 Za účelem přesnějšího vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů strategie Evropa 2020 a z důvodu naplnění požadavku stanoveného v Pravidlech řízení a koordinace DoP předložil ÚV projektovou žádost na projekt 079, kterou MMR schválilo²⁴. NKÚ prověřil, zda ÚV, resp. MMR postupovaly v souladu s povinnostmi příjemce, resp. poskytovatele podpory z OPTP.

4.32 ÚV použil při realizaci projektu 079 ekonometrické modely QUEST²⁵ a RHOMOLO²⁶. Výsledkem tohoto modelování bylo určení míry příspěvku ESI fondů k ekonomickému výkonu. Aby však tyto výsledky naplnily zadání vyjádřené v cíli projektu, tedy vyhodnotit příspěvek ESI fondů k jednotlivým heterogenním cílům (z časového i obsahového hlediska) strategie Evropa 2020, musel by zpracovatel zásadně přizpůsobit parametry použitého modelu nebo interpretovat jeho výstupy tak, aby se vyjadřovaly k zadání, případně vytvořit zcela nový model, který by plně odpovídal zadání. Obsah vytvořených studií však nic z výše uvedeného nedokládá.

4.33 Použité modely a na jejich základě zpracované analytické výstupy nevedly k plnění cílů projektu 079. Samotnou strategii Evropa 2020, jakož i jednotlivé národní cíle, zpracované výstupy projektu 079 zcela opomíjejí. ÚV navíc nepostupoval v souladu se stanovenými podmínkami podpory, neboť neinformoval řídicí orgán o nemožnosti naplnit účel projektu. ÚV nesplnil účel projektu 079 vymezený schválenou žádostí o podporu jako „určení příspěvku investic ESI fondů k plnění cílů strategie Evropa 2020 a doporučení Rady“. Porušení povinnosti ÚV naplnit účel poskytnuté podpory vyhodnotil NKÚ jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně v částce 1 349 357,41 Kč ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových

²⁴ Čtyři měsíce před předložením projektu 079 MMR neschválilo Úřadu vlády České republiky projekt č. CZ.08.1.125/0.0/0.0/15_001/0000071 se shodným názvem. MMR ve svém rozhodnutí uvedlo, že projekt nezohledňoval dostatečně podrobně vazby projektů na ostatní národní strategie.

²⁵ První verze modelu QUEST vyvinutého v DG ECFIN (Generální ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti) se datuje do roku 1988. Od té doby je model průběžně zdokonalován a v době realizace projektu 079 byl k dispozici ve třetí generaci. Podle rešerší zpracovaných ÚV se jedná o dynamický stochastický model všeobecné rovnováhy, „který popisuje ekonomiku na makroekonomické úrovni. Výstupy modelu jsou prezentovány prostřednictvím funkcí impulzních odezev, které ukazují na směr a velikost změny sledované proměnné. V tomto kontextu je rovněž využívánou tzv. kontrafaktuální analýza, při které dochází k porovnání trajektorií proměnných za nezměněných podmínek a při zkoumané alternativě.“ V projektu 079 byl použit ve verzi QUEST III R&D, která doplňuje sektor vývoje a výzkumu, který umožňuje semiendogenní rámec růstu.

²⁶ RHOMOLO je „prostorově vypočitatelný obecný rovnovážný model Evropské komise, vyvinutý Generálním ředitelstvím Společného výzkumného střediska (GŘ JRC) ve spolupráci s Generálním ředitelstvím pro regionální a městskou politiku (GŘ REGIO) na podporu tvůrců politik EU, kteří poskytují simulace jednotlivých odvětví, regionů a časově specifických investičních politik a strukturálních reforem.“ Jde o prostorový model všeobecné rovnováhy pro regiony na úrovni NUTS2. Podle materiálů ÚV je „využíván pro hodnocení dopadů politik, které jsou sektorového či regionálního charakteru, jelikož je model vysoce detailní.“

pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)²⁷. Nesplnění účelu projektu zároveň vedlo ve smyslu ustanovení článku 2 Obecného nařízení ke vzniku nesrovnalosti²⁸ až do výše 1 146 953,79 Kč (částka hrazená z rozpočtu EU).

4.34 Výstupy projektu 079 se zabývají vlivem ESI fondů na hospodářství ČR a jednotlivé regiony NUTS2 prostřednictvím vyčíslení vlivu ESI fondů na HDP. Vzhledem k tomu, že HDP je standardním ukazatelem koheze členských států EU a jejich regionů, představovaly výstupy projektu 079 validní příspěvek do diskuze o zacílení intervencí ESI fondů v navazujícím programovém období po roce 2020. Například Ministerstvo práce a sociálních věcí využilo výstupy analýzy při argumentaci pro vyjednávání o významu investic do lidských zdrojů v době ekonomické krize a pro budoucí programová období a k vyjednávání o vyšší alokaci pro operační program *Zaměstnanost+*. Využití skutečně realizovaných výstupů projektu v praxi však nemění nic na nesplnění účelu projektu.

4.35 V důsledku omezeného obsahu výstupů projektu 079 byla k dispozici jen omezená data potřebná pro nastavení architektury navazujícího programového období 2021–2027, což bylo významným dílčím cílem projektu²⁹. Jedno z hodnotících kritérií definice specifických cílů *Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020* (dále také „NKR“) se totiž přímo týká expertního odhadu předpokládaného podílu fondů EU k naplnění specifického cíle. Je tedy žádoucí, aby byly pro tyto odhady k dispozici socioekonomické analýzy, jejichž výstup by odpovídal metodickému nastavení hodnocení příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020*³⁰. Toto metodické nastavení představuje racionální rámec pro vytvoření ekonometrických modelů stanovujících podíl ESI fondů na strategických cílech bez ohledu na programové období. Pokud by toto metodické nastavení bylo respektováno v projektu 079 při vyhodnocování příspěvku ESI fondů k plnění strategických cílů, byly by výstupy projektu využitelné při formulaci expertních hodnocení specifických cílů NKR po roce 2020. Závěry studií vytvořených v rámci projektu 079 však nebyly a ani nemohly být využity pro odhady podílu ESI fondů na plnění specifických cílů NKR v programovém období 2021–2027.

→ MMR jako poskytovatel podpory schválilo cíl projektu, který nebyl dosažitelný. Následná kontrola, v níž poskytovatel podpory prověřil výstupy hodnocení příspěvku ESI fondů k dosažení cílů strategie *Evropa 2020*, byla jen formální a neúčinná.

4.36 MMR v projektové žádosti u projektu 079 schválilo ekonometrické modely, které příjemce následně použil, přičemž tyto modely nevedly a ani samy o sobě nemohly vést k dosažení cíle projektu 079. Cíl projektu 079 nebyl tímto postupem dosažitelný, a byl tudíž stanoven v rozporu s principy řádného finančního řízení³¹.

²⁷ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) a písm. b).

²⁸ Obecné nařízení v článku 2 odst. 36 definuje nesrovnalost jako „*jakékoli porušení ustanovení unijního nebo vnitrostátního právního předpisu týkajícího se jeho uplatňování, které vyplývá z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu zapojeného do provádění fondů ESI, a v důsledku jehož je nebo by mohl být poškozen rozpočet Unie tím, že by byl z rozpočtu Unie uhrazen neoprávněný výdaj.*“

²⁹ ÚV ve schválené žádosti o podporu uvedl, že výstupy by měly být využitelné „*pro případné použití v rámci jednání o budoucí architektuře kohezní politiky po roce 2020.*“

³⁰ Dle kapitoly 8.4 MP Monitorování.

³¹ Dle ustanovení článku 30 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002.

4.37 Přestože v samotném nastavení kontrolních postupů neshledal NKÚ nedostatky, MMR během žádné z provedených kontrol projektu 079 nerozporovalo obsah ani kvalitu vypracovaných studií. Akceptovalo předložené výstupy projektu, ačkoliv tyto výstupy obsahově nenaplnily stanovený cíl projektu.

4.38 V rámci administrativního ověření ani při samotné kontrole na místě MMR neposuzovalo obsahovou a kvalitativní stránku výstupů projektu 079 (tj. vypracovaných studií). Ověření a kontrola výstupů projektu probíhaly tedy jen formálním způsobem v rámci provádění úkonů administrativního ověření předložených zpráv o realizaci a žádostí o platbu, a to pomocí kontrolních listů. K ověření výstupů projektu stačilo Ministerstvu pro místní rozvoj jen formální splnění cílové hodnoty indikátoru „počet napsaných a zveřejněných strategických dokumentů (vč. evaluačních)“.

4.39 Na základě výše uvedených skutečností NKÚ konstatuje, že kontrolní systém OPTP nebyl v rámci administrace projektu 079 prováděn Ministerstvem pro místní rozvoj účinně.

→ NKÚ identifikoval příklady dobré praxe vyhodnocování příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie Evropa 2020 jak v ČR, tak v jiných členských státech EU.

4.40 NKÚ uvádí příklady dobré praxe ze zahraničí, a to z Polska³² (viz příklad č. 3 v příloze č. 2) a z Itálie³³ (viz příklad č. 4 v příloze č. 2).

4.41 NKÚ také nechal v rámci této kontroly vypracovat expertem³⁴ multikriteriální analýzu intervencí ESI fondů v oblasti konvergence a naplňování cílů udržitelného rozvoje, reflektovaných prostřednictvím strategie Evropa 2020 (viz příloha č. 3), s cílem ověřit proveditelnost vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie Evropa 2020. Plné znění této analýzy je přílohou kontrolního protokolu předaného Úřadu vlády České republiky. NKÚ ji doporučuje MMR a ÚV k možnému využití např. při zadání a realizaci obdobného projektu, jakým byl projekt 079, v dalším období, jelikož dokládá proveditelnost multikriteriální analýzy vlivu ESI fondů na plnění vybraných strategických cílů.

4.42 NKÚ konstatuje, že příklady dobré praxe pro vyhodnocování příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů lze zhruba rozčlenit do tří kategorií:

- ekonometrické modelování (příklad č. 3 v příloze č. 2);
- prosté porovnání objemů investovaných peněžních prostředků v členění dle jejich zdrojů a vztahení těchto zdrojů k dosaženým cílům (příklad č. 4 v příloze č. 2);
- zajištění potřebných analytických podkladů nezbytných pro vyhodnocení, včetně multikriteriální analýzy (příloha č. 3).

---

³² *Oszacowanie i ocena wkładu RPO WP w realizację celów Strategii Europa 2020* (příloha ZoP Regionálního operačního programu Podkarpatského vojvodství (dále také „RPO WP“), Polsko), *Hodnocení a posouzení přínosu ROP Podkarpatského vojvodství k dosažení cílů strategie Evropa 2020*.

³³ *Relazione sullo stato dei lavori dell'Accordo di Partenariato al 31 dicembre 2018* (ZoP, Itálie), *Zpráva o stavu prací na dohodě o partnerství k 31. prosinci 2018*.

³⁴ Autor: ekonom Ing. Petr Zahradník, MSc.

4.43 NKÚ na základě výše uvedených zjištění shrnuje, že nastavení metodických postupů pro vyhodnocování příspěvku ESI fondů k dosahování národních cílů strategie *Evropa 2020* bylo dostatečné. Tyto postupy však nebyly stanoveny jako závazné pro gestora strategie, tj. pro Úřad vlády České republiky, který se jimi v praxi ani dobrovolně neřídil.

Úřad vlády České republiky si nezajistil potřebné analytické informace o přínosu ESI fondů k plnění většiny národních cílů v souvislosti s tvorbou, koordinací a monitoringem provádění NPR v období let 2014–2020 s výjimkou cíle v oblasti úrovně veřejných výdajů na VaV.

Úřad vlády České republiky vypracoval v rámci projektu 079 studie o příspěvku ESI fondů k růstu HDP, avšak ty nevedly k cíli, kterým bylo vyhodnotit příspěvek ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020*, jejímž hlavním záměrem bylo dosáhnout inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění. Úřad vlády České republiky na projekt obdržel peněžní prostředky z OPTP, přičemž MMR v roli poskytovatele podpory výše uvedený nedostatek projektu nerozporovalo.

Činnosti Úřadu vlády České republiky a MMR při zajišťování informací o příspěvku ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020* tak NKÚ hodnotí jako neúčelné.

Seznam použitých zkratk:

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DoP	<i>Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020</i>
EFRR	<i>Evropský fond regionálního rozvoje</i>
ESF	<i>Evropský sociální fond</i>
ESI fondy	evropské strukturální a investiční fondy
ESIF	evropské strukturální a investiční fondy
EU ETS	system Evropské unie pro obchodování s emisemi (z angl. European Union Emissions Trading System)
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
kompetenční zákon	zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MP Monitorování	<i>Metodický pokyn pro monitorování implementace evropských strukturálních a investičních fondů v České republice v programovém období 2014–2020</i>
Mtoe	milion tun ropného ekvivalentu (z angl. million tonnes of oil equivalent)
NKR	<i>Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020</i>
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NOK	Národní orgán pro koordinaci (MMR)

NPR	<i>Národní program reformem</i>
NUTS2	regiony soudržnosti (z angl. <i>Nomenclature of Units for Territorial Statistics</i>)
Obecné nařízení	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006
OPTP	operační program <i>Technická pomoc 2014–2020</i>
OZE	obnovitelné zdroje energie
projekt 079/projekt	projekt <i>Evaluace příspěvku ESI fondů k plnění strategie Evropa 2020</i>
Prováděcí nařízení	nařízení Komise (EU) 2015/207 ze dne 20. ledna 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, pokud jde o vzory pro zprávu o pokroku, předkládání informací o velkém projektu, společný akční plán, zprávy o provádění pro cíl Investice pro růst a zaměstnanost, prohlášení řídicího subjektu, auditní strategii, výrok auditora a výroční kontrolní zprávu a o metodiku provádění analýzy nákladů a přínosů, a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013, pokud jde o vzor zpráv o provádění pro cíl Evropská územní spolupráce
ROP	regionální operační program
RPO WP	<i>Regionální operační program Podkarpatského vojvodství</i>
strategie Evropa 2020	<i>Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění</i>
strategie	(shodné se zkratkou „strategie Evropa 2020“)
ÚV	Úřad vlády České republiky
VaV	věda, výzkum, vývoj a inovace
ZoP	zpráva o pokroku při provádění <i>Dohody o partnerství pro programové období 2014–2020</i>
ZoR NPR	zpráva o realizaci <i>Národního programu reformem</i>

Přehled národních cílů ČR strategie *Evropa 2020* a jejich vývoj

Zaměstnanost

Národní cíle v oblasti zaměstnanosti byly stanoveny takto:

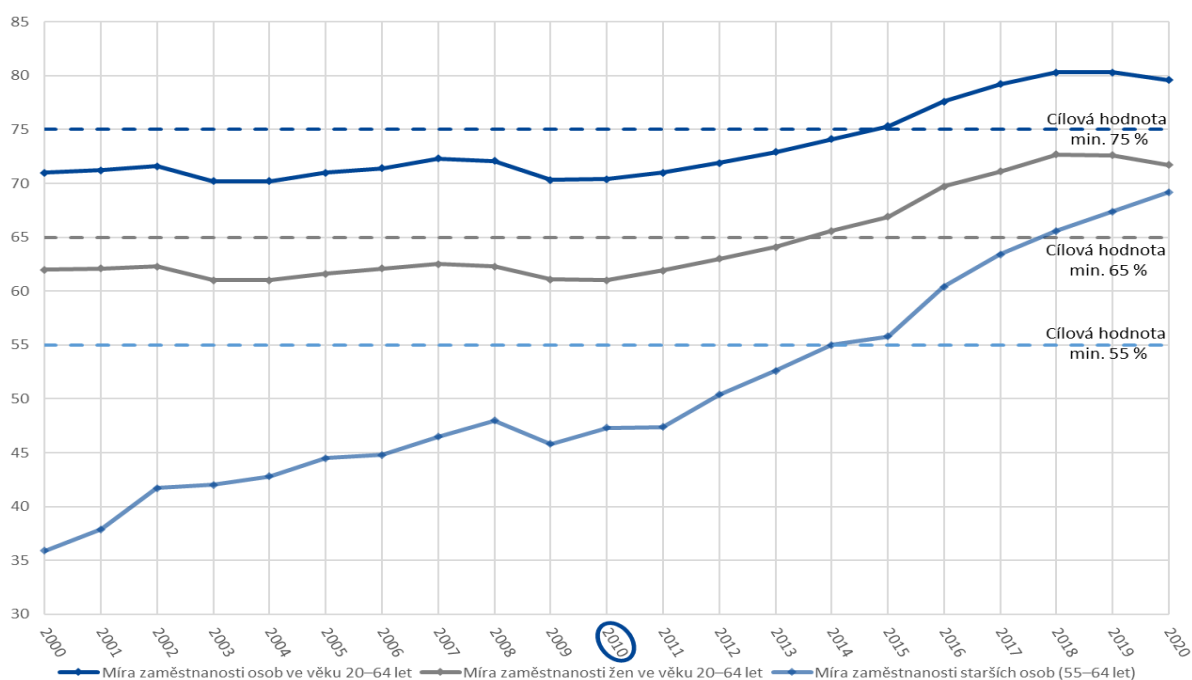
- zvýšení celkové míry zaměstnanosti osob ve věku 20–64 let na minimálně **75 %**;
- zvýšení míry zaměstnanosti žen (20–64 let) na minimálně **65 %**;
- zvýšení míry zaměstnanosti starších osob (55–64 let) na minimálně **55 %**;
- snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15–24 let) o **třetinu** proti roku 2010, tj. na maximálně 12,2 %;
- snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0–2) o **čtvrtinu** proti roku 2010, tj. na maximálně 18,75 %.

Národní cíl zvýšit míru zaměstnanosti ve věkové skupině 20–64 let na minimálně 75 % byl dosažen v roce 2015, a to konkrétně ve třetím čtvrtletí roku 2015, kdy míra zaměstnanosti ve věkové skupině 20–64 let vzrostla na 75,1 %. Ukazatel rostl až do konce roku 2019, v roce 2020 došlo k mírnému poklesu. Ve čtvrtém čtvrtletí 2020 měl ukazatel hodnotu 79,6 %, tj. cílová hodnota byla překročena o 4,6 %.

Národního cíle zvýšit míru zaměstnanosti žen ve věkové skupině 20–64 let na minimálně 65 % bylo dosaženo ve čtvrtém čtvrtletí roku 2014 (65,6 %). Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2020 dosáhl ukazatel hodnoty 71,7 %, tj. cílová hodnota byla překročena o 6,7 %.

Národní cíl zvýšit míru zaměstnanosti starších osob (55–64 let) na minimálně 55 % byl dosažen v roce 2014. Hodnota míry zaměstnanosti starších osob stále rostla a ve čtvrtém čtvrtletí roku 2020 činila 69,2 %, tj. cílová hodnota byla překročena o 14,2 %.

Graf č. 2: Míry zaměstnanosti v ČR (v %)

Zdroj: Eurostat, ÚV.

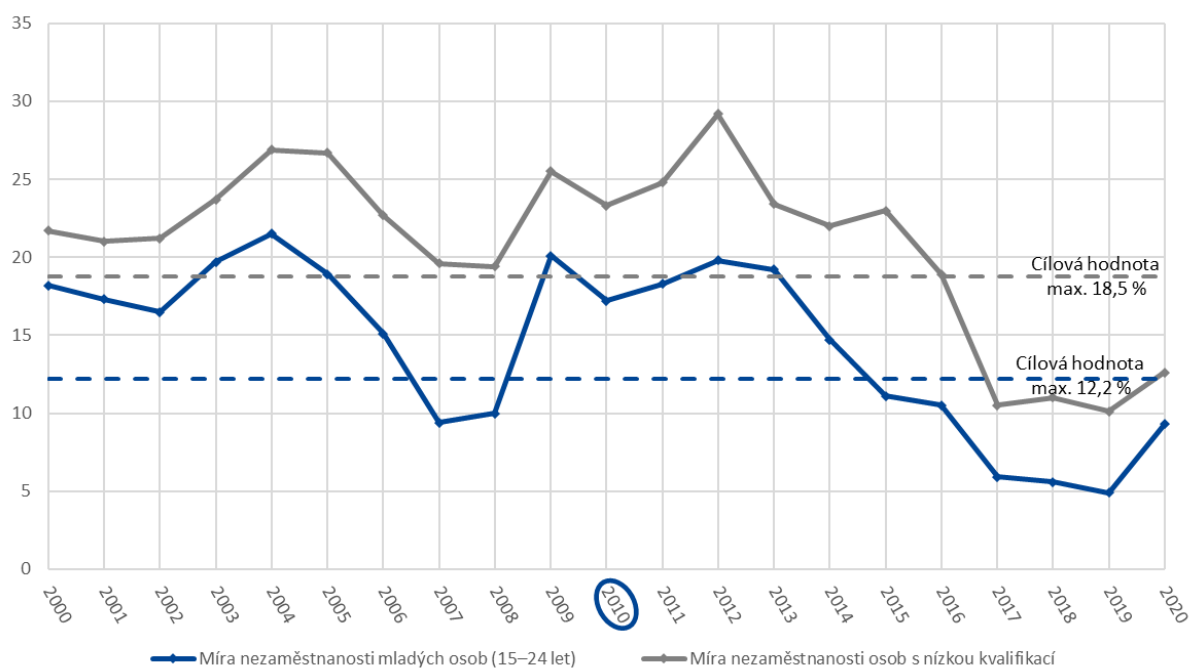
Pozn.: Údaje jsou uváděny vždy za čtvrté čtvrtletí příslušného roku.

Národní cíl snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15–24 let) o třetinu proti roku 2010, tj. na maximálně 12,2 %, byl splněn v roce 2015, a to ve třetím čtvrtletí. Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2020 byla hodnota ukazatele 9,3 %. Cílová hodnota byla překročena o 2,9 %.

Národní cíl snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0–2)³⁵ o čtvrtinu proti roku 2010, tj. na maximálně 18,75 %, byl splněn v prvním čtvrtletí roku 2017. Hodnota ukazatele ve čtvrtém čtvrtletí roku 2020 činila 12,6 %. Cílová hodnota byla překročena o 6,15 %.

Všechny stanovené národní cíle v oblasti zaměstnanosti byly splněny.

Graf č. 3: Míry nezaměstnanosti v ČR (v %)

Zdroj: Eurostat, ÚV.

Pozn.: Údaje jsou uváděny vždy za čtvrté čtvrtletí příslušného roku.

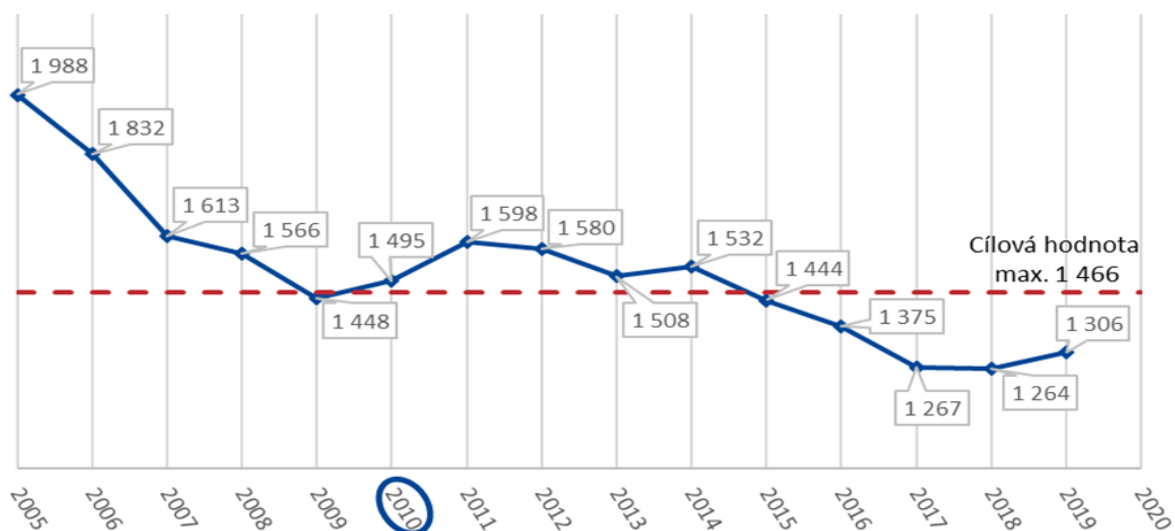
³⁵ Tj. osob s nejvýše dosaženým základním vzděláním.

Chudoba a sociální vyloučení

Národním cílem bylo snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 100 000 osob oproti roku 2008 (tj. 1 566 tis. osob), tedy na 1 466 tis. osob.

Nejaktuálnější údaj z roku 2019 udává 1 306 tis. osob, což je oproti roku 2008 snížení o 260 000 osob. Národní cíl ČR v oblasti chudoby je plněn od roku 2015.

Graf č. 4 – Počet osob ohrožených chudobou (v tis.)

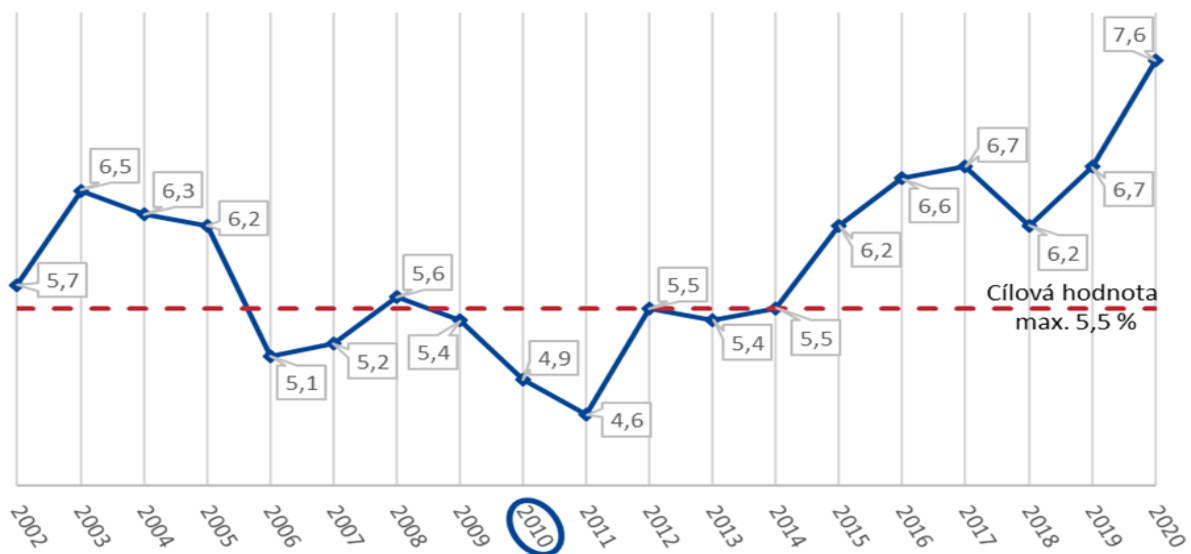

Zdroj: Eurostat, ÚV.

Vzdělávání

Národní cíl v podobě snížení podílu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 % byl dosažen v roce 2012. V roce 2013 došlo k mírnému poklesu, ale od roku 2014 ukazatel v průměru stále stoupá. V roce 2020 dosáhl ukazatel dokonce hodnoty 7,6 %. **Národní cíl ČR není dlouhodobě plněn.**

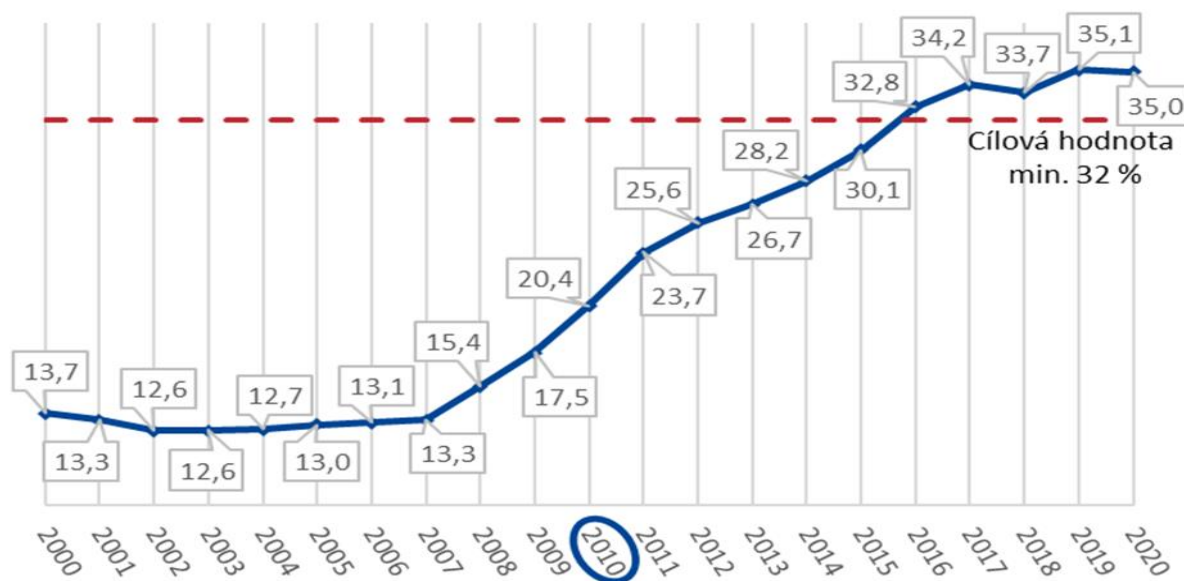
Graf č. 5 – Počet osob předčasně odcházejících ze vzdělávání (v %)

Zdroj: Eurostat, ÚV.

Národní cíl dosáhnout 32% podílu osob ve věku 30–34 let s terciárním vzděláním byl plněn od roku 2016. Podíl rostl i v dalších letech a v roce 2020 dosáhl hodnoty 35 %.

Graf č. 6 – Podíl osob ve věku 30–34 let s terciárním vzděláním (v %)

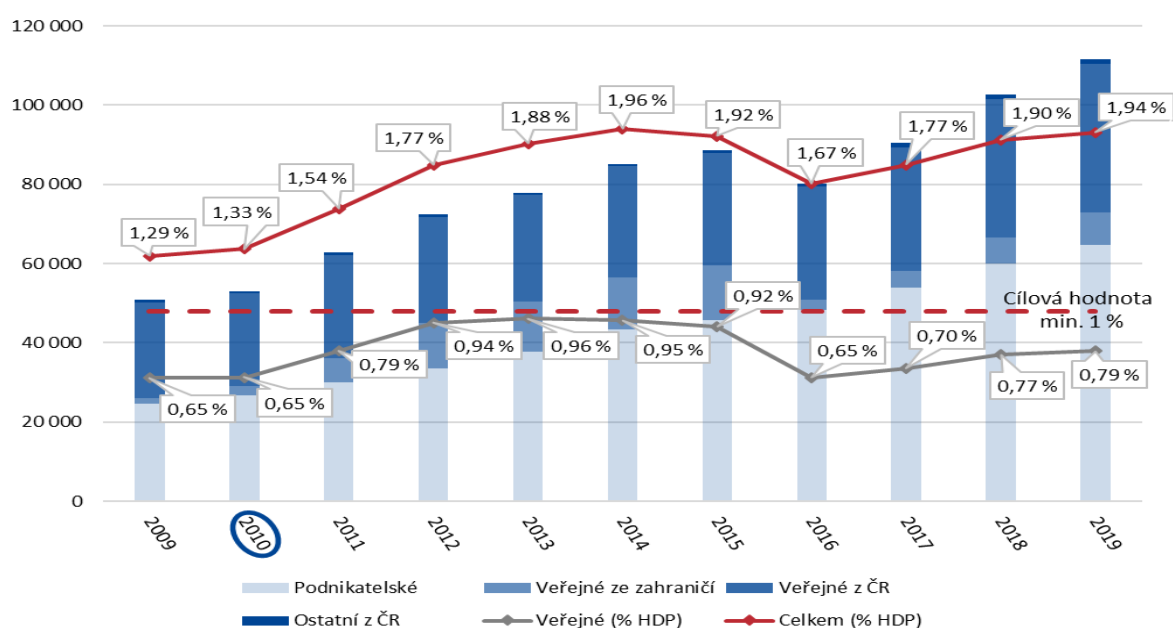

Zdroj: Eurostat, ÚV.

Výzkum, vývoj a inovace

Celkové výdaje na VaV mimo let 2016 a 2017 rostly. Národnímu cíli „dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP“ se ČR přiblížila v letech 2012–2015. V roce 2016 došlo k poklesu, a to hlavně z důvodu velkého snížení zahraničních veřejných zdrojů v souvislosti s přechodem na další období čerpání ESIF. Poté dochází k pozvolnému růstu, ale hodnoty 1 % HDP ukazatel nedosahuje. V roce 2019 měl ukazatel hodnotu 0,79 %. **Národní cíl za oblast výzkumu, vývoje a inovací ČR nesplnila.**

Graf č. 7 – Výdaje na VaV v ČR podle zdrojů financování (v mil. Kč, % HDP)

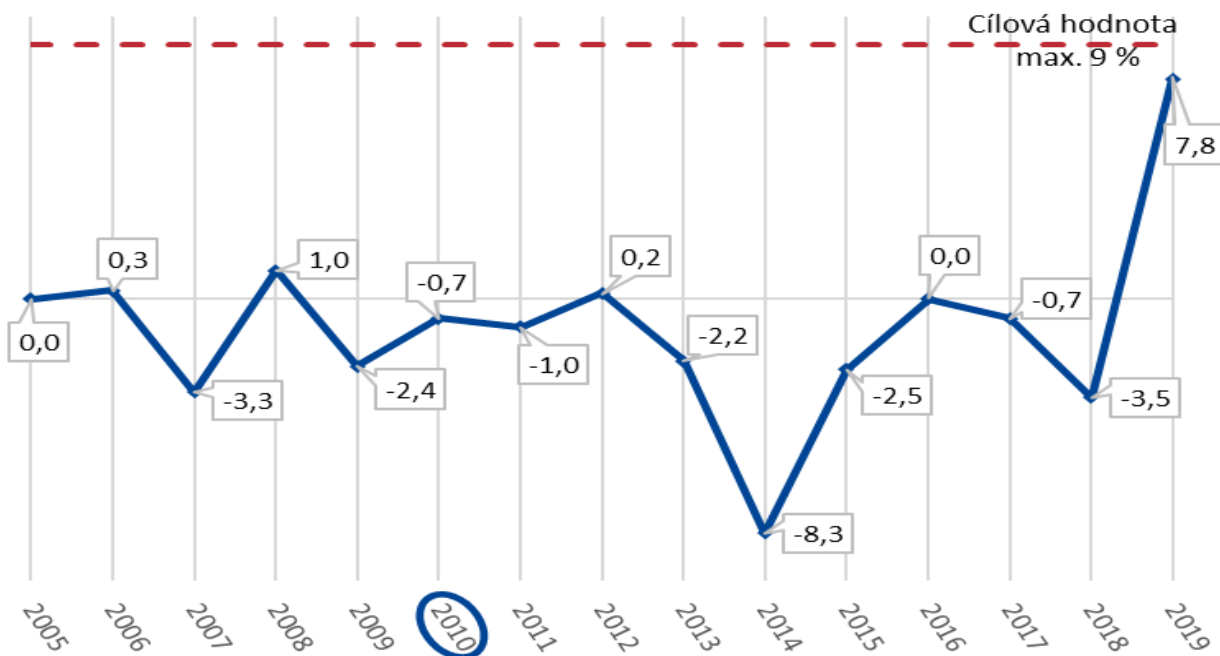

Zdroj: ČSÚ.

Klimaticko-energetická politika

Národní cíl v oblasti snížení emisí skleníkových plynů byl stanoven jako maximálně přípustný nárůst emisí mimo systém EU ETS³⁶ o 9 %. Za rok 2019 jsou známa zatím předběžná data, a to nárůst o 7,8 %, skutečná hodnota by měla být nižší³⁷. Cíl byl splněn.

Graf č. 8 – Nárůst emisí skleníkových plynů mimo systém EU ETS (% změna oproti roku 2005)

Zdroj: Eurostat, ÚV.

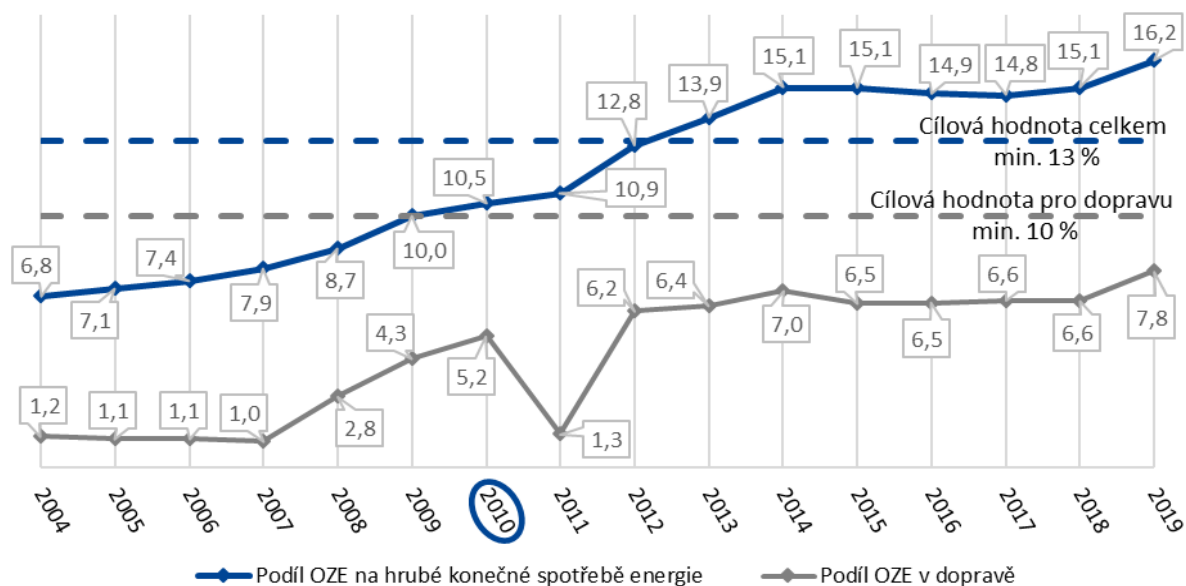
Cíl „zvýšení podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie na 13 %“ je plněn od roku 2012. V roce 2019 byl ukazatel na hodnotě 16,2 %.

Hodnota plnění cíle „zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v dopravě na 10 %“ od roku 2012 průměrně roste a v roce 2019 dosáhl ukazatel hodnoty 7,8 %. **Národní cíl 10% podílu v ČR splněn nebyl.**

³⁶ European Union Emissions Trading System.

³⁷ Zdroj: *Analytické vyhodnocení plnění národních cílů strategie Evropa 2020*, vydal ÚV v roce 2021.

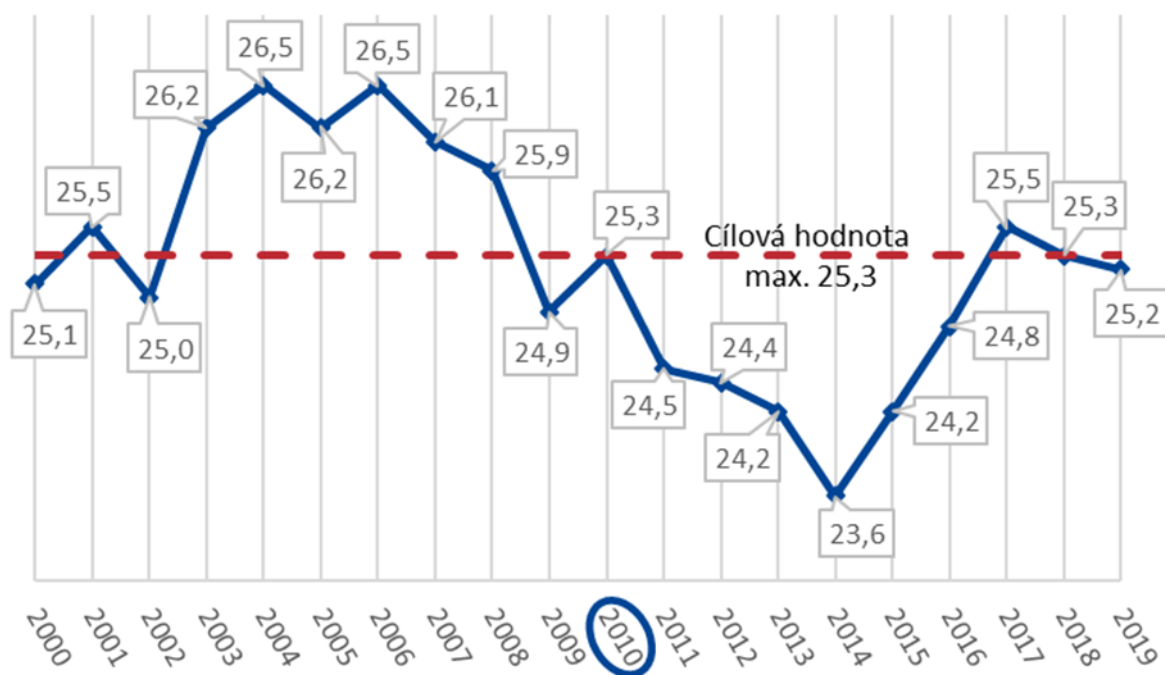
Graf č. 9 – Podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie (v %)

Zdroj: Eurostat, ÚV.

Cíl snížení konečné spotřeby energie na maximální hodnotu 25,3 mil. tun ropného ekvivalentu se podařilo splnit. Hodnota ukazatele od roku 2010 klesala, ale v letech 2014 až 2017 došlo k nárůstu spotřeby energie a v roce 2017 i k překročení stanovené maximální hodnoty, a to na 25,5 mil. tun ropného ekvivalentu. Od roku 2017 opět dochází k mírnému poklesu. V roce 2019 v ČR dosáhla hodnota konečné spotřeby energie výše 25,2 mil. tun ropného ekvivalentu.

Graf č. 10 – Konečná spotřeba energie (v mil. tun ropného ekvivalentu)

Zdroj: Eurostat, ÚV.

Tabulka č. 2: Vývoj hodnot národních cílů

Oblast	Národní cíl (referenční rok)	Referenční hodnota*	Stav plnění k						
			31. 12. 2020 (ev. posl. stav)	31. 12. 2019	31. 12. 2018	31. 12. 2017	31. 12. 2016	31. 12. 2015	31. 12. 2014
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1. Zaměstnanost	1a – Zvýšení celkové míry zaměstnanosti osob ve věku 20–64 let na 75 % (2010)	70,4 %	79,6 %	80,3 %	80,3 %	79,1 %	77,6 %	75,3 %	74,2 %
	1b – Zvýšení míry zaměstnanosti žen (20–64 let) na 65 % (2010)	60,9 %	71,7 %	72,7 %	72,7 %	71,1 %	69,7 %	66,7 %	65,6 %
	1c – Zvýšení míry zaměstnanosti starších osob (55–64 let) na 55 % (2010)	46,5 %	69,2 %	67,4 %	65,6 %	63,4 %	60,4 %	55,8 %	55,0 %
	1d – Snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15–24 let) o třetinu proti roku 2010 (2010), tj. max. 12,2 %	18,3 %	9,3 %	5,5 %	6,1 %	6,4 %	10,8 %	11,4 %	14,8 %
	1e – Snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0–2) o čtvrtinu proti roku 2010 (2010), tj. max. 18,75 %	25 %	12,6 %	10,2 %	10,9 %	10,4 %	19,0 %	23,2 %	22,0 %
2. Chudoba a sociální vyloučení	2 – Snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 100 000 osob oproti roku 2008 (2008), tj. max. 1 466 tis.	1 566 (v tis. osob)	**	1 306	1 264	1 267	1 375	1 444	1 532
3. Vzdělávání	3a – Snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 % (2010)	4,9 %	7,6 %	6,7 %	6,2 %	6,7 %	6,6 %	6,2 %	5,5 %
	3b – Dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 32% podílu obyvatelstva s terciárním vzděláním (2010)	20,4 %	35,0 %	35,1 %	33,7 %	34,2 %	32,8 %	30,1 %	28,2 %
4. Výzkum, vývoj a inovace	4 – Dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP (2010)	0,65 %	**	0,79 %	0,77 %	0,70 %	0,65 %	0,92 %	0,95 %
5. Klimaticko-energetická politika	5a – Snížení emisí skleníkových plynů – maximální přípustný nárůst emisí mimo systém EU ETS 9 % (2005)	0,0 %	**	7,8 %	-3,5 %	-0,7 %	0,0 %	-2,5 %	-8,3 %
	5ba – Zvýšení podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie na 13 % (2005)	7,1 %	**	16,2 %	15,1 %	14,8 %	14,9 %	15,1 %	15,1 %
	5bb – Zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v dopravě na 10 % (2005)	1,1 %	**	7,8 %	6,6 %	6,6 %	6,5 %	6,5 %	7,0 %
	5c – Zvyšování energetické účinnosti – vnitrostátní cíl energetické účinnosti, tzn. snížení konečné spotřeby energie na maximálně 25,3 mil. tun ropného ekvivalentu (Mtoe) do roku 2020 (2014)	23,6 Mtoe	**	25,2	25,3	25,5	24,8	24,2	23,6

Zdroj: ÚV.

Pozn.:

* Referenční hodnota je výchozí hodnota daného cíle.

** Nejaktuálnější údaje z roku 2019.

Zelenou barvou je v tabulce označena splněná cílová hodnota, červenou barvou nesplněná cílová hodnota.

Příloha č. 2

Příklady dobré praxe vyhodnocení příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů strategie Evropa 2020 ze zahraničí**Příklad č. 3 – příklad ekonometrického modelování:**

Název zprávy: *Oszacowanie i ocena wkładu RPO WP w realizację celów Strategii Europa 2020*³⁸ (příloha ZoP *Regionálního operačního programu Podkarpatského vojvodství*, Polsko; autor: RPO WP). Cíl: „*snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou*“.

V Polsku byl příspěvek intervencí k provádění strategie *Evropa 2020* pro období do konce roku 2023 stanoven pomocí panelového ekonometrického modelu s kvazi-stálými efekty. Autor použil ekonometrický model, který je schopen vyhodnotit příspěvek ESI fondů k plnění příslušného cíle (podobně, jako měl projekt 079 vyhodnocovat příspěvek ESI fondů pro všechny národní cíle). Výstupem je kvantifikovaný dopad podpory poskytnuté jedním z regionálních operačních programů vyjádřený v procentních bodech za rok a doplněný příslušným komentářem.

Metodika odhadu dopadů

Příspěvek intervencí RPO WP k realizaci strategie *Evropa 2020* do konce roku 2023 byl stanoven pomocí panelového ekonometrického modelu s kvazi-stálými efekty. Model spojuje hodnotu ukazatele strategie s mírou výdajů v rámci ROP pro účely odpovídající tomuto ukazateli a s kontrolními proměnnými popisujícími strukturální charakteristiky regionu (včetně HDP na obyvatele ve vztahu k národnímu HDP, míry urbanizace či hustoty obyvatelstva).

Formální zápis modelu je:

$$y_{ij} = \beta^T \mathbb{X} + (\gamma^T \mathcal{J}) * E_{it} + \varepsilon_{it}$$

y : hodnota cíle strategie *Evropa 2020*, $\mathbb{X}$: vektor kontrolních proměnných, β : vektor parametrů spojených s kontrolními proměnnými, $\mathcal{J}$: stálé efekty pro danou oblast (vojvodství), γ : vektor parametrů měřících dopad výdajů ROP (ESI fondů), E : výdaje ROP (ESI fondů), i : daná oblast (vojvodství), t : rok, ε : náhodný faktor.

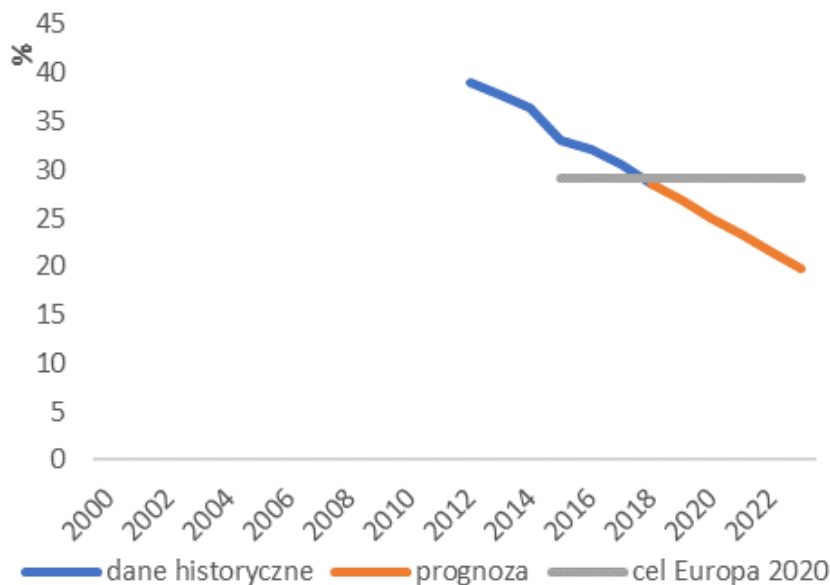
Po zjištění přínosu intervence ESI fondů k dosažení cílů strategie *Evropa 2020* je na základě časového harmonogramu vyplácení finančních prostředků z ESI fondů odhadnut příspěvek ROP do roku 2023. Prognózy byly vytvořeny pomocí trendových modelů se specifikacemi závislými na historických datech. Výsledky byly porovnány s národními cíli strategie *Evropa 2020*.

Modelové vyhodnocení dopadu ESI fondů na plnění cíle strategie *Evropa 2020* v oblasti „*chudoba a sociální vyloučení*“:

Regionální operační program pro dané vojvodství financuje 5 % ze všech projektů spolufinancovaných regionálními operačními programy v rámci cíle stanoveného pro oblast „*chudoba a sociální vyloučení*“. Tyto ROPy představují celkově 7% příspěvek k naplnění tohoto cíle strategie *Evropa 2020* financovaný z ESI fondů.

³⁸ *Hodnocení a posouzení přínosu ROP Podkarpatského vojvodství k dosažení cílů strategie Evropa 2020.*

Graf č. 11 – Pokrok Podkarpatského vojvodství při dosahování cíle v oblasti „chudoba a sociální vyloučení“ strategie Evropa 2020 – do roku 2020

Převzato z: Oszacowanie i ocena wkładu RPO WP w realizację celów Strategii Europa 2020.

Pozn.: Výchozím bodem byl rok 2014 (začátek provádění ROP). Cíl – podíl vojvodství na národním cíli v poměru k počtu obyvatel.

Odhadovaný dopad RPO WP na tento ukazatel je minimální (přibližně –0,04 procentního bodu ročně). Pro dosažení tohoto cíle jsou klíčové dva faktory. První se týká celkové prosperity země a regionu. Je důležité vzít v úvahu především klesající nezaměstnanost, zvyšující se mzdy, trvale rostoucí HDP a příliv investic. Na druhé straně je důležité, aby hospodářský rozvoj nezvyšoval sociální nerovnosti, což by bylo v rozporu se systémem sociální ochrany znevýhodněných skupin.

Příklad č. 4 – příklad prostého porovnání objemů investovaných peněžních prostředků v členění dle jejich zdrojů a vztahení těchto zdrojů k dosaženým cílům

Název zprávy: *Relazione sullo stato dei lavori dell'Accordo di Partenariato al 31 dicembre 2018*³⁹ (ZoP, Itálie; autor: Předsednictví Rady ministrů). Kvantifikace příspěvku ESI fondů k naplnění jednotlivých cílů strategie *Evropa 2020* (resp. odpovídajících tematických cílů).

Italské implementační orgány vyhodnotily příspěvek ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020* prostým vyčíslením vynaložených finančních prostředků. Takové vyhodnocení při absenci dalších údajů nelze považovat za úplné, jedná se však o „první stupeň“ evaluace, který je pro řádné vyhodnocení příspěvku nutný. Pomocí těchto kvantifikací použitých zdrojů by bylo možné přínos zmíněných zdrojů (resp. jejich skupin) pro dosažení jednotlivých cílů strategie *Evropa 2020* vyhodnotit.

Tabulka č. 3 ukazuje příspěvek ESI fondů k plnění cílů strategie *Evropa 2020* vyjádřený na základě nákladů na vybrané operace k 31. prosinci 2018 a s přihlédnutím k hlavním

³⁹ Zpráva o stavu prací na Dohodě o partnerství k 31. prosinci 2018.

provedeným opatřením. U *Evropského fondu regionálního rozvoje* (dále také „EFRR“) a *Evropského sociálního fondu* (dále také „ESF“) byla provedena změna klasifikace kategorií intervencí podle cílů strategie, jak vyplývá z výročních zpráv o provádění.

Tabulka č. 3: Strukturální fondy (EFRR a ESF) a národní spolufinancování na období 2014–2020 podle priorit strategie *Evropa 2020* a dalších priorit*

Prioritní oblasti <i>Evropa 2020</i> , EFRR a ESF 2014–2020	Pododvětví	Naplánováno (v mil. €)	Vybrané operace	
			Celkové náklady (v mil. €)	Počet projektů
Výzkum, inovace a informační společnost		10 785	9 291	35 936
	z toho: <i>Výzkum a inovace</i>	7 646	6 982	18 483
	<i>Digitální agenda</i>	3 138	2 309	17 453
Energie a klima		7 796	6 047	5 319
	z toho: <i>Energie</i>	3 667	2 528	3 524
	<i>Klima a biologická rozmanitost</i>	1 807	1 743	1 453
	<i>Udržitelná mobilita</i>	2 323	1 776	342
Práce a zaměstnanost		8 935	5 177	378 676
Vzdělávání a odborná příprava		6 307	4 171	79 546
Chudoba a začleňování**		5 835	2 943	12 828
Evropa 2020 celkem		39 659	27 628	512 305
Dopravní infrastruktura***		3 147	2 452	157
Institucionální kapacita****		1 220	843	1 068
Služby v oblasti životního prostředí		2 246	2 459	684
Ostatní*****		7 000	5 783	21 573
ESI fondy celkem		53 272	39 165	535 787

Převzato z: *Relazione sullo stato dei lavori dell'Accordo di Partenariato al 31 dicembre 2018.*

Pozn.: Údaje v tabulce nebyly přeloženy úředním překladem.

* U některých kategorií intervencí, které programy přiřadily různým tematickým cílům, byla volba přidělení prostředků k prioritám strategie *Evropa 2020* provedena na základě převažujícího tématu.

** V položce „*Chudoba a začleňování*“ jsou rovněž obsaženy kategorie intervencí zahrnuté pod okruh „*Sociální, zdravotní a vzdělávací infrastruktura a související investice*“, které spadají pod tematický cíl 9.

*** „*Dopravní infrastruktura*“ nezahrnuje kategorie zásahů kvalifikovaných jako udržitelná doprava.

**** Položka „*Institucionální kapacita*“ se zabývá kromě zdrojů tematického cíle 11 také 2 miliony € z kategorie intervence „*Institucionální kapacita orgánů veřejné správy a veřejných služeb*“ souvisejícími s prováděním EFRR nebo s opatřeními na podporu iniciativ souvisejících s osou institucionální kapacity ESF a spadajícími pod tematický cíl 9.

***** Položka „*Ostatní*“ seskupuje kategorie intervencí: *Podpora podnikům na generické produktivní investice do malých a středních podniků a na komerční infrastrukturu; Cestovní ruch a kulturní služby; Technická pomoc a jiné zbytkové kategorie.*

Multikriteriální model

Název zprávy: *Strategická analýza kauzalit a přínosů intervencí ESIF na proces reálné konvergence a naplňování cílů Strategie Evropa 2020, říjen 2020; analýzu vypracoval Ing. Petr Zahradník, MSc.*

Multikriteriální analýza intervencí kohezní politiky v oblasti konvergence a naplňování cílů udržitelného rozvoje, reflektovaných prostřednictvím strategie *Evropa 2020*, je v tomto případě založena na sektorové a mezinárodní komparativní analýze a analýze přínosů a nákladů. Výstupem modelování je zejména tabulka kauzalit intervencí ESI fondů a oblastí národních cílů. Model jako celek pak obsahuje i další části týkající se vymezení kvantifikace dopadů intervencí ESI fondů na oblasti infrastruktury, lidského kapitálu a výzkumu a vývoje prostřednictvím modelu elasticity a odhadu optimálního mixu intervencí, respektujícího potřebu naplnit konvergenční proces a národní cíle.

Výstup modelu je členěn podle oblastí národních cílů, nikoliv jednotlivých cílů strategie *Evropa 2020* a nekvantifikuje vztah jako podíl investic ESI fondů na celkové dosažené hodnotě národního cíle. Toto řešení vyplývá z omezeného času a omezených finančních zdrojů, které NKÚ na model vynaložil. Vytvořený model proto nemá sloužit jako finální řešení, ale jako ukázka cesty ke splnění záměru určit míru příspěvku ESI fondů k plnění národních cílů.

Tabulka č. 4: Kauzality působení intervencí ESI fondů na oblasti národních cílů (model)

Oblast intervencí	Charakter a intenzita kauzality	Národní cíl
Produktivní investice Produktivní investice představují základní faktor pro rozvoj budoucí prosperity; míra podpory z ESI fondů s ohledem na jejich celkový objem je však výrazně menšinová; podpora ESI fondů by měla být především zaměřena na případy tržního selhání; řada projektů v rámci této typologie je samofinancovatelná; specifický příklad představuje vazba na naplňování cílů v oblasti klimatu a energetiky – počáteční náklady klimaticko-energetické transformace výrazně přesahují finanční a ekonomické možnosti podnikové sféry a intervence ESI fondů je zde plně odůvodněná; efektivní produktivní investice jsou zásadně determinovány vzdělanostní strukturou pracovní síly a dostatečným objemem výdajů na výzkum a vývoj.	→ silná: 7 (efektivní produktivní investice přímo generují zaměstnanost)	Zaměstnanost Národní cíle jsou spolehlivě naplňovány; problémem/rizikem jsou některé regionální hodnoty
	→ silná: 6 (požadavky klimaticko-energetických cílů na odstranění ekologické zátěže)	Oblasti klimatu a energetiky Silná potřeba naplnění této kauzality z důvodu stále vysoké energetické náročnosti
	← silná a dlouhodobá: 7 (zlepšující se vzdělanostní struktura umožní praktické naplnění aktivit s vyšší přidanou hodnotou)	Vzdělávání Týká se především cíle spojeného s terciárním vzděláváním
	← silná a dlouhodobá: 7 (dostatečně robustní a cíleně zaměřené výdaje na výzkum a vývoj přímo determinují charakter produktivních investic)	Věda, výzkum, inovace Větší objem cíleně zaměřených výdajů na vědu, výzkum a inovace a jejich praktická aplikace a kapitalizace povedou k růstu prosperity

<p>Infrastruktury poskytující základní služby a související investice</p>	<p>→ silná: 7 (týká se především podpory v oblasti energetiky, environmentální infrastruktury, odvozeně i všech dalších aktivit v rámci této oblasti intervence za předpokladu cíleného sledování klimaticko-energetických cílů)</p> <p>→ významná: 6 (realizace této oblasti intervence vykazuje pozitivní dopad na zaměstnanost, včetně problematických regionů)</p> <p>← významná: 5 (pro významnou část těchto aktivit bude žádoucí využít nových vědeckých, výzkumných poznatků a inovačních řešení)</p>	<p>Oblasti klimatu a energetiky Přímá interakce naplňování klimaticko-energetických cílů</p> <p>Zaměstnanost Energetická transformace naplňující klimatické cíle se ve velké míře odehrává v regionech s významnými strukturálními poruchami; robustní podpora v rámci této oblasti intervencí může vyvolat nezanedbatelný pozitivní dopad na zaměstnanost v těchto regionech</p> <p>Věda, výzkum, inovace Vědecké, výzkumné a inovační poznatky budou požadovaným vstupem pro zajištění předpokládaných přínosů v rámci této oblasti intervencí</p>
<p>Sociální, zdravotní a vzdělávací infrastruktury a související investice</p>	<p>→ částečně významná v oblasti vzdělávací infrastruktury: 4 (může přispět k optimalizaci kapacit a vybavení vysokých škol s ohledem na jejich výukové a výzkumné potřeby)</p>	<p>Vzdělávání Týká se cíle zaměřeného na zvýšení podílu terciárního vzdělání</p>
<p>Rozvoj vnitřního potenciálu</p>	<p>→ silná a bezprostřední: 7 (absolutní soulad mezi intervencemi ESI fondů a národními cíli v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací)</p> <p>→ silná: 6 (v oblasti investic do životního prostředí přispívá k naplňování klimaticko-energetických cílů)</p>	<p>Věda, výzkum, inovace Příklad přímého zacílení investic ESI fondů na splnění národního cíle</p> <p>Oblasti klimatu a energetiky Příklad významného příspěvku ve prospěch klimaticko-energetických cílů</p>
<p>Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil</p>	<p>→ silná: 7 (zaměření na problematická a riziková místa na trhu práce s regionálním aspektem)</p>	<p>Zaměstnanost Příklad přímého zacílení investic ESI fondů na splnění národních cílů</p>

<p>Podpora sociálního začlenění, boj proti chudobě a jakékoliv diskriminaci</p>	<p>→ velmi silná: 9 (bezprostřední zaměření na řešení problémů chudoby a diskriminace s regionálním aspektem)</p>	<p>Chudoba Příklad přímého zacílení investic ESI fondů na splnění národních cílů</p>
<p>Investice do vzdělávání, školení, odborné přípravy pro dovednosti a celoživotní učení</p>	<p>→ velmi silná: 8 (zaměření na kvalitativní proměnu výukového procesu)</p> <p>→ dílčí: 3 (pro případ vysokých škol a zajištění synergií mezi výukou a výzkumem)</p> <p>→ významná: 5 (zprostředkovaný efekt)</p>	<p>Vzdělávání Zaměření na oba vzdělávací cíle strategie <i>Evropa 2020</i></p> <p>Věda, výzkum, inovace Zaměřeno na posílení propojení součinnosti vysokých škol a především podnikatelské praxe</p> <p>Zaměstnanost Posílení principu <i>matching skills and jobs</i></p>
<p>Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a účinná veřejná správa</p>	<p>→ částečná: 2</p>	<p>Všechny cíle Projev aktivního příspěvku služby veřejného sektoru pro naplnění národních cílů prostřednictvím tvorby a implementace příslušných politik</p>

Zdroj: Strategická analýza kauzalit a přínosů intervencí ESIF na proces reálné konvergence a naplňování cílů Strategie Evropa 2020, říjen 2020, Ing. Petr Zahradník, MSc.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

20/21

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Generální finanční ředitelství

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2020 pod číslem 20/21. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Daniel Reisiegel, MPA.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Generální finanční ředitelství postupuje při hospodaření s vybraným majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolováno bylo období let 2018 a 2019, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od srpna 2020 do června 2021.

Kontrolovaná osoba:

Generální finanční ředitelství (dále také „GFŘ“).

Kolegium NKÚ na svém XV. jednání, které se konalo dne 20. září 2021,

schválilo usnesením č. 5/XV/2021

kontrolní závěr v tomto znění:

HOSPODAŘENÍ GENERÁLNÍHO FINANČNÍHO ŘEDITELSTVÍ S VYBRANÝM MAJETKEM A PENĚŽNÍMI PROSTŘEDKY STÁTU

143,84 mil. Kč

Výdaje na nájemné za nemovitosti v roce 2019

386,67 mil. Kč

Výdaje na energie, služby a opravy a údržbu nemovitostí v roce 2019

91 %

Podíl kontrolovaných smluv, u kterých GFŘ nestanovilo nájemné postupem zajišťujícím, že majetek bude pronajat minimálně za cenu v místě a čase obvyklou

52 %

Optimalizace pracovišť přinesla o 52 % nižší úsporu, než jaký byl avizovaný cíl GFŘ (plánovaná úspora 14,2 mil. Kč, skutečná úspora pouze 6,8 mil. Kč)

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu a majetkem státu, se kterými je příslušné hospodařit Generální finanční ředitelství.

Bylo prověřováno nakládání s dočasně nepotřebným majetkem, vynakládání peněžních prostředků v souvislosti s užíváním budov, přechod územních pracovišť finančních úřadů do optimalizovaného režimu „2+2“¹, realizace investičního programu 012V12² a evidence majetku.

GFŘ při stanovování výše nájemného porovnávalo prostory, které se výrazně lišily jak výměrou, tak i lokalitou a využitím

GFŘ je povinno pronajímat nepotřebný majetek za nájemné nejméně ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá. GFŘ však postupovalo v 20 z 22 kontrolovaných případů nesprávně, protože pro určení výše nájemného nezohledňovalo dostatečně velikost prostor, lokalitu a účel využití. GFŘ tak neurčovalo obvyklou cenu porovnáním s obdobným či stejným majetkem.

Právní předchůdce GFŘ uzavřel smlouvy o nájmu s omezenou možností výpovědi

Ve dvou případech uzavřel právní předchůdce GFŘ³ smlouvy o nájmu kancelářských prostor⁴ s omezenou možností výpovědi. GFŘ tak nemá možnost ukončit tyto smluvní vztahy výpovědí z vlastní vůle, například při možnosti sjednání levnějšího nájmu nebo nabídky přestěhování do budovy v majetku státu. V dalším případě⁵ sjednal ve smlouvě o nájmu nepřiměřenou výpovědní dobu 10 let. Takto dlouhá výpovědní doba i omezené možnosti ukončení smlouvy v případě nepotřebnosti předmětu nájmu či jiného důvodu pro výpověď ze strany GFŘ znamenají riziko nehospodárného vynaložení peněžních prostředků státu.

V letech 2019 a 2020 GFŘ převedlo do optimalizovaného režimu 33 územních pracovišť, z nichž ani u jednoho nedošlo k očekávané úspoře

Od roku 2016 probíhá přechod vybraných územních pracovišť finančních úřadů⁶ do optimalizovaného režimu „2+2“, tj. činnost pracoviště zajišťují ve dvou pracovních dnech v týdnu min. dva pracovníci. Původně plánovaný záměr GFŘ zrušit vybraná územní pracoviště nebyl realizován. Namísto toho GFŘ k 1. 1. 2016 převedlo 23 ze 103 územních pracovišť do optimalizovaného režimu „2+2“ a v letech 2019 až 2020 pak dalších 33. Ta však GFŘ vybralo na základě kritérií, jež nezohledňovala zvyšující se míru digitalizace veřejné správy.⁷

---

¹ Optimalizovaný režim „2+2“ znamená přítomnost dvou pracovníků ve dvou pracovních dnech v týdnu na územním pracovišti.

² Investiční program 012V12 – *Rozvoj a obnova materiálně technického zabezpečení Finanční správy na léta 2014–2020*.

³ Jedná se o období před zřízením vlastního GFŘ. Právními předchůdci byly u těchto smluv Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu a Finanční ředitelství v Českých Budějovicích.

⁴ Jedná se o smlouvy uzavřené v roce 2006 (na dobu neurčitou) a v roce 2009 (na dobu určitou do 31. 1. 2031).

⁵ Právním předchůdcem bylo v tomto případě Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu.

⁶ Finanční úřady mají celkem 201 územních pracovišť, z čehož je 98 řídicích pracovišť (s ředitelem) a 103 jim je podřízeno (bez ředitele).

⁷ GFŘ v roce 2015 při výběru vhodných územních pracovišť pro převedení do optimalizovaného režimu zohledňovalo mj. počet daňových subjektů a počet elektronických podání, avšak v roce 2019 tato kritéria nepoužilo.

GFŘ za první rok fungování pracovišť převedených do optimalizovaného režimu nesplnilo avizovaný cíl v podobě očekávané úspory provozních výdajů o téměř 52 %. Místo plánovaných 14,2 mil. Kč uspořilo max. 6,8 mil. Kč.

Negativním dopadem optimalizovaného režimu „2+2“ ve srovnání s původně plánovaným zrušením vybraných územních pracovišť finančních úřadů je, že peněžní prostředky státního rozpočtu za nájem a za služby spojené s provozem jsou vynakládány neekonomicky.

Při zohlednění všech relevantních faktorů, zvláště nárůstu počtu elektronických podání, NKÚ doporučuje znovu vyhodnotit situaci a zvážit optimalizaci počtu územních pracovišť finančních úřadů vedoucí k ekonomickému vynakládání peněžních prostředků státního rozpočtu.

GFŘ pořizovalo vozidla, aniž ověřovalo jejich reálnou potřebu

GFŘ si stanovilo, že bude obměňovat vozidla, která dosáhnou stáří 10 let, 150 tis. ujetých kilometrů a zároveň ukazatele rentability ve výši 3,12 Kč/km (výdaj na pohonné hmoty a opravy/údržbu). Ve sledovaném období⁸ však sestavovalo plán, vyřazovalo a pořizovalo dopravní prostředky bez ohledu na tato kritéria. V důsledku toho GFŘ například obnovovalo vozidla, která měla najeto výrazně méně než 150 tis. km. Těchto 76 vozidel ze 132 obnovovaných mělo v průměru najeto 114 tis. km.

Dále GFŘ uzavřelo 9 z 18 smluv o nákupu nových dopravních prostředků, aniž by prověřilo nezbytnost pořízení, čímž nepostupovalo v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., resp. vyhláškou č. 416/2004 Sb.

GFŘ dokladovou inventurou nezjistilo skutečný stav

GFŘ dokladovou inventurou nedokončeného majetku nezjistilo jeho skutečný stav, a to o 4,2 mil. Kč k 31. 12. 2018 a o 2,7 mil. Kč k 31. 12. 2019. Tím, že ve sledovaném období neprovedlo řádně inventarizaci dlouhodobého majetku, nepostupovalo v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb.⁹ a vyhláškou č. 270/2010 Sb.¹⁰

II. Informace o kontrolované oblasti

Finanční správa České republiky byla zřízena zákonem č. 456/2011 Sb.¹¹, s účinností od 1. ledna 2013, jako soustava správních orgánů pro výkon správy daní. Orgány Finanční správy ČR jsou Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství a 15 finančních úřadů (včetně Specializovaného finančního úřadu). Generální finanční ředitelství je podřízeno Ministerstvu financí, příjmy a výdaje GFŘ jsou součástí kapitoly státního rozpočtu 312 – *Ministerstvo financí*. GFŘ je účetní jednotkou podle zákona č. 563/1991 Sb. a organizační složkou státu podle zákona č. 219/2000 Sb. Odvolací finanční ředitelství je podřízeno GFŘ a stejně jako finanční úřady, které jsou Odvolacímu finančnímu ředitelství podřízeny, má pro účely hospodaření s majetkem státu, účetnictví a pracovněprávních vztahů postavení vnitřní organizační jednotky GFŘ.

⁸ Jedná se o roky 2015 až 2020.

⁹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹⁰ Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků.

¹¹ Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky.

Tabulka č. 1: Základní údaje o kontrolované oblasti (v tis. Kč)

Ukazatel	Rok 2018		Rok 2019	
	Schválený rozpočet	Skutečnost	Schválený rozpočet	Skutečnost
Příjmy GFŘ	282 587	562 118	268 894	442 282
z toho: nedaňové	258 937	516 283	246 314	419 500
Výdaje GFŘ	12 065 842	12 096 643	12 963 240	12 652 630
v tom:				
kapitálové	652 200	401 244	746 900	455 589
běžné	11 413 642	11 695 399	12 216 340	12 197 041

Tabulka č. 2: Přehled vybraného majetku dle výkazu rozvaha (v tis. Kč)

Název rozvahové položky	Stav k 31. 12. 2018	Stav k 31. 12. 2019
Stavby	4 391 409,32	4 373 648,78
Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	648 814,22	730 210,41
Pozemky	287 244,16	294 378,80
Nedokončený DHM	78 726,17	77 336,96
Vybraný majetek celkem	5 406 193,87	5 475 574,95

Zdroj: informační portál MONITOR Ministerstva financí.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akci č. 20/21 bylo prověřeno, zda Generální finanční ředitelství hospodaří s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu v souladu s právními předpisy, účelně a hospodárně. Kontrola byla zaměřena zejména na:

- nakládání s dočasně nepotřebným dlouhodobým majetkem a uzavírání smluv, na základě kterých GFŘ tento majetek pronajímá;
- nájemné a vybrané služby související se správou nemovitého majetku;
- zpracování dokumentace programu 012V12, soulad s právními předpisy při realizaci plnění dle stanovených parametrů/indikátorů vybraných akcí a zpracování zpráv pro závěrečné vyhodnocení akce;
- zachování postupu výběru dodavatele při pořizování dlouhodobého majetku;
- účtování o pořízeném dlouhodobém majetku včetně jeho uvedení do stavu způsobilého k užívání;
- provedení inventarizace dlouhodobého majetku k 31. 12. 2018 a k 31. 12. 2019.

Tabulka č. 3: Kontrolovaný vzorek a objem (v Kč)

Oblast	Kontrolovaný vzorek	Kontrolovaný objem
Příjmy – uzavřené nájemní smlouvy	22 smluv	10 452 674,10
Výdaje – nájemné nemovitostí	22 ÚP	75 586 258,68
Vybrané služby související se správou nemovitostí	14 ÚP	42 018 507,71
Investiční program 012V12	12 akcí	182 343 517,94
Veřejné zakázky		132 622 795,58
Pořízený majetek		175 428 601,90
Inventarizace DM	SÚ 042 SÚ 022	85 135 962,20

Zdroj: NKÚ dle údajů obdržných od GFŘ.

Pozn.: SÚ 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek*; SÚ 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí*.

Tabulka č. 4: Kontrolovaný objem na úrovni systému (v Kč)

Oblast	Kontrolovaný objem
Přechod do optimalizovaného režimu „2+2“	241 758 689,60
Investiční program 012V12	2 971 000 000,00

Zdroj: NKÚ dle údajů obdržných od GFŘ.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

GFŘ při stanovování výše nájemného porovnávalo prostory, které se výrazně lišily jak výměrou, tak i lokalitou a využitím

GFŘ je povinno pronajímat nepotřebný majetek za nájemné nejméně ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá¹². Přitom se zvažují všechny okolnosti, které mají na cenu vliv (např. velikost, poloha, lokalita).

Ve dvou případech z 22 kontrolovaných smluv Generální finanční ředitelství před uzavřením smlouvy na prostory k pronájmu v Praze 1 zjišťovalo nájemné v místě a čase obvyklé dvojnásobem, a to:

- na základě vyčíslení zpracovaného realitní kanceláří a
- analýzou cen v centrálním registru administrativních budov.

GFŘ oslovilo realitní kancelář s žádostí o provedení odhadu výše nájemného a tato výše byla kanceláří stanovena na částku 260 Kč/m²/měsíc. Odhad však neobsahoval žádná konkrétní data ani fotodokumentaci, ze kterých realitní kancelář vycházela. Průzkumem cen v centrálním registru administrativních budov (dále také „CRAB“)¹³ GFŘ zjistilo výši nájemného

¹² Ustanovení § 27 odst. 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹³ Do CRAB jsou organizační složky státu povinny vkládat údaje mj. o výši nájemného, druhu prostoru, lokality, velikosti.

v částce 324 Kč/m²/měsíc¹⁴, přesto však uzavřelo smlouvu na osm let a sjednalo v ní nájemné v částce 260 Kč/m²/měsíc. Tím, že nebyla relevantním porovnáním stanovena cena obvyklá, GFŘ snížilo výnos z pronajímaného majetku až o 127 441,92 Kč/rok, čímž nepostupovalo v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb.¹⁵

V 18 případech z 22 GFŘ při stanovení výše nájemného za kancelářské prostory a prostory k podnikání postupovalo tak, že relevantním způsobem nezohledňovalo:

- velikost – např. prostory o výměře 148,65 m² porovnávalo s prostory o výměře 3 m², 9 073,79 m² nebo 11 528 m²;
- lokalitu – např. Prahu 1 porovnávalo s pražskými městskými částmi Chodov, Žižkov a Radlice, centrum Mělníka s obcí vzdálenou cca 5 km nebo s okrajovou částí Kralup nad Vltavou;
- účel využití – např. kancelářské prostory a prostory k podnikání porovnávalo s prostory pro bankomaty, nápojové automaty, byty.

NKÚ např. zjistil:

- GFŘ nabídlo prostory k pronájmu, jež byly v těsném sousedství prostor, které v té době již pronajímalo – výše nájemného činila 7 603,45 Kč/m²/rok. Přesto uzavřelo nájemní smlouvu s cenou o více než polovinu nižší (3 175,77 Kč/m²/rok).
- Při stanovení nájemného GFŘ vycházelo z předchozích smluv, když v roce 2018 pronajalo prostory na základě smlouvy z roku 2010 témuž nájemci a v původní výši nájemného roku 2010 v částce 7 603,45 Kč/m²/rok.
- Při stanovení výše nájemného pro prostory v Brně vycházelo GFŘ v pěti případech z nabídek dostupných na internetu¹⁶. Výše nájemného stanovená z těchto nabídek nezohledňovala rozdílnou lokalitu prostor nebo vliv podlaží (např. nám. Svobody a Rašínova ulice s prostory v městské části Brno-Veveří či Brno-Zábřovice).
- V dalším případě, kdy předmětem pronájmu byl pozemek o výměře 110 m² sloužící jako parkovací stání v historické části Teplic, GFŘ tento pozemek porovnávalo s pozemky o různých výměrách (např. 11 000 m², 1 180 m², 20 500 m²) a současně v různých lokalitách (např. sídliště v Jirkově; u dálnice D8 v obci Přestanov s 438 obyvateli; komerční pozemek v Mostě), tj. provedlo srovnání s pozemky, které nelze označit za obdobné ani z hlediska lokality, ani výměry, ani účelu využití.

GFŘ v uvedených 20 případech stanovování v místě a čase obvyklého nájemného neporovnávalo relevantní prostory. Při určování výše nájemného nezohledňovalo klíčové faktory, jako jsou např. výměra, lokalita nebo účel využití, přičemž tyto parametry patří mezi rozhodující faktory ovlivňující výši nájemného.

---

¹⁴ Tj. skutečná výše nájemného zjištěná z cen nájmu uvedených ve smlouvách uzavřených jinými OSS. Ta navíc odpovídala intervalu průměrného nabídkového nájemného pro srovnatelné kancelářské prostory ve výši 311 až 338 Kč/m²/měsíc vyplývajícího z analýzy *Pražský trh kancelářských prostor 2016 Q2* a *Pražský trh kancelářských prostor 2016 Q3* společnosti Professionals, s. r. o.

¹⁵ Ustanovení § 14 odst. 1 a § 27 odst. 3 zákona č. 219/2000 Sb.

¹⁶ Viz www.reality.idnes.cz; www.sreality.cz.

Ve dvou případech z 22 kontrolovaných smluv byl pronájem prostor sjednán v délce trvání delší než osm let. Tento stav byl v rozporu se zákonem č. 219/2000 Sb.¹⁷. Uvedenou skutečnost GFŘ nezjistilo ani kontrolou provedenou před uzavřením smlouvy (resp. dodatku ke smlouvě) dle zákona č. 320/2001 Sb.¹⁸ a vyhlášky č. 416/2004 Sb.¹⁹.

Součástí kontrolovaných smluv, na základě kterých GFŘ pronajímá nepotřebný nemovitý majetek, je ujednání o způsobu zvyšování nájemného. Pro zvyšování nájemného²⁰ používalo GFŘ dva různé indexy, index spotřebitelských cen²¹ a index cen tržních služeb²², a tedy nepostupovalo jednotně. GFŘ tak rozdílně navyšovalo nájemné. Např. v letech 2015 a 2016 nastala situace, kdy nájemcům, kterým byla valorizace ve smlouvách stanovena na základě průměrné roční míry inflace vyjádřené přírůstkem indexu spotřebitelských cen, GFŘ nájemné navýšilo, zatímco u smluv, u kterých byla sjednána valorizace dle indexu cen tržních služeb, nechalo GFŘ nájemné ve stejné výši (protože došlo k meziročnímu poklesu indexu).

Ve dvou případech došlo k pozdější valorizaci nájemného. Tím, že GFŘ navyšovalo nájemné později, než bylo sjednáno ve smlouvě, porušilo zákon č. 219/2000 Sb.²³, jelikož tím docházelo k neodůvodněnému snižování výnosu z pronajímaného majetku.

Právní předchůdce GFŘ uzavřel smlouvy o nájmu s omezenou možností výpovědi²⁴

GFŘ u dvou smluv o nájmu může ukončit smlouvu výpovědí pouze při porušování povinností pronajímatelem či nezpůsobilosti budovy k užívání, případně při ukončení své činnosti. GFŘ tak nemůže ukončit tyto smluvní vztahy výpovědí z vlastní vůle, například v případě levnějšího nájmu či nabídky přestěhování do budovy v majetku státu. V jednom případě právní předchůdce GFŘ²⁵ sjednal ve smlouvě o nájmu nepřiměřenou výpovědní dobu 10 let při výpovědi bez uvedení důvodu.

Takto dlouhá výpovědní doba či omezené možnosti ukončení smlouvy znamenají, v případě nepotřebnosti předmětu nájmu či jiného důvodu pro výpověď ze strany GFŘ, riziko nehospodárného vynaložení peněžních prostředků státu.

V roce 2019 GFŘ u tří smluv o nájmu z vybraného vzorku 15 územních pracovišť hradilo nájemné vyšší, než byla cena v místě a čase obvyklá, přičemž u dvou z nich²⁶ nepostupovalo v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb.²⁷. GFŘ se problematikou cen najatých prostor zabývalo, v roce 2016 zpracovalo materiál *Analýza nájemních vztahů GFŘ*, který v následujících letech

¹⁷ Ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb.

¹⁸ Ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů.

¹⁹ Ustanovení § 11 odst. 2 písm. b) vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

²⁰ Sjednání zvyšování nájemného je upraveno v ustanovení § 27 odst. 3 zákona č. 219/2000 Sb.

²¹ Vyjadřuje cenovou hladinu jako průměrnou úroveň cen souboru (spotřebního koše) výrobků a služeb spotřebovávaných průměrnou domácností.

²² Ukazatel pro sledování cenových pohybů a měření inflačních tlaků na trhu služeb.

²³ Ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb.

²⁴ Jedná se o smlouvy uzavřené právními předchůdci, a to Finančním ředitelstvím pro hlavní město Prahu a Finančním ředitelstvím v Českých Budějovicích.

²⁵ Právním předchůdcem bylo v tomto případě Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu.

²⁶ Jedna ze tří smluv byla uzavřena před datem účinnosti ustanovení § 12a zákona č. 219/2000 Sb.

²⁷ Ustanovení § 12a zákona č. 219/2000 Sb.

pravidelně aktualizovalo. GFŘ hledalo možnosti řešení²⁸ u těch nájmu, které cenu v místě a čase obvyklou překračovaly.

GFŘ v centrálním registru administrativních budov nevedlo úplné a pravdivé údaje. Organizační složky státu (dále také „OSS“) v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb.²⁹ vkládají údaje o budovách do CRAB, který je ze zákona neveřejným informačním systémem veřejné správy. Údaje z CRAB používají kromě OSS také regionální a vládní dislokační komise k podpoře hospodárného využívání administrativních budov patřících státu. V 39 případech GFŘ v centrálním registru administrativních budov za rok 2018 nevedlo údaje v souladu se skutečností. Z 51 prostor, ve kterých bylo GFŘ v nájmu, byla chybně uvedena výše nájemného ve 36 případech³⁰, a to ve 20 případech vyšší celkem o 4,8 mil. Kč³¹ a v 16 případech nižší celkem o 12,2 mil. Kč³². Dále budova v Bohumíně nebyla v registru uvedena vůbec, budova v Kraslicích byla uvedena, přestože už ji GFŘ od druhé poloviny roku 2016 neužívalo, a velikost kancelářské plochy budovy v Dobříši GFŘ uvádělo dvakrát větší, než ve skutečnosti užívalo.

GFŘ nepostupovalo v souladu s nařízením vlády č. 41/2017 Sb.³³, neboť neaktualizovalo údaje uložené v systému CRAB, ani v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb.³⁴, protože neposkytlo do centrálního registru administrativních budov úplné a pravdivé údaje o nemovitých věcech a o jejich částech.

V letech 2019 a 2020 GFŘ převedlo do optimalizovaného režimu 33 územních pracovišť, z nichž ani u jednoho nedošlo k očekávané úspoře

V roce 2015 GFŘ zpracovalo interní analýzu, ze které vyplynulo, že pro efektivní a dostatečně profesionální fungování postačuje nižší počet územních pracovišť. Navrhlo proto 23 územních pracovišť zrušit. Tato pracoviště vybralo s ohledem na jejich velikost, dostupnost, počet aktivních daňových subjektů, potažmo počet vyřizovaných podání a počet elektronických podání. Cílem tohoto kroku mělo být dosažení nejen úspory peněžních prostředků na nájemném a za energie v uvolněných budovách, ale také zjednodušení procesů, větší specializace pracovníků a zefektivnění činnosti finanční správy. Rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky nicméně doporučil záměr nerealizovat a tehdejší ministr financí na základě jednání se zástupci samospráv rozhodl, že „*se vyhláška³⁵ rušící územní pracoviště finanční správy dělat nebude*“³⁶. GFŘ proto přistoupilo k variantnímu řešení

²⁸ V jednom případě proběhlo v roce 2017 neúspěšné jednání s pronajímatelem o snížení ceny, v roce 2018 GFŘ usilovalo o zakoupení budovy a v roce 2019 byla prověřována disponibilita nebytových prostor prostřednictvím nabídky nebytových prostor v CRAB. GFŘ však jiné kancelářské prostory pro činnost územního pracoviště nenašlo. V dalším případě byl pronájem sjednán na 20 let (do roku 2031) a vzhledem k výpovědním podmínkám uvedeným ve smlouvě není prakticky možné tuto smlouvu před uplynutím doby platnosti ukončit.

Ve třetím případě bylo nalezeno jiné řešení dislokace územního pracoviště.

²⁹ Ustanovení § 14a odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb.

³⁰ Jedná se o vybrané budovy územních pracovišť, u kterých byl kontrolou NKÚ zjištěn rozdíl výše nájemného mezi CRAB a plněním rozpočtu (dle ekonomického systému AVIS^{ME}) vyšší než 1 tis. Kč.

³¹ Celková výše nájemného u těchto 20 případů byla 48,0 mil. Kč.

³² Celková výše nájemného u těchto 16 případů byla 41,7 mil. Kč.

³³ Ustanovení § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 41/2017 Sb., o údajích centrálního registru administrativních budov.

³⁴ Ustanovení § 14a odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb.

³⁵ Územní pracoviště, která se nenacházejí v sídlech finančních úřadů, jsou určena vyhláškou Ministerstva financí č. 48/2012 Sb.

³⁶ Viz tisková zpráva Ministerstva financí ze dne 2. 9. 2015 *Služby finančních úřadů v území zůstanou pro občany zachovány* (www.mfcr.cz).

v podobě přechodu těchto 23 územních pracovišť do optimalizovaného režimu „2+2“, tj. činnost pracoviště zajišťují ve dvou pracovních dnech v týdnu min. dva zaměstnanci. V analýze však úspora nebyla vyčíslena, a to z důvodu, že GFŘ do roku 2016 nevidovalo provozní výdaje spojené se správou nemovitostí dle lokalit (budov).

V roce 2019 GFŘ zpracovalo analýzu výběru územních pracovišť pro převedení do optimalizovaného režimu „2+2“ a pokračovalo ve změně režimu u vybraných dalších 33 územních pracovišť s cílem uspořit peněžní prostředky v celkové výši 95,8 mil. Kč/rok³⁷. Kontrola NKÚ prověřovala, v souladu se svým celkovým zaměřením na hospodaření GFŘ s nemovitým majetkem, splnění dílčí úspory výdajů souvisejících s provozem budov ve výši 14,2 mil. Kč/rok³⁸.

GFŘ převodem vybraných územních pracovišť do optimalizovaného režimu „2+2“ k 1. 1. 2020 nesplnilo za první rok této optimalizace požadovaný cíl v podobě plánované úspory, jelikož provozní výdaje nově optimalizovaných 33 územních pracovišť finančních úřadů v roce 2020 nedosáhly plánované výše 4 mil. Kč, nýbrž činily nejméně³⁹ 11,4 mil. Kč. Plánovaná úspora provozních výdajů tak ve skutečnosti nebyla splněna o 7,4 mil. Kč (52 %).

Negativním dopadem optimalizovaného režimu „2+2“ ve srovnání s původně plánovaným zrušením vybraných územních pracovišť finančních úřadů je, že peněžní prostředky státního rozpočtu za nájem a za služby spojené s provozem jsou vynakládány neekonomicky.

GFŘ pořizovalo vozidla, aniž ověřovalo jejich reálnou potřebu

NKÚ v oblasti programového financování podrobil kontrole celkem 12 akcí. V případě akce *GFŘ – investiční vybavenost finanční správy* zaměřené na obnovu vozového parku si GFŘ stanovilo, že bude obměňovat vozidla, která dosáhnou stáří 10 let, 150 tis. ujetých kilometrů a zároveň ukazatele rentability ve výši 3,12 Kč/km (výdaj na pohonné hmoty a opravy/údržbu). Plán pořízení vozidel, především z důvodu obnovy vozového parku, GFŘ stanovilo pouze v obecné rovině, a to 10 % z jejich celkového počtu (cca 50 vozidel za rok), aniž by zohlednilo kritéria pro jejich pořizování. V letech 2015 až 2020 GFŘ pořídilo 216 vozidel prostřednictvím veřejných zakázek v celkové výši 93 269 066,96 Kč. Před žádnou veřejnou zakázkou na dopravní prostředky neuvedlo GFŘ zdůvodnění nezbytnosti obnovovat vozový park dle předem stanovených parametrů, jako je životnost vozidla, počet ujetých kilometrů a rentabilita. Konkrétní důvody dle kritérií nebyly uvedeny ani v žádostech o uvolnění peněžních prostředků státního rozpočtu.

---

³⁷ Celková úspora peněžních prostředků v částce 95 841 072 Kč/rok zahrnuje: úsporu mzdových prostředků v částce 77 636 154 Kč, úsporu provozních výdajů v částce 19 320 157 Kč a úsporu z nerealizovaných plánovaných investic a oprav v částce 4 291 643 Kč, navýšení změnových výdajů v částce 1 410 000 Kč a plánovaných provozních výdajů pracovišť v optimalizovaném režimu v částce 3 996 882 Kč. Předpokládané výdaje na provoz nově optimalizovaných pracovišť (33 pracovišť) byly odhadnuty z průměrné výše skutečně vynaložených provozních výdajů za rok 2018 u pracovišť fungujících v optimalizovaném režimu (23 pracovišť), které činily průměrně na jedno pracoviště 121 104 Kč (přičemž medián byl roven částce 88 709 Kč).

³⁸ Úspora provozních výdajů v částce 19 320 157 Kč/rok snižená o výdaje související s provozem ÚP v optimalizovaném režimu v částce 3 996 882 Kč/rok, tj. 15 323 275 Kč/rok. Výše 15,3 mil. Kč/rok byla ze strany GFŘ nesprávně vyčíslena tím, že pouze v jediném případě (územní pracoviště v Mariánských Lázních) obsahovala i výdaje na opravy ve výši 1,1 mil. Kč. Skutečná výše plánované úspory tak měla činit 14,2 mil. Kč.

³⁹ NKÚ do celkových provozních výdajů nezahrnul mj. nákup materiálu ani služby ICT.

V důsledku toho GFŘ v 76 případech ze 132 obnovovaných vozidel pořídilo nové dopravní prostředky, přestože vyřazované automobily měly najeto méně než 150 tis. km (v průměru 114 tis. km), a současně u nich nezohlednilo rentabilitu.

GFŘ nepostupovalo v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb.⁴⁰ a neprovádělo vyhodnocování potřeby pořízení vozidel dle předem stanovených kritérií. Tím neprověřovalo hospodárny a účelný výkon státní správy.

U devíti z 18 smluv na pořízení vozidel v celkové hodnotě 35 536 548,92 Kč provedlo GFŘ předběžnou řídicí kontrolu až po uzavření smluv. GFŘ tak v rozporu se zákonem č. 320/2001 Sb.⁴¹ a s vyhláškou č. 416/2004 Sb.⁴² neprovedlo předběžnou řídicí kontrolu před vznikem závazku a neprověřilo nezbytnost připravované operace k zajištění stanovených úkolů a schválených záměrů a cílů.

GFŘ dokladovou inventurou nezjistilo skutečný stav

Provedení inventarizace majetku a závazků upravuje zákon č. 563/1991 Sb. a vyhláška č. 270/2010 Sb. Ke konci roku 2018 a 2019 GFŘ zjišťovalo dokladovou inventurou skutečný stav nedokončeného dlouhodobého hmotného majetku, o kterém se účtuje na syntetickém účtu 042.

Tabulka č. 5: Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek k 31. 12. 2018 (v Kč)

Analytický účet	Název analytického účtu	Stav dle dokladové inventury	Zjištěný skutečný stav dle NKÚ	Nesprávnost zjištění skutečného stavu ¹
042 021 120	TZ byty a bytové budovy nad 40 tis. Kč	91 727,45	0,00	91 727,45
042 021 220	TZ nebytové budovy nad 40 tis. Kč	65 410 478,22	63 000 586,10	2 409 892,12
042 022 000	Nově pořízený ostatní – tel. ústředny, datové sítě, elektrovybavení, inventář, ostatní SMV	3 050 322,40	2 377 585,40	672 737,00
042 022 020	TZ tel. ústředny, datové sítě, elektrovybavení, inventář, ostatní SMV	8 424 449,32	8 733 439,09	981 233,03
042 029 200	Nově pořízená věcná břemena na cizím majetku	103 092,00	103 092,00	0,00
042 031 100	Nově pořízené pozemky	1 629 233,92	1 629 233,92	0,00
Celkem 042 – NDHM		78 709 303,31	75 843 936,51	4 155 589,60

Zdroj: dokladová inventura k 31. 12. 2018.

Pozn.:

¹ Výše nesprávnosti je vyčíslena bez ohledu na vliv na výsledný stav účtu (v absolutní hodnotě), tzn. ve vybraných případech neodpovídá rozdílu vedlejších sloupců.

⁴⁰ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 320/2001 Sb.

⁴¹ Ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb.

⁴² Ustanovení § 13 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 416/2004 Sb.

Tabulka č. 6: Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek k 31. 12. 2019 (v Kč)

Analytický účet	Název analytického účtu	Stav dle dokladové inventury	Zjištěný skutečný stav dle NKÚ	Nesprávnost zjištění skutečného stavu ¹
042 021 220	TZ nebytové budovy nad 40 tis. Kč	53 847 432,94	51 673 707,57	2 173 725,37
042 021 320	TZ ostatní stavby nad 40 tis. Kč	260 835,38	260 835,38	0,00
042 022 000	Nově pořízený ostatní – tel. ústředny, datové sítě, elektrovybavení, inventář, ostatní SMV	6 529 272,76	5 989 441,76	539 831,00
042 022 020	TZ tel. ústředny, datové sítě, elektrovybavení, inventář, ostatní SMV	12 137 675,47	12 137 675,47	0,00
042 022 600	Nově pořízené dopravní prostředky	4 561 744,80	4 561 744,80	0,00
Celkem 042 – NDHM		77 336 961,35	74 623 404,98	2 713 556,37

Zdroj: dokladová inventura k 31. 12. 2019.

Pozn.:

¹ Výše nesprávnosti je vyčíslena bez ohledu na vliv na výsledný stav účtu (v absolutní hodnotě), tzn. ve vybraných případech neodpovídá rozdílu vedlejších sloupců.

GFŘ při zjišťování skutečného stavu nedokončeného (nezařazeného) dlouhodobého hmotného majetku neidentifikovalo majetek k 31. 12. 2018 ve výši 3 146 731,14 Kč. Kromě toho GFŘ dokladovou inventurou zjistilo majetek ve výši 469 027,53 Kč, který již byl zařazen do užívání.

Ke konci roku 2019 GFŘ dokladovou inventurou zjistilo nedokončený dlouhodobý hmotný majetek ve výši 49 662,33 Kč jako neuvedený do stavu způsobilého k užívání, přestože v době provedení inventarizace byl již užíván. Dále zjistilo majetek ve výši 2 124 063,04 Kč, ačkoliv se jednalo o opravy a udržování v budově; k opravě v účetnictví došlo až v následujícím účetním období.

GFŘ dokladovou inventurou dlouhodobého hmotného majetku k 31. 12. 2018 a k 31. 12. 2019 zjistilo majetek ve výši 539 831 Kč, ačkoliv se ve skutečnosti jednalo o náhradní díly k telefonní ústředně, tj. o materiál.

Tím, že GFŘ nezjistilo skutečný stav majetku a neověřilo, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku v účetnictví a zda nebyly dány důvody pro účtování o trvalém snížení hodnoty majetku, nepostupovalo při inventarizaci v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb.⁴³

Ve třech případech GFŘ nedodrželo obsahovou náplň rozpočtové položky upravenou vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb.⁴⁴, a to:

- příjem z pronájmu pozemků ve výši 42 129 Kč zařadilo v jednom případě na rozpočtovou položku 2132 – *Příjmy z pronájmu ostatních nemovitých věcí a jejich částí* místo na rozpočtovou položku 2131 – *Příjmy z pronájmu pozemků*;
- ve dvou případech pořízení pozemku společně s budovou zařadilo vynaložené peněžní prostředky za pozemky ve výši 871 592,60 Kč na rozpočtovou položku 6121 – *Budovy, haly a stavby* místo na rozpočtovou položku 6130 – *Pozemky*, určenou pro nabývání pozemků.

⁴³ Ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.

⁴⁴ Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

Na základě smlouvy o nájmu uzavřené na dobu 15 let GFŘ užívá prostory, ve kterých zrealizovalo dispoziční úpravy v celkové hodnotě 3 519 433,79 Kč. Avšak pro toto provedené technické zhodnocení stanovilo dobu odpisování 80 let namísto 15 let, tj. na dobu nájmu dle uzavřené smlouvy. Tím GFŘ nepostupovalo v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb.⁴⁵

V účetním období roku 2018 GFŘ převzalo projektovou dokumentaci pro provedení stavby ve výši 143 990 Kč. O této skutečnosti účtovalo až v následujícím období. Tím GFŘ nepostupovalo v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb.⁴⁶, neboť neúčtovalo do účetního období, se kterým daná skutečnost časově a věcně souvisela. Dále GFŘ v rozporu s vyhláškou č. 410/2009 Sb.⁴⁷ zaúčtovalo náklady na tuto projektovou dokumentaci jako technické zhodnocení, aniž by skutečně došlo ke změně účelu či rozšíření použitelnosti budovy (majetku).

Seznam zkratk

CRAB	centrální registr administrativních budov
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DM	dlouhodobý majetek
GFŘ	Generální finanční ředitelství
ICT	informační a komunikační technologie
NDHM	nedokončený dlouhodobý hmotný majetek
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSS	organizační složka státu
SMV	samostatné movité věci
SÚ	syntetický účet
TZ	technické zhodnocení
ÚP	územní pracoviště

---

⁴⁵ Ustanovení § 66 odst. 5 vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

⁴⁶ Ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.

⁴⁷ Ustanovení § 55 odst. 4 vyhlášky č. 410/2009 Sb.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

20/23

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie poskytované na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na opatření ke snižování plýtvání s potravinami

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále též „NKÚ“) na rok 2020 pod číslem 20/23. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Roman Procházka.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytují a příjemci používají peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na opatření ke snižování plýtvání s potravinami účelně a efektivně tak, aby bylo dosaženo stanovených cílů.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od října 2020 do května 2021.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2014 až 2019, v případě věcných a časových souvislostí i předcházející a následující období.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zemědělství (dále též „MZe“);

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále též „MPSV“);

vybraní příjemci dotací:

Slezská diakonie; Potravinová banka v Ostravě, z.s.; Potravinová banka v Olomouckém kraji z.s., Olomouc; Diecézní charita ostravsko-opavská, Ostrava; Potravinová banka v Ústeckém kraji z.s., Litoměřice; Potravinová banka Džbánsko, z. s., Liběšice; NADĚJE, Praha; Diecézní charita Litoměřice; Potravinová banka Praha a Středočeský kraj, z.s., Praha; Česká federace potravinových bank, z.s., Praha.

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 18. října 2021,

schválilo usnesením č. 9/XVI/2021

kontrolní závěr v tomto znění:

Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie poskytované na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na opatření ke snížení plýtvání s potravinami

Program pro snížení plýtvání potravinami

209 mil. Kč

Objem prostředků vyplacených MZe na podporu potravinových bank a dalších subjektů v letech 2016–2019

12,5 tis. tun

Objem zachráněných a přerozdělených potravin v ČR v letech 2016–2019

9,72 Kč

*Průměrná cena za kilogram **shromážděných** a distribuovaných potravin dle objemu provozní dotace MZe v roce 2019*

Program potravinové a materiální pomoci

390 mil. Kč

Objem prostředků vyplacených MPSV na nákup a distribuci potravinové a materiální pomoci v letech 2014–2020

3,1 tis. tun

Objem nakoupené a poskytnuté potravinové pomoci v letech 2014–2020

71,09 Kč

*Průměrná cena za kilogram **nakoupené** a distribuované potravinové pomoci v letech 2014–2020*

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda MZe a MPSV poskytují a příjemci používají peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na opatření ke snížení plýtvání s potravinami účelně a efektivně tak, aby bylo dosaženo stanovených cílů. Především se jednalo o kontrolu splnění povinností poskytovatele a správce programu při nastavení dotačních podmínek a poskytování peněžních prostředků MZe v rámci národního dotačního programu 18 *Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením* (dále též „národní dotační program 18“) a MPSV v rámci *Operačního programu potravinové a materiální pomoci 2014–2020* (dále též „OP PMP“). Kontrola u příjemců dotací byla zaměřena na dodržování podmínek při čerpání dotace pro shromažďování, skladování a distribuci potravin. Dále byla ověřována účelnost, hospodárnost a efektivnost vynaložených prostředků.

A. Ministerstvo zemědělství a příjemci dotace – národní dotační program 18 pro snížení plýtvání potravinami

Řídicí a kontrolní systém, který MZe pro poskytování peněžních prostředků z *národního dotačního programu 18* nastavilo, vykazuje řadu zásadních nedostatků, které negativně ovlivňují účelnost, hospodárnost a efektivnost vynakládání veřejných prostředků.

MZe nestanovilo žádné konkrétní cíle, kterých by mělo být prostřednictvím *národního dotačního programu 18* dosaženo.

MZe nesledovalo a nevyhodnocovalo hospodárnost, účelnost, efektivnost ani přínosy vynakládaných peněžních prostředků. MZe pouze přejímalo od České federace potravinových bank informace o množství přerozdělených potravin, a nemá tak představu, zda a případně jak se díky podpoře snížilo plýtvání potravinami. Tedy zda využití prostředků bylo efektivní a účelné. NKÚ porovnal u jednotlivých potravinových bank vyplacený objem provozních dotací na množství distribuovaných potravin a zjistil, že výsledná hodnota se u jednotlivých bank výrazně lišila.

MZe nenastavilo jasné podmínky a kritéria pro zajištění účelnosti a hospodárnosti vynaložených prostředků. Dále MZe příjemcům neuložilo některé povinnosti nutné pro řádný výkon kontroly ze strany MZe.

NKÚ u některých příjemců dotace zjistil, že nepostupovali při používání přidělených prostředků v souladu s nastavenými pravidly, účelně a hospodárně. Konkrétně u šesti z deseti příjemců zjistil NKÚ skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně.

B. Ministerstvo práce a sociálních věcí – Operační program potravinové a materiální pomoci

MPSV jako řídicí orgán nenastavilo žádný cíl, kterého by mělo být realizací *Operačního programu potravinové a materiální pomoci 2014–2020* dosaženo.

MPSV sleduje poskytování pomoci prostřednictvím počtu osob podpořených potravinovou a materiální pomocí a objemem poskytované pomoci. Na základě těchto ukazatelů je pro MPSV i další subjekty obtížné vyhodnotit účelnost a efektivnost peněžních prostředků.

MPSV jako příjemce podpory, který odpovídá za realizaci potravinové a materiální pomoci, se při poskytování potravinové a materiální pomoci spoléhalo na partnerské organizace, které

provádějí distribuci pomoci. MPSV jako příjemce dotace nemůže ověřit, že podpora byla poskytnuta skutečně potřebným osobám účelně a efektivně.

Nejvýznamnějšími realizátory potravinové a materiální pomoci (MPSV) a opatření ke snižování plýtvání potravinami (MZe) jsou potravinové banky, které zajišťují distribuci darovaných potravin. Peněžní podporu potravinovým bankám poskytují ze svého rozpočtu MPSV, MZe a nově od roku 2020 i Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“)¹. Přičemž právě MZe a MŽP podporují a financují obdobné aktivity (vybudování/rozšíření infrastruktury potravinových bank) se zaměřením na snížení plýtvání potravinami. V budoucnu je nutná koordinace spolupráce mezi resorty MZe a MŽP, neboť souběh financování z více zdrojů může způsobit duplicitní poskytování dotací příjemcům.

Celkové vyhodnocení vyplývá z těchto zjištěných nedostatků:

A. Ministerstvo zemědělství a příjemci dotace – národní dotační program 18 pro snížení plýtvání potravinami

- A.1 MZe nedefinovalo konkrétní a měřitelné cíle, kterých by mělo být prostřednictvím poskytovaných dotací dosaženo. MZe nenastavilo systém pro monitorování, a tak nesledovalo ani nevyhodnocovalo naplnění účelu dotací, účinky ani přínosy poskytované podpory. MZe vedlo pouze statistiku o počtu podpořených projektů a výši vyplacených prostředků.
- A.2 MZe nemělo nastavená kritéria pro posuzování a výběr předložených žádostí. V případě, že žadatel byl způsobilým žadatelem, dotaci automaticky získal.
- A.3 MZe nenastavilo dotační podmínky jednoznačně, zejména z pohledu předmětu a účelu dotací, uznatelnosti nákladů/výdajů. Nastavený systém tak nevedl k tomu, aby dotace byla použita hospodárně a účelně.
- A.4 MZe v jednotlivých letech proplatilo vybraným příjemcům celkem více než 101 mil. Kč. Z této částky NKÚ vyčíslil jako neuznatelné náklady prostředky ve výši 11,3 mil. Kč a jako rizikové (tedy potenciálně neekonomické nebo neúčelné) prostředky ve výši 32,2 mil. Kč.
- A.5 Někteří příjemci dotací nepostupovali při použití peněžních prostředků z *národního dotačního programu 18* v souladu s dotačními podmínkami, účelně a hospodárně. NKÚ vyhodnotil výše uvedené jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně.
- A.6 MZe nenastavilo pravidla pro vyúčtování mimořádných dotací poskytovaných prostřednictvím České federace potravinových bank (dále jen „ČFPB“) v letech 2018 a 2020 tak, aby mohlo ověřit, na co potravinové banky prostředky použily.
- A.7 ČFPB v roce 2018 obdržela od MZe mimořádnou dotaci ve výši 8 000 000 Kč. Částku 7 570 000 Kč² rozdělila ČFPB mezi jednotlivé potravinové banky. Tyto banky však nemusely nijak prokazovat a odůvodňovat potřebu dalších peněžních prostředků na svůj provoz.
- A.8 MZe vyplácelo jednotlivým příjemcům různé částky dotace v přepočtu na kilogram distribuovaných potravin. NKÚ zjistil významné rozdíly mezi jednotlivými

¹ MŽP nebylo kontrolovanou osobou v rámci kontrolní akce, a to z důvodu zapojení do systému podpory potravinových bank až v roce 2020, tedy mimo kontrolované období. Analýzu souběhu financování u MŽP a MZe provedl NKÚ z veřejně dostupných informací MŽP.

² Peněžní prostředky ve výši 430 000 Kč čerpala přímo ČFPB.

potravinovými bankami. Například v roce 2019 činila nejnižší hodnota cca 3 Kč/kg potravin a nejvyšší pak 31 Kč/kg potravin.

- A.9 V důsledku špatně nastaveného systému kontroly MZe soustavně nesledovalo a nevyhodnocovalo hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání veřejných prostředků.
- A.10 MZe v roce 2020 převedlo na SZIF administraci *národního dotačního programu 18*, přesto některé nedostatky přetrvávaly i v roce 2021.

B. Ministerstvo práce a sociálních věcí – *Operační program potravinové a materiální pomoci*

- B.1 MPSV nestanovilo pro podporu z OP PMP jednoznačně vymezené cíle. MPSV sleduje výši a druh poskytnuté pomoci a také počet a strukturu podpořených osob. Vykazované hodnoty monitorovacích ukazatelů nelze kvůli anonymitě podpořených osob přezkoumat. Toto nastavení neumožňuje provést důsledné vyhodnocení účelnosti a efektivnosti poskytované podpory či dopadů realizovaného programu.
- B.2 MPSV ponechalo výběr konkrétních osob k podpoře i míru poskytované pomoci na partnerských organizacích, které prováděly distribuci pomoci. MPSV nemůže ověřit, že podpora byla poskytnuta skutečně potřebným osobám.

II. Informace o kontrolované oblasti

Poskytovateli podpory v oblasti zamezení plýtvání potravinami a poskytování potravinové a materiální pomoci jsou zejména MZe a MPSV, od roku 2020 také MŽP³. I přes odlišné důvody pro poskytování peněžních prostředků (MZe – plýtvání potravinami, MPSV – potravinová a materiální pomoc) je okruh příjemců totožný. Jedná se o potravinové banky a další neziskové subjekty s humanitárním zaměřením (např. Charita ČR, Naděje či Arcidiecézní charita), které přerozdělují potraviny nejchudším osobám.

Potravinové banky

V oblasti shromažďování a distribuce darovaných potravin plní v ČR významnou roli potravinové banky. Jedná se o neziskové organizace, které získávají a shromažďují potraviny od obchodních řetězců, z potravinových sbírek, programu potravinové a materiální pomoci spolufinancovaného EU, od pěstitelů, producentů a jednotlivců a tyto potraviny dále distribuují odběratelským charitativním a dobročinným organizacím. Potravinové banky

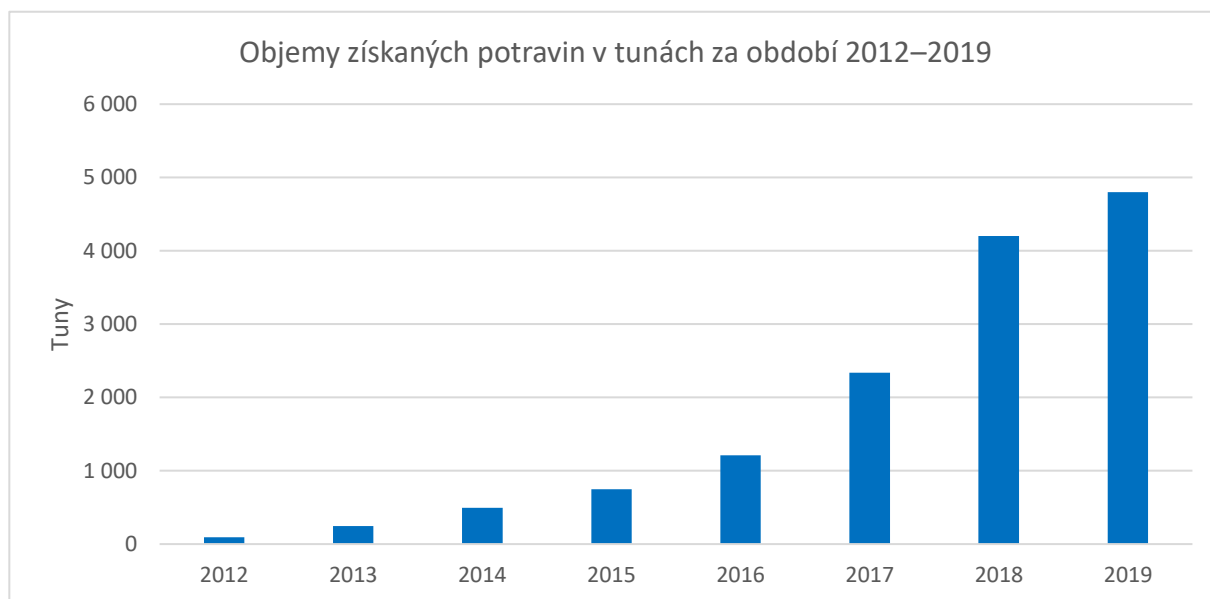
³ Do systému podpory distribuce potravin se od roku 2020 aktivně zapojuje i MŽP, které má za cíl snižovat produkci odpadů (v tomto případě se jedná o potravinový odpad). V rámci operačního programu *Životní prostředí 2014–2020* mohly potravinové banky žádat o dotaci v rámci prioritní osy 3 *Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika* a specifického cíle 3.1 *Prevence vzniku odpadů*. V roce 2020 MŽP vyhlásilo výzvu č. 153 s alokací 150 mil. Kč, v níž jsou způsobilými žadateli pouze potravinové banky. Předmětem dotace je vybudování/rozšíření infrastruktury potravinových bank. Nastavení této výzvy je téměř shodné s národním dotačním programem 18.B. Ministerstva zemědělství.

čerpají podporu z MZe v rámci národních dotací. Dále jsou také partnery MPSV, kteří se podílejí na distribuci nakoupené potravinové a materiální pomoci.

V ČR působí celkem 15 potravinových bank a objem potravin distribuovaných jejich prostřednictvím jednotlivým neziskovým organizacím má meziročně vzrůstající trend.

Podíl dotace MZe na celkových nákladech potravinových bank v čase postupně narůstá. V roce 2019 se tento podíl pohyboval v rozmezí od 57 % až do 85 %. Závislost potravinových bank na dotaci od MZe je značná.

Graf č. 1 – Vývoj objemu získaných potravin potravinovými bankami v letech 2012–2019

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dat od MZe.

Ministerstvo zemědělství

MZe spravuje národní dotační program 18 – *Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením*. Cílem národního dotačního programu 18 je přispět ke snížení plýtvání potravinami a podpořit distribuci potravin lidem na hranici hmotné nouze, kteří jsou bez adekvátního přístupu k základním potravinám. Tento program je od roku 2016 vyhlašován každoročně, přičemž maximální výše dotace a podmínky programu se stanovují vždy na příslušný kalendářní rok.

Národní dotační program 18 se skládá ze dvou oddělených programů.

- 18.A. *Podpora provozu potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením s členěním na:*
  - a) mzdové náklady na organizační činnosti přímo související se shromažďováním, skladováním a přidělováním darovaných potravin,
  - b) provozní náklady související se shromažďováním, skladováním a přidělováním darovaných potravin vč. nájmu a služeb;
- 18.B. *Podpora výstavby a rekonstrukce skladovacích prostor potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením.*

V letech 2016–2019 bylo z národního dotačního programu 18 vyplaceno přes 209 mil. Kč.

Tabulka č. 1 – Přehled o podaných, schválených a proplacených žádostech v rámci *národního dotačního programu 18* v letech 2016–2019

Rok	Počet podaných žádostí	Počet zamítnutých žádostí	Počet schválených žádostí	Počet proplacených žádostí	Výše požadované dotace (v Kč)	Výše přiznané dotace (v Kč)	Čerpáno (v Kč)
2016	35	0	35	35	23 021 015	23 021 015	22 493 613
2017	46	4	42	42	35 337 495	29 910 530	29 579 809
2018	45	2	43	43	58 706 226	40 997 326	40 767 264
2019	42	5	37	37	121 293 629	117 956 669	116 596 794
Celkem	168	11	157	157	238 358 365	211 885 540	209 437 480

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě informací od MZe a na základě IS Národní dotace MZe.

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Jedním z nástrojů EU pro snižování chudoby je samostatný *Operační program potravinové a materiální pomoci*. Jedná se o program spolufinancovaný z prostředků EU – *Fond evropské pomoci nejchudším osobám* (dále též „FEAD“ nebo „Fond“), v rámci kterého je osobám postiženým chudobou a hmotnou nouzí poskytována především potravinová a materiální pomoc pořízená z prostředků tohoto programu. Smyslem Fondu je boj proti chudobě, kterou je v EU ohroženo více než 90 mil. osob (viz příloha č. 1).

Peněžní prostředky přidělené z FEAD jednotlivým členským státům jsou uvedeny v příloze č. 2. České republice byla na období od 1. ledna 2014 do 31. prosince 2020 přidělena částka 23,3 mil. €.⁴

Potravinová a materiální pomoc je realizována prostřednictvím dvou ze tří specifických cílů (dále též „SC“) tohoto programu:

- SC II *Potravinová deprivace osob a domácností bez domova a dalších osob ve vážné sociální nouzi,*
- SC III *Materiální deprivace osob a domácností bez domova a dalších osob ve vážné sociální nouzi.*

MPSV jako řídicí orgán zajistilo implementaci SC II a SC III prostřednictvím realizace dvou věcně a časově navazujících projektů⁵. Jelikož je potravinová a materiální pomoc poskytována prostřednictvím stejných organizací a principů, pokrývá každý tento projekt oba specifické cíle.

Současně je také MPSV jediným příjemcem podpory u obou projektů, přičemž zajišťuje především přípravu a realizaci zadávacích řízení na výběr dodavatelů, finanční toky a řízení a koordinaci poskytování pomoci. Samotná distribuce nakoupené pomoci je zajišťována prostřednictvím sítě partnerských organizací MPSV s místní působností. Jedná se především o charitativní nestátní neziskové organizace, které pracují s klienty v hmotné a sociální nouzi a posuzují oprávněnost svých klientů k obdržení pomoci z OP PMP a zároveň určují, jaké potraviny a materiál jsou pro ně potřebné. Do distribuční sítě jsou také zapojeny všechny

⁴ Dle kurzu ČNB ke dni 30. 7. 2021 (25,377 Kč/€) je výše alokace na potravinovou a materiální pomoc cca 591 mil. Kč.

⁵ Ukončený projekt CZ.30.X.0/0.0/0.0/15_001/0000001 (dále též „projekt 001“) a probíhající projekt CZ.30.X.0/0.0/0.0/16_004/0000008 (dále též „projekt 008“), jehož realizace byla prodloužena až do 30. 6. 2023.

potravinové banky, jako významná logistická a distribuční centra, které pobírají na svou činnost dotace rovněž od MZe. MPSV zapojeným organizacím kromě nakoupené potravinové a materiální pomoci poskytuje i paušální platby. Prostřednictvím těchto paušálních plateb poskytuje MPSV zapojeným organizacím prostředky na úhradu nákladů souvisejících se zajištěním a distribucí pomoci a poskytováním tzv. doprovodných opatření. K datu 19. 11. 2020 MPSV vynaložilo v rámci SC II a SC III zhruba 390 mil. Kč, z toho 35 mil. Kč prostřednictvím paušálních plateb.

Tabulka č. 2 – Přehled výdajů vynaložených v rámci SC II a SC III OP PMP k 19. 11. 2020 (v Kč)

Výdaje za	Projekt 001	Projekt 008	Celkem
Pořízení potravinové pomoci	44 306 115	158 668 106	202 974 221
Paušální platba za skladování a distribuci pomoci	2 215 756	7 861 614	10 077 370
Paušální platba za doprovodná opatření	2 215 756	7 861 614	10 077 370
Celkem za potravinovou pomoc	48 737 627	174 391 334	223 128 961
Pořízení materiální pomoci	19 085 441	133 083 622	152 169 063
Paušální platba za skladování a distribuci pomoci	954 422	6 590 333	7 544 755
Paušální platba za doprovodná opatření	954 422	6 590 333	7 544 755
Celkem za materiální pomoc	20 994 285	146 264 288	167 258 573
Celkem	69 731 912	320 655 622	390 387 534

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dat od MPSV.

Z prostředků OP PMP byly pořizovány především trvanlivé potraviny a dále také základní domácí potřeby, hygienické potřeby, stany, spacáky, karimatky či školní pomůcky.

III. Rozsah kontroly

Kontrolou bylo prověřeno, zda MZe a MPSV nakládají s peněžními prostředky státu a Evropské unie účelně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

Ministerstvo zemědělství

U MZe byla kontrola zaměřena na činnost ministerstva při realizaci opatření ke snižování plýtvání potravinami a poskytování peněžních prostředků z dotačního programu 18 *Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením*, včetně nastavení podmínek pro tento dotační program. Zároveň kontrola zjišťovala, zda MZe poskytuje peněžní prostředky státního rozpočtu účelně a efektivně tak, aby bylo dosaženo stanovených cílů.

U MZe byly prověřeny peněžní prostředky v celkové výši 211 885 540 Kč.

Příjemci dotace

U vybraných příjemců dotací z *národního dotačního programu 18* bylo ověřováno, zda příjemci použili peněžní prostředky státního rozpočtu poskytované na opatření ke snižování plýtvání s potravinami hospodárně, efektivně, účelně a v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami.

U deseti vybraných příjemců byly prověřeny peněžní prostředky v celkové výši 101 363 820 Kč (viz příloha č. 3).

V rámci OP PMP bylo u SC II a SC III jediným příjemcem dotace MPSV. NKÚ na vzorku výdajů prověřil peněžní prostředky ve výši 118 110 474 Kč.

Ministerstvo práce a sociálních věcí

U MPSV byla kontrola zaměřena na činnosti související s realizací OP PMP, zejména zda MPSV poskytuje a používá peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám účelně a efektivně tak, aby bylo dosaženo stanovených cílů.

U MPSV jako poskytovatele dotací byly prověřeny peněžní prostředky v celkové výši 390 387 534 Kč.

Kontrolovaným obdobím byly u MPSV roky 2014 až 2019 a u MZe roky 2016 až 2019, v případě věcných a časových souvislostí i předcházející a následující období.

Poznámka: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

Česká republika se snaží dosáhnout několika cílů EU, které mají vazbu na plýtvání potravinami a poskytování potravinové pomoci. MPSV jde cestou poskytování potravinové a materiální pomoci nejchudším osobám, MZe společně s MŽP pak cestou snižování plýtvání potravinami.

MZe, MPSV a nově i MŽP se snaží svých cílů dosahovat prostřednictvím stejného okruhu zprostředkujících subjektů a financováním stejných nebo podobných aktivit a výdajů. Z tohoto důvodu je nutné koordinovat poskytování peněžních prostředků organizacím poskytujícím potraviny. (Viz i příloha č. 4.)

A. Ministerstvo zemědělství a příjemci dotace – národní dotační program 18 pro snížení plýtvání potravinami

A.1 Cíle a hodnocení přínosů národního dotačního programu 18

V kontrolovaném období nemělo MZe stanovenou žádnou jednotnou strategii proti plýtvání potravinami.

MZe nenastavilo pro národní dotační program 18 *Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením* žádný konkrétní a měřitelný cíl, jehož plnění by sledovalo a vyhodnocovalo. V *Zásadách, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství* (dále též „Zásady“) definovalo MZe účel dotace následovně:

„Cílem dotace je přispět ke snížení plýtvání potravinami a podpora distribuce potravin lidem na hranici hmotné nouze, kteří jsou bez adekvátního přístupu k základním potravinám.“

Do roku 2021 nenastavilo MZe v Zásadách žádný monitorovací ukazatel, který by byli příjemci povinni vykazovat a na základě kterého by mohlo MZe sledovat a hodnotit výsledky a naplnění účelu dotací. MZe vede pouze statistiku o počtu projektů a výši vyplacených prostředků. MZe samo nesledovalo ani objem přerozdělených potravin. Tato data získávalo od ČFPB, která je ale současně příjemcem dotace v rámci *národního dotačního programu 18*. Tyto hodnoty ovšem nevypovídají nic o plnění cíle, protože ten neměl nastaveny žádné měřitelné hodnoty v čase (zejména výchozí a cílovou).

Z důvodu absence měřitelných hodnot ve vztahu k vývoji plýtvání potravinami v minulosti a současnosti nemůže MZe vyhodnotit, zda a jak se díky poskytnuté podpoře snížilo plýtvání potravinami.

MZe nenastavilo pro *národní dotační program 18* cíl dostatečně specifický, konkrétní, akceptovatelný, relevantní (reálný), měřitelný (v jaké výši má program přispět ke snížení plýtvání) a termínovaný – tj. cíl dle definice SMART⁶. MZe nenastavilo ani ukazatele pro sledování a hodnocení plnění cílů a účelu dotací. Není tedy možné vyhodnotit, zda realizací projektů podpořených z *národního dotačního programu 18* dochází k plnění cíle.

A.2 Výběr žádostí k financování

MZe nenastavilo pro výběr žádostí k financování žádná kritéria, na základě kterých by bylo možné posuzovat a vybírat žadatele. V případě, že žadatel byl způsobilým žadatelem, dotaci automaticky získal.

MZe podpořilo všechny žadatele, kteří splnili podmínky způsobilosti žádosti dle podmínek zavedených v Zásadách:

- termín pro předložení žádosti,
- definice příjemce / oprávněného subjektu,
- doložení všech povinných příloh žádosti o dotaci.

Za celé kontrolované období zamítlo MZe 11 žádostí z celkového počtu 168 žádostí o dotaci. Nejčastějším důvodem zamítnutí žádosti bylo nenaplnění definice způsobilého žadatele a v roce 2019 pak nesplnění podmínky shromáždit minimálně 20 tun potravin v předchozím roce. Úspěšnost podaných žádostí tedy dosahovala v průměru 93,5 %.

V Zásadách pro rok 2019 MZe rozšířilo definici způsobilosti žadatele o podmínku „... v roce 2018 shromáždit minimálně 20 t potravin získaných od provozovatelů potravinářských podniků na základě jejich povinnosti stanovené v § 11 odst. 2 zákona č. 110/1997 Sb., ...“ Žadatelé splnění této podmínky způsobilosti v rámci dotačního programu dokládali formou čestných prohlášení – splnění objemu nashromážděných a distribuovaných potravin apod.

Při posuzování způsobilosti žadatele a stanovení maximální výše dotace tak MZe vycházelo pouze z čestných prohlášení, jelikož z předložených dokumentů k žádosti nebylo možné splnění podmínek ověřit. Případné ověření bylo možné až kontrolou na místě.

---

⁶ Metodika přípravy veřejných strategií vydaná Ministerstvem pro místní rozvoj.

A.3 Nastavení dotačních podmínek

Poskytování prostředků z *národního dotačního programu 18* se řídí dle platných Zásad, které každoročně vydává MZe. NKÚ zjistil v nastavení Zásad pro roky 2016–2019 zásadní systémové nedostatky, které vedly k neúčelnému a neekonomickému nakládání s veřejnými peněžními prostředky. Některé nedostatky nebyly odstraněny ani v Zásadách pro rok 2020 a pro rok 2021.

MZe až do roku 2021 nenastavilo dostatečně konkrétně, které náklady jsou účelné a nezbytné pro fungování potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením a lze je považovat za uznatelné pro proplacení z *národního dotačního programu 18*. Například definice uznatelných mzdových nákladů je velmi obecná a není z ní zřejmé, které mzdové náklady již není možné mezi uznatelné náklady zařadit. U mzdových nákladů nemohlo MZe z předložených dokladů ověřit přímou souvislost se shromažďováním, skladováním a distribucí potravin. Současně MZe neuložilo příjemcům dotace povinnost prokázat doklady uplatňované mzdové náklady tak, aby mohlo dojít k ověření dodržení účelu dotace.

Obdobná situace nastala také u provozních nákladů. Ani u těchto nákladů nelze jednoznačně posoudit jejich přímou souvislost se shromažďováním, skladováním a přidělováním potravin.

MZe v Zásadách pro jednotlivé roky nenastavilo maximální limity výdajů/nákladů. V důsledku toho příjemci dotace uplatňovali náklady, které nebyly v souladu s principem hospodárnosti. U dotačního programu 18.A. se může jednat např. o nepřiměřeně vysoké mzdy nebo odměny jednotlivých pracovníků či neekonomické nákupy služeb (právních, poradenských apod.) a materiálu. U dotačního programu 18.B. se může jednat o neekonomické nákupy technologií, elektroniky a dalšího vybavení. Příklady neuznatelných nákladů zjištěných u vybraných příjemců jsou uvedeny v části A.5.

MZe v Zásadách pro národní dotační program 18.B. svým výčtem předmětů dotace neumožnilo realizovat nákup skladovacích prostor, přesto náklady na nákup nemovitosti příjemcům akceptovalo (uznalo) a v rámci dotačního programu proplácelo.

MZe v Zásadách pro národní dotační program 18.B. nestanovilo povinnost pro příjemce předkládat ke stavebním pracím výkazy výměr a položkové rozpočty, a tudíž nemohlo ověřit, zda jsou náklady projektu uznatelné, přiměřené (odpovídají cenám v místě a čase obvyklým) a ekonomické.

MZe nenastavilo v Zásadách ani v rozhodnutích o poskytnutí dotace pravidla pro dokládání postupu příjemce při výběru dodavatele při zadávání veřejných zakázek malého rozsahu mimo režim zákona, a tudíž nemohlo ověřit, zda byly vybírány nejvýhodnější nabídky a byl tak dodržen princip hospodárnosti.

Podmínky pro poskytování peněžních prostředků z *národního dotačního programu 18*, které MZe nastavilo v Zásadách a v rozhodnutích o poskytnutí dotace, vykazují řadu nedostatků, jež negativně ovlivňují účelnost, efektivnost a ekonomičnost vynaložených prostředků. Stanovené podmínky neumožňují kontrolovat dodržení principů účelnosti, ekonomičnosti a efektivnosti při vynakládání veřejných prostředků.

A.4 Neuznatelné a rizikové náklady proplacené Ministerstvem zemědělství

V jednotlivých letech kontrolovaného období nenastavilo MZe Zásady tak, aby bylo možné jednoznačně určit uznatelné náklady nebo posoudit jejich účelnost a nezbytnost pro fungování potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením.

NKÚ zjistil, že v mnoha případech složky jednotlivých žádostí o dotaci neobsahovaly dostatečné informace pro posouzení uznatelnosti nákladů. MZe nemohlo bez kontroly na místě u příjemce dotace a doložení dalších dokladů posoudit, zda náklady uplatňované příjemci dotace jsou v souladu se Zásadami, případně účelné a hospodárné. Kontroly na místě však nebyly ze strany MZe prováděny každoročně u všech příjemců. Náklady, u kterých nebylo možné ověřit jejich účelnost a hospodárnost, byly kontrolou NKÚ vyhodnoceny jako rizikové.

MZe akceptovalo a příjemcům proplatilo z dotace náklady, které nebyly v souladu s definicí předmětu dotace v národním dotačním programu 18. Jedná se tedy o neuznatelné náklady dle stanovených Zásad MZe i dle rozhodnutí o poskytnutí dotace. MZe při kontrole předložených zpráv o naplnění účelu dotace a účetních dokladů tyto neuznatelné náklady neidentifikovalo. Příklady neuznatelných nákladů jsou uvedeny v části A.5.

Tabulka č. 3 – Porovnání výše vyplacených dotací vybraným příjemcům v jednotlivých letech s rizikovými náklady (v Kč)

	2016			2017			2018			2019		
	Celkem vyplaceno	Rizikové náklady	%	Celkem vyplaceno	Rizikové náklady	%	Celkem vyplaceno	Rizikové náklady	%	Celkem vyplaceno	Rizikové náklady	%
18.A. a) mzdy	2 844 364	556 494	20	3 876 242	739 145	19	17 268 472	1 666 920	10	24 176 896	6 388 524	26
18.A. b) provozní náklady		99 866	4		67 367	2		7 875 352	46		1 112 820	5
18.B.	5 264 048	2 007 658	38	7 425 160	2 658 526	36	4 426 800	841 186	19	36 082 319	8 352 057	23
Celkem	8 108 412	2 664 018	33	11 301 402	3 465 038	31	21 695 272	10 383 458	48	60 259 215	15 853 401	26

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě předložených informací MZe.

Mezi nejvíce rizikové náklady patří náklady uplatněné příjemci na úhradu mezd. U mzdových nákladů nemohlo MZe z předložených dokladů ověřit přímou souvislost se shromažďováním, skladováním a přidělováním potravin. Jedná se o peněžní prostředky ve výši cca 9,3 mil. Kč.

MZe po příjemcích nepožadovalo předkládání pracovních smluv ani náplní práce. Není tedy možné ověřit, v jaké míře se některé pracovní pozice – např. ředitel, předseda, provozní manažer apod. – podílejí na činnostech přímo souvisejících se shromažďováním, skladováním a přidělováním potravin a zda jejich mzda mohla být uznána jako uznatelný náklad v rámci dotačního programu 18.A. Je zde riziko možného financování pracovních pozic nebo částí pracovního úvazku, které nebyly v souladu s podmínkou MZe stanovenou v Zásadách.

Další velmi rizikovou skupinu nákladů tvoří peněžní prostředky použité příjemci na rekonstrukce a stavební práce. MZe v Zásadách nenastavilo pro příjemce povinnost předkládat k těmto činnostem/nákladům podkladovou dokumentaci – projektovou dokumentaci, výkaz výměr, soupis provedených prací apod. Při závěrečném vyúčtování dotace

většina příjemců předkládala MZe pouze faktury nebo účetní doklady na „rekonstrukci“ nebo „stavební práce“ bez další specifikace.

Z předložených dokladů nelze ověřit, zda se stavební práce při výstavbě a rekonstrukci týkaly pouze „skladovacích prostor pro potraviny“. MZe nemohlo ověřit, zda proplacené náklady souvisely s předmětem dotace. Vzniklo tedy riziko, že příjemci realizovali stavební práce na jiných než „skladovacích prostorech pro potraviny“ a uplatněné náklady nebyly v souladu s účelem dotace ani podmínkami stanovenými v Zásadách.

Mezi další rizikové náklady z pohledu naplnění účelu i hospodárnosti patří cestovné a náklady vynaložené na ubytování, nákupy vysavačů, koberců, tonerů, kancelářského nábytku, nadstandardní elektroniky, stavebního materiálu a náradí nebo pořízení propagačních materiálů.

A.5 Použití dotace příjemci

Nedostatky byly zjištěny jak z hlediska porušení principu hospodárnosti, tak účelnosti. Nejvíce nedostatků v používání dotačních prostředků se vyskytlo ke konci kontrolovaného období (roky 2018 a 2019), kdy se i značně zvýšila maximální možná výše dotace (v roce 2019 byla maximální výše dotace 12 mil. Kč).

NKÚ kontrolou zjistil, že ne všichni příjemci postupovali při používání peněžních prostředků z *národního dotačního programu 18* v souladu se stanovenými podmínkami, účelně a hospodárně. Z dokladové kontroly a následné kontroly na místě vyplynuly skutečnosti nasvědčující, že se příjemci dotace dopustili porušení rozpočtové kázně až do výše 2 334 818,82 Kč.

Finančně nejvýznamnější položkou v rámci porušení principu hospodárnosti byl nákup budovy v roce 2019. Příjemce dotace si v rámci dotace pořídil skladovací prostory za cenu vyšší, než udával znalecký posudek. Potravinová banka zaplatila celkem 4 359 000 Kč, což bylo o 1 259 000 Kč více, než činila tržní cena stanovená znaleckým posudkem. Tato potravinová banka také nakoupila v září 2019 celkem 100 krabic kancelářského papíru za 53 801,44 Kč. Kontrolou na místě bylo zjištěno, že potravinová banka pořídila kancelářský papír v množství, které výrazně přesahovalo její skutečnou roční spotřebu.

Dále NKÚ například zjistil, že potravinové banky pořizovaly zboží, jehož cenu lze z pohledu hospodárnosti označit jako nepřiměřenou jeho účelu, například mobilní telefon iPhone (17 990 Kč) nebo nadstandardní kancelářské židle (2 ks za 15 367 Kč).

NKÚ kontrolou také zjistil nedosažení účelu, na který byla dotace příjemcům poskytnuta. Například jedna z potravinových bank vykázala nákup skladové technologie v podobě počítačů, tiskáren, externích disků apod. v celkové hodnotě 79 397 Kč. Kontrolou na místě bylo ale zjištěno, že dané technické vybavení se ve skladech vůbec nenachází, a není tedy využíváno v souladu s účelem dotace. Jiná potravinová banka nakupovala z prostředků určených na provoz (18.A.) knihy, které tematicky nesouvisely s její činností (motivační diář, *Miluj svůj život, Vietnam* od vydavatelství Lonely Planet, *Vedení lidí a koučování* apod.), platila cyklus přednášek o sociální exkluzi nebo pánve, grilovací brikety a další v celkové hodnotě 37 557 Kč. Z prostředků na investice, kde dle pravidel měl příjemce zajistit užívání po dobu 5 let, pořídila potravinová banka např. květiny, litr mléka, příkrývky, osušky a další. Mezi další finančně významné položky, které neměly vazbu na účel dotace (tj. nejednalo se o provozní náklady

související se shromažďováním, skladováním a distribucí potravin, případně o rekonstrukce nebo vybavení skladovacích prostor potřebnou technologií), patří např. škrabka na brambory (50 814 Kč), kávovar (19 990 Kč), kožená sedací souprava a konferenční stůl (22 390 Kč) či jízdní kola (2 kola za 38 000 Kč).

A.6 Vyúčtování mimořádné dotace v roce 2018 a 2020

Na základě zpřesnění Zásad pro rok 2018⁷ (ze dne 15. 11. 2018) umožnilo MZe jako jedinému žadateli ČFPB podat žádost o dotaci v rámci 2. kola dotačního programu 18.A.

ČFPB předložila MZe jako přílohy *zprávy o naplnění účelu dotace* při závěrečném vyúčtování mimořádné dotace za rok 2018 faktury od jednotlivých potravinových bank za zajištění potravinové pomoci v regionech, přičemž každá z těchto faktur obsahovala pouze celkovou částku uvedenou v jednotlivých uzavřených smlouvách. Konkrétní faktury, pokladní doklady, mzdové listy či bankovní výpisy dokládající jednotlivé náklady potravinových bank nejsou obsahem *zprávy o naplnění účelu dotace* ani jejích příloh.

Z faktur od jednotlivých potravinových bank pro ČFPB za zajištění potravinové pomoci v regionech nemohlo MZe identifikovat, na co jednotlivé potravinové banky poskytnuté peněžní prostředky vynaložily. Z předložených dokumentů nelze rozklíčovat jednotlivé služby či vykonané činnosti, případně v jakém rozsahu byly poskytnuty, ani zda byl drobný majetek pořízen v souladu se Zásadami, neboť faktury obsahují pouze obecný popis a celkovou částku za poskytnuté služby.

Potravinové banky z peněžních prostředků, které jim poskytla ČFPB v rámci druhého kola dotačního programu 18.A. v roce 2018, mohly hradit náklady, které jim MZe uhradilo v rámci dotačního programu 18.A. pro rok 2018. Tyto náklady tak mohly být proplaceny duplicitně. Stejně tak existuje riziko neúčelného, neekonomického a neefektivního vynakládání veřejných prostředků u podpor poskytnutých v rámci 2. kola dotačního programu 18.A. v roce 2020.

MZe dne 25. 11. 2020 zveřejnilo zpřesnění Zásad pro rok 2020⁸ a vyhlásilo nový dotační program 18.C. *Podpora provozu potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením v souvislosti se šířením nákazy COVID-19 v České republice.*

ČFPB jako jediný možný příjemce v národním dotačním programu 18.C. získala dotaci v maximální možné výši 20 000 000 Kč. Tuto částku rozdělila ČFPB mezi své členy, tedy potravinové banky. Dle vyjádření MZe byl tento způsob zvolen stejně jako v roce 2018 z důvodu zjednodušení administrace v omezeném čase ke konci kalendářního roku. Nastavení podmínek pro vyúčtování bylo stejné jako v roce 2018.

MZe nenastavilo podmínky dotace tak, aby peněžní prostředky poskytnuté mimořádně na konci let 2018 a 2020 jednotlivým potravinovým bankám prostřednictvím ČFPB byly použity dle stanovených podmínek, účelně, efektivně a hospodárně. Kontrola těchto prostředků ze strany MZe je zároveň značně omezena, jelikož MZe nemůže zkontrolovat konečné uživatele

⁷ Zpřesnění Zásad, kterými se na základě § 1, § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na rok 2018, ze dne 15. 11. 2018.

⁸ Zpřesnění Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2020 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů č.j. 61590/2020-MZE-18131 – DP 18.

peněžních prostředků, tedy jednotlivé potravinové banky, ale pouze ČFPB, která je příjemcem dotace a prostředky sama dále rozděluje. Navíc MZe nenastavilo pravidla pro vyúčtování dotace tak, aby ČFPB musela předkládat doklady pro vypořádání dotace v takové kvalitě a s takovými podrobnostmi, aby poskytovatel mohl ověřit uznatelnost nákladů a jejich použití.

A.7 Mimořádná dotace v roce 2018

ČFPB si prostřednictvím žádosti o dotaci zažádala celkem o 8 000 000 Kč, což byla maximální možná výše dotace. Dne 28. 11. 2018 vydalo MZe rozhodnutí o poskytnutí dotace pro ČFPB ve výši 8 mil. Kč. Z této částky bylo pro samotnou ČFPB určeno 430 000 Kč. Zbylou část peněžních prostředků pak ČFPB rozdělila mezi potravinové banky na základě smluv o zajištění potravinové pomoci.

Součástí žádosti o mimořádnou dotaci ČFPB byl projekt, v jehož popisu je uvedeno: „*Primárním cílem je řešení **dofinancování** potravinových bank, zabývajících se bezplatnou distribucí potravin potřebným. **Finanční dotace bude použita výhradně k zajištění sběru potravin a jejich distribuci, a finanční prostředky budou u jednotlivých subjektů použity na pokrytí provozních a mzdových nákladů s tím souvisejících. Finanční dotace bude sloužit k pokrytí provozních nákladů jednotlivých bank, které nemohly být uhrazeny z jiných dotačních programů a nebylo na ně zajištěno potřebné finanční zabezpečení v průběhu roku 2018, i přesto, že jsou potřebné pro výkon činnosti potravinových bank.***“

Žádost o dotaci obsahuje tabulku, ve které je uvedeno rozdělení finančních prostředků dle předpokladu a potřeb jednotlivých potravinových bank, které byly ČFPB sdělovány převážně telefonicky, a to bez řádného zdůvodnění a doložení, že taková výše dofinancování provozu potravinových bank na zbytek kalendářního roku 2018 je nutná (viz příloha č. 5).

ČFPB nedisponuje žádnými doklady, které by potřebu mimořádných prostředků pro jednotlivé potravinové banky v dané výši dokládaly. ČFPB dle svého vyjádření pouze evidovala požadavky potravinových bank.

ČFPB rozdělila částku ve výši 7 570 000 Kč mezi jednotlivé potravinové banky, přestože požadavky těchto bank nebyly řádně odůvodněny.

Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že potravinové banky z peněžních prostředků poskytnutých na dofinancování provozu použily prostředky i na pořízení elektroniky do kanceláří a kuchyní. Některé použití peněžních prostředků ze strany jednotlivých potravinových bank nebylo v souladu s principy účelnosti a hospodárnosti. Potravinové banky zakoupily např. nadstandardní elektroniku – iPhone 8 (64 GB) za 17 990 Kč, 2 ks kancelářských židlí v ceně 15 367 Kč a další.

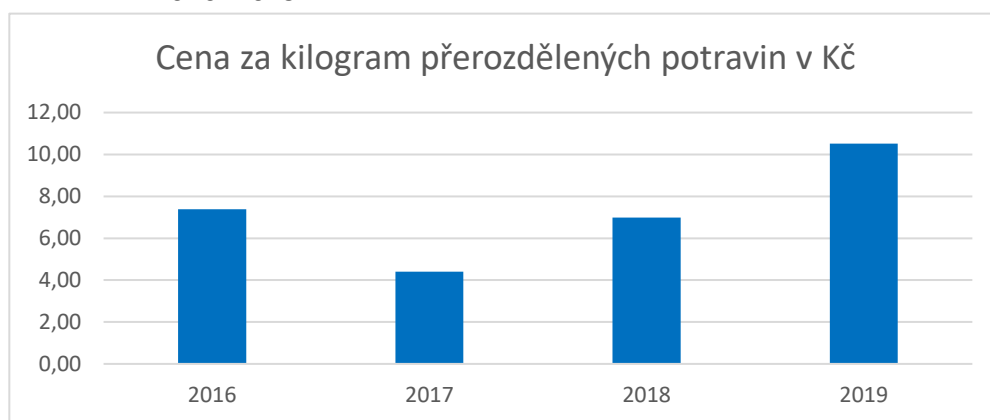
A.8 Distribuční náklady potravinových bank

Největší objem potravin přejde přes sklady potravinových bank, které potraviny dále distribuují neziskovým organizacím, které mají za úkol následně potraviny rozdávat potřebným osobám.

Mezi jednotlivými potravinovými bankami jsou patrné značné rozdíly v ceně za shromáždění a distribuci jednoho kilogramu potravin.

Podle dat MZe příjemci dotací v období let 2016–2019 nashromáždili a rozdělili celkem 12 545 tun potravin. V tomto období MZe příjemcům vyplatilo v rámci dotačního programu na úhradu provozních nákladů (18.A.) celkem 97 639 824 Kč na úhradu provozních nákladů.

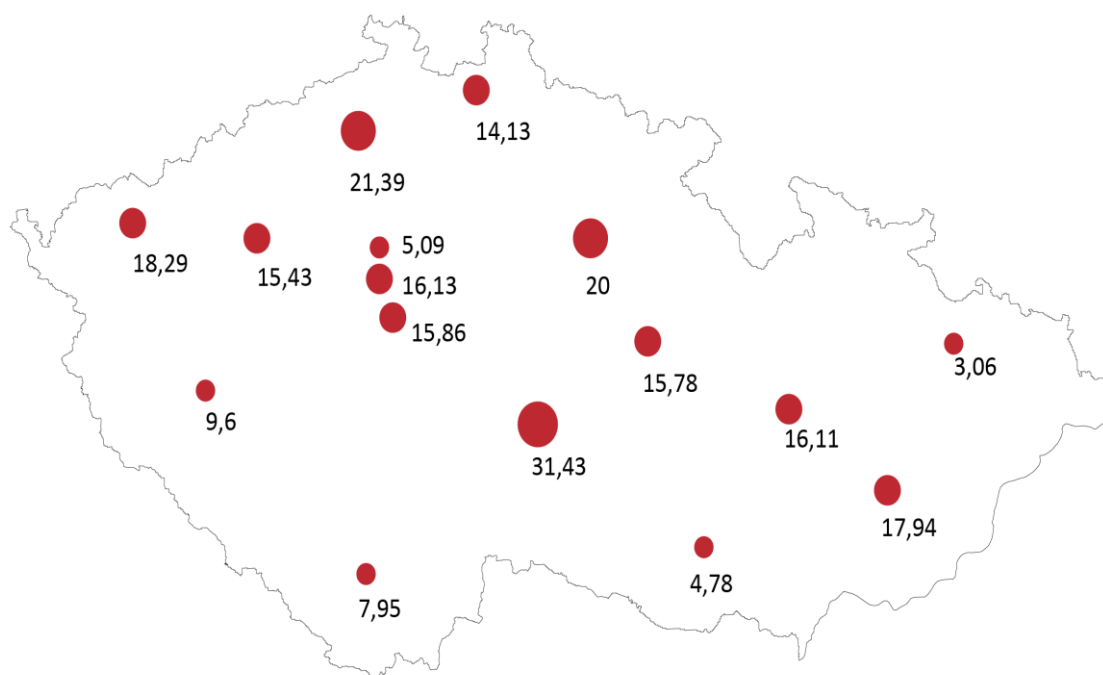
Graf č. 2 – Průměrná cena za kilogram potravin distribuovaných příjemci dotace MZe v letech 2016–2019

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě informací MZe.

Průměrná cena za kilogram přerozdělených potravin se v jednotlivých letech měnila. Pohybovala se od 4,40 Kč do 10,50 Kč za kilogram shromážděných a distribuovaných potravin.

Obrázek č. 1 – Distribuční náklady potravinových bank na 1 kg potravin v roce 2019

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dat od ČFPB.

V roce 2019 se distribuční náklady na kilogram potravinové pomoci pohybovaly v rozmezí od cca 3 Kč do cca 31 Kč. Na výši těchto nákladů přitom neměla vliv velikost území, kde potravinová banka působí, ani množství distribuovaných potravin (viz příloha č. 6).

A.9 Finanční kontrola národního dotačního programu 18

Finanční kontrolu *národního dotačního programu 18* v letech 2016–2019 MZe nenastavilo tak, aby odhalilo chybějící informace a doklady potřebné pro posouzení uznatelnosti nákladů. MZe nemohlo bez kontroly na místě posoudit, zda náklady uplatněné příjemci k proplacení z dotace jsou v souladu se Zásadami, účelné a hospodárné.

MZe nenastavilo systém finanční kontroly tak, aby mohlo ověřit veškeré podmínky poskytnutí dotace stanovené v Zásadách nebo v rozhodnutích o poskytnutí dotace. MZe nemělo v roce 2016 funkční kontrolní systém v oblasti vracení nevyčerpané dotace, jelikož nezjistilo, že existují příjemci, kteří nevyčerpané finanční prostředky nevrátili v daném termínu.

Při posuzování způsobilosti žadatele a stanovení maximální výše dotace vycházelo MZe především z čestných prohlášení. Dále MZe nestanovilo příjemcům povinnost dokladovat uplatněné náklady v případě mzdových nákladů, nákladů na stavební práce při rekonstrukci skladovacích prostor apod. Z tohoto důvodu byla administrativní kontrola ze strany MZe omezena a splnění některých podmínek nebylo možné ověřit bez kontroly na místě. Veřejnosprávní kontroly na místě v letech 2016–2019 MZe sice provádělo, ale v naprosté většině případů pouze u dotačního programu 18.B. Z celkového počtu 22 veřejnosprávních kontrol provedlo MZe pouze jednu kontrolu v rámci dotačního programu 18.A. (2. kolo programu 18.A. u příjemce ČFPB).

MZe nemělo v letech 2016–2019 dostatečné a úplné záznamy o provedení administrativní kontroly žádostí o dotaci a předložených vyúčtování dotace tak, jak požaduje zákon o finanční kontrole⁹.

Systém finanční kontroly *národního dotačního programu 18* nenastavilo MZe tak, aby byla zajištěna přiměřená jistota, že tato kontrola ve všech případech podává včasné a spolehlivé informace, které jsou podkladem pro zajištění účinného řízení výkonu veřejné správy při plnění schválených záměrů a cílů, jak ukládá ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb.

Částečně nefunkční systém finanční kontroly *národního dotačního programu 18* neumožnil MZe soustavně sledovat a vyhodnocovat hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání prostředků v příslušné části jeho kapitoly, jak ukládá ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.¹⁰

A.10 Úprava systému poskytování prostředků *národního dotačního programu 18* po roce 2020

Od 1. 1. 2020 je systém administrace národních dotací dle Zásad převeden na SZIF. MZe je správcem programu a nastavuje podmínky pro poskytování dotací. Výběr a administraci žádostí o dotace, kontrolu vyúčtování a kontroly na místě provádí SZIF.

Návrh Zásad pro rok 2022 povoluje žadatelům nákup skladovacích prostor (budov), u některých položek stanovuje limity nákladů/výdajů, zavádí povinnost předkládat pracovní smlouvy a doklady na stavební práce. Dále vymezuje i postup pro oslovování dodavatelů v případě zakázek malého rozsahu mimo režim zákona o zadávání veřejných zakázek.

Některé nedostatky nebyly odstraněny ani v podmínkách pro rok 2021. MZe stále nemá nastaveny žádné ukazatele, na jejichž základě by mohlo vyhodnocovat přínosy podpory. Stejně tak není cíl *národního dotačního programu 18* nastaven jako SMART a vymezení předmětu dotace je stále velmi obecné. Rovněž přetrvává nemožnost ověřit užitelnost nákladů i po převedení administrace na SZIF.

⁹ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole); dle ustanovení § 25 odst. 2 písm. c) tohoto zákona „vedoucí orgánu veřejné správy zajistí, aby o všech operacích a kontrolách byl proveden záznam a vedena příslušná dokumentace.“

¹⁰ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Tabulka č. 4 – Zjištěné nedostatky Zásad a jejich vývoj v čase

	Zásady			
	Do roku 2019	2020	2021	Návrh 2022*
Nákup skladovacích prostor	Neuvedeno v Zásadách	Neuvedeno v Zásadách	Neuvedeno v Zásadách	Uvedeno v Zásadách
Limity nákladů/výdajů	Nenastaveno	Nenastaveno	Nenastaveno	Částečně upraveno
Pracovní místa a jejich dokládání	Nenastaveno	Nenastaveno	Nenastaveno	Upraveno
Specifikace provozních nákladů	Nenastaveno	Částečně upraveno	Částečně upraveno	Upraveno
Dokládání a ověřování nákladů na stavební práce	Nenastaveno	Nenastaveno	Nenastaveno	Upraveno
Výběr dodavatelů	Neupraveno	Neupraveno	Neupraveno	Upraveno
Věcné plnění	Neupraveno	Neupraveno	Neupraveno	Částečně upraveno
Zprávy o naplnění účelu dotace	Chybí vzor	Zrušeno	Zrušeno	Zrušeno
Podmínka počtu tun přerozdělených potravin	Čestné prohlášení	Přesný počet tun uveden v žádosti	Přesný počet tun uveden v žádosti	Přesný počet tun uveden v žádosti
Pořízení užitkového auta	Nejasná definice	Nejasná definice	Nejasná definice	Upraveno
Hlášení změn projektu	Neupraveno	Formulář SZIF	Formulář SZIF	Formulář SZIF
Doba udržitelnosti projektu	Nejasná definice a pouze u 18.B.	Upraveno pouze u 18.B.	Upraveno pouze u 18.B.	Upraveno pouze u 18.B.

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dokumentů MZe předložených při kontrole a v rámci námitkového řízení.

* Návrh pro rok 2022 byl vytvořen až v reakci na provedenou kontrolu NKÚ.

B. Ministerstvo práce a sociálních věcí – Operační program potravinové a materiální pomoci

B.1 Cíle a monitorovací ukazatele OP PMP

OP PMP je nastaven v souladu s požadavky nařízení o FEAD¹¹. V programovém dokumentu však není stanoven žádný jednoznačně vymezený cíl, kterého by mělo být realizací OP PMP dosaženo, a to ani na úrovni programu jako takového, ani na úrovni jednotlivých specifických cílů.

Realizací OP PMP se MPSV snaží přispět k naplnění cíle evropské pomoci nejchudším osobám, který je stanoven v nařízení o FEAD (čl. 3 bod 1) následovně:

„Fond podporuje sociální soudržnost, posiluje sociální začlenění, a v konečném důsledku tak napomáhá dosahování cíle, jímž je vymýcení chudoby v Unii, neboť přispívá k dosažení cíle strategie Evropa 2020, jímž je snížení počtu osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením do roku 2020 nejméně o 20 milionů, přičemž současně doplňuje strukturální fondy. Fond přispívá k dosahování specifického cíle, jímž je zmírnění nejhorších forem chudoby, tím že poskytuje nejchudším osobám pomoc nefinanční povahy: potraviny nebo základní materiální pomoc a činnosti na podporu sociálního začlenění nejchudších osob.“

Nařízení o FEAD ani MPSV nestanovily žádnou míru, jakou by mělo poskytování potravinové a materiální pomoci přispět k takto definovanému cíli.

MPSV sleduje a vykazuje v rámci realizovaných projektů počty osob podpořených potravinovou a materiální pomocí. Z důvodu co nejvyšší ochrany podporovaných osob se nepožaduje, aby tyto osoby byly jakkoli identifikovatelné. Při vykazování údajů o podpořených osobách se MPSV musí spoléhat na zapojené subjekty, které rozdělují pomoc potřebným.

Tabulka č. 5 – Plnění monitorovacích ukazatelů v letech 2014–2020

	Celkový počet osob, které dostávají potravinovou pomoc		Celkový počet osob, které dostávají materiální pomoc	
	Cílová hodnota	Dosažená hodnota	Cílová hodnota	Dosažená hodnota
Projekt 001	50 161	74 313	35 989	47 642
Projekt 008*	271 355	280 844	236 302	240 030
<i>Celkem</i>	<i>321 516</i>	<i>355 157</i>	<i>272 291</i>	<i>287 672</i>

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě докладů od MPSV.

* Plnění ukazatelů k 30. 9. 2020.

Přestože se cílové hodnoty stanovených monitorovacích ukazatelů daří plnit, nemůže se z důvodu anonymity pomoci jednat o zcela přesné údaje. Může dojít k započítání stejných osob u více zapojených organizací i mezi oběma projekty.

Kromě údajů o celkovém počtu podpořených osob sleduje MPSV jako tzv. společné monitorovací ukazatele ještě další údaje předepsané nařízením o FEAD a jeho prováděcími předpisy. Tyto ukazatele nemají stanoveny cílové hodnoty, přírůstkově přinášejí informace

¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 223/2014, o Fondu evropské pomoci nejchudším osobám.

o realizaci pomoci. Součástí těchto ukazatelů jsou bližší charakteristiky struktury podpořených osob. Zmíněné charakteristiky se získávají odhadem pomocí extrapolace dat sbíraných pouze ve vymezených časových úsecích.

Společné ukazatele, které MPSV v rámci operačního programu monitoruje, sledují vstupy, výstupy a výsledky pouze v podobě, která neumožňuje jakékoli srovnání s globálním cílem definovaným v nařízení o FEAD. Ukazatele nevypovídají nic o míře snížení chudoby, jedná se pouze o statistický údaj. Tento údaj přitom může být postižen chybami (započítávání osob vícekrát).

B.2 Výběr podporovaných osob – určení cílové skupiny

MPSV vymezilo tyto kategorie osob ohrožených chudobou:

- materiálně deprivované rodiny s dětmi;
- osoby bez domova;
- osoby ohrožené ztrátou bydlení;
- neúplné rodiny s nízkou pracovní intenzitou;
- další osoby ve vážné sociální nouzi.

Partnerské organizace MPSV (neziskové organizace), které provádějí distribuci pomoci, vybírají z řad svých klientů ty osoby, které by měly být podpořeny, a přitom určují, jaké pomoci se jim má dostat a v jakém množství. Není garantován jednotný postup posuzování oprávněnosti osob k obdržení pomoci ani postup stanovování její míry.

MPSV jako realizátor projektu spoléhá na partnerské organizace, že zajistí účelné a efektivní poskytování potravinové a materiální pomoci. Takto nastavený systém poskytování pomoci neumožňuje u partnerských organizací zpětně ověřit správnost poskytnuté pomoci.

Seznam zkratk

2014+	programové období 2014–2020
ČFPB	Česká federace potravinových bank
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FEAD	<i>Fond evropské pomoci nejchudším osobám</i>
Fond	<i>Fond evropské pomoci nejchudším osobám</i>
IS	informační systém
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
<i>národní dotační program 18</i>	<i>národní dotační program 18 Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením</i>
OP PMP	<i>Operační program potravinové a materiální pomoci 2014–2020</i>
OSN	Organizace spojených národů
PB	potravinová banka
projekt 001	ukončený projekt MPSV potravinové a materiální pomoci CZ.30.X.0/0.0/0.0/15_001/0000001
projekt 008	probíhající projekt MPSV potravinové a materiální pomoci CZ.30.X.0/0.0/0.0/16_004/0000008
SC	specifický cíl
SDG	cíl udržitelného rozvoje (<i>Sustainable Development Goal</i>)
SMART	metoda nastavení cílů – cíl musí být: konkrétní, měřitelný, dosažitelný, realistický a časově vymezený (Specific, Measurable, Achievable, Realistic, Time-bound)
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
Zásady	<i>Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství</i>

Vizualizace dat o příjemcích podpory MZe a partnerech MPSV

- V mapě ČR jsou podle souřadnic GPS sídla zobrazeny potravinové banky (červeně) a vybraní příjemci dotací (modře).
- Dotace jsou uvedeny součtově za všechny programy/projekty a za celé období jak v mapě, tak v sloupcovém i prstencovém grafu.
- Dotace lze v mapě omezit územně (podle sídla příjemce dotace).
- Zobrazení sítě odběratelů potravinových bank.

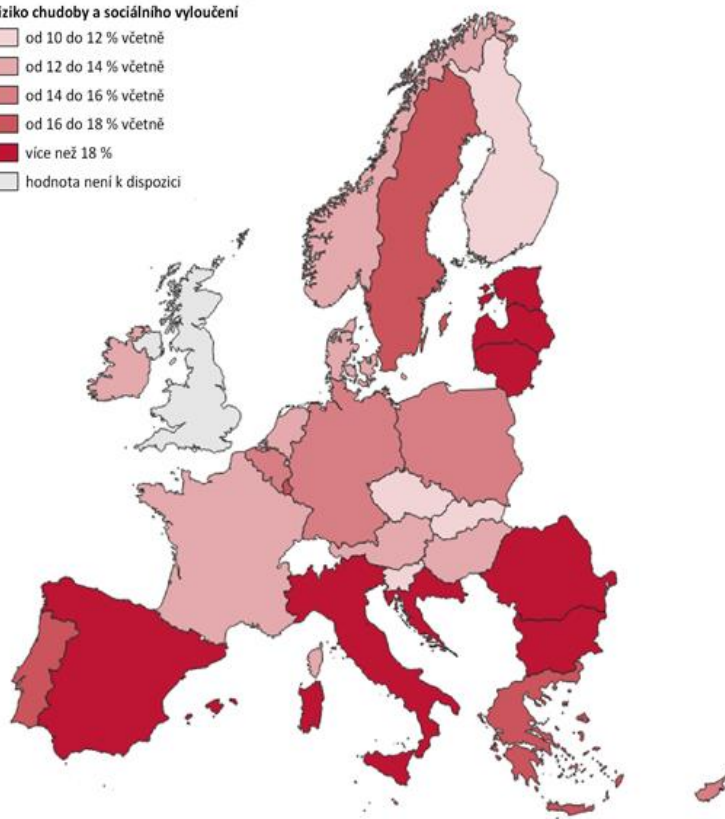
Vizualizace je dostupná pomocí odkazu:

https://public.tableau.com/views/Potrav_banky_ML/Dashboard?:language=en&:display_count=y&publish=yes&:origin=viz_share_link

Příloha č. 1 – Míra chudoby v jednotlivých státech EU v roce 2019

Riziko chudoby a sociálního vyloučení

- od 10 do 12 % včetně
- od 12 do 14 % včetně
- od 14 do 16 % včetně
- od 16 do 18 % včetně
- více než 18 %
- hodnota není k dispozici

Země	Tisíce osob v riziku chudoby	Podíl osob v riziku chudoby
Belgie	2 197	14,8 %
Bulharsko	2 300	22,6 %
Česko	1 306	10,1 %
Dánsko	939	12,5 %
Německo	14 247	14,8 %
Estonsko	318	21,7 %
Irsko	1 014	13,1 %
Řecko	3 162	17,9 %
Španělsko	11 765	20,7 %
Francie	11 120	13,6 %
Chorvatsko	939	18,3 %
Itálie	15 388	20,1 %
Kypr	194	14,7 %
Lotyšsko	518	22,9 %
Litva	734	20,6 %
Lucembursko	122	17,5 %
Maďarsko	1 808	12,3 %
Malta	97	17,1 %
Nizozemsko	2 812	13,2 %
Rakousko	1 472	13,3 %
Polsko	6 691	15,4 %
Portugalsko	2 215	17,2 %
Rumunsko	6 073	23,8 %
Slovinsko	293	12,0 %
Slovensko	877	11,9 %
Finsko	849	11,6 %
Švédsko	1 919	17,1 %
Spojené království	n.a.	n.a.
Norsko	866	12,7 %

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dostupných informací¹².

¹² Zdroj: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tessi010>.

Příloha č. 2 – Peněžní prostředky přidělené z FEAD jednotlivým členům EU

Zkratka	Název	Alokace z FEAD pro období 2014+ (v €)	Skutečně čerpáno* (v €)
BE	Belgie	73 821 504	52 333 352
BG	Bulharsko	104 815 264	78 509 167
CZ	Česká republika	23 329 849	12 022 900
DK	Dánsko	3 944 660	1 787 716
EE	Estonsko	8 002 026	5 592 957
FI	Finsko	22 540 916	14 809 140
FR	Francie	499 281 315	196 572 898
HR	Chorvatsko	36 628 990	13 778 754
IE	Irsko	22 766 327	8 146 825
IT	Itálie	670 592 285	233 180 631
CY	Kypr	3 944 660	1 813 945
LT	Litva	77 202 641	42 138 582
LV	Lotyšsko	41 024 469	24 201 223
LU	Lucembursko	3 944 660	2 376 844
HU	Maďarsko	93 882 921	38 732 662
MT	Malta	3 944 660	2 524 606
DE	Německo	78 893 211	33 932 008
NL	Nizozemsko	3 944 660	2 125 536
PL	Polsko	473 359 260	306 276 388
PT	Portugalsko	176 946 201	70 213 370
AT	Rakousko	18 032 733	11 343 848
RO	Rumunsko	441 013 044	117 773 256
GR	Řecko	280 972 531	111 273 179
SK	Slovensko	55 112 543	37 872 704
SI	Slovinsko	20 512 235	13 415 499
UK	Spojené království	3 306 753	0
ES	Španělsko	563 410 224	409 293 297
SE	Švédsko	7 889 321	4 363 816

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě veřejně dostupných informací (viz <https://cohesiondata.ec.europa.eu/2014-2020-Finances/ESIF-2014-2020-EU-payments-daily-update-/qayr-92qh>).

* Kumulativně v období 2014–2019. Stav ke dni 10. 2. 2021.

**Příloha č. 3 – Vybraní příjemci a výše prostředků, které obdrželi v letech 2016–2019
z národního dotačního programu 18 (v Kč)**

Název příjemce	2016	2017	2018	2019	Celkem
Slezská diakonie	x	1 500 000,00	x	9 000 000,00	10 500 000,00
Potravinová banka v Ostravě, z.s.	1 391 638,00	976 210,38	1 520 800,00	2 716 715,00	6 605 363,38
Potravinová banka v Olomouckém kraji z.s.	1 500 000,00	1 500 000,00	1 651 000,00	7 000 000,00	11 651 000,00
Diecézní charita ostravsko-opavská	1 132 324,00	1 335 250,00	458 300,00	x	2 925 874,00
Potravinová banka v Ústeckém kraji z.s.	1 174 600,70	1 491 092,00	1 651 000,00	9 000 000,00	13 316 692,70
Potravinová banka Džbánsko, z. s.	x	x	1 651 000,00	9 000 000,00	10 651 000,00
NADĚJE	1 032 577,46	1 499 949,35	1 461 952,19	3 402 500,00	7 396 979,00
Diecézní charita Litoměřice	376 791,36	1 498 900,00	999 220,00	x	2 874 911,36
Potravinová banka Praha a Středočeský kraj, z.s.	1 500 000,00	1 500 000,00	2 651 000,00	12 000 000,00	17 651 000,00
Česká federace potravinových bank, z.s.	x	x	9 651 000,00	8 140 000,00	17 791 000,00
Celkem	8 108 411,52	11 301 401,73	21 695 272,19	60 259 215,00	101 363 820,44

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě předložených informací MZe.

Příloha č. 4 – Další podrobné informace k problematice plýtvání potravinami a potravinové pomoci

Otázka plýtvání potravinami nabývá globálního významu i v kontextu snahy o dosažení potravinového zabezpečení s ohledem na trvalou udržitelnost využívání zdrojů. Dle údajů OSN se ročně vyplývá celkem 1,3 miliardy tun potravin.

OSN¹³ definovala celkem 17 hlavních cílů týkajících se udržitelného rozvoje (SDGs), přičemž cíl SDG 12 se týká zajištění udržitelné spotřeby a výroby.

SDG 12 se skládá z celkem 11 dílčích cílů a kroků, které mají vést k naplnění trvale udržitelného rozvoje.

Plýtvání potravinami je také v Evropě rostoucím problémem, proto se jím začala zabývat EU a zavázala se splnit cíl OSN SDG 12.3 definovaný v září roku 2015:

- ***Do roku 2030 snížit v přepočtu na hlavu na polovinu globální plýtvání potravinami na maloobchodní a spotřebitelské úrovni a snížit ztráty potravin v celém výrobním a zásobovacím procesu, včetně posklizňových ztrát.***

Nejnovější odhady¹⁴ úrovně evropského potravinového odpadu ukazují, že 70 % potravinového odpadu v EU vzniká v odvětvích domácností, potravinářských služeb a maloobchodu, přičemž zbývajících 30 % připadá na odvětví výroby a zpracování.

V některých zemích jsou podniky povzbuzovány k tomu, aby darovaly zdravotně nezávadné potraviny, které by jinak byly vyhozeny, tím, že jsou chráněny před trestní a občanskoprávní odpovědností v souladu se zákonem o darování potravin – *The Good Samaritan Law*. V tomto případě hovoříme o dobrovolném darování.

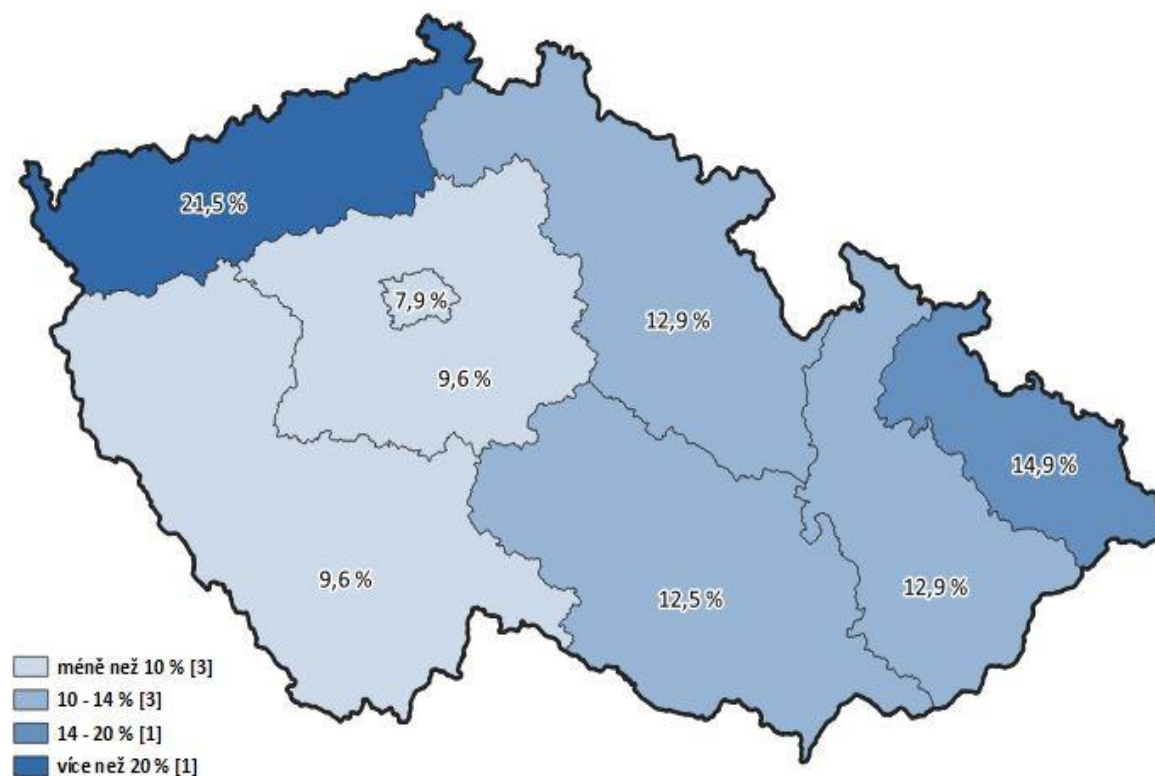
Povinné darování potravin zavedly prozatím pouze dvě země. Prvním státem, který uzákonil povinnost darovat neprodejně potraviny, byla Francie, a to v roce 2016. Ta se stala inspirací České republice, která zavedla povinnost darovat potraviny v roce 2018.

---

¹³ **Zdroj:** <https://www.osn.cz/sdg-12-zajistit-udrzitelnou-spotrebu-a-vyrobu/>.

¹⁴ **Zdroj:** https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/eu-platform_en.

Obrázek č. 2 – Riziko chudoby a sociálního vyloučení v regionech ČR v roce 2019

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dostupných informací¹⁵.

Plýtvání potravinami v ČR

MZe se rozhodlo zapojit do celosvětového boje s plýtváním potravinami, jelikož do gesce MZe spadá produkce a zpracování potravin. V roce 2016 MZe poprvé v Zásadách vyhlásilo dotační program 18 *Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením*.

Jelikož plýtvání potravinami spadá do problematiky odpadového hospodářství, plánuje MZe navázat užší spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, které je garantem této oblasti.

V roce 2020 MŽP vypsal v rámci OP *Životní prostředí 2014–2020* výzvu č. 153 (prioritní osa 3, specifický cíl 3.1), kde byly způsobilými žadateli pouze potravinové banky. Nastavení této výzvy se podobá národnímu dotačnímu programu 18.B. Ministerstva zemědělství.

¹⁵ **Zdroj:** <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tgs00107/default/table?lang=en>.

Tabulka č. 6 – Porovnání podpor poskytovaných z MZe a MŽP v roce 2020

	MZe	MŽP
	<i>Dotační program 18.B. z roku 2020</i>	<i>OP Životní prostředí 2014–2020, výzva č. 153 z roku 2020</i>
Typ dotačního programu	Národní dotační program	Evropský dotační program
Podporovaná aktivita	a) výstavba skladovacích prostor pro potraviny, b) rekonstrukce skladovacích prostor pro potraviny, c) vybavení skladovacích prostor pro potraviny potřebnou technologií, d) pořízení užitkového automobilu	Vybudování/rozšíření infrastruktury potravinových bank. Jedná se především o budování či rekonstrukci skladů potravin, o nákup svozové a manipulační techniky a o pořízení vybavení skladů potravin.
Příjemci podpory	Organizace, které shromažďují, skladují a přidělují darované potraviny (převážně PB)	Potravinové banky
Výše dotace (v %) z celkových uznatelných nákladů	100	95
Alokace v Kč	Není nastavena (dle volných peněžních prostředků v daném roce). Maximální výše dotace 1 500 000 Kč	150 000 000 Kč
Požadavek na minimální výstup projektu	Není nastaven	U projektů budování infrastruktury potravinových bank platí, že nově vybudovaná kapacita pro předcházení vzniku odpadů musí být minimálně 30 t/rok.
Indikátor	Není nastaven	Indikátor 40106 – <i>Nově vybudovaná kapacita pro předcházení vzniku komunálního odpadu</i>
Limit nákladů/výdajů	Není nastaven	Maximální způsobilé finanční náklady k navýšení kapacity zařízení jsou 200 000 Kč/t

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě veřejně dostupných informací.

Z důvodu podpory stejných aktivit vzniká riziko možného souběhu financování z více zdrojů. Je tedy nutná úzká spolupráce mezi resorty při podporování technického a materiálního vybavení skladovacích prostor potravinových bank, aby toto riziko bylo odstraněno, případně minimalizováno.

Zapojené subjekty

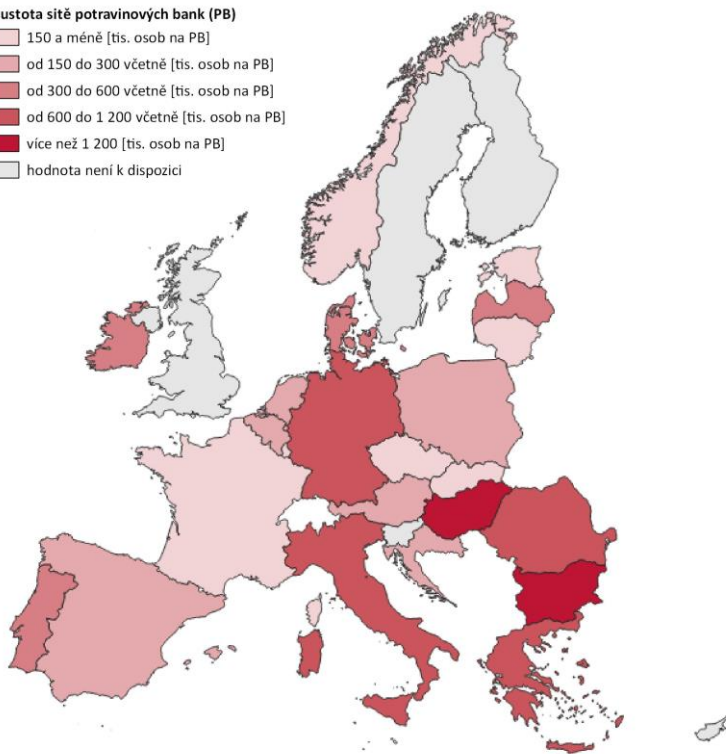
V České republice působí v současné době v jednotlivých krajích celkem 15 potravinových bank. Potravinové banky jsou neziskové organizace, které shromažďují darované potraviny (např. z důvodu blížícího se data spotřeby, uplynutí data minimální trvanlivosti, nesplnění „estetických“ norem nebo poškození obalu, které neohrožuje bezpečnost potraviny), které dále skladují a hlavně distribuují charitativním organizacím, jež darované potraviny distribuují potřebným osobám.

Myšlenka potravinových bank vznikla v USA, kde byla v roce 1967 založena první potravinová banka (Phoenix v Arizoně), aby pomohla čelit nárůstu chudoby a současně bojovala proti plýtvání potravinami. Tato myšlenka inspirovala několik charitativních organizací ve Francii a v roce 1984 vznikla v Paříži první potravinová banka v Evropě. Následně vznikaly potravinové banky v dalších evropských zemích (Polsko, Itálie, Portugalsko). V roce 1986 se spojily do Evropské federace potravinových bank.

Obrázek č. 3 – Hustota sítě potravinových bank v roce 2020

Hustota sítě potravinových bank (PB)

- 150 a méně [tis. osob na PB]
- od 150 do 300 včetně [tis. osob na PB]
- od 300 do 600 včetně [tis. osob na PB]
- od 600 do 1 200 včetně [tis. osob na PB]
- více než 1 200 [tis. osob na PB]
- hodnota není k dispozici

Země	Počet potravinových bank (PB)	Počet potřebných v tis. os. na PB
Belgie	9	244
Bulharsko	1	2 300
Česko	15	87
Dánsko	3	313
Německo	12	1 187
Estonsko	15	21
Irsko	3	338
Řecko	4	791
Španělsko	54	218
Francie	79	141
Chorvatsko	5	188
Itálie	21	733
Kypr	n.a.	n.a.
Lotyšsko	1	518
Litva	5	147
Lucembursko	1	122
Maďarsko	1	1 808
Malta	1	97
Nizozemsko	10	281
Rakousko	9	164
Polsko	31	216
Portugalsko	7	316
Rumunsko	9	675
Slovensko	6	146
Finsko	n.a.	n.a.
Švédsko	n.a.	n.a.
Spojené království	18	n.a.
Norsko	7	124

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dostupných informací¹⁶.

¹⁶ Zdroj: <https://www.eurofoodbank.org/find-our-members/>,
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01/default/table?lang.

V České republice vznikla první potravinová banka v roce 1992 a fungovala spíše ve formě skladování potravin pro neziskovou organizaci NADĚJE a k redistribuci dalším organizacím nedocházelo. Od roku 2006 postupně vznikaly další potravinové banky tak, aby došlo k pokrytí celého území České republiky. Poslední potravinová banka vznikla v roce 2018.

Záštitu nad fungováním potravinových bank v ČR převzala Česká federace potravinových bank, z.s., která vznikla v roce 1994. Kromě koordinačních činností souvisejících s fungováním darování potravin provozuje ČFPB centrální sklad potravin, kde jsou přijímány velkokapacitní dary a jsou zde i shromažďovány přebytky potravin od ostatních potravinových bank. Z tohoto skladu odebírají potraviny pouze potravinové banky.

Ostatní subjekty zapojené do systému distribuce potravin jsou charitativní a neziskové organizace. Pokud samy nezískávají potraviny od obchodních řetězců, spolupracují s potravinovými bankami, od kterých přebírají potraviny. Zajišťují, aby se shromážděné potraviny dostaly až ke konečným spotřebitelům pomoci.

Potraviny jsou nejčastěji získávány od obchodních řetězců, a to na základě novely zákona č. 110/1997 Sb.¹⁷ V původním návrhu této novely, který dne 23. 12. 2015 předložilo MZe, bylo kromě dalších změn (zpřesnění a úprava stávajících požadavků na provozovatele potravinářských podniků) navrženo darování potravin pouze na bázi dobrovolnosti. Na základě pozměňovacích návrhů Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR schválila dne 23. 3. 2016 znění zákona, kde byla stanovena povinnost darovat potraviny. Následně došlo k projednání v Senátu Parlamentu ČR a dne 31. 5. 2016 prezident ČR podepsal novelu zákona č. 110/1997 Sb.

Od 1. 1. 2018 platí novela zákona č. 110/1997 Sb., kde je v ustanovení § 11 uvedeno:

*„(2) **Provozovatel** potravinářského podniku, který uvádí na trh potraviny v provozovně s **prodejní plochou větší než 400 m², je povinen potraviny, které nejsou v souladu s požadavky stanovenými tímto zákonem nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím požadavky na potraviny, ale jsou bezpečné, poskytnout bezplatně neziskové organizaci, která shromažďuje bezplatně potraviny, skladuje a přiděluje je humanitárním nebo charitativním organizacím, které poskytují potravinovou pomoc klientům sociálních služeb; tyto organizace určí ministerstvo rozhodnutím vydaným z moci úřední. Potraviny určené klientům sociálních služeb musí být následně uváděny na trh pouze bezplatně...***“

---

¹⁷ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Schéma č. 1 – Časová osa novely zákona č. 110/1997 Sb. (§ 11)

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dostupných informací.

Dále potravinové banky získávají potraviny přímo od potravinářských podniků, z potravinových sbírek a od jednotlivých dárců, kterými jsou jednotlivci, spolky, obce či pracovní kolektivy.

Distribuce darovaných potravin v ČR

V návaznosti na schválení novely zákona č. 110/1997 Sb. oslovilo MZe různé organizace s dotazem, zda se chtějí do procesu distribuce povinně darovaných potravin zapojit. Všem organizacím, které zájem potvrdily, vydalo MZe rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 11 odst. 2 a 3 zákona č. 110/1997 Sb. a potvrdilo, že provozovatelé potravinářských podniků, kteří uvádějí na trh potraviny v provozovně s prodejní plochou větší než 400 m², jsou povinni těmto organizacím nabízet potraviny. Organizace ovšem nemají povinnost nabízené potraviny

převzít – např. z kapacitních důvodů nebo z důvodu přebytku daného druhu potravin ve skladech.

Většina subjektů, které darují potraviny, je ve styku s potravinovými bankami, které mají vybudované distribuční sítě jak na straně dodavatelů (ti, co darují potraviny), tak odběratelů (ti, co potraviny rozdávají potřebným). Proces darování potravin je tedy efektivnější a pro jednotlivé dodavatele i rychlejší, jelikož nemusí kontaktovat několik různých subjektů, ale pouze jednu potravinovou banku.

Potravinové banky svážejí potraviny do svých skladů podle četnosti a množství darovaných potravin. Některé organizace (převážně větší) si pro potraviny jezdí samy přímo do skladu potravinové banky a následně potraviny rozdávají potřebným. Ostatním, menším organizacím distribuujícím potraviny rozváží požadované potraviny přímo potravinová banka.

Distribuční řetězec je nastaven tak, aby se potraviny dostaly ke všem potřebným obyvatelům České republiky. Proto je do řetězce zapojen i velký počet malých regionálních neziskových organizací, které mají přehled, kdo v jejich regionu potřebuje potravinovou pomoc. Potravinové balíčky pak buď přímo vydávají, anebo je v případě klientů, kteří si nemohou balíček vyzvednout, rozvázejí. Některé charitativní organizace z darovaných potravin vaří a rozdávají teplá jídla.

Koncovými příjemci potravinové pomoci jsou hlavně děti, senioři, samoživitelky/samoživitelé či lidé bez domova a v nouzi.

Systém proti snížení plýtvání potravinami funguje na principu nabízení potravin do distribučního řetězce bez možnosti ovlivnit složení darovaných potravin.

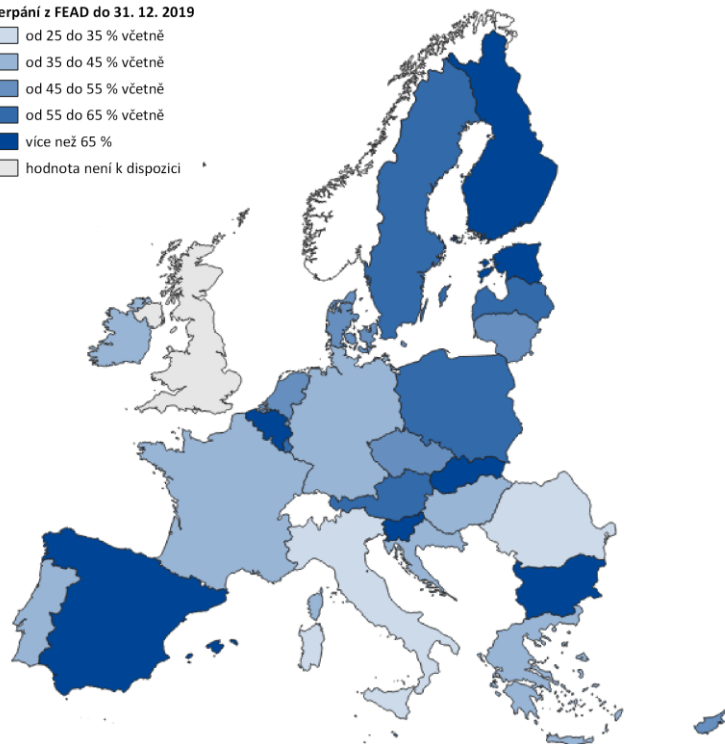
Distribuce nakoupených potravin

Z prostředků OP PMP je nakupována potravinová a materiální pomoc na základě identifikace potřeb z řad cílových skupin osob.

Obrázek č. 4 – Stav čerpání FEAD členskými státy EU ke konci roku 2019

Čerpání z FEAD do 31. 12. 2019

- od 25 do 35 % včetně
- od 35 do 45 % včetně
- od 45 do 55 % včetně
- od 55 do 65 % včetně
- více než 65 %
- hodnota není k dispozici

Země	FEAD alokace 2014+ [EUR]	FEAD čerpání 2014–2019
Belgie	73 821 504	70,9 %
Bulharsko	104 815 264	74,9 %
Česko	23 329 849	51,5 %
Dánsko	3 944 660	45,3 %
Německo	78 893 211	43,0 %
Estonsko	8 002 026	69,9 %
Irsko	22 766 327	35,8 %
Řecko	280 972 531	39,6 %
Španělsko	563 410 224	72,6 %
Francie	499 281 315	39,4 %
Chorvatsko	36 628 990	37,6 %
Itálie	670 592 285	34,8 %
Kypr	3 944 660	46,0 %
Lotyšsko	41 024 469	59,0 %
Litva	77 202 641	54,6 %
Lucembursko	3 944 660	60,3 %
Maďarsko	93 882 921	41,3 %
Malta	3 944 660	64,0 %
Nizozemsko	3 944 660	53,9 %
Rakousko	18 032 733	62,9 %
Polsko	473 359 260	64,7 %
Portugalsko	176 946 201	39,7 %
Rumunsko	441 013 044	26,7 %
Slovinsko	20 512 235	65,4 %
Slovensko	55 112 543	68,7 %
Finsko	22 540 916	65,7 %
Švédsko	7 889 321	55,3 %
Spojené království	2 872 840	0,0 %

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dostupných informací¹⁸.

MPSV nejprve ve spolupráci s organizacemi zapojenými do distribuce potravin potřebným osobám určilo, které typy potravin a materiálu jsou mezi klienty těchto organizací potřeba, aby tak byl získán ucelený přehled o nejčastěji poptávaných a nejvíce potřebných druzích potravin či jiného materiálu.

Průběžně v čase MPSV sbíralo od zapojených subjektů informace o konkrétních potřebách klientů s ohledem na vytvořený typizovaný přehled potravin a materiálu, které je možné pořídit. Díky získaným informacím vybírá MPSV dodavatele v zadávacích řízeních, u kterých je určena nejenom celková výše zakázky a rozsah druhů a množství požadovaného plnění, ale i konkrétní termíny a obsah závozů jednotlivým organizacím na určená skladovací místa. Vybraní dodavatelé dodávají v požadovaných termínech a v požadovaném množství stanovené potraviny a materiál. Neziskové organizace následně zajišťují distribuci pořízené pomoci.

¹⁸ **Zdroj:** <https://cohesiondata.ec.europa.eu/2014-2020-Finances/ESIF-2014-2020-EU-payments-daily-update-/gavr-92qh>.

V rámci potravinové a materiální pomoci pořizované z prostředků OP PMP jsou nakupovány především potraviny s dlouhodobou trvanlivostí. Kvalita produktů je sledována nejen u potravin, ale také u materiální pomoci.

Systém potravinové a materiální pomoci funguje na principu uspokojování poptávky ze strany koncových příjemců pomoci. Zapojené organizace objednávkami ovlivňují složení materiální a potravinové pomoci.

Příloha č. 5: Rozdělení finančních prostředků z druhého kola dotačního programu 18.A. v roce 2018 dle předpokladu a potřeb jednotlivých členů ČFPB

Název	Částka v Kč
Česká federace potravinových bank, národní centrální sklad Modletice	430 000
Potravinová banka v Ústeckém kraji, Litoměřice	540 000
Potravinová banka Džbánsko, Liběšice u Žatce	540 000
Potravinová banka Vysočina, Ledec n. Sázavou	480 000
Potravinová banka Libereckého kraje, Liberec	410 000
Potravinová banka pro Brno a Jihomoravský kraj, Brno	440 000
Potravinová banka Jihočeského kraje, České Budějovice	540 000
Potravinová banka v Ostravě	200 000
Potravinová banka Plzeň	100 000
Potravinová banka ve Zlínském kraji, Otrokovice	300 000
Potravinová banka Pardubice, Chotovice	540 000
Potravinová banka Karlovarského kraje, Sokolov	250 000
Potravinová banka v Olomouckém kraji, Olomouc	70 000
Potravinová banka Hradec Králové	420 000
Potravinová banka Central, Modletice	540 000
Potravinová banka Praha a Středočeský kraj, Praha-Zdiby	2 200 000
Celkem	8 000 000

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě předložených informací ČFPB.

Příloha č. 6 – Cena za kilogram distribuovaných potravin u potravinových bank

Název	2017			2018			2019		
	Dotace z 18.A. v Kč	Shromážděné potraviny v tunách	Kč/kg	Dotace z 18.A. v Kč včetně II. kola	Shromážděné potraviny v tunách	Kč/kg	Dotace z 18.A. v Kč	Shromážděné potraviny v tunách	Kč/kg
Česká federace potravinových bank	Nedisponovala skladem			1 430 000	107	13,36	3 000 000	186	16,13
Potravinová banka Vysočina	500 000	45,6	10,96	1 480 000	85,59	17,29	3 000 000	95,44	31,43
Potravinová banka Libereckého kraje	500 000	77,15	6,48	1 410 000	110,11	12,81	1 880 000	133,06	14,13
Potravinová banka pro Brno a Jihomoravský kraj	418 887	94,02	4,46	1 440 000	283,3	5,08	2 228 457	466,4	4,78
Potravinová banka Jihočeského kraje	500 000	80,36	6,22	1 540 000	318,37	4,84	3 000 000	377,18	7,95
Potravinová banka v Ostravě	500 000	301,76	1,66	1 200 000	566,49	2,12	2 034 396	663,89	3,06
Potravinová banka Plzeň	413 090	42,63	9,69	1 100 000	98,18	11,2	1 355 524	141,17	9,6
Potravinová banka ve Zlínském kraji	500 000	52,89	9,45	1 300 000	88,73	14,65	2 010 000	112,03	17,94
Potravinová banka Pardubice	500 000	101,8	4,91	1 540 000	195,52	7,88	3 000 000	190,11	15,78
Potravinová banka Karlovarského kraje	500 000	37,71	13,26	1 250 000	71,23	17,55	1 408 153	76,98	18,29
Potravinová banka v Olomouckém kraji	500 000	47,53	10,52	1 070 000	145,86	7,34	3 000 000	186,16	16,11
Potravinová banka Hradec Králové	500 000	34,21	14,62	1 420 000	90,52	15,69	2 275 140	113,78	20
Potravinová banka Central	Ještě neexistovala			540 000	66,51	8,12	3 000 000	189,21	15,86
Potravinová banka Praha a Středočeský kraj	500 000	656,5	0,76	4 200 000	1 009,63	4,16	6 000 000	1 179,00	5,09
Potravinová banka v Ústeckém kraji	491 092	81,21	6,05	1 540 000	184,98	8,33	3 000 000	140,24	21,39
Potravinová banka Džbánsko	500 000	73,8	6,78	1 540 000	163,14	9,44	3 000 000	194,48	15,43
Celkem ČR	6 823 069	1 727,16	3,95	24 000 000	3 585,14	6,69	43 191 670	4 445,13	9,72

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě předložených informací ČFPB.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

20/25

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo spravedlnosti za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva spravedlnosti za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem spravedlnosti pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020

Kontrolní akce (dále také „KA“) byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2020 pod číslem 20/25. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jaromíra Steidlová.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo spravedlnosti při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo spravedlnosti (dále také „MŠP“).

Kontrolováno bylo období roku 2020 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od listopadu 2020 do července 2021.

Kolegium NKÚ na svém XV. jednání, které se konalo dne 20. září 2021,

schválilo usnesením č. 6/XV/2021

kontrolní závěr v tomto znění:

Skládání účtů z hospodaření s majetkem státu¹

MSp za rok 2020

50,9 mil. Kč

nesprávnosti v účetní závěrce k 31. prosinci 2020
sestavené 10. března 2021

112,5 mil. Kč

nesprávnosti² v účetní závěrce k 31. prosinci 2020
sestavené 7. května 2021

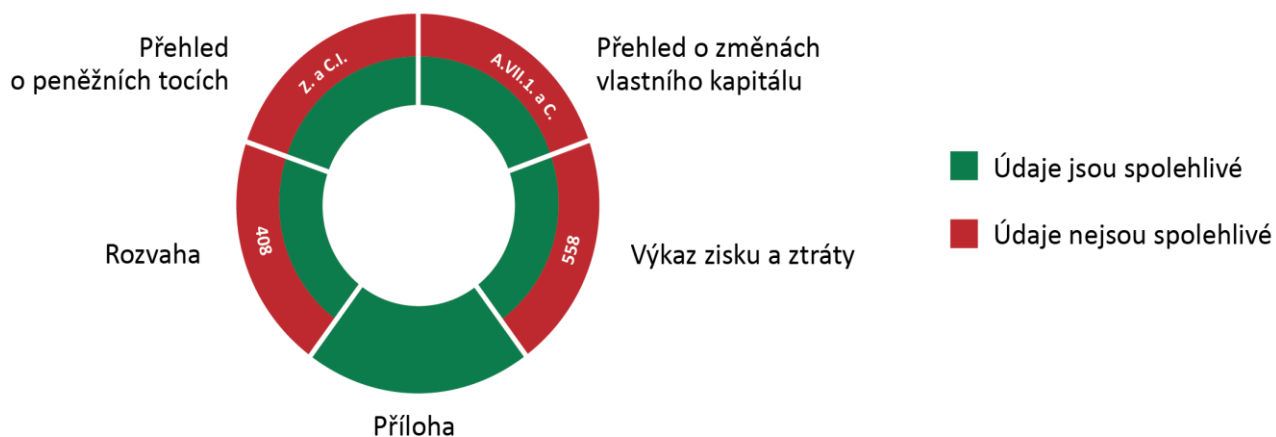
0,18 mil. Kč

nesprávnost v údajích předkládaných pro
hodnocení plnění rozpočtu za rok 2020

2 100 mil. Kč

podmíněné závazky MSp jako potenciální nároky na
budoucí rozpočty

Spolehlivost účetní závěrky k 31. prosinci 2020 sestavené 7. května 2021

¹ Informace zveřejňované správcem kapitoly státního rozpočtu o hospodaření v příslušném rozpočtovém roce ve formě účetní závěrky, výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol a organizačních složek státu a závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu, a to pro účely kontroly a vyvozování odpovědnosti za hospodaření.

² Celkové zjištěné a vyčíslené nesprávnosti v účetní závěrce.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo spravedlnosti při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

NKÚ proto při kontrole prověřil správnost, úplnost a srozumitelnost vedení účetnictví, průkaznost účetního zpracování, spolehlivost finančních informací na výstupu z účetní jednotky MSp za rok 2020 a dodržování vybraných požadavků právních předpisů při hospodaření s majetkem státu. Dodržování právních předpisů v těchto oblastech je základem řádného finančního řízení v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb.³

1. Vedení účetnictví

V oblasti vedení účetnictví bylo zjištěno, že účetnictví MSp za rok 2020 není správné a úplné, neboť MSp zejména:

- **nesprávně účtovalo o významné skutečnosti do období, s nímž časově a věcně nesouvisela** (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru),
- **nesprávně účtovalo o časovém rozlišení** (viz část IV.1.2 tohoto kontrolního závěru),
- **nesprávně nastavilo a aplikovalo metodu časového rozlišení, což systémově vedlo k účtování významných částek nákladů do období, s nímž časově a věcně nesouvisely** (viz část IV.1.3 tohoto kontrolního závěru),
- **neúčtovalo o závazcích vůči podřízené organizační složce státu, které MSp vznikají na základě zákona č. 59/2017 Sb.**⁴ (viz část IV.1.4 tohoto kontrolního závěru),
- **nesprávně účtovalo o nákladech z titulu cestovního** (viz část IV.1.5 tohoto kontrolního závěru).

NKÚ v návaznosti na provedenou kontrolu upozorňuje, že aplikace požadavku stanoveného účetní regulací, a to účtovat o nákladech na pořízení drobného dlouhodobého nehmotného majetku jednorázově do jednoho roku, bez jejich alokace do období, se kterým časově a věcně souvisejí, může významně ovlivnit vypovídací hodnotu takto vykázaných nákladů. Aplikovaný způsob vykázaní není nijak dáván k tíži MSp, neboť je vyžadován účetní regulací (viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru).

Při kontrole bylo zjištěno, že aplikace metody časového rozlišení tak, jak ji MSp realizovalo v souladu se svým vnitřním předpisem, není v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb.⁵, neboť vede k nesprávnému účtování s dopadem na zůstatky účtů v účetní závěrce. MSp by mělo změnit nastavení metody časového rozlišení, minimálně v oblasti opakujících se plateb za technickou podporu informačních technologií, a to tak, aby její aplikace byla v souladu s právním předpisem (viz část IV.1.3 tohoto kontrolního závěru).

³ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

⁴ Zákon č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů.

⁵ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

Kontrolou bylo dále zjištěno, že účetnictví MSp za rok 2020 je neprůkazné, a to v důsledku neprovedení inventarizace v roce 2020 v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb.⁶ (viz část IV.1.9 tohoto kontrolního závěru).

2. Účetní závěrka

MSp v účetní závěrce k 31. prosinci 2020 sestavené 7. května 2021 (dále také „ÚZ“) nevykázalo některé informace v souladu s právními předpisy upravujícími vedení účetnictví, a to v údajích za běžné účetní období, v celkové výši 112,5 mil. Kč.

NKÚ vyhodnotil informace ve výkazu rozvaha na účtu 408 – *Opravy předcházejících účetních období* a ve výkazu zisku a ztráty na účtu 558 – *Náklady z drobného dlouhodobého majetku* a související informace v přehledu o změnách vlastního kapitálu a v přehledu o peněžních tocích jako nespolehlivé. V rozsahu ostatních informací ÚZ podává podle názoru NKÚ věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a to dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky⁷.

MSp v průběhu kontroly sestavilo dvě účetní závěrky za rok 2020. První sestavilo dne 10. března 2021, poté ale znovu otevřelo účetní knihy a v průběhu období do sestavení nové účetní závěrky dne 7. května 2021 provedlo účetní opravy, kterými odstranilo kontrolou zjištěné nesprávnosti ve výši 50,9 mil. Kč. Navíc ale ještě provedlo další účetní zápisy, a to zejména přeúčtování významné skutečnosti roku 2020 do roku 2019. Přitom se ale jednalo o skutečnost, pro kterou v roce 2019 neexistoval právní důvod, a neměla být proto vykázána v účetní závěrce k 31. prosinci 2019. V důsledku této a dalších skutečností, popsanych v části IV. tohoto kontrolního závěru, byly identifikovány nesprávnosti v nově sestavené ÚZ. Tato ÚZ byla MSp schválena dne 27. května 2021. **Jednotlivé provedené účetní opravy musí MSp promítnout i do úprav svých nastavených účetních postupů v rámci vnitřního kontrolního systému (dále také „VKS“) v těch případech, kdy se jednalo o systémové nesprávnosti (viz část IV. tohoto kontrolního závěru).**

3. Údaje předkládané MSp pro hodnocení plnění státního rozpočtu

V údajích pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020⁸ nebyly u MSp zjištěny významné nesprávnosti.

NKÚ nezjistil žádné skutečnosti svědčící o tom, že údaje předkládané Ministerstvem spravedlnosti pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020 by nebyly tříděny ve všech významných ohledech v souladu s vyhláškou č. 323/2002 Sb.⁹ (viz část IV.3 tohoto kontrolního závěru).

⁶ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁷ Vybranými účetními jednotkami jsou podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb. organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, regionální rady regionů soudržnosti, příspěvkové organizace a zdravotní pojišťovny.

⁸ Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00025429/rozpocet/vydaje-druhovy?obdobi=2012&rad=t>.

⁹ Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

4. Závěrečný účet kapitoly 336 – Ministerstvo spravedlnosti (dále také „ZÚ 2020“)

V závěrečném účtu kapitoly státního rozpočtu 336 – Ministerstvo spravedlnosti za rok 2020 nebyly při prověření souladu s platnými právními předpisy zjištěny významné nesprávnosti s dopadem na jeho celkovou vypovídací schopnost (viz část IV.4 tohoto kontrolního závěru).

Dlouhodobým nedostatkem právních předpisů v této oblasti, které jsou v gesci Ministerstva financí, je však dle NKÚ absence stanovení povinnosti zveřejňovat informace o hospodaření s majetkem a peněžními prostředky správců kapitol státního rozpočtu, které nejsou v daném roce spojeny s peněžním tokem, tzn. údaje z účetnictví. V podmínkách MSp jde např. o významnou hodnotu podmíněných závazků sledovaných na podrozvahových účtech ve výši 2,1 mld. Kč, které představují potenciální nároky na budoucí rozpočty.

Na tento nedostatek NKÚ dlouhodobě upozorňuje ve svých kontrolních závěrech¹⁰ jako na systémový nedostatek v dané oblasti.

5. Vnitřní kontrolní systém

NKÚ upozornil na některé operace, při kterých VKS včas neodhalil související rizika a nezabránil porušení právních předpisů. Uvedené nedostatky však nebyly takového rozsahu a četnosti, aby byly ze strany NKÚ vyhodnoceny jako významné a s rozsáhlým dopadem na činnost účetní jednotky, proto NKÚ v rámci prověřovaných operací vyhodnotil VKS jako dostatečně účinný (viz část IV.5 tohoto kontrolního závěru).

NKÚ při kontrole dále zjistil, že VKS v roce 2019 neidentifikoval užívání některého majetku bez právního titulu (viz část IV.5.2 tohoto kontrolního závěru).

6. Vyhodnocení opatření k nápravě nedostatků z KA č. 16/08¹¹

MSp realizovalo opatření k nápravě nedostatků na 100 %.

Z celkového počtu 20 opatření přijatých¹² MSp k nápravě nedostatků bylo 16 opatření s vlivem na ÚZ za rok 2020. Všechna tato opatření byla realizována úplně a správně (viz část IV.6 tohoto kontrolního závěru).

¹⁰ Viz např. kontrolní závěry z KA č. 19/21 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo pro místní rozvoj za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva pro místní rozvoj za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem pro místní rozvoj pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 6/2020 Věstníku NKÚ) a č. 18/13 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zdravotnictví za rok 2017, účetní závěrka Ministerstva zdravotnictví za rok 2017 a údaje předkládané Ministerstvem zdravotnictví pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 1/2019 Věstníku NKÚ).

¹¹ Kontrolní závěr z KA č. 16/08 – Účetní závěrka Ministerstva spravedlnosti za rok 2015 byl zveřejněn v částce 1/2017 Věstníku NKÚ.

¹² Na základě usnesení vlády České republiky ze dne 29. března 2017 č. 237, ke kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z KA č. 16/08.

II. Informace o kontrolované oblasti

MSp bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. Podle tohoto zákona je MSp ústředním orgánem státní správy pro soudy, státní zastupitelství, vězeňství, probaci a mediaci. MSp dále vystavuje právní posudky k úvěrovým a garančním dohodám, v nichž je smluvní stranou Česká republika, a zastupuje Českou republiku při vyřizování stížností na porušení *Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod* a jejích protokolů a *Mezinárodního paktu o občanských a politických právech* a koordinuje provádění rozhodnutí příslušných mezinárodních orgánů.

MSp je dle zákona č. 219/2000 Sb.¹³ organizační složkou státu (dále také „OSS“) a dle zákona č. 563/1991 Sb. vybranou účetní jednotkou. Dle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb.¹⁴ je správcem rozpočtové kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti*.

V roce 2020 bylo MSp zřizovatelem 114 OSS a 3 příspěvkových organizací (dále „PO“).

Přehled vybraných údajů z ÚZ a z výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol a organizačních složek státu za rok 2020 (dále také „výkaz FIN 1-12 OSS“) vygenerovaného z rozpočtového systému¹⁵ je uveden v následujících tabulkách.

Tabulka č. 1: Údaje ÚZ – rozvaha a výkaz zisku a ztráty (údaje za běžné účetní období)

Ukazatel	Částka v Kč
Aktiva netto	906 886 124,87
Pasiva	906 886 124,87
Náklady	1 162 240 716,28
Výnosy	396 564 446,44
Výsledek hospodaření běžného účetního období	-765 676 269,84

Zdroj: ÚZ.

Pozn.: MSp v ÚZ vykazovalo aktiva v hodnotě brutto ve výši 2 291 982 954,80 Kč upravené o korekce ve výši 1 385 096 829,93 Kč.

Tabulka č. 2: Údaje ÚZ – informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů (údaje za běžné účetní období)

Položka výkazu		Částka v Kč
P.II.6	Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů	77 350 230,00
P.III.4	Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce	23 234 190,50
P.IV.11	Krátkodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	211 863 759,00
P.IV.12	Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	421 893 518,00
P.V.3	Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	238 188 881,62
P.V.6	Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	156 900 460,00
P.VII.3	Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv	194 068 999,00
P.VII.4	Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	856 215 791,00

¹³ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹⁴ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹⁵ Dle ustanovení § 3 písm. o) rozpočtových pravidel je rozpočtový systém informačním systémem veřejné správy, v němž se mj. soustřeďují údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

Položka výkazu		Částka v Kč
P.VII.13	Krátkodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	271 525 845,00
P.VII.14	Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	563 051 690,00

Zdroj: ÚZ.

Tabulka č. 3: Údaje z výkazu FIN 1-12 OSS

Ukazatel	Částka v Kč
Příjmy (skutečnost celkem)	287 177 926,77
Výdaje (skutečnost celkem)	1 225 932 273,42

Zdroj: výkaz FIN 1-12 OSS.

III. Rozsah kontroly

KA byla kontrolou typu finanční audit a jejím cílem bylo prověřit, zda MSp při vedení účetnictví v roce 2020 a sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2020, při předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu¹⁶ a při sestavení závěrečného účtu za rok 2020 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku představuje hodnotu aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a podrozvahových účtů vykázaných v ÚZ a vyčíslených v tabulkách č. 1 a 2. Kontrolovaný objem finančních prostředků v rámci výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu představuje součet celkových příjmů a výdajů vyčíslených v tabulce č. 3.

Kontrola se zaměřila na činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví¹⁷ a měly vliv na hodnotu kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v ÚZ, na hodnotu významných údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020 a na ZÚ 2020.

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila správnost používaných účetních metod a ostatních podmínek vedení účetnictví stanovených právními předpisy. U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem prověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví. Kontrolovány byly i skutečnosti vykázané v souvislosti s epidemií nemoci covid-19 pro případ, že by měly významný vliv na účetnictví a rozpočet MSp.

V případě údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu bylo prověřováno, zda byla dodržena správnost třídění příjmů a výdajů rozpočtovou skladbou v oblasti druhového a odvětvového třídění dle vyhlášky č. 323/2002 Sb.

¹⁶ Dle ustanovení § 20 odst. 4 rozpočtových pravidel jsou OSS povinny předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Způsob a termíny předkládání údajů a jejich rozsah stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů regionálních rad regionů soudržnosti. Dle ustanovení § 5 odst. 1 a dle přílohy č. 1 této vyhlášky zpracovávají OSS údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu přímo v rozpočtovém systému, ve kterém je z nich následně sestavován výkaz FIN 1-12 OSS.

¹⁷ MSp je jako OSS povinno v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládá v účetní závěrce, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

Výběr položek účetní závěrky a údajů předkládaných MSp pro hodnocení plnění státního rozpočtu provedl NKÚ se zaměřením na vyhodnocená rizika nesprávnosti vykázaných údajů.

U relevantních transakcí byl prověřován soulad s vybranými ustanoveními dalších právních předpisů, a to zejména s ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb. a zákona č. 219/2000 Sb.

V případě nově uzavřených smluv a objednávek bylo prověřováno jejich uveřejnění v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb.¹⁸

Prověřován byl i soulad nastavení vnitřního kontrolního systému MSp se zákonem o finanční kontrole a jeho prováděcí vyhláškou č. 416/2004 Sb.¹⁹, a to v rozsahu stanoveného předmětu a cíle KA. U vybraných transakcí bylo prověřováno i provedení finanční kontroly a funkčnost VKS.

V rámci kontroly byla také vyhodnocena opatření přijatá k nápravě nedostatků zjištěných v rámci KA č. 16/08.

Při kontrole ZÚ 2020 bylo prověřeno, zda je závěrečný účet sestaven v souladu s požadavky vyhlášky č. 419/2001 Sb.²⁰ a také se skutečností, tj. zda vybrané údaje uváděné v závěrečném účtu jsou správné a úplné ve srovnání s finančními výkazy, s údaji v účetnictví, s údaji z účetních závěrek MSp a podřízených organizací v rámci kapitoly státního rozpočtu 336, s podklady jednotlivých věcně příslušných útvarů MSp a podřízených organizací a s jinými veřejně dostupnými zdroji, např. usneseními vlády ČR, veřejně přístupnými rejstříky apod.

Kontrola se dále zaměřila na to, zda a jak MSp využívá aktuální účetní informace.

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Vedení účetnictví

V ÚZ bylo kontrolou zjištěno, že některé informace MSp nevykázalo v souladu s právními předpisy upravujícími vedení účetnictví, a to v údajích za běžné účetní období, v celkové výši 112,5 mil. Kč. Nesprávnosti vznikly zejména v důsledku účtování skutečností do období, s nímž časově a věcně nesouvisely, nesprávného nastavení a aplikace účetní metody časového rozlišení a dále nedodržením některých dalších podmínek stanovených pro vedení účetnictví právními předpisy.

1.1 Nesprávné účtování o významné skutečnosti do období, s nímž časově a věcně nesouvisela

MSp uzavřelo dne 10. března 2020 smlouvu, jejímž předmětem bylo pořízení licencí k užívání softwaru na dobu tří let (od 1. prosince 2019 do 30. listopadu 2022) v celkové výši 106,6 mil. Kč,

¹⁸ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

¹⁹ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

²⁰ Vyhláška č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu.

hrazené ve třech ročních splátkách. Související náklady z pořízení licencí v uvedené celkové výši MSp nejprve zaúčtovalo do účetního období roku 2020, a to ve třech částkách. Předmětné výdaje MSp realizovalo po uzavření smlouvy, přičemž v roce 2020 zaplatilo dvě roční splátky ze tří v celkové výši 77,5 mil. Kč.

MSp v průběhu kontroly uvádělo, že majetek nabytý na základě této smlouvy užívalo již ode dne 1. prosince 2019. V období od 1. prosince 2019 do 10. března 2020 tedy MSp nemělo s příslušným dodavatelem uzavřenou žádnou smlouvu, na jejímž základě by bylo oprávněno užívat software na základě předmětných licencí. Licence MSp nabylo až uzavřením smlouvy v březnu roku 2020, do té doby bylo případné užívání softwaru bez právního důvodu. VKS v roce 2019 neidentifikoval, že by MSp užívalo majetek bez právního důvodu (viz část IV.5.2 tohoto kontrolního závěru).

MSp po otevření účetních knih přeúčtovalo náklady z pořízení licencí k užívání softwaru na dobu tří let ve výši 106,6 mil. Kč z roku 2020 do roku 2019. Předmětné licence přitom MSp nabylo v březnu roku 2020 a náklady z jejich pořízení tudíž MSp vznikaly až v roce 2020. **MSp proto nemělo přeúčtovat náklady z pořízených licencí z roku 2020 do roku 2019, neboť účetní případ nabytí oprávnění k užívání softwaru na tři roky (a závazku jej ve splátkách uhradit) vznikl až v roce 2020, tj. po sestavení účetní závěrky za rok 2019.**

Tato skutečnost měla významný dopad na správnost vykázaných zůstatků účtů rozvahy a výkazu zisku a ztráty, a to účtů 408 – *Opravy předcházejících účetních období* (podhodnocen o 106,6 mil. Kč) a 558 – *Náklady z drobného dlouhodobého majetku* (podhodnocen o 106,6 mil. Kč). Dále ovlivnila údaje vykázané v přehledu o změnách vlastního kapitálu (položky A.VII.1. *Opravy minulého účetního období* a C. *Výsledek hospodaření* a příslušné součtové řádky) a v přehledu o peněžních tocích (položky Z. *Výsledek hospodaření před zdaněním* a C.I. *Peněžní toky vyplývající ze změny vlastního kapitálu* a příslušné součtové řádky).

MSp vykázalo příslušné licence na tříleté období v celkovém ocenění 106,6 mil. Kč jako drobný dlouhodobý nehmotný majetek, který zavedlo do majetku během jednoho roku. Související náklady tříletého období vykázalo v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb. a ČÚS č. 710²¹ jako náklady jednoho roku prostřednictvím účtu 558 – *Náklady z drobného dlouhodobého majetku*, a to ve významné výši.

Účetní regulace upravující účtování pořízení drobného dlouhodobého nehmotného majetku tak v tomto případě vede k tomu, že nedochází k aplikaci zásady alokace nákladů do období, se kterým časově a věcně souvisejí, tj. v tomto případě do celého tříletého období. Tento způsob vykázaní drobného dlouhodobého majetku je vyžadován právními předpisy, a není tedy nijak dáván k tíži MSp; NKÚ však na tomto příkladu upozorňuje, že aplikace požadavku stanoveného účetní regulací může významně ovlivnit vypovídací hodnotu vykázaných nákladů z pořízených licencí. V některém roce jsou pak vykázány vysoké (až několikanásobné) provozní náklady z (drobného) majetku, přestože ten bude využíván a splácen i v dalších účetních obdobích.

1.2 Nesprávné účtování o časovém rozlišení

MSp účtovalo v roce 2019 výdaje příštích období za technickou podporu k pořízeným licencím na dobu tří let ve výši 12,6 mil. Kč prostřednictvím účtu 389 – *Dohadné účty pasivní*. **K účtování**

---

²¹ Český účetní standard pro některé vybrané účetní jednotky č. 710 – *Dlouhodobý nehmotný a dlouhodobý hmotný majetek*.

odhadu však MSp nemělo důvod, neboť skutečná výše plnění byla známa. Správně mělo MSp použít účet 383 – *Výdaje příštích období*. Výše tohoto odhadu k 31. prosinci 2020 činila 4,2 mil. Kč. Tato skutečnost měla dopad na správnost vykázaných zůstatků účtů rozvahy, a to účtů 389 – *Dohadné účty pasivní* (nahodnocen o 4,2 mil. Kč) a 383 – *Výdaje příštích období* (podhodnocen o 4,2 mil. Kč).

1.3 Nesprávné nastavení a aplikace metody časového rozlišení

MSp si vnitřním předpisem stanovilo časově nerozlišovat mj. pravidelně se opakující platby za technickou podporu, servisní služby a obdobné služby bez ohledu na jejich výši. Takové nastavení metody časového rozlišení a její následná aplikace systémově vedly k účtování významných částek nákladů na poskytnutí podpory licencí do období, s nímž časově a věcně nesouvisely. Tím došlo k tomu, že MSp do nákladů roku 2020 zaúčtovalo celkem pět čtvrtletních faktur na částku 2,1 mil. Kč za zajištění podpory k licencím. Do roku 2020 tak MSp promítlo náklady na poskytnutí podpory licencí za část roku 2019 a za část roku 2021, které měly být časově rozlišené. Opravy, které MSp provedlo po datu sestavení účetní závěrky 10. března 2021, nebyly provedeny v potřebném rozsahu a navíc některé byly provedeny v částce stanovené odhadem, ačkoliv byla známa přesná částka.

Tyto skutečnosti měly dopad na správnost vykázaných zůstatků účtů rozvahy a výkazu zisku a ztráty, a to účtů 381 – *Náklady příštích období* (nahodnocen o 317,3 tis. Kč), 408 – *Opravy předcházejících účetních období* (nahodnocen o 1,7 mil. Kč) a 518 – *Ostatní služby* (nahodnocen o 1,4 mil. Kč).

V dalším případě pak MSp o budoucích nákladech na služby ve výši 2,4 mil. Kč za období prosinec 2021–listopad 2022 neúčtovalo vůbec nebo o časovém rozlišení nákladů na služby účtovalo v nesprávné výši.

Tyto skutečnosti měly dopad na správnost vykázaných zůstatků účtů rozvahy a výkazu zisku a ztráty, a to účtů 381 – *Náklady příštích období* (podhodnocen o 2,4 mil. Kč), 389 – *Dohadné účty pasivní* (podhodnocen o 2,4 mil. Kč), 432 – *Výsledek hospodaření předcházejících účetních období* (nahodnocen o 219,7 tis. Kč) a 518 – *Ostatní služby* (nahodnocen o 215,8 tis. Kč).

Nastavení metody časového rozlišení u pravidelně se opakujících plateb bez ohledu na jejich výši, které zvolilo MSp, není v souladu s ustanovením § 69 vyhlášky č. 410/2009 Sb., neboť vede k nesprávnému účtování, což má dopad na hodnoty zůstatků dotčených účtů vykázaných v ÚZ. Jde o systémovou nesprávnost v této oblasti. MSp by proto mělo upravit nastavení metody časového rozlišení minimálně v oblasti paušálních plateb za technickou podporu tak, aby byla její následná aplikace v souladu s uvedeným právním předpisem. V případě významných částek by pak MSp mělo o časovém rozlišení účtovat přesnou částkou, pokud ji lze stanovit, a nikoliv odhadem, jak se v kontrolovaném případě v rámci provedených oprav stalo.

1.4 Neúčtování o závazcích vůči podřízené OSS

Dle zákona č. 59/2017 Sb.²², který upravuje způsob nakládání s peněžními prostředky z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení, vstupuje MSp do procesu uspokojení majetkových nároků oprávněných osob, tj. obětí trestného činu. K tomu je zřízen zvláštní účet MSp, na němž se shromažďují peněžní prostředky, z nichž MSp vyplácí

²² Zákon č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů.

oprávněným osobám jejich majetkové nároky. Poté je MSp povinno část ze zbývajících peněžních prostředků zaslat svojí podřízené OSS. Z tohoto titulu vznikají MSp závazky, které vykazuje na účtu 347 – *Závazky k vybraným ústředním vládním institucím*. **V případě jednoho trestního řízení však MSp o předpisu některých závazků v souhrnné výši 1,2 mil. Kč neúčtovalo.**

Tato skutečnost měla dopad na správnost vykázaných zůstatků účtů rozvahy, a to účtů 347 – *Závazky k vybraným ústředním vládním institucím* (podhodnocen o 1,2 mil. Kč) a 384 – *Výnosy příštích období* (nadhodnocen o 1,2 mil. Kč).

V důsledku toho pak MSp nezahrnulo peněžní prostředky v této výši do souhrnného převodu podřízené OSS a odvedlo je až dodatečně, tj. po uplynutí lhůty stanovené zákonem č. 59/2017 Sb.

1.5 Nesprávné účtování o nákladech z titulu cestovního

MSp nesprávně zaúčtovalo a následně vykázalo náklady související se zajištěním ubytování či letenek v rámci pracovních cest svých zaměstnanců prostřednictvím účtu 518 – *Ostatní služby*. Pro vykazování veškerých nákladů z titulu cestovního mělo MSp správně použít účet 512 – *Cestovné*, na který účtovalo pouze v těch případech, kdy poskytovalo zaměstnancům zúčtovatelné zálohy na cestovní náhrady. NKÚ vyčíslil objem nesprávně vykázaných nákladů na cestovné ve výši 584,1 tis. Kč. Jde o systémovou nesprávnost v této oblasti.

Tato skutečnost měla dopad na správnost vykázaných zůstatků účtů výkazu zisku a ztráty, a to účtů 518 – *Ostatní služby* (nadhodnocen o 584,1 tis. Kč) a 512 – *Cestovné* (podhodnocen o 584,1 tis. Kč).

1.6 Nesprávné účtování o službě k softwaru

MSp nesprávně zaúčtovalo a následně i vykázalo architektonický audit používané aplikace ve výši 179,1 tis. Kč jako technické zhodnocení majetku vedeného účtu 013 – *Software*. Spolu s tímto majetkem jej začalo následně odepisovat. O technické zhodnocení softwaru se však nejednalo, neboť nedošlo k takovému zásahu, který by naplňoval prvky technického zhodnocení. MSp tudíž mělo v tomto případě účtovat o službě prostřednictvím účtu 518 – *Ostatní služby*.

Tato skutečnost měla dopad na správnost vykázaných zůstatků účtů rozvahy a výkazu zisku a ztráty, a to účtů 013 – *Software* (nadhodnocen o 165,3 tis. Kč v hodnotě netto), 518 – *Ostatní služby* (podhodnocen o 179,1 tis. Kč) a 551 – *Odpisy dlouhodobého majetku* (nadhodnocen o 13,8 tis. Kč).

1.7 Nesprávná aplikace metody odpisování dlouhodobého majetku

I přes realizovaná opatření k nápravě nedostatků z KA č. 16/08 v této oblasti zjistila kontrola v aplikaci účetní metody odpisování dlouhodobého majetku některé jednotlivé případy:

- **neodpisování** dlouhodobého majetku vykazaného na účtu 013 – *Software* **v průběhu celého účetního období 2020,**
- **nesprávné stanovení předpokládané doby používání dlouhodobého majetku a bezdůvodné ponechání zbytkové hodnoty majetku.** Pro výpočet odpisů MSp stanovilo v některých případech dobu používání odlišnou od doby stanovené v příslušné smlouvě. Dále MSp nastavilo u některého majetku zbytkovou hodnotu, aniž by očekávalo získání určité hodnoty v okamžiku jeho vyřazení. Tyto skutečnosti měly dopad na správnost vykázaných zůstatků účtů rozvahy a výkazu zisku a ztráty, a to účtů 013 – *Software*

(podhodnocen o 140 tis. Kč v hodnotě netto) a 551 – *Odpisy dlouhodobého majetku* (nahodnocen o 140 tis. Kč).

Zjištěné nedostatky byly identifikovány na vybraných jednotlivých položkách odpisovaného dlouhodobého majetku, což je nutné vzít v úvahu při následné realizaci opatření k nápravě ze strany MSp.

1.8 Neúčtování o dalších skutečnostech bez dopadu na ÚZ

Kontrolou byly dále zjištěny případy týkající se agendy dle zákona č. 59/2017 Sb., o nichž MSp neúčtovalo, přestože byly předmětem účetnictví, avšak jejich neúčtování nemělo v těchto konkrétních případech dopad na ÚZ za rok 2020. Jednalo se o následující případy:

- **neúčtování o pohledávce za poškozeným z titulu bezdůvodného obohacení**, které MSp zdůvodnilo tím, že k plnění pohledávky poškozený přistoupil bez prodlení a nebylo nutné ji vymáhat jiným způsobem;
- **neúčtování o pohledávkách MSp za pachatelem k okamžiku vzniku pohledávky**, kterým je dle zákona č. 59/2017 Sb. okamžik vyplacení majetkového nároku oprávněné osobě ze strany MSp. V některých případech účtovalo MSp o vzniku této pohledávky na účtu 315 – *Jiné pohledávky z hlavní činnosti* až s několikaměsíčním zpožděním po vyplacení majetkového nároku. NKÚ při kontrole prověřil celkové systémové nastavení v této oblasti účetnictví MSp. Dle názoru NKÚ není na MSp systém účtování předpisu pohledávek v případě přechodu majetkového nároku na stát nastaven vhodným způsobem. MSp by mělo nastavit své vnitřní informační toky tak, aby bylo o těchto skutečnostech účtováno k okamžiku vzniku účetního případu.

1.9 Nedostatky v inventarizaci majetku a závazků

MSp při inventarizaci nezjistilo:

- **nesrovnalost, která spočívala v existenci částí inventarizačních položek *Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí a Drobný dlouhodobý hmotný majetek* v celkové výši 545,8 tis. Kč, neuvedených na dodatečných inventurních soupisech;**
- **nesrovnalost spočívající v existenci částí inventarizační položky *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek* v celkové výši 37,5 mil. Kč, neuvedených na inventurním soupisu.**

MSp mělo v těchto případech při inventarizaci ověřit, zda skutečný stav na inventurním soupisu odpovídá stavu v účetnictví.

MSp při inventarizaci také nezjistilo:

- **skutečnost, že na účtu 013 – *Software* eviduje majetek v celkové hodnotě (netto) 302,4 tis. Kč, který přestal být využíván v roce 2019;**
- **nesrovnalost, která spočívala v existenci mnoha v minulosti pořízených licencí, které se nenacházejí v majetkové evidenci MSp, avšak jsou nadále aktualizovány** na základě příslušné smlouvy. U těchto licencí MSp nedoložilo doklady, ze kterých by vyplývalo, zda mají nebo nemají být součástí majetkové evidence MSp k 31. prosinci 2020, a případně v jaké hodnotě. MSp v průběhu kontroly jednoznačně neidentifikovalo v minulosti pořízené majetkové položky (licence) majetkové evidence MSp, které by měly souvislost s příslušnou smlouvou a nabytí licencí, a nedoložilo, které z v minulosti pořízených majetkových položek (licencí), vedených v majetkové evidenci, v roce 2020 skutečně užívalo.

MSp mělo v těchto případech při inventarizaci ověřit, zda skutečný stav používaného majetku (licencí), který se dle MSp shoduje se stavem uvedeným v příslušné smlouvě, odpovídá stavu v účetnictví.

NKÚ v této souvislosti upozorňuje na důležitost nastavení a zajištění takového systému inventarizačních evidencí, procesů a toků informací uvnitř MSp, který bude možné považovat za průkazný, a MSp tak umožní řádné a úplné provedení inventarizace předmětného majetku a jeho následné vykázání v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb.

MSp při inventarizaci dále nezjistilo, že:

- na účtu 013 – *Software* nesprávně vykázalo architektonický audit používané aplikace jako technické zhodnocení majetku vedeného na tomto účtu, které následně společně s tímto majetkem odpisovalo;
- na účtu 389 – *Dohadné účty pasivní* nesprávně účtovalo (od roku 2019) o výdajích příštích období za služby, přestože skutečná výše plnění byla MSp známa;
- v některých případech nesprávně stanovilo předpokládanou dobu používání dlouhodobého majetku nebo bezdůvodně nastavilo zbytkovou hodnotu majetku;
- na účtu 347 – *Závazky k vybraným ústředním vládním institucím* neúčtovalo o všech předpisech závazků z titulu odvodů vyčleněných peněžních prostředků podřízené OSS;
- z titulu zákona č. 59/2017 Sb. neúčtovalo o pohledávkách za pachatelem k okamžiku jejich vzniku.

Inventarizace majetku a závazků nebyla provedena takovým způsobem, aby zabránila výskytu těchto zjištěných nedostatků či je odhalila. V důsledku uvedených skutečností MSp nevedlo průkazné účetnictví dle ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.

2. Účetní opravy realizované MSp v průběhu kontroly a spolehlivost údajů ÚZ

2.1 Opravy nesprávností v průběhu kontroly

Kontrola byla zahájena před koncem kontrolovaného účetního období 2020, což umožnilo identifikovat v průběhu kontroly některé nesprávnosti, které mohlo MSp opravit ještě před uzavřením účetního období 2020. MSp před uzavřením účetních knih tak provedlo opravy nedostatků, které spočívaly zejména v doplnění rozsahu informací zveřejňovaných v příloze ÚZ, a to např.:

- o některých použitých účetních metodách,
- k některým významným položkám rozvahy a výkazu zisku a ztráty, tj. konkrétně k účtům 315 – *Jiné pohledávky z hlavní činnosti*, 549 – *Ostatní náklady z činnosti*, 518 – *Ostatní služby* a 649 – *Ostatní výnosy z činnosti*.

MSp sestavilo účetní závěrku k 31. prosinci 2020 dne 10. března 2021. Následně, způsobem dle ustanovení § 17 odst. 7 zákona č. 563/1991 Sb., MSp již uzavřené účetní knihy za účetní období 2020 otevřelo, provedlo opravné účetní zápisy a sestavilo novou účetní závěrku k 31. prosinci 2020 s datem sestavení 7. května 2021, která se tak stala účetní závěrkou dle zákona č. 563/1991 Sb. Provedenými účetními opravami MSp odstranilo nesprávnosti v celkové výši 50,9 mil. Kč, kterými byly:

- časové nerozlišení nákladů na poskytnutí podpory licencí na roky 2021–2023 ve výši 12,9 mil. Kč. Tato systémová nesprávnost vycházela z nevhodně nastavené účetní metody časového rozlišení u MSp;
- zaúčtování podrozvahového závazku ve výši 38 mil. Kč, přestože předmětný závazek již byl zachycen jako rozvahový.

MSp provedlo i další účetní zápisy, které ale neměly být provedeny, a také některé další účetní zápisy, které však nebyly provedeny tak, aby vedly k odstranění nesprávnosti (viz část IV.1 tohoto kontrolního závěru).

2.2 Spolehlivost údajů ÚZ

Pro posouzení spolehlivosti informací v ÚZ byla stanovena významnost neboli materialita²³ ve výši 23 mil. Kč²⁴.

V ÚZ bylo kontrolou zjištěno, že některé informace MSp nevykázalo v souladu s právními předpisy upravujícími vedení účetnictví, a to v údajích za běžné účetní období, v celkové výši 112,5 mil. Kč v rozsahu uvedeném v následující tabulce.

Tabulka č. 4: Přehled vyčíslených nesprávností zjištěných v jednotlivých částech ÚZ (v Kč)

Výkaz	Hodnotová chyba		CELKOVÁ ZAPOČTENÁ NESPRÁVNOST V ÚČETNÍ ZÁVĚRCE
	Nadhodnocení	Podhodnocení	
Celková nesprávnost vykázaných hodnot	218 649 818	432 702 051	112 477 739
Rozvaha	3 253 236	112 320 634	57 786 935
Výkaz zisku a ztráty	2 198 387	107 183 221	54 690 804
Přehled o peněžních tocích	106 599 098	106 599 098	0
Přehled o změnách vlastního kapitálu	106 599 098	106 599 098	0
Příloha účetní závěrky (podrozvahové účty)	0	0	0

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě dat získaných kontrolou.

Pozn.: V případě souvztažných pochybení v rozvaze a výkazu zisku a ztráty je pro účely vyčíslení celkových nesprávností v ÚZ započtena z každého výkazu polovina hodnotové chyby. Smyslem údaje o celkové započtené nesprávnosti je vyjádřit výši nesprávnosti jedním číslem pro potřeby porovnání na stanovenou významnost. Proto nebyly hodnotové chyby v přehledu o peněžních tocích a v přehledu o změnách vlastního kapitálu započítány do celkových nesprávností, neboť jsou již zahrnuty v celkových nesprávnostech přes výkaz rozvaha a výkaz zisku a ztráty.

Z důvodu zaokrouhlování číselných údajů nemusí vždy částka součtu dílčích údajů odpovídat uvedenému sumarizovanému údaji.

Celková částka nesprávností, které byly v ÚZ zjištěny a vyčísleny, je významná. Na hodnotě celkové nesprávnosti v ÚZ má největší podíl (téměř 95 %) nesprávnost způsobená přeúčtováním nákladů z pořízených licencí k užívání softwaru na dobu tří let ve výši 106,6 mil. Kč z roku 2020 do roku 2019.

NKÚ proto vyhodnotil informace ve výkazu rozvaha na účtu 408 – *Opravy předcházejících účetních období* a ve výkazu zisku a ztráty na účtu 558 – *Náklady z drobného dlouhodobého majetku* a související informace²⁵ v přehledu o změnách vlastního kapitálu a v přehledu

²³ Významnost (materialita) reprezentuje u ÚZ hodnotu nesprávností, jejíž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele. Při stanovení významnosti postupuje NKÚ v souladu s *Kontrolními standardy NKÚ* a zohledňuje příklady dobré praxe vyplývající z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI) pro finanční audit.

²⁴ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích účetní závěrky byla stanovena významnost ve výši 2 % z nákladů, které byly vykázány ve výši 1 162 mil. Kč.

²⁵ Identifikovaná nesprávnost měla vliv na údaje vykázané v přehledu o změnách vlastního kapitálu a v přehledu o peněžních tocích. V přehledu o změnách vlastního kapitálu byly ovlivněny položky A.VII.1. *Opravy minulého účetního období* a C. *Výsledek hospodaření* ve výši 106 599 097,10 Kč a příslušné součtové řádky. V přehledu

o peněžních tocích jako nespolehlivé. V rozsahu ostatních informací podává dle názoru NKÚ účetní závěrka MSp k 31. prosinci 2020 sestavená 7. května 2021 věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.

ÚZ byla MSp schválena dne 27. května 2021.

3. Údaje předkládané Ministerstvem spravedlnosti pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020²⁶

Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu byla stanovena významnost²⁰ neboli materialita ve výši 25 mil. Kč²⁷.

V údajích předložených MSp pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020 byla zjištěna nesprávnost v celkové výši 179,1 tis. Kč, a to ve výdajích. Zjištěná nesprávnost nebyla významná.

Nesprávnost vznikla v důsledku chybného pojetí služby jako technického zhodnocení majetku (viz část IV.1.6 tohoto kontrolního závěru). MSp výdaj za architektonický audit používané aplikace ve výši 179,1 tis. Kč klasifikovalo položkou rozpočtové skladby 6111 – *Programové vybavení*. Jelikož se ale jednalo o službu, měl být příslušný výdaj klasifikován položkou rozpočtové skladby 5168 – *Zpracování dat a služby související s informačními a komunikačními technologiemi*.

4. Závěrečný účet kapitoly 336 – Ministerstvo spravedlnosti za rok 2020

4.1 Kontrola souladu závěrečného účtu s právními předpisy

V průběhu kontroly byly do ZÚ 2020 doplněny MSp ukazatele pro hodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynakládání výdajů kapitoly ve smyslu bodu 8 hlavy II, dílu 1 vyhlášky č. 419/2001 Sb., a sice zařazením nové kapitoly 3. *Hospodárnost, efektivita, účelnost*, která se v ZÚ za rok 2019 nevyskytovala.

Kontrolou sestaveného ZÚ 2020 bylo zjištěno, že MSp v průvodní zprávě k ZÚ 2020 a v tabulkových přílohách stanovených vyhláškou č. 419/2001 Sb. neuvedlo některé skutečnosti správně, tj. v souladu s údaji prezentovanými ve finančních výkazech. Nesprávnosti v ZÚ se vyskytovaly v části A) průvodní zprávy, tj. v údajích za kapitolu, přičemž **neměly dopad na vypovídací schopnost ZÚ 2020.**

4.2 Souhrnné údaje o hospodaření kapitoly státního rozpočtu 336 – Ministerstvo spravedlnosti

4.2.1 Souhrnné údaje o hospodaření a jejich vývoj v čase

Obsahem závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu mají být dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. údaje o výsledcích rozpočtového hospodaření. Vyhláška, jejímž tvůrcem je MF, ale nestanovuje v této oblasti konkrétní povinnost zveřejňovat o výsledcích tohoto hospodaření i údaje charakteru nákladů a výnosů, z jejichž rozdílu by bylo možné určit výsledek tohoto

---

o peněžních tocích byly ovlivněny položky Z. *Výsledek hospodaření před zdaněním* a C.I. *Peněžní toky vyplývající ze změny vlastního kapitálu* ve výši 106 599 097,10 Kč a příslušné součtové řádky.

²⁶ Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00025429/rozpocet/vydaje-druhovy?obdobi=2012&rad=t>.

²⁷ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu byla stanovena významnost ve výši 2 % z výdajů, které byly vykázány ve výši 1 226 mil. Kč.

hospodaření ve finančním účetnictví, tj. na aktuální bázi. Základní ekonomické charakteristiky související s hospodařením MSp jsou pro informaci uvedeny v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

4.2.2 Rozdíl mezi hospodářským výsledkem a saldem hospodaření u MSp

Porovnáním výsledku rozpočtového hospodaření MSp za rok 2020 hodnoceného na bázi peněžních toků a na aktuální bázi byl zjištěn rozdíl ve výši 173,2 mil. Kč. Výsledné saldo peněžních toků dle finančního výkazu byl deficit ve výši 938,8 mil. Kč. Hospodářský výsledek běžného účetního období dle účetního výkazu zisku a ztráty byla ztráta ve výši 765,6 mil. Kč.

Rozdíl mezi saldem peněžních toků dle finančního výkazu a hospodářským výsledkem běžného účetního období dle výkazu zisku a ztráty vznikl zejména tím, že MSp:

- vykazalo v roce 2020 náklady bez realizace souvisejícího výdaje, a to zejména náklady na odpisy dlouhodobého majetku ve výši 65,5 mil. Kč a náklady z titulu tvorby a zúčtování opravných položek ve výši 63,9 mil. Kč;
- provedlo v roce 2020 opravu spočívající v odúčtování nákladů z drobného dlouhodobého majetku ve výši 106,6 mil. Kč a jejich přeúčtování do roku 2019, přičemž uvedená operace byla bez vlivu na příjmy.

Další důvody vzniku rozdílů mezi saldem peněžních toků a hospodářským výsledkem běžného účetního období jsou uvedeny v příloze č. 2 tohoto kontrolního závěru.

4.2.3 Podmíněné závazky MSp jako nároky na budoucí rozpočty

Dle ÚZ vykazuje MSp k rozvahovému dni podmíněné závazky ve výši 2,1 mld. Kč, které jsou tvořeny ze 40 % dlouhodobými podmíněnými závazky z jiných smluv, z 26,3 % dlouhodobými podmíněnými závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení, z 12,7 % krátkodobými podmíněnými závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení, z 9 % krátkodobými podmíněnými závazky z jiných smluv, z 7,3 % ostatními dlouhodobými podmíněnými závazky z transferů a z 3,6 % ostatními krátkodobými podmíněnými závazky z transferů. Všechny tyto podmíněné závazky **představují potenciální nároky na rozpočty dalších období²⁸, ve kterých budou realizovány s tím související peněžní toky.**

5. Vnitřní kontrolní systém

Jedním z hlavních cílů finanční kontroly je zajistit správnost finančních a majetkových operací (tj. aby mj. probíhaly v souladu s právními předpisy), průkaznost jejich účetního zpracování a spolehlivost informací o nich na výstupu.

V oblasti zajištění spolehlivosti informací na výstupu byl VKS **účinný v omezeném rozsahu,** neboť neidentifikoval nesprávnosti v ÚZ v celkové výši 112,5 mil. Kč (viz část IV.2 tohoto kontrolního závěru).

VKS dále **nezachytil nesprávnosti v ZÚ 2020,** které však **neměly dopad na vypovídací schopnost ZÚ 2020,** a případy porušení jiných než účetních právních předpisů (viz části IV.4 a IV.1.4 tohoto kontrolního závěru).

---

²⁸ U podmíněných závazků lze očekávat, resp. nelze vyloučit potenciálně významný dopad na budoucí výdaje státního rozpočtu, což vyplývá ze zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Přesto nejsou vyhláškou č. 419/2001 Sb. tyto skutečnosti stanoveny jako povinné informace v průvodní zprávě závěrečného účtu.

V oblasti prováděné řídicí kontroly v roce 2020 byl VKS **spolehlivý** (viz část IV.5.1 tohoto kontrolního závěru).

V souvislosti s kontrolou účetního případu ve významné výši dále NKÚ poukázal na skutečnosti předchozího roku související s kontrolovaným obdobím roku 2020, které svědčí o **nedostatečném fungování VKS v roce 2019** (viz část IV.5.2 tohoto kontrolního závěru).

Na základě výše uvedených skutečností byl VKS v roce 2020 v rámci prověřovaných operací vyhodnocen jako dostatečně účinný.

5.1 Řídicí kontrola

Řídicí kontrola MSp byla v roce 2020 nastavena v souladu s právními předpisy. NKÚ prověřil výkon řídicí kontroly u 135 finančních operací realizovaných v roce 2020:

- Výkon předběžné kontroly při řízení veřejných příjmů před a po vzniku nároku byl prověřen **v rozsahu 18 příjmových operací**, přičemž **nebyly zjištěny nedostatky**.
- Výkon předběžné kontroly při řízení veřejných výdajů před vznikem závazku byl prověřen **v rozsahu 59 připravovaných operací**, přičemž **v jednom případě bylo zjištěno neprovedení předběžné kontroly před vznikem závazku, ale až po jeho vzniku**. V případě předmětného výdaje ve výši 37,8 mil. Kč mělo provedení předběžné kontroly při řízení veřejných výdajů před vznikem závazku dle ustanovení § 13 vyhlášky č. 416/2004 Sb. předcházet datu obdržení příslušné faktury, což se v tomto případě nestalo.
- Výkon předběžné kontroly při řízení veřejných výdajů po vzniku závazku byl prověřen **v rozsahu 58 finančních operací**, přičemž **nebyly zjištěny nedostatky**.

5.2 Kontrolované skutečnosti roku 2019

V souvislosti s kontrolou účetního případu ve významné výši dále NKÚ poukázal na skutečnosti předchozího roku související s kontrolovaným obdobím roku 2020. **VKS v roce 2019 neidentifikoval, že by:**

- **MSp užívalo, jak uvedlo, ode dne 1. prosince 2019 majetek (software) nabytý na základě smlouvy, kterou však uzavřelo až dne 10. března 2020;**
- **z titulu výše uvedeného užívání majetku (software) vznikl MSp závazek již v roce 2019, a to minimálně za měsíc prosinec roku 2019 (ve výši necelé 3 mil. Kč).** MSp ve své ÚZ k 31. prosinci 2019 nevykázalo žádný závazek z titulu pořízení licencí.

MSp by mělo mít nastavený takový vnitřní kontrolní systém, který by zamezil užívání majetku bez právního důvodu a vedl by ke zjištění všech souvisejících skutečností a jejich následnému zobrazení v účetnictví v souladu s právními předpisy.

6. Vyhodnocení opatření přijatých k nápravě nedostatků z KA č. 16/08

Vláda ČR stanovila usnesením ze dne 29. března 2017 č. 237 ke kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z KA č. 16/08 pro MSp celkem 20 opatření přijatých k nápravě nedostatků. Z celkového počtu 20 opatření přijatých MSp k nápravě nedostatků bylo 16 opatření s vlivem na ÚZ za rok 2020 a **všechna tato opatření MSp realizovalo úplně a správně.**

V roce 2020 byly zjištěny případy opakujících se nedostatků (viz část IV.1.7 tohoto kontrolního závěru). Jednalo se však o jednotlivá pochybení, a nikoliv o nedostatky systémového charakteru.

7. Využívání účetních informací

V rámci kontroly bylo rovněž zjišťováno, zda a jak MSp využívá účetní informace. **MSp využívá především informace o závazcích a podmíněných závazcích, a to pro účely plánování rozpočtu.** Některé účetní informace jsou využívány pouze doplňkově k rozpočtovému členění (náklady a výnosy z činnosti), jiné vůbec (náklady a výnosy jiné než z činnosti, podmíněné pohledávky, peněžní toky z provozní činnosti atd.). Zjištěné skutečnosti jsou uvedeny v příloze č. 3 tohoto kontrolního závěru.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ČÚS	české účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky
IT	informační technologie
KA	kontrolní akce Nejvyššího kontrolního úřadu
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSS	organizační složka/složky státu
PO	příspěvková/příspěvkové organizace
ÚZ	účetní závěrka MSp sestavená k 31. prosinci 2020 s datem sestavení 7. května 2021
VKS	vnitřní kontrolní systém
výkaz FIN 1-12 OSS	výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol a organizačních složek státu MSp za rok 2020
ZÚ 2020	závěrečný účet kapitoly 336 – <i>Ministerstvo spravedlnosti</i> za rok 2020

Příloha č. 1

Souhrn ekonomických ukazatelů

Příloha obsahuje výsledky rozpočtového hospodaření za rok 2020 vykázané v rámci kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* (dále také „kapitola 336“) na peněžní a aktuální bázi. Informace níže uvedené vychází z finančních výkazů a účetních závěrek za roky 2016–2020²⁹.

A. OSS rozpočtové kapitoly 336

Tabulka č. 1: OSS v rámci kapitoly 336

IČO	Účetní jednotka
48136841	Institut pro kriminologii a sociální prevenci
70961808	Justiční akademie
26069	Krajské státní zastupitelství Brno
26026	Krajské státní zastupitelství České Budějovice
26042	Krajské státní zastupitelství Ústí nad Labem
26051	Krajské státní zastupitelství v Hradci Králové
26077	Krajské státní zastupitelství v Ostravě
26034	Krajské státní zastupitelství v Plzni
26018	Krajské státní zastupitelství v Praze
215724	Krajský soud v Brně
215686	Krajský soud v Českých Budějovicích
215716	Krajský soud v Hradci Králové
215732	Krajský soud v Ostravě
215694	Krajský soud v Plzni
215678	Krajský soud v Praze
215708	Krajský soud v Ústí nad Labem
26000	Městské státní zastupitelství v Praze
25062	Městský soud Brno-město
215660	Městský soud v Praze
25429	Ministerstvo spravedlnosti
48510190	Nejvyšší soud ČR
75003716	Nejvyšší správní soud
49467352	Nejvyšší státní zastupitelství Brno
24384	Obvodní soud pro Prahu 1
24473	Obvodní soud pro Prahu 10
24392	Obvodní soud pro Prahu 2
24406	Obvodní soud pro Prahu 3
24414	Obvodní soud pro Prahu 4
24422	Obvodní soud pro Prahu 5
24431	Obvodní soud pro Prahu 6
24449	Obvodní soud pro Prahu 7
24457	Obvodní soud pro Prahu 8
24465	Obvodní soud pro Prahu 9
25071	Okresní soud Brno-venkov
25208	Okresní soud Bruntál
25216	Okresní soud Frýdek-Místek
24953	Okresní soud Chrudim
64628019	Okresní soud Jeseník
25232	Okresní soud Nový Jičín

²⁹ Dokument zohledňuje změny po termínu.

IČO	Účetní jednotka
25259	Okresní soud Opava
25267	Okresní soud Ostrava
24767	Okresní soud Plzeň-jih
24759	Okresní soud Plzeň-město
24775	Okresní soud Plzeň-sever
24571	Okresní soud Praha-východ
24589	Okresní soud Praha-západ
25143	Okresní soud Třebíč
24490	Okresní soud v Benešově
24503	Okresní soud v Berouně
25054	Okresní soud v Blansku
25089	Okresní soud v Břeclavi
24821	Okresní soud v České Lípě
24635	Okresní soud v Českém Krumlově
24627	Okresní soud v Českých Budějovicích
24830	Okresní soud v Děčíně
24716	Okresní soud v Domažlicích
24937	Okresní soud v Havlíčkově Brodě
25101	Okresní soud v Hodoníně
24945	Okresní soud v Hradci Králové
24724	Okresní soud v Chebu
24848	Okresní soud v Chomutově
24856	Okresní soud v Jablonci nad Nisou
24961	Okresní soud v Jičíně
25119	Okresní soud v Jihlavě
24643	Okresní soud v Jindřichově Hradci
24732	Okresní soud v Karlových Varech
25224	Okresní soud v Karviné
24511	Okresní soud v Kladně
24741	Okresní soud v Klatovech
24520	Okresní soud v Kolíně
25127	Okresní soud v Kroměříži
24538	Okresní soud v Kutné Hoře
24864	Okresní soud v Liberci
24872	Okresní soud v Litoměřicích
24881	Okresní soud v Lounech
24546	Okresní soud v Mělníku
24554	Okresní soud v Mladé Boleslavi
24899	Okresní soud v Mostě
24970	Okresní soud v Náchodě
24562	Okresní soud v Nymburce
25241	Okresní soud v Olomouci
24988	Okresní soud v Pardubicích
24651	Okresní soud v Pelhřimově
24660	Okresní soud v Písku
24678	Okresní soud v Prachaticích
25135	Okresní soud v Prostějově
25275	Okresní soud v Přerově
24597	Okresní soud v Příbrami
24601	Okresní soud v Rakovníku
24783	Okresní soud v Rokycanech

IČO	Účetní jednotka
24996	Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou
25003	Okresní soud v Semilech
24791	Okresní soud v Sokolově
25283	Okresní soud v Šumperku
24694	Okresní soud v Táboře
24805	Okresní soud v Tachově
24902	Okresní soud v Teplicích
25020	Okresní soud v Trutnově
25151	Okresní soud v Uherském Hradišti
24911	Okresní soud v Ústí nad Labem
25038	Okresní soud v Ústí nad Orlicí
24686	Okresní soud ve Strakonících
25011	Okresní soud ve Svitavách
25291	Okresní soud ve Vsetíně
25097	Okresní soud ve Zlíně
25178	Okresní soud ve Znojmě
25186	Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou
25160	Okresní soud Vyškov
70888060	Probační a mediační služba
26085	Rejstřík trestů
212423	Vězeňská služba České republiky
64124533	Vrchní soud v Olomouci
215651	Vrchní soud v Praze
64124584	Vrchní státní zastupitelství v Olomouci
49625586	Vrchní státní zastupitelství v Praze

Zdroj: informační portál MONITOR.

Oddíl I. Příjmy v rozpočtové kapitole 336 v letech 2016–2020

Tabulka č. 2: Příjmy rozpočtové kapitoly 336

(v Kč)

Rozpočet	2016	2017	2018	2019	2020
Schválený rozpočet	2 783 901 933,00	2 717 540 035,00	3 029 833 755,00	3 299 063 644,00	3 236 535 918,00
Rozpočet po změnách	2 783 901 933,00	2 717 540 035,00	3 031 830 967,00	3 299 063 644,00	3 240 461 797,00
Skutečnost	3 041 305 563,61	3 278 324 638,05	3 570 548 864,85	3 877 318 729,12	3 710 450 535,74

Zdroj: informační portál MONITOR.

Schválený rozpočet příjmů kapitoly 336 v roce 2020 činil 3 236 535,92 tis. Kč. Rozpočet po změnách ve výši 3 240 461,80 tis. Kč byl splněn na 114,50 %, tj. skutečné plnění činilo 3 710 450,54 tis. Kč. Zatímco v roce 2019 činily skutečné příjmy 3 877 318,73 tis. Kč, plnění příjmů bylo v roce 2020 o 166 868,19 tis. Kč nižší.

Skutečné nedaňové příjmy kapitoly 336 za rok 2020 činily 2 090 743,36 tis. Kč, oproti roku 2019 se jedná o pokles ve výši 226 048 tis. Kč. Skutečné daňové příjmy za rok 2020 byly ve výši 1 258 900,92 tis. Kč, oproti roku 2019 došlo k nárůstu o 23 766,76 tis. Kč. V případě přijatých transferů došlo v roce 2020 k nárůstu skutečného plnění o 31 857,82 tis. Kč a v roce 2020 jejich výše činila 355 652,68 tis. Kč.

Podíl skutečných příjmů jednotlivých OSS na celkových skutečných příjmech kapitoly 336 za rok 2020 byl následující:

<i>Vězeňská služba České republiky</i>	<i>44,30 %</i> ,
<i>okresní soudy</i>	<i>24,20 %</i> ,

<i>obvodní soudy</i>	9,95 %
<i>MSp</i>	7,74 %
<i>městské soudy</i>	6,30 %
<i>krajské soudy</i>	5,58 %
<i>státní zastupitelství</i>	0,31 %
<i>ostatní OSS</i>	1,62 %

Tabulka č. 3: Příjmy MSp (v Kč)

Rozpočet	2016	2017	2018	2019	2020
Schválený rozpočet	167 308 759,00	23 428 400,00	122 597 050,00	181 375 360,00	104 251 552,00
Rozpočet po změnách	138 308 759,00	23 428 400,00	125 694 216,00	181 375 360,00	170 645 172,00
Skutečnost	64 726 306,86	91 980 137,90	97 651 732,54	297 041 670,01	287 177 926,77

Zdroj: informační portál MONITOR.

Pro rok 2020 byl MSp schválen rozpočet příjmů v celkové výši 104 251,55 tis. Kč, z toho nedaňové příjmy ve výši 100,00 tis. Kč a přijaté transfery ve výši 4 251,55 tis. Kč. Skutečné plnění příjmů činilo 287 177,93 tis. Kč, tj. rozpočet po změnách byl splněn na 168,29 %. Plnění příjmů v roce 2020 bylo v porovnání s rokem 2019 o 9 863,74 tis. Kč nižší.

Skutečné nedaňové příjmy MSp za rok 2020 činily 40 046,59 tis. Kč, oproti roku 2019 se jedná o pokles ve výši 36 875,08 tis. Kč. V případě přijatých transferů došlo v roce 2020 k nárůstu skutečného plnění o 26 095,68 tis. Kč a v roce 2020 jejich výše činila 245 590,66 tis. Kč.

Tabulka č. 4: Příjmy OSS rozpočtové kapitoly 336 (bez MSp; v Kč)

Rozpočet	2016	2017	2018	2019	2020
Schválený rozpočet	2 616 593 174,00	2 694 111 635,00	2 907 236 705,00	3 117 688 284,00	3 132 284 366,00
Rozpočet po změnách	2 645 593 174,00	2 694 111 635,00	2 906 136 751,00	3 117 688 284,00	3 069 816 625,00
Skutečnost	2 976 579 256,75	3 186 344 500,15	3 472 897 132,31	3 580 277 059,11	3 423 272 608,97

Zdroj: informační portál MONITOR.

Oddíl II. Výdaje v rozpočtové kapitole 336 v letech 2016–2020

Tabulka č. 5: Výdaje rozpočtové kapitoly 336 (v Kč)

Rozpočet	2016	2017	2018	2019	2020
Schválený rozpočet	24 691 923 615,00	26 103 509 039,00	28 065 474 341,00	30 489 782 592,00	31 891 409 426,00
Rozpočet po změnách	25 040 694 385,00	26 779 676 379,00	28 239 484 099,00	30 828 786 772,00	32 507 052 179,00
Konečný rozpočet	27 080 323 802,09	28 582 576 492,99	31 003 248 334,67	33 651 506 269,86	35 217 583 069,92
Skutečnost	24 492 447 953,20	26 185 128 671,75	28 268 417 528,80	30 756 434 532,47	32 111 145 893,81

Zdroj: informační portál MONITOR.

Schválený rozpočet výdajů kapitoly 336 byl stanoven ve výši 31 891 409,43 tis. Kč. Běžné výdaje byly čerpány v celkové výši 31 238 401,12 tis. Kč, což odpovídá 99,57 % rozpočtu po změnách. Z toho bylo čerpáno na platy a ostatní platby za provedenou práci 17 818 029,53 tis. Kč. Kapitálové výdaje byly čerpány ve výši 872 744,77 tis. Kč, tj. o 259 503,50 tis. Kč méně, než činil rozpočet po změnách.

Podíl skutečných výdajů jednotlivých OSS na celkových skutečných výdajích kapitoly 336 za rok 2020 byl následující:

<i>Vězeňská služba České republiky</i>	38,15 %
<i>okresní soudy</i>	21,44 %
<i>krajské soudy</i>	11,08 %
<i>státní zastupitelství</i>	10,77 %

<i>městské soudy</i>	5,14 %
<i>obvodní soudy</i>	4,29 %
<i>MSp</i>	3,82 %
<i>ostatní OSS</i>	5,31 %

Tabulka č. 6: Výdaje MSp (v Kč)

Rozpočet	2016	2017	2018	2019	2020
Schválený rozpočet	1 487 451 231,00	1 427 858 137,00	1 442 581 671,00	1 522 294 664,00	1 265 118 680,00
Rozpočet po změnách	1 209 988 961,33	1 284 204 691,51	1 369 248 311,52	1 185 816 816,17	1 091 597 936,25
Konečný rozpočet	1 499 059 535,53	1 736 431 406,24	1 902 587 872,46	1 629 567 126,36	1 498 234 275,75
Skutečnost	919 019 218,62	1 149 945 339,90	1 295 084 460,51	1 173 372 981,89	1 225 932 273,42

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 7: Výdaje OSS rozpočtové kapitoly 336 (bez MSp; v Kč)

Rozpočet	2016	2017	2018	2019	2020
Schválený rozpočet	23 204 472 384,00	24 675 650 902,00	26 622 892 670,00	28 967 487 928,00	30 626 290 746,00
Rozpočet po změnách	23 830 705 423,67	25 495 471 687,49	26 870 235 787,48	29 642 969 955,83	31 415 454 242,75
Konečný rozpočet	25 581 264 266,56	26 846 145 086,75	29 100 660 462,21	32 021 939 143,50	33 719 348 794,17
Skutečnost	23 573 428 734,58	25 035 183 331,85	26 973 333 068,29	29 583 061 550,58	30 885 213 620,39

Zdroj: informační portál MONITOR.

Oddíl III. Porovnání příjmů a výnosů v rozpočtové kapitole 336 v letech 2016–2020**Tabulka č. 8: Porovnání příjmů a výnosů za všechny OSS v rozpočtové kapitole 336 vč. MSp (v Kč)**

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy (skutečnost)	3 041 305 563,61	3 278 324 638,05	3 570 548 864,85	3 877 318 729,12	3 710 450 535,74
Výnosy celkem	4 081 705 477,86	4 477 604 323,18	4 863 293 888,05	5 188 852 301,57	5 066 566 990,48

Zdroj: informační portál MONITOR.

Příjmy a výnosy kapitoly 336 se ve sledovaném období vyvíjely obdobně.

Největší podíl výnosů kapitoly 336 tvořily v roce 2020 tyto syntetické účty:

- 607 – Výnosy ze soudních poplatků (28,17 %),
- 633 – Výnosy ze sociálního pojištění (24,82 %),
- 649 – Ostatní výnosy z činnosti (21,66 %).

Největší podíl příjmů kapitoly 336 tvořily v roce 2020 tyto rozpočtové položky:

- 2151 – Soudní poplatky (29,21 %),
- 1611 – Pojistné na důchodové pojištění od zaměstnavatelů (23,21 %),
- 2324 – Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady (18,61 %).

Tabulka č. 9: Porovnání příjmů a výnosů za MSp (v Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy (skutečnost)	64 726 306,86	91 980 137,90	97 651 732,54	297 041 670,01	287 177 926,77
Výnosy celkem	100 068 507,36	70 758 475,79	225 667 867,58	330 325 411,05	396 564 446,44

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 10: Porovnání příjmů a výnosů OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp; v Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy (skutečnost)	2 976 579 256,75	3 186 344 500,15	3 472 897 132,31	3 580 277 059,11	3 423 272 608,97
Výnosy celkem	3 981 636 970,50	4 406 845 847,39	4 637 626 020,47	4 858 526 890,52	4 670 002 544,04

Zdroj: informační portál MONITOR.

Oddíl IV. Porovnání výdajů a nákladů v rozpočtové kapitole 336 v letech 2016–2020**Tabulka č. 11: Porovnání výdajů a nákladů za všechny OSS v rozpočtové kapitole 336 vč. MSp (v Kč)**

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Výdaje (skutečnost)	24 492 447 953,20	26 185 128 671,75	28 268 417 528,80	30 756 434 532,47	32 111 145 893,81
Náklady celkem	26 059 387 764,81	27 406 212 682,97	29 204 323 394,50	31 912 318 062,25	33 101 974 982,31

Zdroj: informační portál MONITOR.

Výdaje a náklady kapitoly 336 se ve sledovaném období vyvíjely obdobně.

Největší podíl nákladů kapitoly 336 tvořily v roce 2020 tyto syntetické účty:

- 521 – Mzdové náklady (54,84 %),
- 524 – Zákonné sociální pojištění (17,73 %),
- 571 – Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery (5,33 %).

Největší podíl výdajů kapitoly 336 tvořily v roce 2020 tyto rozpočtové položky:

- 5011 – Platy zam. v prac. poměru vyjma zam. na služeb. místech (20,34 %),
- 5022 – Platy představitelů státní moci a některých orgánů (16,50 %),
- 5031 – Povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na stát (13,22 %),
- 5012 – Platy zaměstnanců bezp. sborů a ozbrojených sil ve SP (11,13 %).

Tabulka č. 12: Porovnání výdajů a nákladů za MSp (v Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Výdaje (skutečnost)	919 019 218,62	1 149 945 339,90	1 295 084 460,51	1 173 372 981,89	1 225 932 273,42
Náklady celkem	1 001 573 883,34	1 194 584 663,08	1 272 194 545,92	1 179 493 623,46	1 162 240 716,28

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 13: Porovnání výdajů a nákladů OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp; v Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Výdaje (skutečnost)	23 573 428 734,58	25 035 183 331,85	26 973 333 068,29	29 583 061 550,58	30 885 213 620,39
Náklady celkem	25 057 813 881,47	26 211 628 019,89	27 932 128 848,58	30 732 824 438,79	31 939 734 266,03

Zdroj: informační portál MONITOR.

Oddíl V. Tempa růstu příjmů a výnosů / výdajů a nákladů v rozpočtové kapitole 336**Tabulka č. 14: Příjmy a výdaje OSS v rozpočtové kapitole 336 vč. MSp (v Kč)**

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy celkem	3 041 305 563,61	3 278 324 638,05	3 570 548 864,85	3 877 318 729,12	3 710 450 535,74
Výdaje celkem	24 492 447 953,20	26 185 128 671,75	28 268 417 528,80	30 756 434 532,47	32 111 145 893,81

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 15: Tempo růstu příjmů a výdajů OSS v rozpočtové kapitole 336 vč. MSp

Tempo růstu (absolutní změna)	2017–2016	2018–2017	2019–2018	2020–2019
Příjmy (v Kč)	237 019 074,44	292 224 226,80	306 769 864,27	-166 868 193,38
Výdaje (v Kč)	1 692 680 718,55	2 083 288 857,05	2 488 017 003,67	1 354 711 361,34
Tempo růstu v % (relativní změna) (((x + 1) - x) / x) × 100	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2020/2019
Příjmy	7,79 %	8,91 %	8,59 %	-4,30 %
Výdaje	6,91 %	7,96 %	8,80 %	4,40 %

Zdroj: výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 16: Příjmy a výdaje MSp (v Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy celkem	64 726 306,86	91 980 137,90	97 651 732,54	297 041 670,01	287 177 926,77
Výdaje celkem	919 019 218,62	1 149 945 339,90	1 295 084 460,51	1 173 372 981,89	1 225 932 273,42

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 17: Tempo růstu příjmů a výdajů MSp

Tempo růstu (absolutní změna)	2017–2016	2018–2017	2019–2018	2020–2019
Příjmy (v Kč)	27 253 831,04	5 671 594,64	199 389 937,47	-9 863 743,24
Výdaje (v Kč)	230 926 121,28	145 139 120,61	-121 711 478,62	52 559 291,53
Tempo růstu v % (relativní změna) (((x + 1) - x) / x) × 100	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2020/2019
Příjmy	42,11 %	6,17 %	204,18 %	-3,32 %
Výdaje	25,13 %	12,62 %	-9,40 %	4,48 %

Zdroj: výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 18: Příjmy a výdaje OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp; v Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy celkem	2 976 579 256,75	3 186 344 500,15	3 472 897 132,31	3 580 277 059,11	3 423 272 608,97
Výdaje celkem	23 573 428 734,58	25 035 183 331,85	26 973 333 068,29	29 583 061 550,58	30 885 213 620,39

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 19: Tempo růstu příjmů a výdajů OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp)

Tempo růstu (absolutní změna)	2017–2016	2018–2017	2019–2018	2020–2019
Příjmy (v Kč)	209 765 243,40	286 552 632,16	107 379 926,80	-157 004 450,14
Výdaje (v Kč)	1 461 754 597,27	1 938 149 736,44	2 609 728 482,29	1 302 152 069,81
Tempo růstu v % (relativní změna) (((x + 1) - x) / x) × 100	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2020/2019
Příjmy	7,05 %	8,99 %	3,09 %	-4,39 %
Výdaje	6,20 %	7,74 %	9,68 %	4,40 %

Zdroj: výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 20: Výnosy a náklady OSS v rozpočtové kapitole 336 vč. MSp (v Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Výnosy celkem	4 081 705 477,86	4 477 604 323,18	4 863 293 888,05	5 188 852 301,57	5 066 566 990,48
Náklady celkem	26 059 387 764,81	27 406 212 682,97	29 204 323 394,50	31 912 318 062,25	33 101 974 982,31

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 21: Tempo růstu výnosů a nákladů OSS v rozpočtové kapitole 336 vč. MSp

Tempo růstu (absolutní změna)	2017–2016	2018–2017	2019–2018	2020–2019
Výnosy celkem (v Kč)	395 898 845,32	385 689 564,87	325 558 413,52	-122 285 311,09
Náklady celkem (v Kč)	1 346 824 918,16	1 798 110 711,53	2 707 890 190,34	1 189 656 920,06
Tempo růstu v % (relativní změna) (((x + 1) - x) / x) × 100	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2020/2019
Výnosy celkem	9,70 %	8,61 %	6,69 %	-2,36 %
Náklady celkem	5,17 %	6,56 %	9,27 %	3,73 %

Zdroj: výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 22: Výnosy a náklady MSp (v Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Výnosy celkem	100 068 507,36	70 758 475,79	225 667 867,58	330 325 411,05	396 564 446,44
Náklady celkem	1 001 573 883,34	1 194 584 663,08	1 272 194 545,92	1 179 493 623,46	1 162 240 716,28

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 23: Tempo růstu výnosů a nákladů MSp

Tempo růstu (absolutní změna)	2017–2016	2018–2017	2019–2018	2020–2019
Výnosy celkem (v Kč)	-29 310 031,57	154 909 391,79	104 657 543,47	66 239 035,39
Náklady celkem (v Kč)	193 010 779,74	77 609 882,84	-92 700 922,46	-17 252 907,18
Tempo růstu v % (relativní změna) (((x + 1) - x) / x) × 100	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2020/2019
Výnosy celkem	-29,29 %	218,93 %	46,38 %	20,05 %
Náklady celkem	19,27 %	6,50 %	-7,29 %	-1,46 %

Zdroj: výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 24: Výnosy a náklady OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp; v Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Výnosy celkem	3 981 636 970,50	4 406 845 847,39	4 637 626 020,47	4 858 526 890,52	4 670 002 544,04
Náklady celkem	25 057 813 881,47	26 211 628 019,89	27 932 128 848,58	30 732 824 438,79	31 939 734 266,03

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 25: Tempo růstu výnosů a nákladů OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp)

Tempo růstu (absolutní změna)	2017–2016	2018–2017	2019–2018	2020–2019
Výnosy celkem (v Kč)	425 208 876,89	230 780 173,08	220 900 870,05	-188 524 346,48
Náklady celkem (v Kč)	1 153 814 138,42	1 720 500 828,69	2 800 695 590,21	1 206 909 827,24
Tempo růstu v % (relativní změna) (((x + 1) - x) / x) × 100	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2020/2019
Výnosy celkem	10,68 %	5,24 %	4,76 %	-3,88 %
Náklady celkem	4,60 %	6,56 %	10,03 %	3,93 %

Zdroj: výpočet vypracoval NKÚ.

Oddíl VI. Náklady z činnosti, náklady na transfery a výnosy z transferů vykázané MSp

Tabulka č. 26: Průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Organizace	2016	2017	2018	2019	2020
MSp	341	391	425	404	400
OSS vč. MSp	23 732	24 016	24 287	24 519	24 329
OSS bez MSp	23 391	23 625	23 862	24 114	23 929
PO	52	52	49	49	50
Celkem za kapitolu 336	23 784	24 068	24 336	24 568	24 379

Zdroj: IISSP – finanční výkaz ZAM 1-04 U Výkaz o zaměstnanosti regulované vládou.

Počet zaměstnanců kapitoly 336 měl za posledních pět let mírně rostoucí tendenci, avšak v roce 2020 došlo k poklesu přepočteného počtu zaměstnanců o 189.

Tabulka č. 27: Náklady na jednoho zaměstnance v rozpočtové kapitole 336

Org.	Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
OSS vč. MSp	Náklady celkem (v Kč)	26 059 387 764,81	27 406 212 682,97	29 204 323 394,50	31 912 318 062,25	33 101 974 982,31
	Počet zaměstnanců	23 732	24 016	24 287	24 519	24 329
	Náklady na jednoho zaměstnance (v Kč)	1 098 069,60	1 141 164,75	1 202 467,30	1 301 553,88	1 360 597,43
MSp	Náklady celkem (v Kč)	1 001 573 883,34	1 194 584 663,08	1 272 194 545,92	1 179 493 623,46	1 162 240 716,28
	Počet zaměstnanců	341	391	425	404	400
	Náklady na jednoho zaměstnance (v Kč)	2 937 166,81	3 055 203,74	2 993 398,93	2 917 588,80	2 905 601,79
OSS bez MSp	Náklady celkem (v Kč)	25 057 813 881,47	26 211 628 019,89	27 932 128 848,58	30 732 824 438,79	31 939 734 266,03
	Počet zaměstnanců	23 391	23 625	23 862	24 114	23 929
	Náklady na jednoho zaměstnance (v Kč)	1 071 258,77	1 109 486,90	1 170 569,48	1 274 461,54	1 334 770,96

Zdroj: informační portál CSÚIS, IISSP – finanční výkaz ZAM 1-04 U; výpočet vypracoval NKÚ.

Celkové náklady na jednoho zaměstnance kapitoly 336 mezi lety 2016–2020 rostly z 1,10 mil. Kč až na 1,37 mil. Kč.

Tabulka č. 28: Náklady z činnosti (položka A.I. výkazu zisku a ztráty) vykázané MSp a OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp; v Kč)

Organizace	2016	2017	2018	2019	2020
MSp	950 504 654,88	1 128 897 424,22	1 196 384 163,15	1 106 511 033,04	1 090 550 382,08
OSS bez MSp	23 760 397 353,14	24 837 296 679,80	26 534 871 960,78	29 187 493 289,44	30 199 574 770,50

Zdroj: informační portál MONITOR.

Náklady z činnosti vykázané u OSS bez MSp tvořily zejména tyto syntetické účty:

- 521 – Mzdové náklady (59,20 %),
- 524 – Zákonné sociální pojištění (19,13 %),
- 549 – Ostatní náklady z činnosti (4,58 %),
- 518 – Ostatní služby (3,68 %),
- 501 – Spotřeba materiálu (3,66 %).

K nárůstu nákladů v průběhu let dochází zejména u mzdových a souvisejících nákladů.

Tabulka č. 29: Náklady z činnosti přepočtené na jednoho zaměstnance vykázané MSp a OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp; v Kč)

Organizace	2016	2017	2018	2019	2020
MSp	2 787 403,68	2 887 205,69	2 815 021,56	2 737 059,47	2 726 375,96
OSS bez MSp	1 015 792,29	1 051 314,15	1 112 013,74	1 210 378,10	1 262 049,18

Zdroj: výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 30: Náklady na transfery (položka A.III. výkazu zisku a ztráty) a jejich porovnání s celkovými náklady, které vykázaly MSp a OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp)

Org.	Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
MSp	Náklady na transfery (v Kč)	50 965 192,22	64 132 530,23	75 661 429,71	72 879 592,67	71 405 724,89
	Náklady celkem (v Kč)	1 001 573 883,34	1 194 584 663,08	1 272 194 545,92	1 179 493 623,46	1 162 240 716,28
	Podíl transferových nákladů k celkovým nákladům v %	5,09 %	5,37 %	5,95 %	6,18 %	6,14 %
OSS (bez MSp)	Náklady na transfery (v Kč)	1 247 681 202,33	1 300 586 259,19	1 338 581 416,56	1 495 628 993,04	1 691 364 030,39
	Náklady celkem (v Kč)	25 057 813 881,47	26 211 628 019,89	27 932 128 848,58	30 732 824 438,79	31 939 734 266,03
	Podíl transferových nákladů k celkovým nákladům v %	4,98 %	4,96 %	4,79 %	4,87 %	5,30 %

Zdroj: informační portál MONITOR, výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 31: Náklady na transfery přepočtené na jednoho zaměstnance, které vykázalo MSp a OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp; v Kč)

Organizace	2016	2017	2018	2019	2020
MSp	149 458,04	164 021,82	178 026,89	180 274,55	178 514,31
OSS bez MSp	53 340,22	55 051,27	56 096,78	62 022,34	70 682,60

Zdroj: výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 32: Výnosy z transferů (položka B.IV. výkazu zisku a ztráty) u MSp a OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp; v Kč)

Organizace	2016	2017	2018	2019	2020
MSp	73 991 000,56	9 387 914,72	73 809,23	264 690,17	1 306 170,01
OSS bez MSp	19 480 332,29	73 370 411,84	39 962 669,03	45 961 781,35	29 284 833,03

Zdroj: informační portál MONITOR.

Oddíl VII. Struktura nákladů MSp v roce 2019 a 2020

Tabulka č. 33: Struktura nákladů MSp v roce 2019 a 2020

Pol. VZZ	Název položky VZZ	SÚ	Částka v roce 2019 (v Kč)	Částka v roce 2020 (v Kč)	Podíl v roce 2019	Podíl v roce 2020
A.	NÁKLADY CELKEM	-	1 179 493 623,46	1 162 240 716,28	100 %	100 %
A.I.	Náklady z činnosti	-	1 106 511 033,04	1 090 550 382,08	94 %	94 %
A.II.	Finanční náklady	-	102 997,75	284 609,31	0 %	0 %
A.III.	Náklady na transfery	-	72 879 592,67	71 405 724,89	6 %	6 %
A.III.1.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery	571	72 879 592,67	71 405 724,89	6 %	6 %
A.III.3.	Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů	575	0,00	0,00	0 %	0 %
A.IV.	Náklady ze sdílených daní a poplatků	-	0,00	0,00	0 %	0 %
A.V.	Daň z příjmů	-	0,00	0,00	0 %	0 %

Zdroj: informační portál MONITOR; výpočet vypracoval NKÚ.

Většinu všech nákladů MSp tvořily v roce 2020 náklady z činnosti (94 %), přičemž následující syntetické účty tvořily největší podíly nákladů z činnosti MSp:

- 549 – *Ostatní náklady z činnosti (26,66 %)*,
- 518 – *Ostatní služby (23,96 %)*,
- 521 – *Mzdové náklady (25,31 %)*,
- 524 – *Zákonné sociální pojištění (8,40 %)*,
- 551 – *Odpisy dlouhodobého majetku (6,03 %)*,
- 556 – *Tvorba a zúčtování opravných položek (5,86 %)*.

Oddíl VIII. Struktura výdajů z hlediska odvětvového u MSp v roce 2020

Tabulka č. 34: Struktura výdajů MSp v roce 2020 z hlediska odvětvového třídění

Rozpočtový paragraf č.		Schválený rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)	Podíl rozpočtového paragrafu na celkových výdajích – schválený rozpočet	Podíl rozpočtového paragrafu na celkových výdajích – skutečnost
546100	Činnost ústředního orgánu státní správy v oblasti právní och	1 105 254 340,00	910 589 866,66	87,36 %	74,28 %
639100	Soudní a mimosoudní rehabilitace	3 000 000,00	234 509 045,13	0,24 %	19,13 %
544900	Ostatní záležitosti vězeňství	38 265 230,00	52 462 596,00	3,02 %	4,28 %
434100	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým	0,00	12 365 355,36	0,00 %	1,01 %
434900	Ostatní sociální péče a pomoc ostatním skupinám obyvatelstva	8 000 000,00	7 982 675,00	0,63 %	0,65 %
549100	Mezinárodní spolupráce v oblasti právní ochrany	2 022 000,00	2 515 556,27	0,16 %	0,21 %
434931	Ostatní sociální péče a pomoc ostatním skupinám obyvatelstva	2 000 000,00	2 407 232,00	0,16 %	0,20 %
432931	Ostatní sociální péče a pomoc dětem a mládeži	1 500 000,00	1 500 000,00	0,12 %	0,12 %
435900	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální péče	1 500 000,00	1 480 762,00	0,12 %	0,12 %

Rozpočtový paragraf č.		Schválený rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)	Podíl rozpočtového paragrafu na celkových výdajích – schválený rozpočet	Podíl rozpočtového paragrafu na celkových výdajích – skutečnost
527134	Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.	150 000,00	119 185,00	0,01 %	0,01 %
542000	Soudy	103 427 110,00		8,18 %	0,00 %
Celkem		1 265 118 680,00	1 225 932 273,42	100,00 %	100,00 %

Zdroj: informační portál MONITOR; výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 35: Struktura výdajů OSS v rozpočtové kapitole 336 (bez MSp) v roce 2020 z hlediska odvětvového třídění

Rozpočtový paragraf č.		Schválený rozpočet (v Kč)	Skutečnost (v Kč)	Podíl rozpočtového paragrafu na celkových výdajích – schválený rozpočet	Podíl rozpočtového paragrafu na celkových výdajích – skutečnost
542000	Soudy	14 313 433 384,00	14 659 999 128,23	46,74 %	47,47 %
544100	Činnost Generálního ředitelství Vězeňské služby a věznic	10 743 485 582,00	10 507 482 378,21	35,08 %	34,02 %
543000	Státní zastupitelství	3 509 188 149,00	3 459 895 247,09	11,46 %	11,20 %
411100	Starobní důchody	766 273 000,00	768 467 783,36	2,50 %	2,49 %
415200	Výsluhový příspěvek	582 200 000,00	665 537 190,00	1,90 %	2,15 %
545000	Činnost probační a mediační služby	383 865 194,00	377 582 093,28	1,25 %	1,22 %
415100	Odchodné	42 000 000,00	109 315 575,00	0,14 %	0,35 %
549900	Ostatní záležitosti právní ochrany	76 397 318,00	74 062 172,85	0,25 %	0,24 %
544200	Ostatní správa ve vězeňství	56 275 200,00	65 958 272,65	0,18 %	0,21 %
412100	Nemocenské	18 000 000,00	36 577 542,00	0,06 %	0,12 %
546900	Ostatní správa v oblasti právní ochrany	29 858 694,00	32 156 767,50	0,10 %	0,10 %
411200	Invalidní důchody pro invaliditu třetího stupně	23 000 000,00	23 567 681,71	0,08 %	0,08 %
546200	Činnost ostatních orgánů státní správy v oblasti právní ochrany	26 533 725,00	23 507 075,04	0,09 %	0,08 %
411900	Ostatní dávky důchodového pojištění	0,00	20 945 000,00	0,00 %	0,07 %
411600	Sírotčí důchody	11 000 000,00	11 574 967,00	0,04 %	0,04 %
411400	Vdovské důchody	10 500 000,00	8 565 591,00	0,03 %	0,03 %
411700	Invalidní důchody pro invaliditu prvního stupně	8 500 000,00	7 647 976,02	0,03 %	0,02 %
412400	Peněžitá pomoc v mateřství	5 000 000,00	6 336 192,00	0,02 %	0,02 %
539931	Program sociální prevence a prevence kriminality	7 395 000,00	6 133 010,31	0,02 %	0,02 %
548010	Výzkum v oblasti právní ochrany – Institucionální podpora	0,00	6 026 977,55	0,00 %	0,02 %
354132	Prevence před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými závislostmi	5 515 000,00	4 994 032,54	0,02 %	0,02 %
411300	Invalidní důchody pro invaliditu druhého stupně	5 000 000,00	4 272 400,54	0,02 %	0,01 %
415300	Úmrtné a příspěvek na pohřeb příslušníka	0,00	2 091 049,00	0,00 %	0,01 %
412500	Dávky otcovské poporodní péče	1 000 000,00	1 161 569,00	0,00 %	0,00 %
549100	Mezinárodní spolupráce v oblasti právní ochrany	646 000,00	609 015,51	0,00 %	0,00 %
411500	Vdovecké důchody	1 000 000,00	376 870,00	0,00 %	0,00 %
419300	Dávky válečným veteránům a perzekvovaným osobám	224 500,00	237 156,00	0,00 %	0,00 %
548020	Výzkum v oblasti právní ochrany – Účelová podpora na programy	0,00	85 554,00	0,00 %	0,00 %
412600	Dlouhodobé ošetřovné	0,00	47 353,00	0,00 %	0,00 %
Celkem		30 626 290 746,00	30 885 213 620,39	100,00 %	100,00 %

Zdroj: informační portál MONITOR; výpočet vypracoval NKÚ.

B. Příspěvkové organizace v rozpočtové kapitole 336**Tabulka č. 36: PO v rámci kapitoly 336**

IČO	Účetní jednotka
65997999	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Pracov
65997964	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Praha
65997981	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Přední Labská

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 37: Celkové výnosy OSS a PO v kapitole 336 za období 2016–2020 (v Kč)

Organizace	2016	2017	2018	2019	2020
OSS bez MS	3 981 636 970,50	4 406 845 847,39	4 637 626 020,47	4 858 526 890,52	4 670 002 544,04
MS	100 068 507,36	70 758 475,79	225 667 867,58	330 325 411,05	396 564 446,44
PO	50 465 685,01	54 552 892,92	62 450 144,56	69 444 682,54	67 179 086,15

Zdroj: informační portál MONITOR.

Celkové výnosy zotavoven v roce 2020 byly ve výši 67 179,09 tis. Kč. V porovnání s rokem 2019 došlo k poklesu výnosů o 2 265,59 tis. Kč. Celkové náklady v roce 2020 byly ve výši 66 962,28 tis. Kč, v porovnání s rokem 2019 došlo k poklesu nákladů o 2 049,64 tis. Kč.

Tabulka č. 38: Celkové výnosy PO v rozpočtové kapitole 336 (v Kč)

IČO	Účetní jednotka	2016	2017	2018	2019	2020
65997999	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Pracov	17 317 512,28	19 355 990,52	20 895 948,17	22 428 393,43	21 564 489,56
65997964	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Praha	17 249 952,79	18 533 065,21	19 314 183,35	24 542 889,54	23 916 850,00
65997981	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Přední Labská	15 898 219,94	16 663 837,19	22 240 013,04	22 473 399,57	21 697 746,59
Celkem		50 465 685,01	54 552 892,92	62 450 144,56	69 444 682,54	67 179 086,15

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 39: Výnosy PO v rozpočtové kapitole 336 na položce B.IV.1 VZZ „Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů“ (SÚ 671; v Kč)

IČO	Účetní jednotka	2016	2017	2018	2019	2020
65997999	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Pracov	9 796 928,00	10 403 560,00	13 418 226,05	12 343 950,00	14 487 208,00
65997964	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Praha	10 087 603,00	10 864 802,00	13 411 197,00	15 461 405,00	13 591 169,00
65997981	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Přední Labská	5 896 831,00	6 740 517,00	8 025 298,00	10 608 535,00	11 416 853,00
Celkem		25 781 362,00	28 008 879,00	34 854 721,05	38 413 890,00	39 495 230,00

Zdroj: informační portál MONITOR.

Tabulka č. 40: Výše příspěvku na provoz PO dle zákona č. 218/2000 Sb. (v Kč)

IČO	Účetní jednotka	2016	2017	2018	2019	2020
65997999	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Pracov	9 796 928,00	10 403 560,00	13 418 226,05	12 168 420,00	14 487 208,00
65997964	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Praha	10 087 603,00	10 864 802,00	13 411 197,00	15 461 405,00	13 591 169,00
65997981	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Přední Labská	5 896 831,00	6 740 517,00	8 025 298,00	10 608 535,00	11 416 853,00
Celkem		25 781 362,00	28 008 879,00	34 854 721,05	38 238 360,00	39 495 230,00

Zdroj: ISSP-CSÚIS – výkaz „přehled o rozpočtu SPO – část II“ (údaje ze sloupce „Skutečnost minulého roku v Kč“).

Tabulka č. 41: Podíl výnosů z transferů PO v rozp. kapitole 336 na celkových výnosech PO

IČO	Účetní jednotka	2016	2017	2018	2019	2020
65997999	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Pracov	56,57 %	53,75 %	64,21 %	55,04 %	67,18 %
65997964	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Praha	58,48 %	58,62 %	69,44 %	63,00 %	56,83 %
65997981	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Přední Labská	37,09 %	40,45 %	36,08 %	47,20 %	52,62 %
Podíl výnosů z transferů PO v rozpočtové kapitole 336 na celkových výnosech PO		51,09 %	51,34 %	55,81 %	55,32 %	58,79 %

Zdroj: informační portál MONITOR; výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 42: Podíl výše příspěvku na provoz na celkových výnosech PO

IČO	Účetní jednotka	2016	2017	2018	2019	2020
65997999	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Pracov	56,57 %	53,75 %	64,21 %	54,25 %	67,18 %
65997964	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Praha	58,48 %	58,62 %	69,44 %	63,00 %	56,83 %
65997981	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Přední Labská	37,09 %	40,45 %	36,08 %	47,20 %	52,62 %
Podíl výše příspěvku na provoz na celkových výnosech PO		51,09 %	51,34 %	55,81 %	55,06 %	58,79 %

Zdroj: CSÚIS, ISSP-CSÚIS – výkaz „přehled o rozpočtu SPO – část II“ (údaje ze sloupce „Skutečnost minulého roku v Kč“); výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 43: Podíl výše příspěvku na provoz na výnosech z transferů PO (účet 671)

IČO	Účetní jednotka	2016	2017	2018	2019	2020
65997999	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Pracov	100,00 %	100,00 %	100,00 %	98,58 %	100,00 %
65997964	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Praha	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
65997981	Zotavovna Vězeňské služby České republiky Přední Labská	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Podíl výše příspěvku na provoz na výnosech z transferů PO (účet 671)		100,00 %	100,00 %	100,00 %	99,54 %	100,00 %

Zdroj: CSÚIS, ISSP-CSÚIS – výkaz „přehled o rozpočtu SPO – část II“ (údaje ze sloupce „Skutečnost minulého roku v Kč“); výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 44: Porovnání výše příspěvku na provoz s celkovými výnosy a s výnosy z transferů (za všechny PO v rozpočtové kapitole 336)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020
Příspěvek na provoz / celkové výnosy	51,09 %	51,34 %	55,81 %	55,06 %	58,79 %
Příspěvek na provoz / výnosy z transferů	100,00 %	100,00 %	100,00 %	99,54 %	100,00 %

Zdroj: výpočet vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 45: Tempo růstu výnosů a příspěvku na provoz PO kapitoly 336

Tempo růstu (absolutní změna)	2017–2016	2018–2017	2019–2018	2020–2019
Výnosy celkem (v Kč)	4 087 207,91	7 897 251,64	6 994 537,98	-2 265 596,39
Výnosy transferové (účet 671; v Kč)	2 227 517,00	6 845 842,05	3 559 168,95	1 081 340,00
Příspěvek na provoz (v Kč)	2 227 517,00	6 845 842,05	3 383 638,95	1 256 870,00
Tempo růstu v % (relativní změna) (((x + 1) - x) / x) × 100	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2020/2019
Výnosy celkem	8,10 %	14,48 %	11,20 %	-3,26 %
Výnosy transferové (účet 671)	8,64 %	24,44 %	10,21 %	2,81 %
Příspěvek na provoz	8,64 %	24,44 %	9,71 %	3,29 %

Zdroj: výpočet vypracoval NKÚ.

Významné účetní operace způsobující rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MSp k 31. prosinci 2020 (v mil. Kč)

Tabulka č. 46: Účetní operace způsobující rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření

Účetní operace způsobující rozdíl mezi příjmy a výnosy			
Účetní operace	Vliv na příjmy	Vliv na výnosy	Rozdíl
Přeúčtování provedené ze strany MSp v souvislosti se smlouvou o pořízení licencí (jedná se o (-) náklady)	0,00	106,5	-106,5
Bezúplatně nabyté zásoby od MV a MPO v souvislosti s pandemií covidu-19	0,00	35,5	-35,5
Změna stavu krátkodobých pohledávek vypočítaných nepřímou metodou	0,00	-26,0	26,0
Změna stavu dlouhodobých pohledávek vypočítaných nepřímou metodou	0,00	-2,3	2,3
Změna stavu zásob vypočítaná nepřímou metodou	0,00	-4,6	4,6
Rozdíl mezi příjmy a výnosy za významné operace celkem			-109,1
Účetní operace způsobující rozdíl mezi výdaji a náklady			
Účetní operace	Vliv na výdaje	Vliv na náklady	Rozdíl
Odpisy DM	0,00	65,5	-65,5
Opravné položky	0,00	63,9	-63,9
Pozbytí bezúplatně nabytých zásob od MV a MPO v souvislosti s pandemií covidu-19 ve prospěch VÚJ	0,00	30,5	-30,5
Úhrada faktury ke smlouvě o pořízení licencí	39,7	2,5	37,2
Úhrada faktury ke smlouvě o pořízení licencí	37,8	2,4	35,4
Tvorba fondu	0,00	5,2	-5,2
Změna stavu krátkodobých závazků vypočítaná nepřímou metodou	0,00	-28,2	28,2
Změna stavu dlouhodobých závazků vypočítaná nepřímou metodou	0,00	-0,2	0,2
Rozdíl mezi výdaji a náklady za významné operace celkem			-64,1
Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MSp za významné operace celkem			-173,2

Zdroj: účetní data MSp za rok 2020, ÚZ MSp, vypracoval NKÚ.

Hlavními důvody rozdílu mezi saldem peněžních toků dle finančního výkazu a hospodářským výsledkem běžného účetního období dle výkazu zisku a ztráty jsou:

- náklady bez realizace souvisejícího výdaje³⁰, a to zejména:
  - náklady na odpisy dlouhodobého majetku, a to ve výši 65,5 mil. Kč,
  - náklady z titulu tvorby a zúčtování opravných položek, a to ve výši 63,9 mil. Kč,

³⁰ Náklady jsou v příslušném roce spotřebované ekonomické zdroje bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich úhradě.

- náklady z bezúplatného pozbytí zásob v souvislosti s pandemií covidu-19 ve prospěch VÚJ ve výši 30,5 mil. Kč,
- změna stavu krátkodobých závazků vypočítaná nepřímou metodou ve výši -28,2 mil. Kč;
- výdaje se souvisejícím nákladem v jiné výši:
  - úhrada faktury ke smlouvě o pořízení licencí, jejíž rozdíl mezi výdaji a náklady činí 37,2 mil. Kč,
  - úhrada faktury ke smlouvě o pořízení licencí, jejíž rozdíl mezi výdaji a náklady činí 35,4 mil. Kč;
- výnosy bez realizace souvisejícího příjmu, a to zejména:
  - přeúčtování provedené ze strany MSp v souvislosti se smlouvou o pořízení licencí ve výši 106,5 mil. Kč (jedná se o (-) náklady),
  - výnosy související s bezúplatně nabytými zásobami od MV a MPO v souvislosti s pandemií covidu-19 ve výši 35,5 mil. Kč,
  - změna stavu krátkodobých pohledávek vypočítaných nepřímou metodou ve výši -26,0 mil. Kč.

Využívání účetních informací u MSp

Za účetní informace se považují údaje z účetní závěrky i detailnější údaje (např. účetní knihy či další z nich vycházející údaje a sestavy), které mají vazbu na údaje z účetní závěrky.

Způsob využití účetních informací Ministerstvem spravedlnosti pro vlastní řízení a rozhodování dokumentuje následující tabulka:

Tabulka č. 1: Využití účetních informací v rámci MSp

Oblast účetnictví	Způsob využití
Stálá aktiva	MSp monitoruje potřeby obnovy majetku a s tím související plánování výdajů. Odbor investic a majetku vytipovává ze své působnosti majetek určený k obměně a připravuje podklad pro schválení předmětného majetku. Pro účely rozpočtování se dále využívá plán oprav.
Pohledávky	Na jednotlivých úsecích dochází ke sledování míry splácení pohledávek a v případě nesplácení výkonnost jejich vymáhání.
Vlastní kapitál	Dochází ke sledování kvartálního čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb.
Závazky	Na jednotlivých úsecích dochází ke sledování míry splácení závazků (výpis evidence neuhrazených závazků). Každý měsíc je vyhotovován report v detailu zaměřený na závazky neuhrazené před splatností a po splatnosti, dále z titulu neinvestičních výdajů a v návaznosti na investiční akce. U závazků je sledována schopnost splácení a riziko v případě placení po splatnosti. Sledována jsou též případná rizika ze soudních sporů z titulů pracovně-právních. Pro účely rozpočtování se informace o závazcích využívají k hodnocení čtvrtletního čerpání finančních prostředků a ke stanovení predikce čerpání do konce kalendářního roku.
Náklady a výnosy z činnosti	Jsou sledovány pouze okrajově jako doplňkový pohled k rozpočtovému členění.
Podmíněné závazky	Pro účely rozpočtování jsou využívány k propočtu výdajů vyplývajících z uzavřených smluv a na provoz hlavní činnosti státních příspěvkových organizací MSp. Vyhotovovány jsou návrhy rozpisu příspěvků a dále jsou jednotlivých příspěvkovým organizacím zasílány např. stanovené závazné parametry k sestavení rozpočtu na jednotlivé roky.

Zdroj: vypracoval NKÚ na základě odpovědí a podkladů od MS.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

21/01

Vybraný majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo zahraničních věcí

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2021 pod číslem 21/01. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Kinšt.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo zahraničních věcí hospodaří s vybraným majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:
Ministerstvo zahraničních věcí (dále také „MZV“).

Kontrolováno bylo období od roku 2016 do roku 2020, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od ledna do srpna 2021.

Kolegium NKÚ na svém XVIII. jednání, které se konalo dne 29. listopadu 2021,
schválilo usnesením č. 8/XVIII/2021
kontrolní závěr v tomto znění:

Ministerstvo zahraničních věcí

11 239 mil. Kč
Celková účetní
hodnota staveb MZV
k 31. prosinci 2020

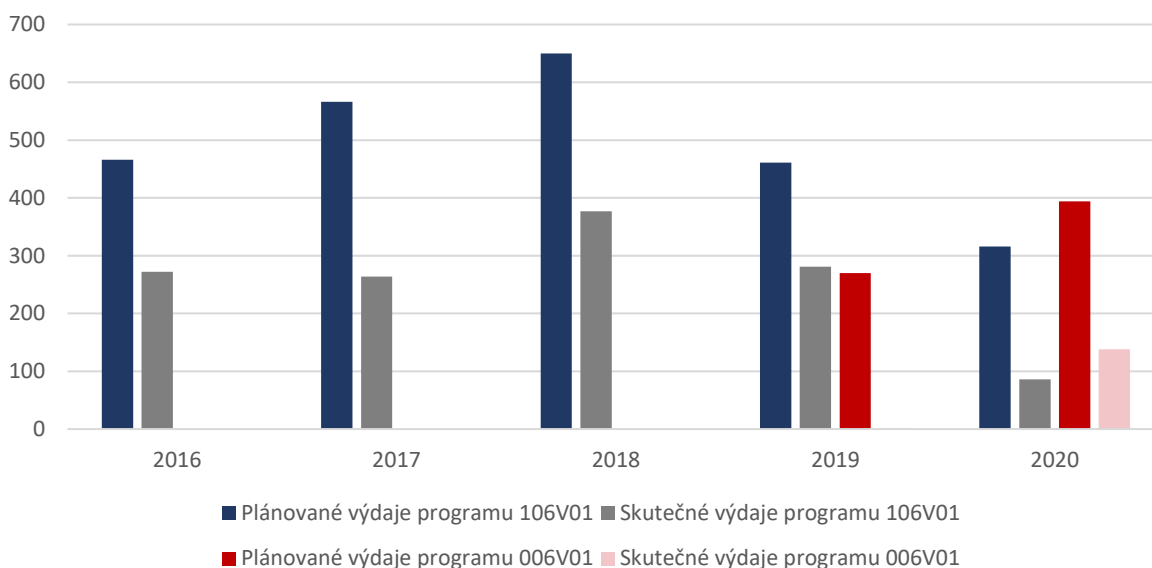
127 mil. Kč
Objem peněžních
prostředků státu
vynaložených na repatriace

1 253 mil. Kč
Průměrné celkové roční náklady
na činnost všech zastupitelských
úřadů v letech 2016 až 2020

8
Počet kontrolovaných
stavebních investičních akcí
ve výši 225 mil. Kč¹

4
Počet kontrolovaných investičních akcí
na pořízení 344 služebních vozidel
ve výši 299 mil. Kč

Porovnání plánovaných a skutečných výdajů programu 106V01, resp. programu 006V01 v letech 2016–2020 (v mil. Kč)

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Délka přípravy řešení nevyhovujícího stavu vybraných zastupitelských úřadů (dále také „ZÚ“) k 31. říjnu 2021

Stálá mise
New York
7 let

ZÚ
Washington
14 let

ZÚ
Berlín
21 let

¹ U investiční akce č. 106V012000088 *Rekonstrukce Trauttmansdorfského paláce* posuzoval NKÚ pouze splnění jejího cíle, proto nejsou vynaložené peněžní prostředky státu v celkové částce zahrnuty.

I. Shrnutí a vyhodnocení

1.1 NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státu vynakládaných MZV na realizaci vybraných investičních akcí týkajících se nemovitého majetku včetně vyhodnocení naplnění cílů programů reprodukce majetku. Kontrola dále prověřila pořizování a vyřazování služebních vozidel, peněžní prostředky státu vynaložené na repatriace občanů České republiky (dále jen „ČR“) v době pandemie covidu-19 v březnu až dubnu 2020 a ověřila plnění opatření k odstranění nedostatků zjištěných v kontrolní akci č. 15/25.²

1.2 Cílem kontroly bylo prověřit, zda MZV hospodaří s vybraným majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy. Kontrola byla provedena u MZV jako správce a současně i účastníka programů reprodukce majetku a ústředního orgánu státní správy odpovědného za vynaložení peněžních prostředků státu na repatriace na základě poskytování konzulární ochrany občanům ČR. Ke kontrole byly vybrány investiční akce financované ze dvou programů reprodukce majetku³, zaměřené na výstavbu a rekonstrukci objektů ZÚ v zahraničí a objektů MZV v ČR a na pořízení služebních vozidel. Kontrolovaný objem peněžních prostředků státu u 11 investičních akcí vybraných ke kontrole činil 524 195 tis. Kč¹. NKÚ prověřil veškeré peněžní prostředky státu ve výši 127 172 tis. Kč vynaložené na repatriace.

1.3 NKÚ při kontrole hospodaření MZV s vybraným majetkem a peněžními prostředky státu zjistil významné nedostatky snižující účelnost a efektivnost vynaložených peněžních prostředků státu. MZV nevypracovalo koncepční dokument, který je jedním z předpokladů pro účelné a efektivní vynakládání peněžních prostředků státu na realizaci investičních akcí z programů reprodukce majetku. MZV realizovalo investiční akce dle vlastních vnitřních postupů, které ale byly v některých oblastech (např. při výběru akcí k realizaci) v rozporu s rozpočtovými pravidly⁴ a dokumentací programů reprodukce majetku. Tyto postupy zároveň nevedly k tomu, aby MZV objekty zastupitelských úřadů rekonstruovalo ve vazbě na efektivní a účelné vynaložení peněžních prostředků státu s ohledem na jejich nevyhovující stav. Důvodem byly především četné změny způsobu řešení reprodukce majetku a změny priorit MZV. Termíny realizace investičních akcí MZV značně prodlužovalo, do doby ukončení kontroly NKÚ nedokončilo např. řešení nevyhovujícího stavu objektů zastupitelských úřadů v Berlíně, Washingtonu nebo Stálé mise České republiky při OSN v New Yorku (7–21 let od rozhodnutí). Cíl programu 106V01 tak MZV dlouhodobě neplnilo, důsledkem čehož bylo jeho postupné prodloužení z původních tří o dalších 15 let. Také při pořizování a využívání služebních vozidel nevynaložilo MZV peněžní prostředky státu vždy účelně, efektivně a v souladu s právními předpisy. Kontrolou vynaložených peněžních prostředků státu na repatriace osob nebyly zjištěny nedostatky, MZV postupovalo účelně a efektivně.

² KA č. 15/25 – *Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo zahraničních věcí*. Kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 4/2016 *Věstníku NKÚ*.

³ Program 106V01 – *Rozvoj a obnova materiálně-technické základny MZV – od r. 2007* a program 006V01 – *Rozvoj a obnova materiálně-technické základny MZV – od r. 2019*.

⁴ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

1.4 Toto celkové hodnocení se opírá o následující hlavní zjištění z kontroly:

- a) MZV postupovalo nekonceptně při plánování a přípravě investičních akcí na výstavbu a rekonstrukci objektů ZÚ, což mělo v šesti z osmi kontrolovaných případech významný vliv na účelnost a efektivnost vynaložených peněžních prostředků státu. MZV nevypracovalo koncepční dokument, který by stanovil cíle a postupy pro oblast hospodaření s majetkem státu a nestanovilo kritéria výběru vlastnictví nebo nájmu nemovitosti příslušného ZÚ. MZV sice nastavilo postupy pro sledování a vyhodnocování stavu objektů ZÚ, avšak postup podle nich nevedl k efektivnímu vynaložení peněžních prostředků státu na realizaci investičních akcí (viz odst. 4.4 až 4.11).
- b) MZV nenastavilo systém výběru investičních akcí účelně, aby plnilo věcné, finanční a časové parametry zejména programu 106V01, který byl postupně prodlužován z původních tří na 18 let. V rámci přípravy dvou investičních akcí MZV nevynaložilo peněžní prostředky státu účelně a efektivně – při přípravě výstavby ZÚ ve Washingtonu chybovalo ve stanovení odhadu nákladů výstavby nového objektu a u ZÚ v Canbeře najatý pozemek do doby zahájení výstavby nesloužil po dobu 15 let potřebám MZV (viz odst. 4.12 až 4.20).
- c) MZV v investičních záměrech dvou (ZÚ Londýn a ZÚ Kodaň) ze tří kontrolovaných akcí nedostatečně vyjádřilo efektivnost vložených prostředků. MZV dále u jedné z nich (ZÚ Londýn) nepostupovalo v souladu s programovou dokumentací, když v průběhu realizace akce neschvalovalo předem změny finančních a časových parametrů. V další akci (ZÚ Bagdád) nepředložilo podklady pro závěrečné vyhodnocení akce včas, což NKÚ vyhodnotil jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně dle rozpočtových pravidel. MZV neplnilo finanční, časové i věcné parametry kontrolovaných investičních akcí (viz odst. 4.21 až 4.29).
- d) MZV nevynaložilo peněžní prostředky státu vždy účelně při pořizování a využití služebních vozidel. MZV nemělo vymezeny reálné potřeby pořízení služebních vozidel. NKÚ zjistil nesoulad plánovaného počtu nakupovaných služebních vozidel uvedeného v dokumentaci programu s počtem skutečně pořizovaným. Zásadní změny finančních, věcných, časových parametrů investičních akcí ukazují na nejednoznačné stanovení potřeb MZV v této oblasti (viz odst. 4.32 až 4.37).
- e) MZV neefektivně vynaložilo peněžní prostředky státu na pořizování a využití služebních vozidel. Vozidla pořízená a využívaná u ústředí i tří vybraných ZÚ měla výrazně nižší nájezd kilometrů, než byla hranice stanovená MZV jako kritérium efektivnosti pro jejich využití. MZV také nepostupovalo v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb.⁵, neboť při výběru dodavatele u dvou investičních akcí porušilo zásadu rovného zacházení, transparentnosti a zákazu diskriminace tím, že v zadávací dokumentaci uvedlo konkrétní značku a typ vozidla, což NKÚ vyhodnotil jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně dle rozpočtových pravidel. Kontrolou vyřazování nepotřebných vozidel nebyly zjištěny nedostatky (viz odst. 4.38 až 4.44).
- f) MZV v březnu až dubnu 2020 vynaložilo peněžní prostředky státu na repatriace občanů ČR ze zahraničí v době pandemie covidu-19. MZV repatriovalo celkem 6 416 osob

⁵ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

(z toho 5 498 občanů ČR) s náklady ve výši 127 172 tis. Kč. Kontrolou nebyly zjištěny nedostatky, MZV při vynakládání peněžních prostředků státu postupovalo účelně a efektivně (viz odst. 4.46 až 4.47).

- g) MZV nesplnilo opatření k odstranění nedostatku zjištěného v kontrolní akci č. 15/25 v oblasti pronájmu majetku, které mu bylo uloženo usnesením vlády ČR ze dne 5. prosince 2016 č. 1094⁶ (viz odst. 4.48 až 4.49).

II. Informace o kontrolované oblasti

2.1 MZV je ústředním orgánem státní správy pro oblast zahraniční politiky. MZV zajišťuje činnosti státu v této oblasti jak ze svého ústředí na území ČR, tak prostřednictvím zahraniční služby, kterou tvoří síť ZÚ. Ty jsou organizačními útvary MZV. Mezi ZÚ patří velvyslanectví, stálé mise (dále také „SM“) při mezinárodních organizacích, konzulární úřady, zvláštní mise, styčné úřady nebo kanceláře.

2.2 V roce 2020 měla ČR celkem 119 ZÚ. Průměrné celkové roční náklady na jejich činnost v letech 2016–2020 dosáhly 1 253 mil. Kč. K 31. prosinci 2020 byla celková účetní hodnota staveb, které spravovalo MZV, 11 239 mil. Kč. Podíl účetní hodnoty staveb v zahraničí představoval 89 % z celkové účetní hodnoty staveb spravovaných MZV. Ke stejnému datu mělo MZV právo hospodařit s 540 služebními vozidly.

Programy reprodukce majetku

2.3 MZV uskutečňuje obnovu materiálně technické základny prostřednictvím dvou programů reprodukce majetku, a to programu 106V01 – *Rozvoj a obnova materiálně-technické základny MZV – od r. 2007* (dále také „program 106V01“) a programu 006V01 – *Rozvoj a obnova materiálně-technické základny MZV – od r. 2019* (dále také „program 006V01“).

2.4 Cílem programu 106V01 je zajištění reprodukce majetku v souladu s cíli zahraniční politiky a úkoly MZV. MZV např. realizuje nákupy movitého a nemovitého majetku, výstavbu a rekonstrukce objektů v zahraničí i v ČR a obměnu služebních vozidel.

2.5 Realizace programu 106V01 byla původně schválena Ministerstvem financí na období let 2008–2010. Následně byla dokumentace programu (dále jen „DP“) 106V01 celkem čtyřikrát aktualizována⁷ a realizace postupně prodloužena do 31. prosince 2025. Schválené výdaje státního rozpočtu (dále také „SR“) jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1: Schválené výdaje programu 106V01 na počátku a po jeho aktualizacích (v mil. Kč)

Rok schválení DP	2007	2011	2013	2015	2019
Schválená výše výdajů SR po celou dobu realizace	4 753,759	2 749,091	3 635,050	3 978,066	4 441,181

Zdroj: DP 106V01 a její aktualizace v daných letech.

⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 5. prosince 2016 č. 1094, *ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 15/25 Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo zahraničních věcí.*

⁷ Realizace byla prodloužena do roku 2014 dokumentem ze dne 7. září 2011 a dále postupně dokumenty ze dne 31. srpna 2013 do roku 2016, ze dne 7. května 2015 do roku 2019 a ze dne 25. března 2019 do roku 2025.

2.6 Cílem programu 006V01 je zejména revitalizace a modernizace movitého a nemovitého majetku. MZV dále realizuje nákupy nemovitostí, výstavby nových objektů nebo přístavby stávajících nemovitostí jak v ČR, tak v zahraničí a obměnu služebních vozidel.

2.7 Realizace programu 006V01 je plánována na období let 2019–2026. Schválená výše výdajů SR na financování programu 006V01 činí 3 978,461 mil. Kč.

2.8 Program 006V01 navazuje na program 106V01. Programy jsou věcně stejně zaměřené, avšak jsou určeny na jiné časové období (viz odst. 2.5 a 2.7). V rámci obou programů je pořizován nebo rekonstruován nemovitý majetek jak v zahraničí, tak i v ČR a také probíhá nákup movitého majetku včetně služebních vozidel. Do roku 2025 budou programy fungovat paralelně především z důvodu plánované rekonstrukce nemovitosti SM New York financované z programu 106V01. Akce byly do obou programů zařazovány na základě doporučení investiční komise⁸.

Repatriace občanů

2.9 MZV vynaložilo peněžní prostředky státu v době pandemie covidu-19 v březnu až dubnu 2020 na repatriace občanů ČR ze zahraničí. Tyto repatriace probíhaly na základě poskytování konzulární ochrany, kterou MZV poskytuje dle zákona č. 150/2017 Sb.⁹ při mimořádné události občanům ČR, kteří se nacházejí v zahraničí. MZV repatriovalo celkem 6 416 osob, z toho 5 498 občanů ČR a 918 občanů jiných států (viz tabulka č. 2). Celkové náklady dosáhly výše 127 172 tis. Kč.

Tabulka č. 2: Počty osob, které MZV repatriovalo v březnu až dubnu 2020

Repatriace	Občané ČR	Občané jiných členských států EU	Občané jiných států	Celkem repatriováno
Letecká doprava	2 465	782	96	3 343
Autobusová doprava	2 447	40		2 487
Prostřednictvím letů jiných členských států EU	586			586
Celkem	5 498	822	96	6 416

Zdroj: informace MZV.

III. Rozsah kontroly

3.1 Předmětem kontroly NKÚ byl vybraný majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo zahraničních věcí. Kontrola NKÚ se zaměřila zejména na peněžní prostředky státu vynakládané MZV na realizaci vybraných investičních akcí týkajících se nemovitého majetku včetně vyhodnocení naplnění cílů programů reprodukce majetku, pořízení a vyřazování služebních vozidel, peněžní prostředky vynaložené na repatriace občanů ČR v době pandemie covidu-19 v březnu až dubnu 2020 a plnění opatření k odstranění nedostatků zjištěných v kontrolní akci č. 15/25. **Cílem kontroly bylo prověřit, zda MZV hospodaří s vybraným majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy.**

⁸ Poradní orgán náměstka pro řízení sekce ekonomicko-provozní. Investiční komise projednává plán investičních akcí, doporučuje zařazení a vyřazení investičních akcí, projednává též návrhy na změny využití a prodeje nemovitostí ve vlastnictví ČR a pořízení nových nemovitostí. Doporučení investiční komise je předloženo ke schválení ministři. Schválený investiční plán se stává závazným pro činnost MZV.

⁹ Zákon č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě).

3.2 Právní předpisy vztahující se na hospodaření s peněžními prostředky státu vynakládané na programy reprodukce majetku stanoví, že za hospodaření s těmito prostředky je odpovědný správce kapitoly, který soustavně sleduje a vyhodnocuje hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole¹⁰. NKÚ provedl kontrolu u MZV, jakožto správce a současně i účastníka programů reprodukce majetku, aby prověřil, jak tyto principy naplňuje v případě výstavby a rekonstrukcí objektů ZÚ a v případě hospodaření se služebními vozidly. Za tímto účelem posoudil zejména koncepční a řídicí činnost MZV, obsah dokumentací programů reprodukce majetku a vynakládání peněžních prostředků státu na realizaci vybraných investičních akcí.

3.3 NKÚ prověřil hospodaření s majetkem státu u devíti ZÚ. Dále prověřil sedm stavebních investičních akcí, které byly realizovány u ZÚ, vybraných na základě finanční významnosti. NKÚ také prověřil čtyři investiční akce na pořízení služebních vozidel jak pro ústředí MZV, tak pro ZÚ.

3.4 Přehled kontrolovaných investičních akcí je uveden v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru. NKÚ původně plánoval prověřit i investiční akci na rekonstrukci Trauttmansdorfského paláce. Avšak vzhledem k oznámení o zahájení kontroly této akce Finančním úřadem pro hlavní město Prahu v souběžném období s realizací kontroly NKÚ bylo ze strany NKÚ pouze prověřeno, zda MZV využívá palác v souladu se stanoveným cílem investiční akce.

3.5 Kontrolou bylo dále prověřeno vynaložení peněžních prostředků státu na repatriace uskutečněné v souvislosti s pandemií covidu-19 z hlediska účelnosti a efektivnosti. NKÚ takto prověřil všechny peněžní prostředky státu vynaložené na repatriace občanů ČR uskutečněné v období březen–duben 2020.

3.6 NKÚ také ověřil, zda a jak MZV splnilo uložená opatření¹¹ k odstranění nedostatků zjištěných v kontrolní akci č. 15/25 dle usnesení vlády ČR ze dne 5. prosince 2016 č. 1094.

3.7 Kontrolovaným obdobím byly roky 2016 až 2020, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrolovaný objem peněžních prostředků státu na 11 investičních akcí vybraných ke kontrole činil 524 195 tis. Kč, přičemž souhrnný objem programu 106V01 a programu 006V01 činil celkem 8 498 840 tis. Kč. Kontrolovaný objem peněžních prostředků státu vynaložených na repatriace činil 127 172 tis. Kč.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

---

¹⁰ Např. ustanovení § 39 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). Definice účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb. jsou uvedeny v odst. 4.1.

¹¹ Kontrolou bylo prověřeno opatření MZV v oblasti pronájmů majetku (viz stanovisko MZV ke kontrolnímu závěru NKÚ, části III. Podrobnější informace ke zjištěným skutečnostem, 2. Nakládání s majetkem, Pronájmy majetku).

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

4.1 Podrobné skutečnosti jsou ve vazbě na cíl kontrolní akce rozděleny do čtyř kapitol:

- A. Výstavba a rekonstrukce objektů ZÚ;
- B. Hospodaření se služebními vozidly;
- C. Repatriace občanů v souvislosti s pandemií covidu-19;
- D. Plnění vybraných opatření k odstranění nedostatků zjištěných v KA č. 15/25.

Skutečnosti uvedené v kapitolách A., B. a C. vycházejí z posouzení účelnosti¹², hospodárnosti¹³ a efektivnosti¹⁴ vynaložených peněžních prostředků státu a dodržování příslušných právních předpisů. Hospodárnost byla posuzována jako součást kritéria efektivnosti. Pro vyhodnocení skutečností uvedených v kapitole D. bylo jako kritérium použito ustanovení § 21 zákona č. 2/1969 Sb.¹⁵ v návaznosti na usnesení vlády ČR ze dne 5. prosince 2016 č. 1094.

A. Výstavba a rekonstrukce objektů ZÚ

4.2 NKÚ posuzoval účelnost a efektivnost při hospodaření s majetkem státu podle následujících kritérií:

- existence koncepčního dokumentu v oblasti hospodaření s majetkem státu na základě kterého by MZV účelně a efektivně vynaložilo peněžní prostředky státu ve vztahu k objektům ZÚ a cílům zahraniční politiky, kdy by nejprve vybralo vhodný právní důvod užívání nemovitostí, zejména vlastnictví či nájem a poté v souladu s obsahem dokumentace programu reprodukce majetku realizovalo jemu odpovídající investiční akce;
- nastavení a dodržování postupů sledování a vyhodnocování stavu objektů ZÚ, které by byly podkladem pro efektivní vynakládání peněžních prostředků státu na realizaci investičních akcí z programů reprodukce majetku;
- nastavení účelného systému výběru investičních akcí;
- plnění finančních, věcných a časových parametrů programů reprodukce majetku;
- dodržení obsahu investičního záměru investičních akcí dle příslušných právních předpisů;
- dodržení postupu MZV uvedeného v DP 106V01 při schvalování změn finančních, věcných a časových parametrů v průběhu realizace investičních akcí;
- dodržování podmínek a parametrů realizace akce stanovených ve stanovených výdajů na financování akce (dále jen SVFA“);
- plnění finančních, věcných a časových parametrů investičních akcí.

4.3 Skutečnosti zjištěné NKÚ při hodnocení účelnosti a efektivnosti peněžních prostředků státu vynaložených na výstavbu a rekonstrukci objektů ZÚ uvedených v příloze č. 1 tohoto

¹² Účelnost je definována v ustanovení § 2 písm. o) zákona č. 320/2001 Sb. jako takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.

¹³ Hospodárnost je definována v ustanovení § 2 písm. m) zákona č. 320/2001 Sb. jako takové použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.

¹⁴ Efektivnost je definována v ustanovení § 2 písm. n) zákona č. 320/2001 Sb. jako takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění.

¹⁵ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

kontrolního závěru uvádí odst. 4.4 až 4.29. Na realizaci těchto investičních akcí vynaložilo MZV částku 225 mil. Kč.

→ MZV nevypracovalo koncepční dokument, který by pro oblast hospodaření s nemovitým majetkem stanovil cíle a postupy a určil tak kritéria pro volbu vhodného právního důvodu užívání objektů ZÚ.

4.4 Předpokladem pro účelné a efektivní vynakládání peněžních prostředků státu v oblasti hospodaření s nemovitým majetkem je existence koncepčního dokumentu, který by ve vazbě na strategické cíle zahraniční politiky určil pravidla pro pořizování, nájem či další formy zajištění prostor pro výkon činnosti a plnění úkolů MZV v zahraničí. Dokument, který určí i parametry odpovídajících prostor a výši přiměřených nákladů na jejich pořízení a užívání, by měl být následně podkladem pro pořizování, resp. rekonstrukci objektů ZÚ, zpracování dokumentace programů reprodukce majetku a poté realizaci investičních akcí. NKÚ proto ověřoval, zda MZV zpracovalo takový koncepční dokument a postupovalo podle něj.

4.5 MZV se v kontrolovaném období řídilo *Koncepcí zahraniční politiky České republiky*, která stanovovala teritoriální zaměření této politiky. Koncepce je politický dokument, který naplňovalo MZV prostřednictvím strategií pro příslušné regiony, které blíže specifikovaly charakter jednotlivých regionů a zahraniční politiku ČR. Ani tato koncepce ani regionální strategie však neřešily oblast hospodaření s nemovitým majetkem ZÚ. MZV určilo vnitřním předpisem ZÚ nejvyšší politické důležitosti (např. ZÚ Washington, ZÚ Berlín nebo SM New York), nespécifikovalo však, co z daného postavení ZÚ konkrétně vyplývá pro oblast hospodaření s nemovitým majetkem. Žádný další koncepční dokument navazující na tyto politické dokumenty, který by řešil účelné a efektivní hospodaření s nemovitým majetkem, MZV nezpracovalo, a nemohlo se jím tedy ani řídit a ani postupovat podle něj při zpracování dokumentací programů reprodukce majetku.

4.6 MZV také nedisponovalo dokumentem, který by určil kritéria pro volbu vhodného právního důvodu užívání objektu ZÚ, zejména vlastnictví nebo nájem. Na tento nedostatek poukázal i interní audit MZV¹⁶. Auditní zpráva z roku 2018 mj. zmínila absenci celkové koncepce či strategie, ve kterých teritoriích a státech bude MZV vlastnit budovu, a neexistenci priorit a plánů pro přechod z vlastnictví do nájmu nemovitostí ZÚ a doporučila nedostatek odstranit do konce května 2019. Do doby ukončení kontroly NKÚ (srpen 2021) však MZV nápravu neučinilo a takový dokument nevydalo. Důsledkem je, že MZV nerozhoduje o volbě vhodného právního důvodu koncepčně, nýbrž ad hoc, což považuje NKÚ za riziko pro účelné a efektivní hospodaření s nemovitým majetkem.

4.7 MZV také koncepčně nevymezilo a ani v praxi nevyužívalo alternativních forem diplomatického zastoupení¹⁷, které zejména s cílem úspory peněžních prostředků státu a zvýšení jejich efektivnosti využívají především evropské státy. MZV jejich využívání neplánuje ani do budoucna, což představuje další riziko pro efektivní vynakládání peněžních prostředků státu.

¹⁶ *Audit účelnosti, efektivnosti, hospodárnosti a přiměřenosti vlastního i pronajatého nemovitého majetku v zahraničí, který je využíván jako objekt ZÚ nebo jako rezidence VZÚ. VZÚ = vedoucí zastupitelského úřadu.*

¹⁷ Mezi alternativní formy diplomatického zastoupení patří miniambasády, velvyslanectví ve vlastním hlavním městě, regionální centra nebo kolokace.

4.8 Na druhé straně MZV reagovalo na zjištění interního auditu kritizující nepřesné určení potřebné plochy nemovitosti a standardy a normy pro využití plochy. Vydalo s účinností od roku 2019 metodický pokyn¹⁸, který stanovuje výměru podlahové plochy pro každou nemovitost ZÚ dle jejího druhu a účelu využití a dle systemizace pracovních míst. Pokyn slouží pro rozhodování o optimální výměře najímaných prostor, rezidencí a bytů v zahraničí nebo pro rozhodování o nákupu a prodeji nemovitostí. Teprve od roku 2019 tak MZV ve vnitřních předpisech vytvořilo předpoklad pro efektivní vynakládání peněžních prostředků státu ve smyslu přiměřenosti podlahové plochy nemovitostí. NKÚ ověřil, že u osmi kontrolovaných ZÚ¹⁹ byl doporučený standard podlahové plochy²⁰ dodržen. Jako neefektivní vynaložení peněžních prostředků státu naopak vyhodnotil dlouhodobé využívání kapacity budovy ZÚ Berlín pouze z 30 % (příklad č. 1).

Příklad č. 1

Budova velvyslanectví ČR v Berlíně byla postavena v roce 1978 jako velvyslanectví ČSSR v tehdejší NDR. Od počátku roku 2006, kdy skončil pronájem nevyužitých ploch, představuje zajištění provozu vysokou ekonomickou zátěž. ZÚ dlouhodobě využívá pouhých cca 30 % celkových prostor objektu. Veškerá technická zařízení jsou navíc zastaralá, což má za následek vysoké provozní náklady.

MZV začalo řešit situaci velvyslanectví v roce 2000, kdy byl usnesením vlády ČR²¹ schválen prodej bytového objektu ZÚ. V roce 2011 mělo MZV dle usnesení vlády ČR²² zájem prodat stávající nemovitost a pořídit nové sídlo ZÚ. Celkové náklady na výstavbu nové budovy včetně nákupu pozemku předpokládalo ve výši 407,5 mil. Kč. V roce 2017 navrhlo MZV rekonstrukci stávajícího objektu ZÚ v letech 2018–2023 s náklady ve výši 864,8 mil. Kč, což bylo schváleno usnesením vlády ČR²³.

→ MZV nastavilo postupy pro sledování a vyhodnocování stavu objektů ZÚ, ty však nevedly k efektivnímu vynaložení peněžních prostředků státu na realizaci investičních akcí.

4.9 Předpokladem pro účelné a efektivní vynakládání peněžních prostředků státu na realizaci stavebních investičních akcí je mj. nastavení a dodržování postupů pro sledování stavu nemovitostí. Zjištěný stav objektu by měl být poté promítnut do plánů oprav a údržby, resp. do přípravy a realizace investičních akcí financovaných z programů reprodukce majetku. NKÚ proto ověřoval, zda MZV tyto postupy nastavilo a u vybraných ZÚ dodržovalo a zda na zjištěný stav poté navazovala realizace konkrétních investičních akcí.

¹⁸ Metodický pokyn ředitele odboru správy majetku č. 2/2018, kterým se upravuje postup při stanovování základních potřebných podlahových ploch nebytových prostor, rezidencí, rezidenčních bytů a bytů v zahraničí.

¹⁹ ZÚ Londýn, ZÚ Bagdád, ZÚ Kodaň, ZÚ Lusaka, ZÚ Harare, ZÚ Washington, ZÚ Canberra a SM New York.

²⁰ Standard podlahové plochy pro kancelář vedoucího ZÚ byl 28–36 m², pro kanceláře pro jednu až dvě osoby 12–16 m².

²¹ Usnesení vlády ČR ze dne 6. září 2000 č. 881, o souhlasu s převodem vlastnictví majetku státu v zahraničí, ke kterému vykonává právo hospodaření Ministerstvo zahraničních věcí.

²² Usnesení vlády ČR ze dne 11. května 2011 č. 346, k záměru na řešení problematiky nemovitostí pro diplomatické mise České republiky a Spolkové republiky Německo.

²³ Usnesení vlády ČR ze dne 25. září 2017 č. 681, k rekonstrukci budovy zastupitelského úřadu České republiky v Berlíně.

4.10 MZV nastavilo postupy pro sledování a vyhodnocování stavu objektů ZÚ. Každý objekt ZÚ měl být dle vnitřního předpisu²⁴ podroben roční prohlídce, která měla být podkladem pro plánování peněžních prostředků na jeho údržbu (tzv. *plány oprav a údržby*), případně rekonstrukci. NKÚ zjistil, že MZV u osmi z devíti kontrolovaných ZÚ roční prohlídky provádělo a dodrželo nastavené postupy. Pouze u ZÚ v Berlíně roční prohlídky z důvodu technologicky a konstrukčně zastaralého stavu objektu neprovádělo, na jeho údržbu a opravy poskytlo přitom v letech 2016–2020 celkem 11 mil. Kč.

4.11 Hlavním kritériem pro plánování investičních akcí (tzv. *investiční plány* – dále také „IP“) měl být dle MZV aktuální stav jednotlivých nemovitostí, kdy měly být logicky upřednostňovány ty ve špatném technickém stavu. MZV však při určování priorit investic do majetku nevynaložilo peněžní prostředky státu efektivně, neboť investiční akce vycházející z posouzení neuspokojivého stavu nemovitostí nerealizovalo nebo jejich realizaci oddalovalo (příklady č. 2 a 3), což vedlo k dalším výdajům na odstranění nevyhovujícího stavu nemovitosti.

Příklad č. 2

MZV rozhodlo v návaznosti na nevyhovující technický stav budovy ZÚ ve Washingtonu o výstavbě nového sídla již v roce 2007. Akci poté opět s ohledem na špatný stav budovy uvedlo v DP 106V01 při její aktualizaci v roce 2011 a také v investičním plánu na rok 2011. Záměr výstavby však z důvodu změny ve vedení resortu následně zrušilo v roce 2014. MZV od roku 2020 plánuje rekonstrukci stávajícího objektu s náklady ve výši 281 mil. Kč, přestože v materiálu do vlády v roce 2011 uvedlo, že výstavba nového objektu je oproti rekonstrukci stávající budovy výrazně efektivnějším vynaložením prostředků státu, neboť ani investicí v řádu stovek milionů Kč do její komplexní rekonstrukce není možné odstranit všechny existující technické, bezpečnostní a další problémy stávající budovy. Z povinných ročních prohlídek provedených v letech 2016–2020 mj. vyplývá, že skelet budovy vykazuje vážnější poškození vlhkem, hliníková okna v mnoha případech nejdou zajistit proti otevření, sociální zařízení, rozvody topení, odpadů a vody jsou v havarijním stavu, dochází k plesnivění stěn, na mnoha místech je poškozena izolace rozvodů topení a chlazení apod. Do doby ukončení kontroly NKÚ nebyla plánovaná investice realizována.

Příklad č. 3

MZV uvedlo realizaci akce SM New York v investičním plánu na rok 2011 a poté v aktualizaci DP 106V01 v roce 2013 s termínem zahájení realizace akce v roce 2013. Do doby ukončení kontroly NKÚ nebyla plánovaná investice realizována. Z povinných ročních prohlídek provedených v letech 2016–2020 mj. vyplývá, že v úředních prostorech byly zjištěny problémy se zastaralými topnými a klimatizačními jednotkami, padající okna, výskyt myší a švábů, značně opotřebované podlahové krytiny, poruchy elektroinstalace (vyhoření zásuvek od přídavných topných radiátorů) apod. MZV v rámci projednání návrhu rozpočtu resortu na rok 2019 potvrdilo havarijní stav budovy. Výdaje na údržbu a opravy v letech 2016–2020 činily celkem 32 mil. Kč.

²⁴ Směrnice o plánování, provádění oprav a údržby nemovitostí včetně technických a technologických zařízení ze dne 20. října 2010, ve znění změny ze dne 14. června 2017.

→ **MZV nenastavilo systém výběru investičních akcí účelně.**

4.12 Konkrétní investiční akce mají být dle ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. uvedeny v DP. Pokud DP obsahuje rezervní položku, která není blíže z hlediska investičních akcí specifikována jako v případě DP 106V01, resp. DP 006V01, pak předpokladem pro účelný systém realizace investičních akcí je s ohledem na cíle programu nastavení kritérií pro jejich výběr na základě posouzení stavu nemovitostí. NKÚ proto ověřoval, zda MZV takto nastavilo systém výběru investičních akcí a zda v souladu s tímto systémem postupovalo.

4.13 MZV provádělo výběr všech akcí určených k realizaci prostřednictvím *investiční komise*. Ta doporučovala IP zpracované na základě požadavků jednotlivých ZÚ na následující rok s výhledem na tři roky. Ze 33 investičních akcí, které doporučila *investiční komise* k realizaci v období 2016–2020, bylo v DP 106V01, resp. DP 006V01, uvedeno 19 z nich, tj. 58 %. Ani účel IP, kterými byly dány priority na roky 2016–2020 nebyl splněn, neboť je MZV plnilo z 61 % až 71 %, v roce 2020 pouze z 21 % (viz příloha č. 4 tohoto kontrolního závěru). Nastavený systém výběru investičních akcí tak nebyl účelný, protože MZV v uvedených letech doporučovalo prostřednictvím *investiční komise* jiné akce než ty, které byly uvedeny v dokumentacích programů reprodukce majetku a zároveň neplnilo ani IP.

→ **MZV neplnilo věcné, finanční a časové parametry zejména programu 106V01.**

4.14 Programem se dle ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. rozumí soubor věcných, časových a finančních podmínek konkrétních akcí na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku. Akce by měly být do programu zařazeny na základě analýzy potřeb a priorit MZV a jejich realizací by mělo dojít k naplnění cílů programu. V případě neplnění cílů programů vzniká riziko neúčelného vynakládání peněžních prostředků státu. NKÚ prověřoval, zda byly akce do programu zařazeny na základě analýzy potřeb a priorit MZV a zda byly nastavené parametry programů plněny.

4.15 Program 106V01 byl schválen v roce 2007 na období let 2008–2010. MZV ukončení realizace investičních akcí postupně prodloužilo do 31. prosince 2025, tj. o 15 let. MZV nenastavilo parametry tak, aby je bylo schopno splnit v původním termínu. Příčinou prodlužování je přehodnocování záměrů a priorit investičních akcí (viz příklad č. 1 a č. 2), čímž MZV nebylo schopno peněžní prostředky státu vyčerpat (viz odst. 4.16).

4.16 MZV vyčerpalo z programu 106V01 v letech 2008–2020 celkem 3 870,9 mil. Kč, z programu 006V01 v letech 2019–2020 celkem 138,7 mil. Kč. Finanční i věcné cíle programů reprodukce majetku nebyly v jednotlivých letech plněny. MZV nebylo schopno vyčerpat plánovanou výši peněžních prostředků státu na daný rok; v období 2016–2020 vyčerpalo plánované výdaje programu 106V01 v průměrné výši 50 %²⁵, resp. plánované výdaje programu 006V01 v období 2019–2020 v průměrné výši necelých 18 %²⁶ (viz tabulka č. 3).

²⁵ Aritmetický průměr podílů čerpání plánovaných výdajů programu 106V01 v příslušných letech.

²⁶ Aritmetický průměr podílů čerpání plánovaných výdajů programu 006V01 v příslušných letech.

Tabulka č. 3: Čerpání programu 106V01, resp. programu 006V01 (v mil. Kč)

Program	Rok	Plánované výdaje na příslušný rok	Skutečné výdaje na příslušný rok	Podíl v %
106V01	2016	466,442	271,549	58,2 %
106V01	2017	566,358	263,766	46,6 %
106V01	2018	649,694	377,182	58,1 %
106V01	2019	461,062	280,616	60,9 %
006V01		270,277	0,576	0,2 %
106V01	2020	315,570	85,948	27,2 %
006V01		394,228	138,113	35,0 %

Zdroj: státní závěrečné účty za roky 2016–2020.

4.17 NKÚ porovnal celkovou výši plánovaných peněžních prostředků státu u souboru konkrétních akcí uvedených v DP 106V01 (z roku 2011, 2013, 2015 a 2019) a DP 006V01 s celkovou výši skutečně čerpaných peněžních prostředků státu na jejich realizaci (viz přílohy č. 2 a 3). Zjistil, že z celkové výše uvedené v DP 106V01 – z roku 2011 skutečně čerpalo MZV jen přes 7 %, z roku 2013 necelé 1 %, z roku 2015 cca 41 % a z roku 2019 necelých 14 % (viz tabulka č. 4). Z toho vyplývá, že MZV dlouhodobě nerealizuje konkrétní investiční akce, které si samo stanovilo v DP 106V01. MZV v období 2019–2020 nezahájilo žádnou akci uvedenou v DP 006V01.

Tabulka č. 4: Plánovaná výše a skutečné čerpání peněžních prostředků státu na soubor konkrétních investičních akcí uvedených v DP 106V01, resp. DP 006V01 (v mil. Kč)

Program	DP z roku	Plánovaná výše peněžních prostředků státu	Skutečné čerpání peněžních prostředků státu	Podíl v %
106V01	2011	635,114	47,135	7,4 %
	2013	1 221,900	11,093	0,9 %
	2015	1 174,861	486,569	41,4 %
	2019	632,868	85,645	13,5 %
006V01	2019	1 160,000	0,000	0,0 %

Zdroj: DP 106V01, DP 006V01 a výdaje státního rozpočtu na financování akcí.

4.18 Plánovaná výše peněžních prostředků státu dle DP 106V01 se dále u některých investičních akcí výrazně lišila od skutečnosti – např. v aktualizaci DP 106V01 z roku 2015 MZV na akci *Jiviny – Rekonstrukce objektu B* plánovalo 18,0 mil. Kč, ale skutečně vynaložilo 0,2 mil. Kč (akce č. 106V012001115 *Jiviny – Rekonstrukce objektu B*), tj. 1 % předpokladu, nebo na akci *Bělehrad – úprava systému ÚT* plánovalo 4 mil. Kč, ale skutečně vynaložilo 0,2 mil. Kč (akce č. 106V012000078 *Bělehrad – úprava systému ÚT*), tj. 6 % předpokladu. Tato zjištění poukazují na nedostatečnou přípravu investičních akcí včetně podkladů pro zpracování aktualizace DP. Z přehledu akcí uvedených v DP 106V01, resp. DP 006V01 dále NKÚ zjistil, že plánovaná výše nákladů u některých investičních akcí v čase významně roste (viz příklad č. 4).

Příklad č. 4

V aktualizaci DP 106V01 z roku 2011 uvedlo MZV také investiční akci *Addis Abeba – výstavba areálu ZÚ s plánovanými náklady ve výši 90 mil. Kč*. Aktualizace dokumentace programu z roku 2013 uvádí plánované náklady již ve výši 169 mil. Kč. Do DP 006V01 z roku 2019 zařadilo MZV akci s plánovanými náklady ve výši 220 mil. Kč.

→ MZV při přípravě výstavby ZÚ Washington a ZÚ Canberra vynaložilo peněžní prostředky státu neefektivně a neúčelně.

4.19 MZV je povinno postupovat v souladu s právními předpisy a kritérii účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti také v rámci vynakládání peněžních prostředků státu na přípravu jednotlivých investičních akcí.

4.20 Z důvodu přehodnocování způsobu řešení stavu některých objektů ZÚ ze strany MZV a posouzení realizace významných investičních akcí (viz příklad č. 2) prověřil NKÚ peněžní prostředky státu, které byly poskytnuty z programů reprodukce majetku na jejich předprojektovou a projektovou přípravu (ZÚ Washington, SM New York, ZÚ Canberra a ZÚ Berlín). NKÚ vyhodnotil postup MZV při přípravě dvou z nich (ZÚ Washington, ZÚ Canberra) jako neefektivní vynaložení peněžních prostředků státu a současně zjistil neúčelné vynaložení peněžních prostředků státu v celkové výši 21,8 mil. Kč (viz příklady č. 5 a č. 6).

Příklad č. 5

MZV nevynaložilo peněžní prostředky státu efektivně při přípravě výstavby nového sídla ZÚ ve Washingtonu. Odhad nákladů výstavby nového objektu stanovilo v roce 2011 na 579 mil. Kč. Po schválení výstavby nového objektu vládou v roce 2012²⁷ realizovalo MZV investiční akci č. 106V012000014 ZÚ Washington – výstavba ZÚ – předprojektová a projektová příprava s cílem dopracování projektu (odhad nákladů vzrostl na cca 1 000 mil. Kč). Vláda následně v roce 2014²⁸ rozhodla na žádost MZV o ukončení projektu výstavby. MZV tak v rámci výše uvedené akce vynaložilo neúčelně peněžní prostředky státu ve výši 20,5 mil. Kč na studii stavby, projektového manažera, vypracování rozpočtu, odborná stanoviska, průzkumy a zaměření pozemku a architektonickou soutěž, neboť místo plánované výstavby nového objektu rozhodlo o rekonstrukci toho stávajícího.

Příklad č. 6

MZV má od roku 2005 v nájmu na 99 let pozemek v hlavním městě Australského společenství Canbeře pro výstavbu nového ZÚ. Pozemek získalo výměnou za jiný pozemek najatý již od roku 1994 určený v té době pro výstavbu celého areálu ZÚ. Důvodem změny byla jak změna záměru výstavby (výstavba pouze budovy ZÚ), tak jeho lepší umístění a sousedství s dalšími zastupitelskými úřady. Lhůta 99 let počala běžet s podmínkou zahájení výstavby do dvou let a tato lhůta byla poté na žádost MZV pronajímatelem opakovaně prodlužována. Minimálně 15 let tak nesloužil pozemek potřebám ZÚ, neboť výstavba nového ZÚ započala až v roce 2020. Za tuto dobu uhradilo MZV za nájem pozemku částku ve výši 1,3 mil. Kč. Postup MZV vyhodnotil NKÚ jako neefektivní a neúčelné vynaložení peněžních prostředků státu.

→ MZV v investičních záměrech nedostatečně vyjádřilo efektivnost vložených prostředků.

4.21 Součástí investičního záměru bylo dle ustanovení § 12 odst. 6 zákona č. 218/2000 Sb. mj. vyjádření efektivnosti vložených prostředků. Toto vyjádření bylo jednou z podmínek pro registraci akce v informačním systému programového financování a poté účasti SR na jejím financování a je předpokladem i pro pozdější vyhodnocení efektivnosti vložených prostředků

²⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 11. dubna 2012 č. 265, k záměru na výstavbu nového Zastupitelského úřadu ČR ve Washingtonu, D.C., USA.

²⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 3. listopadu 2014 č. 903, k aktualizaci investičních potřeb diplomatické mise České republiky v USA.

po ukončení realizace investiční akce. NKÚ proto ověřoval, zda MZV v investičních záměrech vyjádřilo efektivnost vložených prostředků tak, aby jí bylo možné vyhodnotit.

4.22 MZV investiční záměry dvou ze tří kontrolovaných investičních akcí (ZÚ Londýn, ZÚ Bagdád a ZÚ Kodaň) nezpracovalo odpovídajícím způsobem. U jedné akce (ZÚ Londýn) uvedlo pouze jedinou konkrétní vyčíslitelnou variantu řešení, čímž dostatečně nevyjádřilo efektivnost vložených prostředků, a porušilo tak výše uvedené ustanovení zákona č. 218/2000 Sb. (viz příklad č. 7). Ve druhém případě (ZÚ Kodaň) nevyjádřilo efektivnost vložených prostředků takovým způsobem, aby bylo schopné dosažení cíle investiční akce, kterým je mj. snížení nákladů za vytápění, následně vyhodnotit (viz příklad č. 8).

Příklad č. 7

MZV v investičním záměru investiční akce č. 106V012000092 Londýn – Rekonstrukce ZÚ uvedlo v rámci vyjádření efektivnosti vložených prostředků pouze jedinou konkrétní vyčíslitelnou variantu řešení – sanaci objektu. Mezi další zvažované varianty patřilo zbourání stávajícího objektu a postavení nového, přístavba nového konzulárního objektu a rekonstrukce stávajícího objektu se zásadními dispozičními změnami nebo možnost přemístění ZÚ na jinou adresu. Tyto další zvažované varianty MZV v investičním záměru nevyčíslilo, čímž nebylo možné výběr nejefektivnější varianty řešení na jeho základě posoudit.

Příklad č. 8

MZV v investičním záměru investiční akce č. 106V012000098 ZÚ Kodaň – Stavební úpravy bytového objektu uvedlo ve vyjádření efektivnosti snížení nákladů na vytápění, které odůvodnilo údaji o nákladech za vytápění v předcházejícím období. V investičním záměru nicméně nevyčíslilo předpokládanou úsporu za vytápění, ke které pak nebude schopné po realizaci akce vyhodnotit efektivnost vložených prostředků v podobě snížení nákladů.

→ MZV předem neschválilo změny průběhu realizace investiční akce, čímž nepostupovalo v souladu s DP 106V01.

4.23 MZV v DP 106V01 stanovilo, že odůvodněné změny již schválené akce musí být nejdříve předloženy správci programu ke schválení, poté mohou být realizovány. NKÚ proto ověřoval, zda případné změny nastavených parametrů investičních akcí MZV předem schválilo, neboť ty mohou ovlivnit zejména účelnost a efektivnost vynaložených peněžních prostředků státu.

4.24 MZV u jedné ze tří kontrolovaných investičních akcí (106V012000092 Londýn – Rekonstrukce ZÚ) v souladu s pravidly uvedenými v DP 106V01 nepostupovalo (viz příklad č. 9).

Příklad č. 9

MZV provedlo registraci akce č. 106V012000092 Londýn – Rekonstrukce ZÚ a vydalo první SVFA dne 19. února 2014 s finančními a časovými parametry: účast SR ve výši 1 mil. Kč, realizace akce do 31. března 2016. Jelikož finanční parametr nebyl v souladu s investičním záměrem, vydalo MZV dne 27. února 2014 změnu SVFA a změnilo účast SR na 95 mil. Kč, časový parametr zůstal nezměněn. Dne 9. listopadu 2015 uzavřelo MZV smlouvu o dílo se zhotovitelem na částku 105,96 mil. Kč bez DPH, s dobou plnění do 12. července 2017. MZV nevydalo změnu SVFA, která by vycházela ze změny údajů uzavřené smlouvy o dílo (navýšení ceny a prodloužení realizace akce). Dne 1. listopadu 2016 uzavřelo MZV se zhotovitelem

dodatek č. 1 ke smlouvě o dílo, který navýšil cenu díla na 113,74 mil. Kč bez DPH. MZV opět nevydalo změnu SVFA, která by vycházela z údajů uzavřené smlouvy o dílo. Změnu SVFA vydalo MZV až dne 1. února 2017, kdy účast SR navýšilo na 130 mil. Kč a dobu realizace prodloužilo do 31. prosince 2018. Z předložené dokumentace nebylo zřejmé, na základě jakých písemných podkladů MZV časové a finanční parametry změnilo. Dne 24. května 2017 předložil zhotovitel MZV k podpisu dodatek č. 2 ke smlouvě o dílo, který navýšil cenu díla na 118,63 mil. Kč bez DPH a doba plnění byla prodloužena do 5. října 2017. MZV nezajistilo podpis předloženého dodatku č. 2 a tím nezajistilo jeho schválení (správcem programu). I přesto zhotovitel na žádost MZV pokračoval v realizaci stavebních prací. Další návrh změny předložil zhotovitel MZV dne 30. října 2017, cena díla měla být navýšena na 119,13 mil. Kč a doba plnění prodloužena do 5. listopadu 2017. Jelikož však byla tato změna předkládána MZV k odsouhlasení v době, kdy již byly práce provedeny a kdy doba pro realizaci díla uplynula, nebylo možno uzavřít dodatek k původní smlouvě. MZV vyřešilo tento problém uzavřením dohody o narovnání. MZV při realizaci akce nepostupovalo v souladu s DP 106V01 a se smlouvou o dílo, neboť nedošlo ze strany MZV k potvrzení a schválení dodatku č. 2. MZV na akci ze SR celkem vynaložilo 129,4 mil. Kč.

→ MZV nepředložilo správci programu podklady pro závěrečné vyhodnocení akce včas, což je skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně dle rozpočtových pravidel.

4.25 V rámci realizace investičních akcí z programů reprodukce majetku vydává MZV dokument SVFA, ve kterém stanoví výdaje na financování akce a podmínky účasti státního rozpočtu pro realizaci akce. Kromě finančních parametrů určí také parametry věcné a časové, které je nutné ze strany účastníka programu dodržet. NKÚ ověřoval dodržení všech parametrů a podmínek SVFA.

4.26 V poslední změně SVFA investiční akce č. 106V012000099 *Stavební úpravy objektu ZÚ Bagdád* stanovil správce programu maximální závazný ukazatel předložení dokumentace k závěrečnému vyhodnocení akce (dále jen „ZVA“) na 31. prosince 2019. MZV požadovanou dokumentaci předložilo až dne 2. července 2020, tj. šest měsíců po stanoveném termínu. Nedodržením termínu předložení dokumentace k ZVA tak došlo k porušení podmínek, za kterých byly peněžní prostředky zařazeny do státního rozpočtu, což NKÚ vyhodnotil jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně ve vztahu k peněžním prostředkům SR ve výši 21 121 208 Kč ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 písmeno a) zákona č. 218/2000 Sb.

→ MZV neplnilo finanční, časové i věcné parametry investičních akcí.

4.27 MZV v DP 106V01 stanovilo, že zpracování investičního záměru má být prováděno důsledně tak, aby po registraci a v průběhu akce nedocházelo k jeho zásadním obsahovým změnám. Důvodem je skutečnost, že na základě investičního záměru stanoví správce programu po registraci akce účast SR na jejím financování a parametry akce, jejichž dodržení je předpokladem pro účelné a efektivní vynaložení peněžních prostředků státu. NKÚ proto ověřoval, zda MZV dodrželo stanovené věcné, časové a finanční parametry investičních akcí.

4.28 Jak vyplývá z tabulky č. 5, docházelo zejména u dvou ze tří kontrolovaných investičních akcí z důvodu jejich nedostatečné přípravy k významným změnám finančních a časových parametrů (viz příklad č. 10). Aktualizace investičních záměrů, které provádělo MZV až po realizaci investičních akcí, pokládá NKÚ za neúčelné vynaložení peněžních prostředků státu.

MZV v rámci veřejných zakázek kontrolovaných akcí postupovalo v souladu s ustanoveními zákona č. 134/2016 Sb.

Příklad č. 10

Investiční akce č. 106V012000098 ZÚ Kodaň – Stavební úpravy bytového objektu byla zaregistrována a MZV vydalo první SVFA s následujícími údaji: účast SR ve výši 12 mil. Kč a termín realizace akce do 30. června 2017. V průběhu realizace akce MZV navýšilo účast SR na 23,2 mil. Kč (tj. o 93 %) a realizaci akce prodloužilo do 31. ledna 2021 (tj. o 43 měsíců).

Tabulka č. 5: Finanční a časové změny kontrolovaných investičních akcí

Akce č.	Registrace akce a SVFA		ZVA		Rozdíl	
	realizace akce do	Účast SR v mil. Kč	Realizace akce do	Účast SR v mil. Kč	Prodloužení realizace v měsících	Nárůst účasti SR v mil. Kč
106V012000092	31. 3. 2016	1,0*	31. 12. 2018	129,4	33	128,4
106V012000098	30. 6. 2017	12,0	31. 1. 2021	23,2	43	11,2
106V012000099	31. 12. 2018	20,5	30. 1. 2019	21,1	1	0,6

Zdroj: dokumentace investičních akcí.

* MZV za 8 dní od registrace akce vystavilo změnu SVFA, ve kterém uvedlo finanční parametry ve výši 95 mil. Kč.

4.29 Cílem investiční akce č. 106V012000088 *Rekonstrukce Trauttmansdorfského paláce* bylo mj. využít obnovené prostory paláce k umístění pracovišť MZV a jeho příspěvkových organizací, které byly v té době detašovány v objektu v Rytířské ulici a dvou objektech na Václavském náměstí (tzv. Česká centra²⁹). Výsledkem mělo být zefektivnění státní správy, neboť všechna pracoviště ústředí a většiny příspěvkových organizací MZV měla sídlit v objektech od sebe vzdálených několik minut pěší chůze. Tyto argumenty použilo MZV kromě investičního záměru také např. v dokumentu³⁰ pro jednání vlády. Po ukončení investiční akce s vynaloženými peněžními prostředky státu ve výši 362 mil. Kč však došlo k přesunutí zaměstnanců pouze z Rytířské ulice a zbylou kapacitu využilo MZV k přesunu některých útvarů ze svého hlavního sídla. MZV tak všech cílů investiční akce nedosáhlo.

B. Hospodaření se služebními vozidly

4.30 NKÚ posuzoval účelnost a efektivnost při hospodaření se služebními vozidly podle následujících kritérií:

- soulad plánu a skutečného pořízení služebních vozidel;
- dodržení obsahu investičního záměru investičních akcí dle příslušných právních předpisů a DP 106V01;
- plnění finančních, věcných a časových parametrů investičních akcí;
- nastavení systému sledování stavu služebních vozidel a tomu odpovídající obměna;
- využívání služebních vozidel v souladu s kritérii efektivnosti vynaložených peněžních prostředků státu stanovenými v DP 106V01 a vnitřních předpisech;
- pořizování služebních vozidel v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb.;
- dodržení hospodárneho způsobu vyřazování služebních vozidel.

4.31 Skutečnosti zjištěné NKÚ při hodnocení účelnosti a efektivnosti peněžních prostředků státu vynaložených na pořizování a vyřazování služebních vozidel uvádí odst. 4.32 až 4.44.

²⁹ Příspěvková organizace MZV.

³⁰ Záměr na realizaci investiční akce „Rekonstrukce Trauttmansdorfského paláce, Loretánská 180/6 a 314/6a, Praha 1, Hradčany” – čj.: 225264/2014-OSM.

V rámci kontrolovaných investičních akcí pořídilo MZV celkem 344 služebních vozidel za 299 mil. Kč. NKÚ prověřil také vyřazení vozidel na ZÚ, a to na vzorku pěti vozidel v zůstatkové ceně 1,1 mil. Kč.

→ MZV nepořizovalo služební vozidla v souladu s DP ani dalšími dokumenty.

4.32 Předpokladem pro účelné vynakládání peněžních prostředků státu na pořízení služebních vozidel je jejich pořizování na základě dokumentací programů reprodukce majetku a dalších dokumentů (plány obměn služebních vozidel a investiční plány), které zpracovává MZV na základě požadavků ústředí a ZÚ. NKÚ proto ověřoval, zda MZV pořizovalo služební vozidla v souladu s těmito dokumenty.

4.33 Přestože DP 106V01 obsahovala plánovaný počet pořízených služebních vozidel v jednotlivých letech, plánovalo MZV akce na základě IP, které na DP 106V01 nenavazovaly. IP vznikají z plánů obměn služebních vozidel, které slouží mj. pro stanovení předpokládané výše potřebných investic³¹. MZV zpracovávalo IP každoročně na základě souhrnu požadavků ústředí a ZÚ. MZV stanovilo výši financování pořízených služebních vozidel v IP pouze pro roky 2016–2018 (viz tabulka č. 6). Pro roky 2019–2020 rozpočet nestanovilo, přesto nakonec pořídilo služební vozidla za více než 63 mil. Kč. I pokud byla výše financování v IP stanovena, MZV ji nedodrželo, např. plnění IP ústředí pro rok 2018 dosáhlo pouze 11 %, pro ZÚ ve stejném roce naopak 697 %. Z uvedeného vyplývá, že MZV se při pořizování služebních vozidel neřídilo DP ani IP.

Tabulka č. 6: Porovnání investičního plánu a skutečně pořízených služebních vozidel (v Kč)

Rok		Investiční plán (IP)	Skutečnost	Skutečnost/IP v %
2016	Ústředí	1 000 000	1 637 485	164 %
	ZÚ	31 000 000	27 415 858	88 %
2017	Ústředí	3 000 000	4 416 448	147 %
	ZÚ	18 500 000	33 773 342	183 %
2018	Ústředí	15 000 000	1 615 423	11 %
	ZÚ	15 000 000	104 505 740	697 %
2019	Ústředí	-	11 512 130	-
	ZÚ	-	49 381 598	-
2020	Ústředí	-	2 198 427	-
	ZÚ	-	-	-

Zdroj: investiční plány, dokumentace investičních akcí.

→ MZV nezpracovalo investiční záměry v souladu se zákonem a neplnilo finanční, časové a věcné parametry investičních akcí.

4.34 Investiční záměr měl dle ustanovení § 12 odst. 6 zákona č. 218/2000 Sb. obsahovat věcné, časové a finanční určení akce, její technickoekonomické zdůvodnění a vyjádření efektivity vložených prostředků spolu se specifikací požadavků na zabezpečení provozu budované nebo obnovované kapacity. NKÚ proto ověřoval, zda MZV zpracovalo investiční záměry u vybraných investičních akcí v souladu s právními předpisy. MZV dále v DP 106V01

³¹ MZV nepředložilo ke kontrole plány obměn služebních vozidel pro ústředí za roky 2017, 2019 a 2020.

stanovilo, že zpracování investičního záměru má být prováděno důsledně tak, aby po registraci a v průběhu akce nedocházelo k jeho zásadním obsahovým změnám. Investiční záměr musí být zároveň zpracován v souladu s cíli uvedenými v DP (ustanovení § 5 vyhlášky č. 560/2006 Sb.³²) Důvodem je skutečnost, že na jeho základě stanoví správce programu po registraci akce účast SR na jejím financování. Předpokladem pro účelné a efektivní vynaložení peněžních prostředků státu je poté dodržení parametrů akce. NKÚ proto ověřoval, zda MZV dodrželo stanovené věcné, časové a finanční parametry investičních akcí.

4.35 MZV nepostupovalo v souladu s ustanovením § 12 odst. 6 zákona č. 218/2000 Sb. tím, že investiční záměry dvou vybraných investičních akcí (č. 106V013006013 *Nákup služebních vozidel pro ZÚ*, č. 106V013006014 *Nákup služebních vozidel pro ústředí*) neobsahovaly časové určení akce a věcné určení, resp. technickoekonomické zdůvodnění neodpovídalo realizaci investiční akce dle SVFA a ZVA (viz příklad č. 11).

Příklad č. 11

Investiční záměr investiční akce č. 106V01006013 Nákup služebních vozidel pro ZÚ obsahuje plánované výdaje ve výši 4,0 mil. Kč s technickoekonomickým zdůvodněním – nákup opancéřovaného SV BMW X5 pro ZÚ v Damašku, což není v souladu s DP 106V01, která uvádí technickoekonomické parametry formou uvedení tříd jednotlivých služebních vozidel, nikoliv konkrétním označením značky a typu vozidla. Investiční záměr také neobsahoval časové parametry akce – termín zahájení a ukončení realizace akce. Ve skutečnosti MZV v rámci této investiční akce pořídilo místo jednoho vozidla na základě 29 změn SVFA celkem 121 služebních vozidel v celkové částce 138,8 mil. Kč.

4.36 V programu 106V01 byly s ohledem na jeho cíle definovány parametry pro obnovu vozového parku, např. vozidlo vyšší střední třídy, vozidlo užitkové apod. MZV u tří vybraných investičních akcí (č. 106V013006014 *Nákup služebních vozidel pro ústředí*, č. 106V013006015 *Nákup služebních vozidel pro ZÚ 2018* a č. 106V013006016 *Nákup služebních vozidel pro ústředí 2018*) nestanovilo ve SVFA parametr akce v souladu s ustanovením § 5 odst. 1 vyhlášky č. 560/2006 Sb. a parametry uvedenými v DP 106V01 (příklad č. 12). U akce č. 106V013006013 *Nákup služebních vozidel pro ZÚ* uvedlo ve SVFA parametr akce nákup vozidel „nižší střední třídy“, který však nebyl v DP 106V01 jako parametr stanoven. Z důvodu neprovázanosti parametrů akcí s parametry uvedenými v DP 106V01 bude pro MZV následně obtížné splnění cílů programu 106V01 vyhodnotit.

Příklad č. 12

Registrační list a SVFA investiční akce č. 106V01006014 Nákup služebních vozidel pro ústředí obsahuje plánované výdaje ve výši 4,0 mil. Kč v období 2013–2015. Indikátorem určilo MZV obnovu vozového parku ústředí, parametrem „SV Mercedes Sprinter (1 ks max.)“. Parametr akce tak MZV nenastavilo v souladu s nastaveným parametrem dle DP 106V01 definovaným jako „vozidlo užitkové“. Ve změnovém SVFA ze dne 31. října 2013 uvedlo MZV další parametr „SV pro ZÚ Bogota a Phnompenh (2 ks max.)“, opět v nesouladu s parametry uvedenými v DP 106V01. Zároveň došlo k věcnému rozšíření cíle investiční akce oproti původnímu záměru o služební vozidla pro ZÚ. Dle ZVA pořídilo MZV pro ústředí celkem 13 služebních vozidel různých parametrů za celkovou částku 10,1 mil. Kč (viz tabulka č. 7).

4.37 Rozhodujícím faktorem významných změn finančních, věcných a časových parametrů byla u všech vybraných investičních akcí na pořízení služebních vozidel především

³² Vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

nedostatečná příprava a nejednoznačně stanovené potřeby MZV (viz tabulka č. 7 a příklad č. 13).

Tabulka č. 7: Finanční, věcné a časové změny parametrů investičních akcí

Investiční akce č.							Počet změn SVFA
	Účast SR v mil. Kč	Počet SV	ZVA do	Účast SR v mil. Kč	Počet SV	ZVA do	
106V013006013	0,3	14 max./11 min.	31. 1. 2013	138,8	121	21. 10. 2020	29
106V013006014	4,0	1 max.	31. 1. 2016	10,1	13	1. 1. 2021	12
106V013006015	130,8	170 max.	31. 12. 2019	133,5	194	29. 9. 2020	2
106V013006016	1,2	15 min. + 1 vlek	30. 6. 2016	16,5	15 + 1 vlek	30. 6. 2021	4

Zdroj: dokumentace investičních akcí.

Příklad č. 13

MZV vydalo SVFA investiční akce č. 106V01006013 Nákup služebních vozidel pro ZÚ s následujícími údaji – účast SR ve výši 0,3 mil. Kč, pořízení maximálně 14 služebních vozidel s termínem předložení ZVA do 31. ledna 2013. MZV poté vyhotovilo v průběhu realizace akce celkem 29 změnových SVFA, která zvýšila účast SR na 138,8 mil. Kč, počet pořizovaných služebních vozidel na 121 a termín ZVA prodloužilo o více než sedm let do 21. října 2020, což dokládá nedostatečné zpracování dokumentace investiční akce.

→ MZV nevyužívalo služební vozidla efektivně.

4.38 Předpokladem pro efektivní využívání služebních vozidel je nastavení a vyhodnocování postupů a kritérií, např. v podobě evidence počtu ujetých kilometrů nebo nákladů na opravy konkrétního vozidla. Tyto údaje jsou poté podkladem pro nastavení potřeb obměny služebních vozidel a realizaci investičních akcí. NKÚ proto ověřoval, zda MZV nastavilo a vyhodnocovalo postupy a kritéria pro sledování využívání služebních vozidel.

4.39 MZV mělo v kontrolovaném období nastaven postup pro sledování a vyhodnocování stavu a využití služebních vozidel vnitřním předpisem³³, čímž byl vytvořen předpoklad pro efektivní vynakládání peněžních prostředků státu. Cílem programu 106V01 bylo mj. dosažení maximální efektivnosti využívání služebních vozidel. Jako kritérium efektivnosti stanovilo MZV v DP 106V01 ujetí alespoň 15 000 km za rok. MZV však v investičních záměrech akcí na pořízení služebních vozidel údaj o počtu ujetých kilometrů v předchozích letech neuvádělo. NKÚ kontrolou výkazů motorových vozidel v ústředí za roky 2016 a 2018 (za roky 2017, 2019 a 2020 MZV výkazy nedohledalo – viz odst. 4.40) a vybraného vzorku zastupitelských úřadů (ZÚ Londýn, ZÚ Washington a ZÚ Canberra) za roky 2016 až 2020 zjistil, že nájezd služebních vozidel v ústředí a uvedených ZÚ byl výrazně nižší než hranice, kterou si samo MZV stanovilo v DP 106V01 (viz příklad č. 14). MZV tak v kontrolovaném období nevyužívalo služební vozidla efektivně.

Příklad č. 14

Služební vozidla v ústředí v počtu 104 ks ujela v letech 2016 a 2018 v průměru 7 120 km/rok. Služební vozidla ujela v letech 2016 až 2020 na ZÚ v Londýně v počtu 21 ks v průměru 5 987 km/rok, na ZÚ v Canberě v počtu 4 ks v průměru 10 384 km/rok a na ZÚ ve Washingtonu v počtu 12 ks v průměru 8 399 km/rok.

³³ Směrnice o organizaci a řízení autoprovozu.

4.40 NKÚ upozorňuje, že MZV nebylo schopno dohledat a kontrolujícím předložit výkazy motorových vozidel za roky 2017, 2019 a 2020. Nedohledání těchto dokumentů za tři roky kontrolovaného období považuje NKÚ za významný nedostatek, MZV navíc nemohlo za zmíněné roky vyhodnotit efektivnost provozu motorových vozidel (viz příklad č. 15).

Příklad č. 15

Výkaz motorových vozidel obsahuje dle vnitřního předpisu celkový roční přehled spotřeby pohonných hmot, počet ujetých kilometrů a celkovou výši nákladů na údržbu a opravy služebních vozidel. Údaje v něm mají podle tohoto předpisu sloužit k hodnocení efektivnosti autoprovozu. Výkazy motorových vozidel v ústředí za roky 2017, 2019 a 2020 však MZV nedohledalo a kontrole NKÚ nepředložilo. MZV nedohledání odůvodnilo poškozením a ztrátou dat v důsledku bezpečnostního incidentu v roce 2019, který doložilo potvrzením odboru kybernetické bezpečnosti s datem září 2021 a bez označení spisovou značkou. NKÚ takové „potvrzení“ nepovažuje za průkazný doklad zmíněného incidentu, jelikož záznam nebyl pořízen v době jeho vzniku a jako takový uložen ve spisové službě. Navíc, i pokud by bývalo došlo k bezpečnostnímu incidentu v roce 2019, nemůže to být důvodem nedohledání výkazů za rok 2020.

Naopak výkazy motorových vozidel u vybraných ZÚ byly za kontrolované období předloženy.

→ MZV při pořízení služebních vozidel v ústředí postupovalo v rozporu se zákonem o zadávání veřejných zakázek, což je skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně dle rozpočtových pravidel.

4.41 MZV mělo povinnost se při pořizování služebních vozidel řídit zákonem č. 134/2016 Sb. NKÚ ověřil výběr dodavatele na vybraném vzorku veřejných zakázek z kontrolovaných investičních akcí.

4.42 MZV porušilo při zadání šesti veřejných zakázek malého rozsahu (viz tabulka č. 8) u dvou vybraných investičních akcí (č. 106V013006014 *Nákup služebních vozidel pro ústředí* a č. 106V013006016 *Nákup služebních vozidel pro ústředí 2018*) zásadu rovného zacházení a zákazu diskriminace dle ustanovení § 6 zákona č. 134/2016 Sb. tím, že v zadávací dokumentaci uvedlo požadovanou konkrétní značku a typ vozidla. Požadavek na takovou konkretizaci MZV nezdůvodnilo, čímž porušilo také zásadu transparentnosti. NKÚ to vyhodnotil jako skutečnost nasvědčující porušení rozpočtové kázně ve vztahu k peněžním prostředkům SR ve výši 5 219 088 Kč ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb. U investičních akcí na pořízení služebních vozidel u ZÚ nezjistil NKÚ nedostatky.

Tabulka č. 8: Veřejné zakázky malého rozsahu na nákup služebních vozidel

Evidenční číslo veřejné zakázky	Rok pořízení	Název veřejné zakázky	Celková cena (včetně DPH)
7089202089	2017	Nákup služebního vozu zn. Škoda Octavia	565 682 Kč
7089202489	2017	Nákup služebního vozu zn. MB Vito Tourer	930 490 Kč
6089204189	2016	Nákup služebních vozů zn. Škoda Octavia a Škoda Fabia	663 900 Kč
7089205089	2018	Nákup SV zn. Škoda Kodiaq STY TD140/2.0 A7A pro pana ministra	1 216 990 Kč
7089204689	2018	Nákup služebního vozu zn. Škoda Octavia	452 146 Kč
8089207589	2018	Nákup SV zn. Volkswagen Amarok V6 Aventura 3,0TDI 4Mot 8AUT	1 389 880 Kč

Zdroj: informace MZV.

→ MZV při vyřazování nepotřebných služebních vozidel postupovalo hospodárně.

4.43 Předpokladem hospodárneho vyřazování služebních vozidel je nejen dodržení příslušných ustanovení právních předpisů, ale také nastavení a dodržení kritérií pro jejich vyřazování. NKÚ tyto skutečnosti ověřil na níže uvedeném vzorku vyřazovaných služebních vozidel.

4.44 V období 2016–2020 došlo v ústředí k bezúplatnému převodu 17 služebních vozidel a k odprodeji 18 služebních vozidel v celkové výši 1 260 tis. Kč. Na vybraném vzorku osmi ZÚ nedošlo ve stejném období k žádnému bezúplatnému převodu, pouze k odprodeji pěti služebních vozidel v celkové výši 1 076 tis. Kč. MZV vyřazovalo vozidla s ohledem na výši provozních nákladů a při splnění podmínky ujetí nejméně 150 000 km nebo stáří osmi let. MZV jak v ústředí, tak na ZÚ, odprodávalo vozidla za cenu, která byla stanovena na základě znaleckých posudků, odhadů autorizovaných servisů nebo na základě čestného prohlášení ZÚ. MZV tak vyřazovalo služební vozidla hospodárně a v souladu s právními předpisy.

C. Repatriace občanů v souvislosti s pandemií covidu-19

4.45 NKÚ posuzoval účelnost a efektivnost vynakládání peněžních prostředků státu na repatriace občanů v souvislosti s pandemií covidu-19 v březnu až dubnu 2020 podle následujících kritérií:

- existence vnitřních předpisů MZV pro tyto mimořádné situace a postup v souladu s nimi;
- způsob výběru dodavatele zajišťujícího repatriace;
- efektivní využití kapacit zvolené dopravy repatriace;
- uplatnění požadavku na kompenzaci nákladů po zemích, jejichž občany MZV repatriovalo.

4.46 MZV zpracovalo vnitřní předpisy stanovující postupy a povinnosti v případě vzniku mimořádné situace, které byly v souladu s právními předpisy. Tyto vnitřní předpisy při vynaložení peněžních prostředků státu na repatriace osob dodržovalo. MZV při výběru dodavatelů zajišťujících repatriace nezadávalo veřejné zakázky v zadávacím řízení z důvodu vyhlášení nouzového stavu. MZV při vynaložení peněžních prostředků státu na repatriace osob koordinovalo spolupráci s ostatními členskými státy EU³⁴ a požadovalo uhrazení nákladů od zemí, jejichž občany repatriovalo. MZV využilo efektivně kapacitu repatričních letů, když jejich průměrná obsazenost činila 93 %. MZV tak vynaložilo peněžní prostředky státu na repatriace občanů účelně a efektivně.

4.47 Přestože kontrola NKÚ neodhalila nedostatky v této oblasti, NKÚ doporučuje případně aktualizovat vnitřní předpisy na základě poznatků získaných z vynaložení peněžních prostředků státu na repatriace občanů v březnu a dubnu roku 2020.

D. Plnění vybraných opatření k odstranění nedostatků zjištěných v KA č. 15/25

4.48 Usnesením vlády ČR ze dne 5. prosince 2016 č. 1094 vláda mj. uložila ministru zahraničních věcí realizovat do 31. prosince 2016 opatření uvedená ve stanovisku MZV ke kontrolnímu závěru z KA č. 15/25. S ohledem na předmět a cíl kontrolní akce NKÚ č. 21/01 bylo ověřeno plnění opatření k odstranění nedostatků týkajících se oblasti pronájmů majetku.

³⁴ Repatriace občanů ČR prostřednictvím dopravy ostatních členských států EU probíhala bezplatně nebo přímou úhradou občanem ČR.

4.49 Vláda uložila MZV v rámci opatření k odstranění nedostatků zpracovat z důvodu ověření správnosti výše požadovaného nájemného každých pět let znalecký posudek o ceně v místě a čase obvyklé u pronajímaných nemovitostí. MZV mělo tuto povinnost zpracovat do připravované směrnice o pronájmech vlastních nemovitostí a podnájmech najatých nemovitostí. NKÚ ověřil, zda MZV přijalo dostatečné opatření k odstranění nedostatků zjištěných předchozí kontrolou u nemovitosti v Rytířské ulici. MZV nechalo zpracovat znalecký posudek a dále předložilo nájemní smlouvy se třemi nájemci včetně jejich dodatků. Výše nájemného stanovená v dodatcích nájemních smluv odpovídala znaleckému posudku. MZV nicméně neplnilo opatření uložené výše uvedeným usnesením vlády ČR tím, že v uvedeném termínu neschválilo výše uvedenou směrnici. Neučinilo tak ani do doby ukončení kontroly NKÚ, tj. více než 4,5 roku po termínu stanoveném v usnesení vlády ČR.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ČSSR	Československá socialistická republika
DP	dokumentace programu
EU	Evropská unie
ICT	informační a komunikační technologie
IP	investiční plán
KA č. 15/25	kontrolní akce č. 15/25 – <i>Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo zahraničních věcí</i>
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NDR	Německá demokratická republika
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
Program 006V01	program 006V01 – <i>Rozvoj a obnova materiálně-technické základny MZV – od r. 2019</i>
Program 106V01	program 106V01 – <i>Rozvoj a obnova materiálně-technické základny MZV – od r. 2007</i>
SM	stálá mise
SR	státní rozpočet
SVFA	stanovení výdajů na financování akce
USA	Spojené státy americké
ZVA	závěrečné vyhodnocení akce
ZÚ	zastupitelský úřad

Přehled kontrolovaných investičních akcí

Číslo investiční akce	Název investiční akce	Číslo programu	Registrace akce a termín ukončení realizace investiční akce	Plánovaný rozpočet	Skutečnost
106V012000014	ZÚ Washington – výstavba ZÚ – předprojektová a projektová příprava	106V01	7. 10. 2009 – 31. 12. 2013	85 000 000	20 487 006
106V012000063	SM New York – Rekonstrukce (revitalizace) objektu – projektová příprava	106V01	20. 3. 2012 – 30. 9. 2022	30 000 000	Nedokončena
106V012000088	Rekonstrukce Trauttmansdorfského paláce	106V01	2. 12. 2014 – 18. 12. 2019	348 000 000	362 036 896
106V012000092	Londýn – Rekonstrukce ZÚ	106V01	19. 2. 2014 – 31. 12. 2018	95 000 000	129 376 164
106V012000093	ZÚ Canberra – výstavba ZÚ – příprava	106V01	15. 11. 2013 – 31. 12. 2022	12 085 047	Nedokončena
106V012000098	ZÚ Kodaň – Stavební úpravy bytového objektu	106V01	1. 1. 2017 – 30. 1. 2019	20 465 000	21 121 208
106V012000099	Stavební úpravy objektu ZÚ Bagdád	106V01	9. 4. 2015 – 31. 1. 2021	12 000 000	24 547 850
106V013006013	Nákup služebních vozidel pro ZÚ	106V01	9. 2. 2012 – 31. 12. 2018	300 000	138 760 182
106V013006014	Nákup služebních vozidel pro ústředí	106V01	6. 3. 2013 – 31. 12. 2020	4 000 000	10 069 017
106V013006015	Nákup služebních vozidel pro ZÚ 2018	106V01	9. 3. 2018 – 30. 6. 2019	130 783 010	133 466 650
106V013006016	Nákup služebních vozidel pro ústředí 2018	106V01	1. 1. 2017 – 31. 12. 2020	1 216 990	16 542 970
006V012000016	ZÚ Berlín – rekonstrukce budovy – příprava akce	006V01	1. 11. 2019 – 31. 12. 2025	24 070 000	Nedokončena

Zdroj: MZV.

Příloha č. 2

Přehled akcí uvedených v DP 106V01

DP z roku	Název investiční akce	Plánovaný rozpočet	Skutečnost
2011	Černínský palác – rekonstrukce	20 000 000	1 598 750
	Trauttmansdorfský palác – rekonstrukce – projektová příprava	71 800 000	0
	Santiago de Chile – rekonstrukce objektu ZÚ	43 755 000	0
	Tokio – rekonstrukce budovy ZÚ	93 559 000	596 719
	Paříž – rekonstrukce objektu KO na Rue Bonaparte	73 000 000	1 709 862
	Moskva – částečná rekonstrukce objektu K5	50 000 000	0
	Moskva – rekonstrukce bytových jednotek v 1., 2. a 3. vchodu	108 000 000	31 855 237
	Washington – výstavba nového objektu ZÚ – projektová dokumentace	85 000 000	10 659 250
	Addis Abeba – výstavba areálu ZÚ	90 000 000	714 728
	Celkem	635 114 000	47 134 546
2013	Alžír – rekonstrukce betonových opětných zdí a oplocení areálu ZÚ	5 400 000	0
	Nákup požadovaných zařízení (úpravy vody, klimatizační jednotky atd.)	1 000 000	0
	New York – změna využití a rekonstrukce objektu SM***	135 500 000	223 958
	Trauttmansdorfský palác – rekonstrukce objektu	350 000 000	3 468 647
	Minsk – nákup pozemku pro výstavbu areálu ZÚ	27 000 000	0
	Washington – projektová dokumentace a výstavba nového objektu ZÚ	534 000 000	7 400 307
	Addis Abeba – výstavba areálu ZÚ	169 000 000	0
	Celkem	1 221 900 000	11 092 912
2015	Černínský palác – silové rozvody	6 236 000	5 788 738
	Černínský palác – výměna stoupacích rozvodů vody	9 000 000	307 340
	Trauttmansdorfský palác – Rekonstrukce objektu – projektová příprava	125 000	978 642
	Trauttmansdorfský palác – Rekonstrukce objektu	348 000 000	295 832 439
	Jiviny – Rekonstrukce objektu B	18 000 000	231 110
	New York – Rekonstrukce a nástavba objektu SM***	373 000 000	20 030 940
	Bělehrad – úprava systému ÚT	4 000 000	236 322
	Londýn – Sanace TZB objektu ZÚ	95 000 000	128 698 311
	Canberra – Výstavba ZÚ	90 000 000	7 782 164
	Kodaň – Zateplení fasády a rekonstrukce TZB	12 000 000	647 052
	Minsk – nákup pozemku pro výstavbu areálu ZÚ	27 000 000*	-
	Washington – Rekonstrukce ZÚ	185 500 000	8 006 821
	Paříž – Rekonstrukce objektu KO	7 000 000	18 029 458
	Drobná technická zhodnocení objektu MZV v ČR i v zahraničí	100 000 000**	-
Celkem	1 274 861 000	486 569 337	
2019	Trauttmansdorfský palác – Rekonstrukce objektu	74 168 000	66 288 281
	New York – Rekonstrukce objektu SM***	540 000 000	883 704
	Madrid – rekonstrukce rezidence ZÚ	14 000 000	16 480 848
	Stockholm – rekonstrukce topného systému rezidence ZÚ	2 700 000	1 991 764
	Stavební úpravy objektů ZÚ najatých v zahraničí a pořízení DHMO	2 000 000	-
	Celkem	632 868 000	85 644 597

Zdroj: DP 106V01 ze dne 7. 9. 2011, 31. 8. 2013, 7. 5. 2015 a 25. 3. 2019.

Vysvětlivky:

* V roce 2015 probíhalo jednání o způsobu úhrady. Jednalo se přes MF o možnosti využití běloruského dluhu, z toho důvodu se jedná o rezervu ve výši 27 000 000 Kč.

** Finanční potřeba v letech: 20 000 000 Kč/každý rok;

*** Jedná se o tutéž investiční akci s názvem *SM New York – rekonstrukce a nástavba budovy*.

Přehled akcí uvedených v DP 006V01

Název	Plánovaný rozpočet
ZÚ Addis Abeba – Výstavba areálu	220 000 000
ZÚ Berlín – Rekonstrukce budovy	722 000 000
ZÚ Moskva – Rekonstrukce bytových objektů K1, K2	121 000 000
ZÚ Káhira – Výstavba nového konzulárního objektu	9 500 000
SM EU Brusel – Rekonstrukce vybraných stavebních a technologických částí	61 500 000
ZÚ Akkra – Rekonstrukce areálu – Zhotovení projektové dokumentace	26 000 000
Celkem	1 160 000 000

Zdroj: DP 006V01.

Příloha č. 4

Porovnání termínů v Investičních plánech a skutečnosti

Název investiční akce	Plánovaný termín zahájení	Skutečné zahájení realizace investiční akce
Investiční akce uvedené v DP 106V01		
Jiviny – Rekonstrukce objektu B	2016	2020
Černínský palác – silové rozvody	2016	2016
Černínský palác – stoupačky	2016	2020
Trauttmansdorfský palác – Rekonstrukce objektu – realizace	2016	2016
New York – Rekonstrukce a nástavba objektu SM	2016	Nezahájeno
Bělehrad – Úprava systému ústředního topení	2016	2018
Londýn – Rekonstrukce ZÚ	2016	2016
Canberra – Výstavba ZÚ	2016	2020
Kodaň – Rekonstrukce bytového objektu	2016	2017
Minsk – Nákup pozemku	2016	Nezahájeno
Washington – Rekonstrukce ZÚ	2016	Nezahájeno
Madrid – Rekonstrukce rezidence ZÚ	2018	2018
Stockholm – rekonstrukce topného systému rezidence ZÚ	2019	2019
Investiční akce uvedené v DP 006V01		
Moskva – Rekonstrukce bytových objektů K1, K2	2016	2020
Berlín – Rekonstrukce (nebo výstavba)	2016	Nezahájeno
Addis Abeba – Výstavba nového ZÚ	2018	Nezahájeno
Akra – Rekonstrukce objektu ZÚ	2018	Nezahájeno
Brusel – Rekonstrukce stavebních a technologických částí SM EU	2019	Nezahájeno
Káhira – Výstavba nového konzulárního objektu ZÚ	2019	Nezahájeno
Investiční akce neuvedené v DP 106V01 a DP 006V01		
Santiago de Chile – Rekonstrukce ZÚ	2016	2016
Soul – Celková revitalizace objektu /Přestavba objektu ZÚ na byty	2016/2017	2017
Bagdád – rekonstrukce technického zabezpečení, TB	2016	2017
Optické propojení Černín – Trauttmansdorfský palác	2017	2017
Černínský palác – zlepšení tepelných parametrů jižního křídla J.P.	2017	2020
Rekonstrukce dvora zázemí autoprovozu ČR/JP	2018	Nezahájeno
Kišiněv – Rekonstrukce a přestavba ZÚ	2018	Nezahájeno
Moskva – rekonstrukce vstupní haly ČD	2018	2019
Kyjev – Nákup a rekonstrukce objektu pro ZÚ (Jamburský dluh)	2019	Nezahájeno
Toskánský palác – Rekonstrukce a rozšíření podkrovní	2019	Nezahájeno
Černínský palác – Modernizace AV techniky Velkého sálu	2020	2020
Varšava – Celková rekonstrukce objektu ZÚ	2020	Nezahájeno
Janákova přístavba – Renovace sociálního zařízení	2020	2019
Rekonstrukce objektu Nerudova 3	2021	Nezahájeno

Zdroj: investiční plány na roky 2016–2021 včetně jejich aktualizací.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

21/02

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2021 pod číslem 21/02. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Michal Šmucr.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo obrany hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2016 až 2020, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od ledna 2021 do července 2021.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo obrany (dále také „MO“).

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 18. října 2021,

schválilo usnesením č. 10/XVI/2021

kontrolní závěr v tomto znění:

Hospodaření MO s majetkem a peněžními prostředky státu v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha

1 318 mil. Kč

Celkové výdaje VHÚ¹
v letech 2016–2020
(dle čerpání rozpočtu VHÚ)

698 mil. Kč

Neinvestiční (běžné) výdaje VHÚ
v letech 2016–2020, z toho cca 65 %
tvořily platy a související výdaje

745 mil. Kč

Kontrolovaný objem
peněžních prostředků státu

620 mil. Kč

Investiční výdaje VHÚ
v letech 2016–2020, z toho cca 90 %
činily výdaje na rekonstrukci Armádního
muzea Žižkov (včetně výdajů na
projektovou dokumentaci)

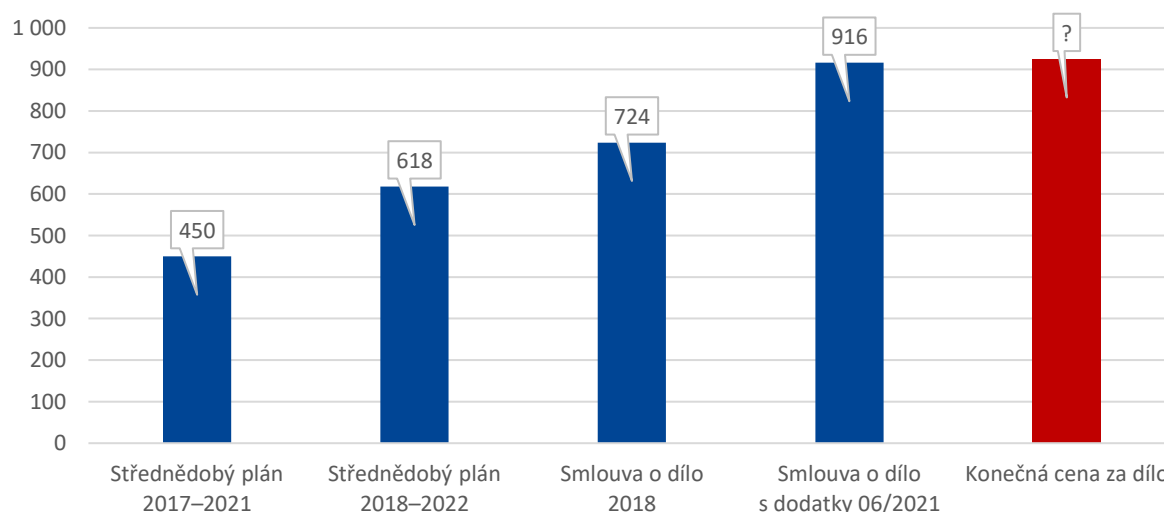
27 %

Dosavadní nárůst nákladů na rekonstrukci Armádního muzea Žižkov oproti původní hodnotě veřejné zakázky

28 mil. Kč

Minimální výše víceprací rekonstrukce Armádního muzea Žižkov způsobená nedostatky projektové dokumentace

Náklady na rekonstrukci Armádního muzea Žižkov (v mil. Kč)

Zdroj: střednědobé plány MO na období 2017–2021 a 2018–2022, smlouva o dílo se zhotovitelem stavby ze dne 17. 8. 2018 ve znění dodatku č. 3 ze dne 30. 4. 2021.

Pozn.: Náklady jsou uvedeny v cenách vč. DPH.

¹ VHÚ = Ministerstvo obrany – Vojenský historický ústav Praha (dále také „MO (VHÚ)“ nebo jen „VHÚ“).

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo obrany hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu v rámci plnění úkolů VHÚ účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

NKÚ kontrolou ověřoval zejména plánovací a řídicí činnost MO ve vztahu k VHÚ, účelnost, efektivnost a hospodárnost vybraných investičních a neinvestičních výdajů MO na zajištění činnosti VHÚ a dodržování právních předpisů při evidenci, ochraně a inventarizaci sbírky VHÚ.

MO hospodařilo s majetkem a peněžními prostředky státu v rámci plnění úkolů VHÚ ve většině případů účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy. NKÚ však zjistil nedostatky v oblasti plánování výdajů a přípravy stavebních investičních akcí. Tyto nedostatky do budoucna představují riziko nehospodárného a neefektivního použití peněžních prostředků státního rozpočtu.

Kontrola NKÚ zjistila nedostatky v přípravě plánovacích dokumentů MO pro stěžejní úkoly VHÚ. MO (VHÚ) v některých případech nestanovilo vhodná kritéria pro vyhodnocení stanovených cílů a vyhodnocení provádělo formálně a věcně nesprávně. MO se v souvislosti s plněním úkolů VHÚ nedaří naplňovat plánované cíle (viz část IV., body 1, 2 a 3).

NKÚ zjistil nedostatky v přípravě dvou významných stavebních investičních akcí (rekonstrukce Armádního muzea Žižkov, výstavba multifunkčních hal ve Vojenském technickém muzeu Lešany). MO neprovedlo přípravu těchto akcí tak, aby zajistilo hospodárné a efektivní použití peněžních prostředků státního rozpočtu. U dalších čtyř nestavebních investičních akcí nebyly zjištěny nedostatky (viz část IV., bod 4).

V případě výdajů na ostatní nákupy (vč. pořízení sbírkových předmětů), služby a opravy, využití nemovitého majetku a v případě kontroly evidence a inventarizace sbírky a výpůjček sbírkových předmětů NKÚ zjistil několik méně závažných nedostatků (viz část IV., body 5 až 9).

Shrnutí a vyhodnocení vychází z těchto zjištěných skutečností:

1. Střednědobé plány MO nebyly v případě akcí souvisejících s plněním úkolů VHÚ konzistentní

Střednědobé plány činnosti a rozvoje resortu MO jsou základním plánovacím dokumentem pro řízení činnosti a rozvoje resortu MO. NKÚ podrobil kontrole střednědobé plány MO na období 2016–2020, 2017–2021 a 2018–2022. Střednědobé plány MO nebyly v případě cílů stanovených v souvislosti s plněním úkolů VHÚ a akcí plánovaných pro jejich dosažení z pohledu pětiletého plánovacího období konzistentní, jejich údaje nenavazovaly ani v oblasti plánovaných výdajů, ani v oblasti předpokládaných období realizace akcí. MO se v souvislosti s plněním úkolů VHÚ nedaří naplňovat cíle stanovené ve střednědobých plánech a realizace investičních akcí není prováděna v plánovaných termínech.

2. V některých případech byla kritéria pro sledování dosažení cílů definována nevhodně

MO (VHÚ) na základě střednědobých plánů MO zpracovalo střednědobé plány své činnosti na pětiletá období, v nichž rozpracovalo cíle a stanovilo kritéria pro sledování jejich dosažení. MO (VHÚ) nedefinovalo vždy podstatu kritéria tak, aby toto kritérium mohlo být adekvátně vyhodnoceno a mělo odpovídající vypovídací schopnost ve vztahu k naplňování stanovených cílů. MO (VHÚ) rovněž nedefinovalo žádný vztah mezi jednotlivými kritérii (např. váhy jednotlivých kritérií), který by umožňoval vyhodnotit míru dosažení stanovených cílů.

3. MO (VHÚ) provádělo v některých případech vyhodnocení dosažení cílů formálně a věcně nesprávně

MO (VHÚ) provádělo vyhodnocení nastavených kritérií způsobem, který vedl ke konstatování úplného splnění cíle i v případě, že kritérium bylo podle své definice splněno pouze částečně. MO (VHÚ) ve vyhodnoceních neuvádělo číselné hodnoty dosažených parametrů, ale pouze procentní hodnocení. MO (VHÚ) například u kritéria *provedení komplexní stavební rekonstrukce Památníku odboje při VHÚ* konstatovalo jeho splnění, přestože rekonstrukce ještě nebyla dokončena.

4. MO v přípravě větších investičních akcí nevytvořilo podmínky pro hospodárné a efektivní použití peněžních prostředků státního rozpočtu

V případě investiční akce na rekonstrukci Armádního muzea Žižkov (dále také „AMŽ“) došlo k posunutí termínu zahájení a prodloužení termínu pro ukončení akce a k významnému nárůstu nákladů na akci. Požadavek na rekonstrukci AMŽ vyplynul z usnesení vlády České republiky ze dne 15. 3. 2000 č. 264, *k rehabilitaci památníků bojů za svobodu, nezávislost a demokracii*. Investiční záměr zpracovalo MO až v roce 2013, k další významné časové prodlevě došlo v rámci zadávacího řízení na výběr zhotovitele projektové dokumentace, kdy toto řízení MO zrušilo a následně v roce 2015 na základě rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále také „ÚOHS“) v něm pokračovalo. Termín ukončení realizace akce byl dále prodlužován v důsledku identifikovaných víceprací a rovněž v souvislosti s epidemií covidu-19.² V průběhu realizace stavebních prací na rekonstrukci AMŽ byly identifikovány vícepráce ve výši téměř 159 mil. Kč bez DPH (192 mil. Kč vč. DPH), což představuje dosavadní navýšení o cca 27 % z původní hodnoty zakázky. Dodatečné práce, které byly zapříčiněny nedostatky v projektové dokumentaci, které NKÚ zjistil, činily téměř 23 mil. Kč bez DPH (téměř 28 mil. Kč vč. DPH), tj. 14,5 % z celkového množství víceprací.

V případě investiční akce na výstavbu multifunkčních hal ve Vojenském technickém muzeu Lešany MO nestanovilo v rámci registrace akce v roce 2017 odpovídající předpokládané náklady na realizaci akce, které by vycházely ze zpracovaných dokumentů a reflektovaly by reálnou potřebu finančních prostředků. MO následně v roce 2020 plánovanou akci ukončilo s odůvodněním, že finanční potřeba přesahovala finanční prostředky plánované na uvedenou akci.

5. Využití nemovitého majetku

NKÚ prověřoval využití nemovitého majetku MO kontrolou na místě v areálu Vojenského technického muzea Lešany (46 vybraných objektů) a Leteckého muzea Kbely (18 vybraných objektů). NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) využívá nemovitý majetek státu k plnění jemu svěřených úkolů. Kontrolou nebyly zjištěny případy nepotřebného nebo nevyužívaného nemovitého majetku. Pořizované, resp. plánované kapacity (nové depozitáře a plánovaná výstavba multifunkčních hal ve VTM Lešany) odpovídají potřebám MO (VHÚ).

---

² Původní termín ukončení realizace akce do 23. 11. 2020 byl prodloužen do 20. 9. 2021. V době provádění kontroly nebyla rekonstrukce AMŽ ukončena, kontrola posuzovala stav k datu 30. 6. 2021.

6. Méně závažné nedostatky u vybraných neinvestičních výdajů na ostatní nákupy, služby a opravy

NKÚ prověřil použití peněžních prostředků u výdajů na ostatní nákupy, služby a opravy celkem v 36 případech. MO v případě tří kontrolovaných veřejných zakázek nepostupovalo při zadávání veřejných zakázek v souladu se zákonem³, když ve dvou případech neoprávněně uzavřelo smlouvu s vybraným dodavatelem v rámci vertikální spolupráce (tzv. in-house výjimka), přestože nebyly splněny všechny zákonem stanovené podmínky opravňující zadavatele k uzavření smlouvy mimo režim zákona⁴, a dále v jednom případě nedodrželo zásadu transparentnosti⁵, když nezpracovalo doklad o stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky, a nezajistilo tak přezkoumatelnost daného úkonu zadavatele.

V ostatních kontrolovaných případech postupovalo MO v souladu se zákonem při dodržení principů hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti.

7. Pořízení sbírkových předmětů VHÚ

NKÚ prověřil použití peněžních prostředků u výdajů na pořízení sbírkových předmětů celkem ve 29 případech nákupů čítajících celkem 88 sbírkových předmětů. MO (VHÚ) pořizovalo v kontrolovaném období sbírkové předměty ve vybraných případech v souladu s akvizičním plánem a v souladu s právními předpisy. Na soulad s akvizičním plánem dohlížela sbírková komise VHÚ na základě návrhů kurátorů příslušných podsbírek na nabytí věci movité. Přiměřenost kupní ceny byla určena znaleckým, resp. expertním posudkem, srovnáním s cenami obdobných předmětů z aukcí nebo vyjádřením kurátora a schválením sbírkovou komisí VHÚ.

8. Méně závažné nedostatky ve sbírkové evidenci a inventarizaci sbírkových předmětů

MO (VHÚ) v několika případech nepostupovalo při evidenci a inventarizaci sbírkových předmětů v souladu se zákonem o ochraně sbírek muzejní povahy⁶ a prováděcí vyhláškou⁷, konkrétně mj. tím, že některé sbírkové předměty vedené v systematické evidenci neuvedlo v chronologické evidenci, neprovedlo záznam do systematické evidence v zákonem stanovené lhůtě, neoznamovalo Ministerstvu kultury změny údajů ve sbírkové evidenci za účelem aktualizace zápisu sbírky v centrální evidenci sbírek bez zbytečného odkladu, záznamy o vyřazení sbírkových předmětů neobsahovaly předepsané údaje, neprovádělo každoroční inventarizace částí sbírky tak, aby sbírka byla inventarizována v úplnosti nejpozději v průběhu 10 let.

9. Výpůjčky sbírkových předmětů

MO (VHÚ) v případě několika výpůjček nedodrželo zákon o majetku státu⁸ tím, že dočasně přenechalo sbírkové předměty jiným právnickým osobám bez písemně uzavřené smlouvy o výpůjčce, resp. dodatku ke smlouvě o výpůjčce. Tato skutečnost byla zapříčiněna uzavřením dodatku ke smlouvě o výpůjčce nebo uzavřením smlouvy o výpůjčce s časovou prodlevou.

³ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, resp. zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

⁴ Dle ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb.

⁵ Dle ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb.

⁶ Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

⁷ Vyhláška č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

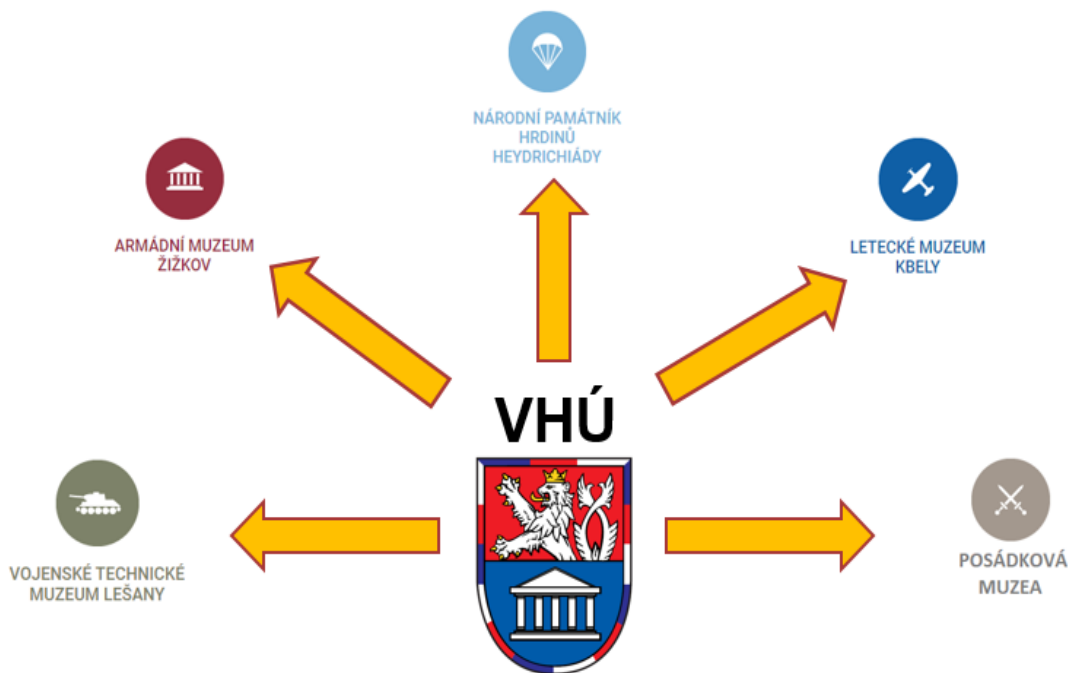
⁸ Ustanovení § 17 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

II. Informace o kontrolované oblasti

Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy pro zabezpečování obrany České republiky, řízení Armády České republiky a správu vojenských újezdů. MO je organizační složkou státu a účetní jednotkou. MO je správcem rozpočtové kapitoly odpovědným za hospodaření s prostředky státního rozpočtu a jinými peněžními prostředky státu ve své kapitole.

Vojenský historický ústav Praha je muzejní, vědeckovýzkumné a knihovní zařízení MO. VHÚ je organizačním útvarům MO, není samostatnou účetní jednotkou. Jeho posláním je soustavně a cílevědomě shromažďovat písemné a hmotné památky především k dějinám českého i československého vojenství a armády, odborně o tyto fondy a sbírky pečovat, vědecky je zkoumat, zpracovávat a zpřístupňovat je veřejnosti. Výsledky této práce prezentuje VHÚ především v muzejní a výstavní činnosti, dále v knihovnických službách, v knižních a časopiseckých publikacích, na vědeckých konferencích a seminářích, v historickém servisu vojenským útvarům, ústavům a zařízením a ve službách veřejnosti. Nejdůležitější součástí VHÚ jsou muzea a výstavní prostory, konkrétně Armádní muzeum Žižkov, Letecké muzeum Kbely (dále také „LM Kbely“), Vojenské technické muzeum Lešany (dále také „VTM Lešany“) a další externí výstavní prostory. Vědeckovýzkumná činnost VHÚ je prioritně zaměřena na zkoumání a dokumentaci historie českého a československého vojenství včetně problematiky 1., 2. a 3. odboje.

Obrázek č. 1: Přehled hlavních objektů expozic VHÚ

Zdroj: www.vhu.cz, vlastní zpracování.

Přehled návštěvnosti hlavních objektů muzeí a památníků VHÚ v letech 2014–2019 uvádí tabulka č. 1. Z přehledu je patrné, že návštěvnost má rostoucí tendenci.

Tabulka č. 1: Návštěvnost muzeí MO (VHÚ)

Objekt	Návštěvnost (počet osob)					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Armádní muzeum Žižkov	89 000	92 000	93 000	46 400	0	0
Letecké muzeum Kbely	116 000	120 000	120 000	130 500	144 900	146 100
Vojenské technické muzeum Lešany	124 000	124 000	125 000	135 000	147 200	149 900
Národní památník heydrichiády	-	-	-	95 100	106 700	125 347

Zdroj: výroční zprávy MO (VHÚ) za roky 2014 až 2019.

Pozn.: V případě AMŽ byla návštěvnost od roku 2017 ovlivněna zahájením rekonstrukce objektu.

Hlavním úkolem VHÚ je péče o muzejní sbírku podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Sbíрка VHÚ je jako celek zapsána v centrální evidenci sbírek (dále také „CES“) vedené Ministerstvem kultury (dále také „MK“).

Financování VHÚ probíhá podle zákona o rozpočtových pravidlech⁹ z rozpočtu kapitoly MO. Výdaje jsou hrazeny z rozpočtu kapitoly MO prostřednictvím výdajových účtů MO, příjmy jsou soustředovány na příjmových účtech MO. Příjmy a výdaje VHÚ jsou v účetnictví MO odděleně sledovány na samostatném nákladovém středisku. Financování a účetnictví VHÚ je dále uvnitř resortu MO upraveno vnitřními předpisy. Celkové výdaje VHÚ v letech 2016–2020 (dle čerpání rozpočtu VHÚ) činily 1 318 mil. Kč, z toho 698 mil Kč představovaly neinvestiční výdaje a 620 mil. Kč investiční výdaje.

MO (VHÚ) čerpalo v kontrolovaném období v souvislosti s plněním úkolů VHÚ peněžní prostředky státu z několika programů podle jejich věcného zaměření, konkrétně z programů:

- č. 107 70 – *Strategické řízení obrany státu,*
- č. 107V65 – *Zajištění komunikační a informační podpory a rozvoje KIS v AČR,*
- č. 107V750 – *Zabezpečení civilně-správní části MO a státní příspěvkové organizace,*
- č. 107V090 – *Rozmnožování sbírky muzejní povahy.*

Specificky zaměřený program č. 107V090 – *Rozmnožování sbírky muzejní povahy,* schválený na období let 2018–2022, slouží výlučně k čerpání peněžních prostředků MO (VHÚ) za účelem kontinuálního zabezpečení komplexního rozmnožování sbírky muzejní povahy. V ostatních případech čerpalo MO (VHÚ) v rámci programového financování peněžní prostředky státu především na pořízení nebo rekonstrukci nemovitého majetku a související infrastruktury a pořízení mobilních zařízení souvisejících s renovacemi sbírkových předmětů.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontrolní akce byl majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha. Kontrolované období bylo stanoveno na roky 2016–2020, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly. Kontrolovanou osobou bylo Ministerstvo obrany. Celkový kontrolovaný objem peněžních prostředků státu činil 744 611 910,29 Kč.

⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Kontrola NKÚ ověřovala zejména:

- zda MO zpracovalo dokumenty, které zajistily účelné a efektivní řízení organizačních útvarů MO včetně VHÚ;
- u investičních akcí programového financování, zda byla potřeba realizace akce z hlediska plnění úkolů VHÚ odůvodněná, zda MO (resp. VHÚ) při výběru dodavatele postupovalo v souladu s právními předpisy při dodržení principů hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti, zda faktické plnění odpovídalo podmínkám uzavřené smlouvy a zda nákup splnil svůj účel; u ukončených akcí kontrola rovněž ověřovala, zda byly splněny závazné ukazatele akce stanovené řídicí dokumentací akce;
- u stavebních akcí bylo dále ověřováno, zda MO vymezilo množství a druh požadovaných stavebních prací tak, aby nedocházelo k podstatným změnám s dopadem na růst nákladů stavby, zda nedocházelo k prodloužení doby realizace stavby z důvodu chyb v její přípravě či v projektové dokumentaci, zda nedocházelo k přepracování projektové dokumentace z jiných než objektivních příčin, zda byla stavba připravena po procedurální stránce, příp. další související aspekty;
- zda pořizované kapacity nemovitého majetku odpovídají strategickým a koncepčním záměrům a potřebám VHÚ a zda VHÚ využívá nemovitý majetek státu určený k plnění úkolů VHÚ výlučně ke svým potřebám;
- u vybraného vzorku neinvestičních nákupů, zda byla potřeba nákupu z hlediska plnění úkolů VHÚ odůvodněná, zda MO (resp. VHÚ) při výběru dodavatele postupovalo v souladu s právními předpisy při dodržení principů hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti, zda faktické plnění odpovídalo podmínkám uzavřené smlouvy (objednávky) a zda nákup splnil svůj účel;
- u vybraných nákupů sbírkových předmětů odůvodněnost pořízení sbírkového předmětu, přiměřenost kupní ceny a soulad pořízení předmětu s koncepcí sbírkotvorné činnosti VHÚ;
- zda MO (VHÚ) vedlo sbírkovou evidenci v souladu s platnou právní úpravou a oznamovalo MK změny údajů tak, aby zápis v CES odpovídal skutečnému stavu jím spravované sbírky;
- zda MO (VHÚ) provádělo každoroční inventarizace sbírkových předmětů v souladu s právními předpisy a v případě zjištěných inventarizačních rozdílů stanovilo účinná opatření k nápravě;
- zda MO (VHÚ) zajistilo ochranu sbírkových předmětů při jejich dočasném přenechání jiným právníkům nebo fyzickým osobám a při jejich vývozu do zahraničí dostatečným způsobem v souladu s právními předpisy.

Kontrola prověřovala všechny investiční akce související s plněním úkolů VHÚ realizované v kontrolovaném období let 2016–2020 (s výjimkou akcí na rozmnožování sbírky muzejní povahy).¹⁰ Jednalo se o celkem sedm akcí programového financování o celkovém finančním objemu 613 320 130,67 Kč (výdaje k 15. 4. 2021).

Ke kontrole neinvestičních výdajů (včetně výdajů na opravy nemovitého majetku) byl vybrán vzorek o celkovém finančním objemu 77 051 286,22 Kč. Vzorek výdajů byl vybrán zejména z hlediska finanční významnosti (výše výdaje), doplňkově pak z hlediska rizikovosti (neobvyklé položky). Kontrola ověřila celkem 36 nákupů.

---

¹⁰ Nákupy sbírkových předmětů realizované od roku 2018 v rámci programu č. 107V090 – *Rozmnožování sbírky muzejní povahy* byly ověřovány na vzorku výdajů v rámci kontroly vybraných nákupů sbírkových předmětů.

Nákupy sbírkových předmětů byly kontrolovány na vybraném vzorku o celkovém finančním objemu 54 240 493,40 Kč. Vzorek 29 nákupů (týkající se pořízení celkem 88 sbírkových předmětů) byl vybrán na základě finanční významnosti, příp. rizikovosti nákupu.

Kritéria ke kontrole byla čerpána zejména ze zákona č. 137/2006 Sb., zákona č. 134/2016 Sb., zákona č. 218/2000 Sb., zákona č. 219/2000 Sb., zákona č. 320/2001 Sb.¹¹, zákona č. 89/2012 Sb.¹², zákona č. 183/2006 Sb.¹³, zákona č. 122/2000 Sb., u akcí programového financování dále z podmínek stanovených řídicí dokumentací akce.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Střednědobé plány MO nebyly v případě akcí souvisejících s plněním úkolů VHÚ konzistentní

Střednědobé plány činnosti a rozvoje resortu MO jsou základním plánovacím dokumentem pro řízení činnosti a rozvoje resortu MO. Jeho prostřednictvím je pro dané období vyjádřeno, z jakých zdrojů a jakými opatřeními bude resort MO naplňovat ministrem obrany stanovené cíle a jejich priority.

NKÚ podrobil kontrole střednědobé plány na pětiletá období 2016–2020, 2017–2021 a 2018–2022. Střednědobé plány obsahovaly přehledy hlavních projektů a akcí v souvislosti se stanovenými cíli a potřebné zdroje na dané období. Tyto projekty se týkaly rovněž akcí souvisejících s plněním úkolů VHÚ. Střednědobé plány MO obsahovaly cíle vyšší úrovně definované v obecnější rovině jako například *zajistit administrativní a organizační podporu ministra obrany* nebo *zajistit ekonomické řízení a správu majetku*.

V případě cílů stanovených v souvislosti s plněním úkolů VHÚ a akcí plánovaných pro jejich dosažení NKÚ zjistil, že střednědobé plány nebyly z pohledu plánovacího pětiletého období konzistentní, jejich údaje nenavazovaly ani v oblasti plánovaných výdajů, ani v oblasti předpokládaných období realizace akcí. V některých případech byly původně plánované akce nahrazeny jinými, přestože jejich předpokládaná doba realizace zasahovala do období následujícího střednědobého plánu.

---

¹¹ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹³ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Tabulka č. 2: Srovnání střednědobých plánů MO v oblasti nemovité infrastruktury VHÚ

Poř. č.	Název projektu	Plánované náklady v jednotlivých letech (v mil. Kč)						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Střednědobý plán 2016–2020		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Praha – rekonstrukce Památníku odboje při VHÚ, CE 00-03-01			10,000		220,000		
2	Praha, VHÚ, administrativní budova č. 2, opatření ke snížení energetické náročnosti	0,400	3,000					
3	Praha, VHÚ, administrativní budova, opatření ke snížení energetické náročnosti	2,000		23,000				
4	Praha, VHÚ, muzeum, opatření ke snížení energetické náročnosti		2,000	26,000				
Střednědobý plán 2017–2021		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Praha, Vítkov, rekonstrukce památníku odboje			200,000	100,000	100,000	50,000	
2	Lešany – VTM, multifunkční haly – výstavba		8,000	30,000	160,000			
3	Praha Kbely – LM, expoziční pavilon – výstavba		4,000	11,000	60,000			
4	Lešany – VTM, budovy č. 50 a č. 99 – rekonstrukce			1,500		10,000	25,000	
Střednědobý plán 2018–2022		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Praha, Vítkov – Památník odboje při VHÚ – rekonstrukce			130,000	220,000	268,000		
2	Lešany – Vojenské technické muzeum, multifunkční haly – výstavba				70,000	123,000		
3	Praha Kbely – Letecké muzeum, expoziční pavilon – výstavba				4,000	26,000	80,000	

Zdroj: střednědobé plány MO na období 2016–2020, 2017–2021 a 2018–2022.

MO se v souvislosti s plněním úkolů VHÚ nedaří naplňovat cíle stanovené ve střednědobých plánech, tyto plány MO prakticky každý rok zásadním způsobem změnilo a realizace investičních akcí není prováděna v plánovaných termínech. Příklady investičních akcí jsou uvedeny v bodu 4 části IV. tohoto kontrolního závěru.

MO v době kontroly přijalo v oblasti zpracovávání střednědobých plánů opatření, jehož záměrem je významným způsobem posílit reálnost a stabilitu plánování a tím snížit riziko nedodržení milníků uvedených v koncepčních dokumentech MO. Nová metodika pro zpracování koncepčních dokumentů je účinná od roku 2021 a řeší rozvoj resortu s výhledem až do roku 2035.

2. V některých případech byla kritéria pro sledování dosažení cílů definována nevhodně

MO (VHÚ) zpracovalo střednědobé plány na pětiletá období na základě střednědobých plánů MO, v nichž rozpracovalo cíl 3. úrovně do cílů 4. a 5. úrovně.

MO (VHÚ) ve svých střednědobých plánech stanovilo kritéria pro sledování dosažení cílů 4. a 5. úrovně. V některých případech byla kritéria definována nevhodně. MO (VHÚ) nedefinovalo vždy podstatu kritéria tak, aby toto kritérium mohlo být adekvátně vyhodnoceno a mělo odpovídající vypovídací schopnost ve vztahu k naplňování stanovených cílů. Například v rámci kritéria *počet úspěšně realizovaných prezentačních aktivit* MO (VHÚ) vůbec nedefinovalo, co bude považovat za úspěšně realizovanou prezentační aktivitu. V rámci kritéria *eliminace stavebně technických bezpečnostních rizik provozovaného objektu* MO (VHÚ) nedefinovalo žádným způsobem, jaké stavebně technické závady bude v rámci kritéria započítávat (např. z hlediska finančního vyjádření, dopadů na omezení provozu objektu nebo jiných parametrů). V případě kritéria *hodnotícího činnost specializované knihovny* MO (VHÚ) definovalo kritérium pouze na úrovni požadavků obecně platných právních předpisů.

V případě funkcí muzeí a knihovny MO (VHÚ) nestanovilo žádné kritérium, které by hodnotilo návštěvnost, přestože jak cíl 3. úrovně, tak hlavní priority činnosti VHÚ jsou zaměřeny na veřejnost a na práci s mládeží.

MO (VHÚ) rovněž nedefinovalo žádný vztah mezi jednotlivými kritérii (např. váhy jednotlivých kritérií), který by umožňoval vyhodnotit míru dosažení stanovených cílů.

3. MO (VHÚ) provádělo vyhodnocení dosažení cílů na základě nastavených kritérií formálně a věcně nesprávně

NKÚ ověřoval vyhodnocování cílů stanovených v ročních plánech činnosti MO (VHÚ). MO (VHÚ) provedlo v kontrolovaném období vyhodnocení dosažení stanoveného cíle 3. úrovně s využitím hodnocení cílů 4. a 5. úrovně.

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) provádělo vyhodnocení nastavených kritérií způsobem, který vedl ke konstatování úplného splnění cíle i v případě, že kritérium bylo podle své definice splněno pouze částečně (např. v roce 2016 kritérium *míra realizace „Plánu vydavatelské, nakladatelské a produkční činnosti“*, v letech 2019 a 2020 kritérium *naplňování funkcí veřejné specializované Knihovny VHÚ*). MO (VHÚ) dále například kritérium *provedení komplexní stavební rekonstrukce Památníku odboje při VHÚ* vyhodnotilo ve všech letech kontrolovaného období jako splněné, přestože ve skutečnosti splněno nebylo (rekonstrukce nebyla v době kontroly ukončena). NKÚ tak zjistil, že MO (VHÚ) provedlo vyhodnocení v některých případech věcně nesprávně.

MO (VHÚ) ve vyhodnoceních neuvádělo číselné hodnoty dosažených parametrů (např. s ohledem na počet úspěšně zajištěných prezentačních aktivit, naplnění plánu vydavatelské, nakladatelské a produkční činnosti apod.), pouze procentní hodnocení. V některých případech bylo procentní hodnocení nahrazeno bezrozměrným číslem, které nahrazovalo výsledné hodnocení (2 = splněno, 1 = splněno částečně atd.). Skutečné naplnění kritérií tak nebylo možné při kontrole ověřit.

MO (VHÚ) rovněž nestanovilo žádný postup pro vyhodnocení dosažení cíle v případě, že nebudou splněna všechna kritéria úplně. Vyhodnocení dosažení cílů provedlo MO (VHÚ) ve všech kontrolovaných letech formálně, bez zřetele na skutečně splněná kritéria.

4. MO v přípravě větších investičních akcí nevytvořilo podmínky pro hospodárné a efektivní použití peněžních prostředků státního rozpočtu

NKÚ prověřoval celkem sedm akcí programového financování, z toho dvě akce byly stavební. Přehled kontrolovaných akcí uvádí tabulka č. 3.

Tabulka č. 3: Kontrolované investiční akce související s činností VHÚ realizované v letech 2016–2020

Č. akce	Název akce	Výdaj VHÚ (v Kč)	Rok výdaje	Způsob výběru dodavatele
107V704001519	Praha – rekonstrukce Památníku odboje při VHÚ – PD	7 306 464,00	2016	Nadlimitní VZ – otevřené řízení
		192 000,00	2016	Přípojka do distribuční soustavy ¹
107V751001752	Praha – rekonstrukce Památníku odboje při VHÚ – realizace	28 710 658,57	2018	Nadlimitní VZ – otevřené řízení
		253 081 667,81	2019	
		262 874 885,36	2020	
		53 079 217,08	2021 ²	
		1 282 600,00	2019	Vícepráce za PD na základě dodatku č. 4 ke SoD
		848 936,00	2020	Vícepráce za PD na základě dodatku č. 5 ke SoD
107V751001754	Lešany – multifunkční haly – výstavba	4 699 640,00	2018	Nadlimitní VZ – otevřené řízení
		240 487,50	2019	
107V651001602	Komerční software – nákup	180 744,48	2016	Podlimitní VZ – zjednodušené podlimitní řízení (TenderMarket) ³
107V751001808	Centrální datové úložiště – nákup	344 000,58	2018	VZMR – otevřená výzva (NEN)
107V751001809	Mobilní tryskací a stříkací zařízení – nákup	213 202,00	2019	VZMR – obecný zadávací postup ⁴
107V751002128	Ultrazvuková čistička – nákup	73 627,29	2019	VZMR – otevřená výzva (NEN)
Celkem		613 320 130,67		

Zdroj: účetní deníky MO (VHÚ) za roky 2016–2020, dokumentace k investičním akcím.

Pozn.: PD = projektová dokumentace, VZ = veřejná zakázka, VZMR = veřejná zakázka malého rozsahu, NEN = *Národní elektronický nástroj pro administraci a zadávání veřejných zakázek*, SoD = smlouva o dílo.

¹ Poplatek za podíl na nákladech spojených s připojením do distribuční soustavy.

² Fakturace za období do 15. 4. 2021.

³ Jednalo se o centrální nákup komerčního softwaru (vč. upgrade) pro zajištění činností jednotlivých složek resortu MO v celkové ceně 3 189 028,69 Kč. Pro VHÚ byl v rámci této akce pořízen software v celkové ceně 81 185,68 Kč (drobný dlouhodobý nehmotný majetek) a předplatné softwaru na jeden rok v celkové ceně 99 558,80 Kč (služba).

⁴ Veřejná zakázka byla rozdělena na dvě části – část 1. „Tryskací zařízení s příslušenstvím“ a část 2. „Vysokotlaké stříkací zařízení s příslušenstvím“. Na každou část byl vybrán jiný dodavatel. Část 1. byla zadána za cenu ve výši 134 249,50 Kč vč. DPH, část 2. za cenu ve výši 78 952,50 Kč vč. DPH.

NKÚ zjistil nedostatky u akce na rekonstrukci AMŽ a u akce na výstavbu multifunkčních hal ve VTM Lešany, u ostatních akcí nedostatky zjištěny nebyly.

4.1 Rekonstrukce Armádního muzea Žižkov

Požadavek na rekonstrukci AMŽ vyplynul z usnesení vlády České republiky ze dne 15. 3. 2000 č. 264, *k rehabilitaci památníků bojů za svobodu, nezávislost a demokracii*. Vláda ČR v tomto usnesení odsouhlasila mj. návrh na rehabilitaci Památníku odboje při Historickém ústavu Armády České republiky, zařazeného do skupiny „Dějiny vzniku Československa, 1. a 2. odboj“.

MO vymezilo požadavky na řešení, koncepci a průběh rekonstrukce AMŽ až v investičním záměru v roce 2013. Tento časový odstup byl podle vyjádření MO způsobem nedostatkem peněžních prostředků. K další významné časové prodlevě došlo při zadávacím řízení na výběr zhotovitele projektové dokumentace (dále také „PD“), které MO vyhlásilo ke dni 6. 12. 2013. MO následně v průběhu realizace zadávacího řízení rozhodlo o jeho zrušení z důvodu nedostatku peněžních prostředků na zabezpečení realizace investiční akce. Tento postup MO byl podle rozhodnutí ÚOHS nezákonný. Správní řízení u ÚOHS bylo ukončeno až v březnu

2015, poté MO pokračovalo ve výběru zhotovitele PD, se kterým uzavřelo smlouvu o dílo dne 16. 9. 2015. Celý proces výběru zhotovitele PD do fáze uzavření smlouvy tak trval přibližně 21 měsíců. Plánovaný termín pro zpracování projektové dokumentace 12. 6. 2016 byl posunut až na 15. 12. 2016. Termín pro předání díla byl prodloužen zejména z důvodu složitého a zdlouhavého procesu projednávání architektonického a technického řešení budovy s dotčenými orgány státní správy. Zhotovitel předal kompletní PD ke dni 15. 12. 2016, MO převzalo PD jako dílo bez vad a nedodělků. Výběr zhotovitele PD a její zpracování tak trvalo tři roky.

Ke smlouvě o dílo na zhotovení PD bylo do doby ukončení kontroly uzavřeno celkem pět dodatků. Cena za zhotovení PD byla navýšena z původních 6 780 600 Kč bez DPH (8 204 526 Kč vč. DPH) na 8 542 200 Kč bez DPH (10 336 062 Kč vč. DPH), zejména v důsledku provedených změn stavby.

MO uzavřelo se zhotovitelem stavby smlouvu o dílo dne 17. 8. 2018, cena za zhotovení díla činila 598 292 458,87 Kč bez DPH (723 933 875,23 Kč vč. DPH). V době provádění kontroly nebyla rekonstrukce AMŽ ukončena, NKÚ posuzoval stav k datu 30. 6. 2021.

NKÚ zjistil, že v průběhu realizace stavebních prací na rekonstrukci AMŽ došlo k identifikaci značného objemu víceprací ve výši 158,68 mil. Kč bez DPH (192 mil. Kč vč. DPH), což představuje navýšení o cca 27 % z původní hodnoty zakázky. Značná část víceprací byla způsobena objektivními a nepředvídatelnými důvody, kdy tyto vícepráce nebylo možné předpokládat ve fázi tvorby projektové dokumentace. NKÚ však zjistil, že v některých případech docházelo ke změnám finančních, časových a věcných parametrů v přípravné dokumentaci investiční akce z důvodu nedostatečného či nepřesného vymezení druhu a množství požadovaných stavebních prací a z toho plynoucích víceprací a méněprací, provedených během rekonstrukce AMŽ. Dodatečné práce, které byly zapříčiněny nedostatky v PD, které NKÚ zjistil, činily téměř 23 mil. Kč bez DPH (téměř 28 mil. Kč vč. DPH) a představovaly podíl ve výši 14,5 % z celkového množství víceprací. Ke smlouvě o dílo na zhotovení stavby byly do doby ukončení kontroly uzavřeny celkem tři dodatky, cena za dílo byla navýšena z původních 598 292 458,87 Kč bez DPH (723 933 875,23 Kč vč. DPH) na 756 971 444,11 Kč bez DPH (915 935 447,37 Kč vč. DPH). Původní termín ukončení realizace akce do 23. 11. 2020 byl prodloužen do 20. 9. 2021.

Zjištěné nedostatky zapříčinily nutnost provést jednak vlastní úpravu PD a jednak nutnost vyřešit změny v průběhu realizace stavby, což vedlo k prodloužení termínu pro dokončení stavby. Tato skutečnost měla přímý dopad na hospodárnost a efektivnost realizace akce, kdy mj. vznikla potřeba dalších nákladů dodavatele stavebních prací (dosavadní náklady činily přibližně 10 mil. Kč bez DPH). Dodatečné práce a změny stavby byly jednou z hlavních příčin prodloužení doby realizace stavby o cca 10 měsíců.

Nedostatky v přípravě investiční akce zapříčinily, že akce nebyla připravena tak, aby zajistila hospodárné a efektivní použití peněžních prostředků státního rozpočtu. Vzhledem k tomu, že rekonstrukce AMŽ nebyla v době kontroly ukončena, existuje reálné riziko, že dojde ke sjednání dalších změn a navýšení konečné ceny za dílo.

MO uvedlo, že vady projektové dokumentace zjištěné v průběhu realizace akce bude se zhotovitelem řešit až po provedení veškerých změn projektové dokumentace.

4.2 Příprava akce výstavby multifunkčních hal ve VTM Lešany

MO zpracovalo v listopadu 2015 studii výstavby expozičních hal pro potřeby Vojenského historického ústavu ve VTM Lešany. Účelem studie bylo prověření možnosti vybudování čtyř nových expozičních hal, výstavbou mělo dojít k doplnění chronologické řady expozice, která tehdy končila rokem 1963. Předpokládané náklady na realizaci činily podle studie 280 mil. Kč bez DPH. V registraci akce ze dne 26. 4. 2017 MO stanovilo termín pro ukončení výstavby do 30. 11. 2020 a předpokládané náklady na realizaci akce ve výši 163 mil. Kč bez DPH.

MO provedlo v období měsíců června až září 2017 výběr zhotovitele PD. MO převzalo PD od zhotovitele dne 24. 9. 2018 bez výhrad. Termín pro předání PD byl mj. ovlivněn požadavkem na nové provedení inženýrsko-geologického průzkumu (změna umístění dvou hal z důvodu nově zjištěných geologických poměrů podloží). Cena za zpracovanou PD činila 3 884 000 Kč bez DPH (4 699 640 Kč vč. DPH).

V květnu 2019 uzavřelo MO smlouvu o dílo na vypracování PD vnějších slaboproudých komunikačních a informačních rozvodů. Požadavek na zpracování uvedené PD vyplynul ze změny umístění dvou hal a na základě specifikace provedené předchozí PD. MO převzalo PD dne 1. 8. 2019. Cena za zpracovanou PD činila 198 750 Kč bez DPH (240 487,50 Kč vč. DPH).

NKÚ zjistil, že MO v srpnu 2020 ukončilo plánovanou akci „Lešany – Vojenské technické muzeum, multifunkční haly – výstavba“ s odůvodněním, že finanční potřeba přesahovala finanční prostředky plánované na uvedenou akci. MO stanovilo náklady na realizaci akce v roce 2017 ve výši 163 mil. Kč bez DPH, přestože podle architektonické studie z roku 2015 činily předpokládané náklady na realizaci akce 280 mil. Kč bez DPH. MO stanovení nákladů v rámci registrace akce v roce 2017 ve výši 163 mil. Kč bez DPH řádně neodůvodnilo. Na základě zpracované PD z roku 2018 a 2019 byly stanoveny předpokládané náklady na realizaci akce ve výši 271 mil. Kč vč. DPH.

NKÚ zjistil, že MO nestanovilo v rámci registrace akce odpovídající předpokládané náklady na realizaci akce, které by vycházely ze zpracovaných dokumentů a reflektovaly by reálnou potřebu finančních prostředků.

NKÚ zjistil, že MO v rámci přípravy akce doposud vynaložilo téměř 5 mil. Kč vč. DPH za zpracování PD, avšak realizaci akce z výše uvedených důvodů stále nezačalo. Uzavření smlouvy na zhotovení stavby MO původně plánovalo již v termínu do 15. 01. 2019.

MO uvedlo, že na základě PD bylo rozhodnuto, že čtyři multifunkční haly budou realizovány v jednotlivých etapách a do akvizičního plánu byla výstavba zařazena s financováním od roku 2022.

5. Využití nemovitého majetku

NKÚ prověřoval, zda pořizované kapacity nemovitého majetku odpovídají strategickým a koncepčním záměrům a potřebám VHÚ a zda VHÚ využívá nemovitý majetek státu určený k plnění úkolů VHÚ výlučně ke svým potřebám. NKÚ uvedené skutečnosti prověřoval u vybraného nemovitého majetku ve VTM Lešany a LM Kbely.

NKÚ fyzicky zkontroloval využití u 46 objektů umístěných na pozemcích areálu VTM Lešany a u 18 objektů umístěných na pozemcích areálu LM Kbely. NKÚ ověřil, že objekty MO (VHÚ) využívá k výkonu své činnosti. NKÚ při místním šetření neidentifikoval nemovitý majetek, který by byl nepotřebný nebo nevyužívaný.

NKÚ dále ověřoval potřebnost a využití nových depozitářů postavených ve VTM Lešany v roce 2013. NKÚ zjistil, že potřebnost nových depozitářů vznikla s ohledem na stávající dlouhodobé nevyhovující uložení sbírkových předmětů VHÚ.

MO kapacitu nových depozitářů stanovilo tak, aby vytvořilo do budoucna rezervu cca 5–10 % plochy pro uložení budoucích přírůstků, a to v závislosti na jejich průměrném ročním přírůstku za poslední roky. V současné době jsou depozitáře využity na cca 95–100 % své kapacity, což je dáno skutečností, že jsou zde uloženy i sbírkové předměty, které se v průběhu roku 2022 přesunou do nových stálých expozic AMŽ. Po jejich přesunu se uvolní prostor pro předměty dalších podsbírek, které jsou dosud uloženy v prostorech, které dle jejich charakteru neumožňují trvalé uložení neohrožující jejich stav. Bezprostředně poté, co bude z nových depozitářů přesunuto několik tisíc sbírkových předmětů do stálých expozic, tak bude kapacita depozitářů využita na zamýšlených 90–95 %. Uvolněný prostor ve starých depozitářích umožní jejich postupné úpravy, aby vyhovovaly požadavkům na trvalé uložení sbírkových předmětů.

NKÚ při místním šetření ověřil, že nové depozitáře jsou aktuálně využity na téměř plnou kapacitu. NKÚ neověřoval, jak velká kapacita depozitářů bude uvolněna po přestěhování části sbírky do zrekonstruovaného AMŽ. Vzhledem k plánovanému umístění pouze několika stálých expozic v AMŽ a vzhledem k přestěhování části sbírky z nevyhovujících prostor do nových depozitářů lze předpokládat, že nové depozitáře budou ze značné části využity.

NKÚ dále zjistil, že značná část zejména těžké vojenské techniky je umístěna nevhodným způsobem ve venkovních prostorách a vystavena nepříznivým klimatickým podmínkám. Tento nevyhovující stav MO plánuje vyřešit výstavbou nových multifunkčních hal v areálu VTM Lešany (viz bod 4.2 části IV. tohoto kontrolního závěru).

6. Méně závažné nedostatky u vybraných neinvestičních výdajů na ostatní nákupy, služby a opravy

NKÚ v rámci kontroly neinvestičních výdajů MO vynaložených na činnost VHÚ mj. ověřoval, zda MO při zadávání VZ týkajících se daného výdaje postupovalo v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., resp. zákonem č. 134/2016 Sb. při dodržení principů hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Kontrolou bylo ověřeno celkem 36 veřejných zakázek, z toho 29 zakázek malého rozsahu. NKÚ zjistil, že MO nedodrželo zákonné požadavky u tří kontrolovaných veřejných zakázek, v ostatních případech postupovalo MO v souladu se zákonem při dodržení principů hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti.

6.1 MO ve dvou případech nesplnilo podmínky pro uzavření smlouvy v rámci vertikální spolupráce

NKÚ zjistil, že MO mělo od roku 2018 oblast zakázek zadávaných formou uzavření smlouvy v rámci vertikální spolupráce dle ustanovení § 11 zákona č. 134/2016 Sb. ve vnitřním předpise upravenou tak, že existovalo riziko, že zákonné podmínky pro uzavření smlouvy nebudou splněny. Dle interního předpisu byl zadávající v rámci MO oprávněn uzavřít smlouvu v rámci vertikální spolupráce s organizací zřízenou nebo založenou ministerstvem, byly-li splněny podmínky stanovené v ustanovení § 11 zákona č. 134/2016 Sb. Stanovisko ke splnění podmínek stanovených zákonem vydával na základě žádosti zadávajícího odbor, resp. oddělení řízení organizací MO. O stanovisko se však nemuselo žádat v případech, kdy se jednalo o zakázku s předpokládanou hodnotou s limitem platným pro veřejné zakázky malého rozsahu (dále také „VZMR“).

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) ve dvou případech VZMR (na restaurování sbírkových předmětů) neoprávněně uzavřelo smlouvu s vybraným dodavatelem v rámci vertikální spolupráce, když u těchto zakázek nebyly splněny všechny podmínky stanovené v ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb. opravňující zadavatele k uzavření smlouvy v rámci vertikální spolupráce (konkrétně nebyla splněna podmínka stanovená v ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) zákona č. 134/2016 Sb., tj. dodavatel jakožto osoba ovládaná MO neprováděl více než 80 % své celkové činnosti při plnění úkolů svěřených mu MO). Uzavření smlouvy s vybraným dodavatelem tak nebylo odůvodněné a MO (VHÚ) mělo použít jiný způsob výběru dodavatele při dodržení zásad stanovených v ustanovení § 6 zákona č. 134/2016 Sb.

Dle písemného sdělení přijalo MO (VHÚ) na základě výše uvedeného zjištění NKÚ opatření, podle kterého bude naplnění všech podmínek dle ustanovení § 11 zákona č. 134/2016 Sb. prověřováno u všech VZ bez ohledu na předpokládanou hodnotu (formou žádosti o stanovisko oddělení řízení organizací MO), případně bude zvolen jiný zadávací postup.

6.2 MO v jednom případě nedodrželo zásadu transparentnosti

NKÚ zjistil, že MO v případě jedné VZ (na stavební opravy v LM Kbely) zadalo stavební práce jako VZMR obecným zadávacím postupem oslovením tří dodavatelů. Předpokládanou hodnotu ve výši 6 mil. Kč bez DPH stanovilo MO na základě zpracované PD, podle které předpokládaná cena oprav, které byly předmětem VZ, činila 6 895 492 Kč bez DPH. MO uvedlo, že zadavatel při stanovení předpokládané hodnoty VZ dále zohlednil fakt, že v době zadávání VZ byl značný převis nabídky nad poptávkou stavebních prací a rozpočtové programy tuto skutečnost nestihly zpracovat a dále že podle výsledků VZ byla cena, za kterou byla zakázka zadána, na úrovni až 70 % z ceny zpracované dle rozpočtových programů. Doklad o způsobu stanovení předpokládané hodnoty VZ, ze kterého by bylo možné ověřit způsob jejího stanovení, MO nezpracovalo.

MO výše uvedeným postupem nedodrželo zásadu transparentnosti dle ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb., když nezpracovalo doklad o stanovení předpokládané hodnoty VZ, a nezajistilo tak přezkoumatelnost daného úkonu zadavatele.

Při provedení kontroly MO předložilo pro srovnání zpětně zpracovaný přehled několika akcí realizovaných v roce 2016, ze kterých vyplynula opodstatněnost způsobu stanovení předpokládané hodnoty.

7. Pořízení sbírkových předmětů VHÚ

VHÚ specifikuje předměty, které mají být předmětem akvizice, v koncepcích sbírkotvorné činnosti (akviziční plán). NKÚ při kontrole ověřoval, zda VHÚ u vybraných nákupů sbírkových předmětů ověřoval odůvodněnost pořízení sbírkového předmětu, přiměřenost kupní ceny a soulad pořízení předmětu s koncepcí sbírkotvorné činnosti. NKÚ ověřil pořízení sbírkových předmětů u 29 nákupů, kterými bylo pořízeno celkem 88 sbírkových předmětů, v celkové hodnotě 54 240 493,40 Kč.

Nákup všech sbírkových předmětů byl odůvodněn v jednotlivých návrzích kurátorů příslušných podsbírek. Přiměřenost kupní ceny byla u devíti sbírkových předmětů určena znaleckým, resp. expertním posudkem, přičemž kupní cena byla ve všech případech nižší (resp. shodná) než cena obvyklá stanovená v posudcích. Ve 14 případech VHÚ určil přiměřenost ceny srovnáním s cenami obdobných předmětů z aukcí. V ostatních případech byla přiměřenost ceny určena vyjádřením kurátora a schválením sbírkovou komisí VHÚ. V těchto případech kontrola

neověřila přiměřenost kupní ceny, a to vzhledem ke skutečnostem, že nabídka obdobných předmětů je nahodilá, nabízené předměty jsou ve většině případů zcela výjimečné a mohou mít subjektivně vyšší hodnotu ve vztahu k předmětům, které již součástí sbírky VHÚ jsou.

Soulad jednotlivých akvizic s koncepcemi sbírkotvorné činnosti VHÚ byl ve všech případech určen vyjádřením kurátora příslušné podsbírky a schválením sbírkovou komisí VHÚ. Kontrola ověřila u 48 sbírkových předmětů z vybraného vzorku 88 sbírkových předmětů soulad jejich nákupu s platnou koncepcí.

8. Méně závažné nedostatky ve sbírkové evidenci a inventarizaci sbírkových předmětů

MO (VHÚ) je správcem sbírky muzejní povahy ve vlastnictví České republiky, zapsané v CES pod číslem HUA/002-05-09/171002 s názvem „Sbírka Historického ústavu AČR“. Sbírka muzejní povahy byla do CES zapsána ke dni 4. 9. 2002. Ke dni 14. 5. 2021 obsahovala sbírka VHÚ celkem 247 826 evidenčních čísel sbírkových předmětů zapsaných v CES. O sbírkových předmětech vede MO (VHÚ) v listinné podobě chronologickou evidenci v přírůstkových knihách a systematickou evidenci ve formě katalogizačních karet a dále pomocnou evidenci v elektronické podobě v informačním systému pro evidenci a dokumentaci sbírek v muzeích a galeriích (DEMUS).

8.1 Evidence sbírkových předmětů

NKÚ u vybraného vzorku 30 sbírkových předmětů ověřoval, zda MO (VHÚ) vedlo sbírkovou evidenci v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 písm. d) zákona č. 122/2000 Sb.

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) v případě tří sbírkových předmětů nepostupovalo v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 písm. d) zákona č. 122/2000 Sb. a ustanoveními § 2 odst. 1 a odst. 3 vyhlášky č. 275/2000 Sb., když tyto sbírkové předměty, jimž v roce 2005 přidělilo číslo systematické evidence a které byly v tomtéž roce zapsány v CES, neuvedlo v chronologické evidenci. U těchto předmětů nebyl na katalogizačních kartách uveden způsob a okolnosti jejich nabytí. Důvodem tohoto stavu byla podle vyjádření VHÚ snaha o zachování možnosti provázat tyto předměty s historickými evidencemi, a zachovat tak údaje, které nejsou jinde dostupné.

NKÚ dále zjistil, že MO (VHÚ) u jednoho sbírkového předmětu nepostupovalo podle ustanovení § 2 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 275/2000 Sb., neboť neprovedlo záznam do systematické evidence nejpozději do tří let ode dne zapsání sbírkového předmětu do chronologické evidence.

NKÚ zjišťoval, zda MO (VHÚ) vedlo sbírkovou evidenci tak, aby tato evidence odpovídala skutečnosti, a to na kontrolním vzorku čítajícím 100 ks sbírkových předmětů. Kontrola ověřila existenci všech 100 sbírkových předmětů a zjistila, že sbírková evidence u těchto předmětů odpovídá skutečnosti.

8.2 Změny v evidenci sbírkových předmětů – aktualizace zápisů v CES

NKÚ ověřoval, zda MO (VHÚ) oznamovalo MK změny údajů v evidenci sbírkových předmětů za účelem aktualizace zápisu v CES v souladu se zákonnou úpravou tak, aby zápis v CES odpovídal skutečnému stavu jím spravované sbírky.

V letech 2016, 2019 a 2020 odeslalo MO (VHÚ) Ministerstvu kultury celkem 74 žádostí o aktualizaci v CES (pro celkem 17 667 inventárních čísel sbírkových předmětů, z toho 17 650 přírůstků a 17 vyřazení). MK všechny požadované změny v CES potvrdilo.

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) v letech 2017 a 2018 nepožádalo o žádné aktualizace v CES (přírůstky/úbytky). MO (VHÚ) u 18 sbírkových předmětů (z kontrolovaného vzorku 52 sbírkových předmětů) evidovaných v chronologické a systematické evidenci nepostupovalo v souladu s ustanovením § 4 odst. 3 a § 9 odst. 1 písm. j) zákona č. 122/2000 Sb., neboť nepodalo písemný návrh na změnu zápisu v CES bez zbytečného odkladu. Tím zápis v CES neodpovídal skutečnému stavu sbírky spravované MO (VHÚ). K této skutečnosti MO (VHÚ) uvedlo, že v letech 2013–2016 v souvislosti s připravovanou rekonstrukcí AMŽ byly přestěhovány desítky tisíc sbírkových předmětů a celá Vojenská historická knihovna z depozitářů AMŽ do nově vybudovaných depozitárních budov v Lešanech. V letech 2017–2018 byly do Lešan přestěhovány sbírkové předměty ze stálých expozic a poté i vybavení všech kanceláří. MO (VHÚ) se nepodařilo včas zachytit skutečnost, že pracovník zodpovědný za pravidelné zapisování sbírky VHÚ do CES neprováděl řádně tuto činnost, ačkoliv od kurátorů příslušných podsbírek pravidelně dostával potřebné podklady.

8.3 Vyřazování sbírkových předmětů

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) nepostupovalo v souladu s ustanovením § 4 vyhlášky č. 275/2000 Sb., neboť záznamy o vyřazení 17 sbírkových předmětů v systematické evidenci v letech 2016, 2019 a 2020 neobsahovaly odkaz na doklad zdůvodňující vyřazení ze sbírky a v 11 případech ani odkaz na doklad, jímž byla MK oznámena změna údajů zapsaných v centrální evidenci. Některé z požadovaných údajů MO (VHÚ) evidovalo v chronologické evidenci.

NKÚ dále zjistil, že MO (VHÚ) nepostupovalo v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 písm. j) zákona č. 122/2000 Sb., když ve své evidenci vedlo sbírkový předmět vyřazený z centrální evidence (inventární číslo sbírkového předmětu omylem vyřazeno z CES namísto jiného inventárního čísla sbírkového předmětu, který byl vyřazen ze sbírkové evidence).

8.4 Inventarizace sbírkových předmětů

NKÚ ověřoval naplnění povinnosti MO (VHÚ), jako vlastníka sbírky, provádět každoroční inventarizaci sbírek nebo jejich určených částí ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 písm. i) a ustanovení § 12 zákona č. 122/2000 Sb. a ustanovení § 3 vyhlášky č. 275/2000 Sb.

MO nevymezilo inventarizační období v žádném vnitřním předpisu. Dle informace MO (VHÚ) běželo první desetileté inventarizační období v období od září 2002 do konce roku 2012 a druhé desetileté inventarizační období běží od počátku roku 2013 do konce roku 2022.

NKÚ zjistil, že MO nedodrželo ustanovení § 9 odst. 1 písm. i) zákona č. 122/2000 Sb. a ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 275/2000 Sb. tím, že v prvním inventarizačním období neprovádělo každoroční inventarizace částí sbírek tak, aby sbírka byla inventarizována v úplnosti nejpozději v průběhu 10 let.

MO dále nedodrželo ustanovení § 12 odst. 6 zákona č. 122/2000 Sb. tím, že po ukončení prvního inventarizačního období řádně neoznámilo MK provedení inventarizace a její výsledek a o provedení inventarizace a jejím výsledku informovalo MK až více než šest let po skončení prvního inventarizačního období.

NKÚ nemohl ve druhém inventarizačním období ověřit plnění povinnosti vlastníka sbírky provádět každoroční inventarizaci určené části sbírky v rozsahu nejméně 5 % všech věcí movitých nebo nemovitých, které sbírku tvoří, ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 písm. i) zákona č. 122/2000 Sb. a ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 275/2000 Sb. MO (VHÚ) provádělo

inventury některých podsbírek v průběhu více let a v inventarizačních zápisech nespecifikovalo, ve kterých letech dané sbírkové předměty zinventarizovalo.

9. Výpůjčky a vývozy sbírkových předmětů

NKÚ ověřoval u náhodně vybraného vzorku osmi smluv o výpůjčce, zda MO (VHÚ) smluvně zajistil ochranu sbírkových předmětů mimo své prostory za podmínek stanovených zákonem č. 122/2000 Sb. a zákonem č. 219/2000 Sb.

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) v případě sedmi výpůjček (realizovaných na základě kontrolovaných smluv, vč. předcházejících a navazujících smluv) nedodrželo ustanovení § 17 zákona č. 219/2000 Sb. tím, že dočasně přenechalo sbírkové předměty jiným právnickým osobám bez písemně uzavřené smlouvy o výpůjčce, resp. dodatku ke smlouvě o výpůjčce. Tato skutečnost byla zapříčiněna uzavřením dodatku ke smlouvě o výpůjčce nebo uzavřením smlouvy o výpůjčce s časovou prodlevou. U všech osmi kontrolovaných smluv o výpůjčce sbírkových předmětů MO (VHÚ) smluvně zavázalo vypůjčitele k zajištění ochrany, bezpečnosti a úplnosti vypůjčených předmětů a stanovilo odpovědnost vypůjčitele za poškození, znehodnocení, zkázu nebo ztrátu sbírkových předmětů.

NKÚ ověřil, že v případě vývozu 16 sbírkových předmětů do zahraničí MO (VHÚ) postupovalo v souladu s ustanovením § 11 zákona č. 122/2000 Sb., zajistilo ochranu zapůjčených sbírkových předmětů dle ustanovení § 9 odst. 1 písm. a), b) a f) téhož zákona a doložilo dokumentaci potřebnou k uskutečnění vývozu sbírkových předmětů do zahraničí.

10. Vstupné do objektů muzeí a expozic

MO (VHÚ) od návštěvníků objektů muzeí a expozic nevybírání vstupné, veškeré vstupy jsou zdarma. MO (VHÚ) tento přístup odůvodňuje mj. posílením národní a kulturní identity v globalizovaném světě a poskytováním veřejných kulturních služeb a podporou přístupu ke kultuře. Pozitivním dopadem má být zlepšení dostupnosti ke kulturnímu vzdělání. Podle MO (VHÚ) má zavedení bezplatných vstupů velmi pozitivní výsledek mimo jiné v tom, že se aktivity VHÚ staly přirozenou a vyhledávanou formou trávení volného času obyvatel a návštěvníků. MO (VHÚ) uvedlo, že je zapotřebí vyzdvihnout pozitivní vliv na realizaci edukačních programů pro děti a mládež, a to nejen v rámci návštěv školních skupin, ale i v rámci běžných návštěv rodin.

NKÚ při provedených místních šetřeních zjistil, že MO (VHÚ) disponuje cennou sbírkou, kterou prezentuje v atraktivních expozicích. Tento stav se ještě výraznělepší po dokončení rekonstrukce AMŽ. V této souvislosti by MO (VHÚ) mohlo zvážit zavedení dobrovolného vstupného (například prostřednictvím rozšířených moderních platebních metod – QR kódu) anebo využít některé zahraniční zkušenosti. Ve Velké Británii jsou například základní prohlídky vojenské historie v Imperial War Museum London zdarma, ale existuje celkem bohatá nabídka tzv. speciálních prohlídek, které již podléhají zpoplatnění. Imperial War Museum London dále nabízí např. možnost objednat si exkluzivní soukromé prohlídky, tzv. private tours, uskutečněné mimo otevírací dobu muzea pro skupinky do 10 návštěvníků, které jsou taktéž zpoplatněny.

Seznam zkratk

AČR	Armáda České republiky
AMŽ	Armádní muzeum Žižkov
CES	centrální evidence sbírek muzejní povahy (vedená Ministerstvem kultury)
DEMUS	informační systém pro evidenci a dokumentaci sbírek v muzeích a galeriích
LM Kbely	Letecké muzeum Kbely
MK	Ministerstvo kultury
MO	Ministerstvo obrany
NEN	<i>Národní elektronický nástroj pro administraci a zadávání veřejných zakázek</i>
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
PD	projektová dokumentace
SoD	smlouva o dílo
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
VHÚ	Vojenský historický ústav Praha
VTM Lešany	Vojenské technické muzeum Lešany
VZ	veřejná zakázka
VZMR	veřejná zakázka malého rozsahu

Kontrolní závěr z kontrolní akce

21/04

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Správa státních hmotných rezerv

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2021 pod číslem 21/04. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Adolf Beznoska.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Správa státních hmotných rezerv nakládá s majetkem a peněžními prostředky státu hospodárně, v souladu s právními předpisy a s ohledem na náležitou přípravu opatření pro krizové stavy a zajištění státních hmotných rezerv.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v období od února do srpna 2021.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2016 až 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolovaná osoba:

Správa státních hmotných rezerv, Praha (dále také „SSHR“).

Kolegium NKÚ na svém XVII. jednání, které se konalo dne 8. listopadu 2021,
schválilo usnesením č. 10/XVII/2021
kontrolní závěr v tomto znění:

Správa státních hmotných rezerv (SSHR)

419,4 mil. Kč

celkové rozpočtové příjmy
v letech 2016 až 2020

13 628,5 mil. Kč

celkové rozpočtové výdaje
v letech 2016 až 2020

3 340,7 mil. Kč

konečný zůstatek
mimorozpočtových zdrojů
k 31. prosinci 2020

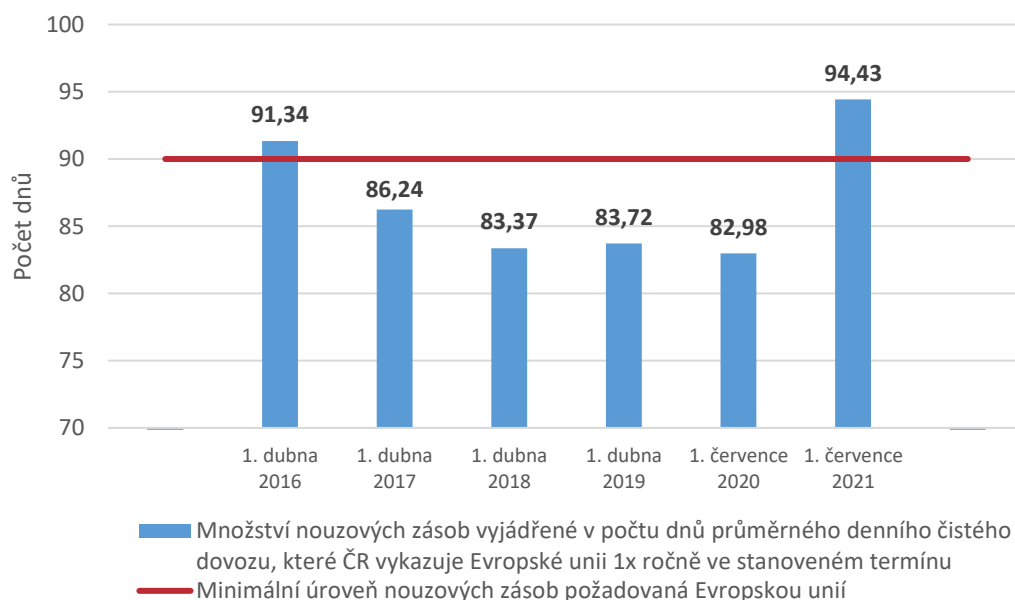
4 roky

počet let, kdy ČR neplnila požadavek
Evropské unie na výši nouzových zásob
ropy a ropných produktů

5 z 9

neplnění minimálních limitů na základě
požadavku Ministerstva zemědělství
u pěti z devíti základních potravin

**Od dubna 2017 do června 2021 byly nouzové zásoby ropy a ropných produktů
pod hranicí požadovanou Evropskou unií**

Zdroj: zpracoval NKÚ na základě dat poskytnutých Správou státních hmotných rezerv.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Správa státních hmotných rezerv nakládala s majetkem a peněžními prostředky státu hospodárně, v souladu s právními předpisy a s ohledem na náležitou přípravu opatření pro krizové stavy a zajištění státních hmotných rezerv. Kontrola v oblasti přípravy opatření pro krizové stavy a zajištění státních hmotných rezerv byla provedena na vzorku komodit, a to ropy a ropných produktů, potravin a osobních ochranných a zdravotnických prostředků.

NKÚ kontrolou na vybraném vzorku ověřil, že Správa státních hmotných rezerv nakládala s majetkem a peněžními prostředky státu hospodárně a v souladu s právními předpisy. V oblasti přípravy opatření pro krizové stavy a zajištění státních hmotných rezerv kontrola zjistila některé nedostatky.

Správa státních hmotných rezerv disponovala od dubna 2017 do června 2021 nouzovými zásobami ropy a ropných produktů v nižší výši, než požadovala Evropská unie. Aniž bylo množství těchto zásob navýšeno, vzrostla jejich úroveň od července 2021 nad požadovanou hranici, a to v důsledku zpomalení ekonomiky v souvislosti s pandemií covidu-19. Za neplnění stanoveného limitu zásob ropy a ropných produktů, které může v důsledku oživení ekonomiky opět nastat i v budoucnu, hrozí ČR sankce ze strany Evropské unie. Navíc v kontrolovaném období státní hmotné rezervy neobsahovaly zásoby nízkosírné ropy, kterou zpracovává jedna ze dvou rafinérií v ČR. SSHR opakovaně zpracovala pro vládu ČR návrhy na doplnění ropy nebo ropných produktů do státních hmotných rezerv, naposledy v souvislosti s nízkými cenami těchto komodit v roce 2020. Do doby ukončení kontroly NKÚ však nebylo učiněno strategické rozhodnutí, které by určilo konkrétní komoditu (ropu nebo ropný produkt) vhodnou pro nákup ve vazbě na strategické priority ČR v oblasti energetické bezpečnosti, a SSHR tak nákup nerealizovala.

Správa státních hmotných rezerv do roku 2017 uskladňovala část nouzových zásob ropných produktů u soukromé právnické osoby na území Spolkové republiky Německo. Vlastnické právo k těmto zásobám je předmětem probíhajícího soudního sporu. Výdaje na zajištění návratu zásob do ČR a na související soudní spory v době kontroly NKÚ překročily 124 mil. Kč a tato částka stále není konečná.

Státní hmotné rezervy základních potravin u pěti druhů z devíti nedosahovaly v době kontroly NKÚ minimálních množství limitů požadovaných Ministerstvem zemědělství. Dle NKÚ toto neplnění limitů základních potravin ve státních hmotných rezervách může ohrozit připravenost ČR na krizové stavy.

Celkové vyhodnocení vyplývá z následujících skutečností zjištěných kontrolou:

1. Evropská unie ukládá směrnicí Rady 2009/119/ES¹ všem členským státům povinnost vytvářet a udržovat nouzové zásoby ropy a ropných produktů (dále také „nouzové zásoby“). ČR má povinnost udržovat tyto zásoby v množství odpovídajícím nejméně

---

¹ Směrnice Rady 2009/119/ES ze dne 14. září 2009, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy nebo ropných produktů.

90 dnům průměrného denního čistého dovozu. Tyto zásoby jsou součástí státních hmotných rezerv. V období od dubna 2017 do června 2021 byly nouzové zásoby pod hranicí 90 dnů průměrného denního čistého dovozu, a ČR tudíž neplnila povinnost vyplývající ze směrnice Rady 2009/119/ES. Evropská komise proto v prosinci 2020 zahájila s ČR řízení a ČR hrozí za porušení směrnice Rady 2009/119/ES sankce. V důsledku zpomalení ekonomiky v souvislosti s pandemií covidu-19 stoupla od července 2021 výše nouzových zásob nad hranici 90 dnů průměrného denního čistého dovozu i bez jejich faktického navýšení. NKÚ ale upozorňuje na riziko, že bez cíleného navýšení nouzových zásob dojde po oživení ekonomiky opět k jejich poklesu pod povinnou hranici.

2. Nouzové zásoby ropy a ropných produktů vytváří a udržuje SSHR, přičemž dle zákona o působnosti Správy státních hmotných rezerv² zajišťuje pořizování státních hmotných rezerv podle požadavků krizových plánů a při těchto činnostech postupuje v součinnosti s ostatními ústředními orgány státní správy. Dle stávající právní úpravy nenáleží do působnosti SSHR rozhodování o struktuře státních hmotných rezerv. Statut SSHR³ ukládá povinnost předkládat vládě ČR návrhy opatření týkající se jednotlivých oblastí hospodářských opatření pro krizové stavy a státních hmotných rezerv. V kontrolovaném období SSHR v rámci své působnosti předkládala prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu vládě ČR návrhy na doplnění nouzových zásob, a to včetně konkrétních návrhů variantního řešení struktury nákupu nouzových zásob ropy a ropných produktů. Poslední návrh v roce 2020 byl SSHR zpracován v souvislosti s výrazným poklesem cen ropy na světových trzích. Do doby ukončení kontroly NKÚ vláda ČR žádný z návrhů SSHR neschválila. Vzhledem k tomu, že nebylo učiněno strategické rozhodnutí o nákupu konkrétní komodity (ropy nebo konkrétního ropného produktu), která by byla žádoucí z hlediska struktury nově pořizovaných nouzových zásob ve vazbě na strategické priority ČR v oblasti energetické bezpečnosti, SSHR doplnění nouzových zásob nerealizovala.
3. V ČR se v kontrolovaném období nacházely dvě rafinérie, z nichž každá zpracovávala jiný druh ropy. Přechod na zpracování jiného druhu ropy je pro rafinérii technologicky, finančně a časově náročný. SSHR v době kontroly NKÚ disponovala pouze ropou typu REB⁴. V roce 2019 došlo k závažnému narušení dodávek ropy typu REB do ČR. SSHR na vzniklou situaci v souladu s rozhodnutím vlády ČR neprodleně reagovala a zapůjčila ropu ze státních hmotných rezerv společnosti dotčené zastavením ropovodu.
4. Nouzové zásoby ropy nebo ropných produktů je možné uskladnit na území jiného členského státu Evropské unie. SSHR v letech 2010 až 2017 uskladňovala část zásob motorové nafty u soukromé právnické osoby na území Spolkové republiky Německo. U těchto zásob byl zjištěn úbytek části skladovaného množství a v důsledku insolvence společnosti, která motorovou naftu skladovala, bylo zpochybněno vlastnické právo ČR k uskladněné naftě. Přestože se SSHR nakonec podařilo přemístit zásoby motorové nafty zpět do ČR, probíhaly v době kontroly NKÚ v této záležitosti soudní spory. V době ukončení kontroly NKÚ náklady na přemístění motorové nafty a náklady na soudní spory

---

² Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv.

³ Schválený usnesením vlády ČR ze dne 3. prosince 2001 č. 1293, o Statutu Správy státních hmotných rezerv.

⁴ REB (Russian Export Blend) je směs středně sirtých rop z Ruské federace dopravovaná do ČR ropovodem Družba.

přesáhly 124 mil. Kč, avšak tato částka není konečná. V době kontroly NKÚ neukládala SSHR žádné zásoby ropy nebo ropných produktů mimo území ČR.

5. V době kontroly NKÚ nesplňovala SSHR minimální limity rezerv požadované Ministerstvem zemědělství u pěti z devíti základních potravin. Důvodem byl zejména nezáměr firem o zapojení do systému pořizování a ochraňování státních hmotných rezerv. SSHR již podnikla některé kroky k řešení situace v oblasti rezerv potravin (například připravila změnu legislativy tak, aby mohla potraviny pouze rezervovat u výrobců, a dohodla s Ministerstvem zemědělství delší interval pro naplnění limitů). Dle NKÚ neplněním minimálních limitů rezerv některých potravin může být ohrožena připravenost ČR na krizové stavy vzniklé v oblasti zásobování obyvatelstva potravinami.
6. V roce 2020 vláda ČR stanovila v souvislosti s pandemií covidu-19 pro SSHR úkol vytvořit státní hmotné rezervy osobních ochranných prostředků, zdravotnických prostředků a dezinfekce. NKÚ na vzorku čtyř druhů osobních ochranných a zdravotnických prostředků ověřil, že je SSHR pořídila v souladu s požadavky vlády ČR a za ceny nižší, než byly limitní ceny navržené vládou.
7. NKÚ kontrolou 15 veřejných zakázek na pořizování státních hmotných rezerv a majetku nezjistil nevhodné ani neúčelné vynakládání peněžních prostředků státu. V jednom případě NKÚ zjistil pochybení ze strany SSHR při uveřejnění smlouvy na profilu zadavatele. Toto pochybení SSHR na základě upozornění NKÚ napравила již v průběhu kontroly. Na kontrolním vzorku NKÚ ověřil, že SSHR zajistila, aby byly státní hmotné rezervy uskladněné u externích subjektů připraveny na realizaci opatření v případě krizových stavů.
8. NKÚ na vzorku pronajímaného a prodaného majetku ověřil, že SSHR postupovala transparentně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Formální pochybení ze strany SSHR zjistil NKÚ pouze u opožděného vydávání faktur za nájemné v roce 2016 a 2017. U vzorku majetku pořízeného v rámci programového financování NKÚ ověřil, že SSHR majetek pořídila v souladu s cíli programu a pořízený majetek využívala k plnění svých úkolů.

II. Informace o kontrolované oblasti

Správa státních hmotných rezerv byla zřízena zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, a její působnost je upravena zákonem č. 97/1993 Sb. Činnost SSHR upravuje její statut, který schvaluje vláda ČR. SSHR je organizační složkou státu a účetní jednotkou. V čele SSHR stojí předseda, kterého jmenuje a odvolává vláda ČR.

Správa státních hmotných rezerv je ústředním orgánem státní správy v oblastech hospodářských opatření pro krizové stavy a státních hmotných rezerv. SSHR zejména zabezpečuje financování hospodářských opatření pro krizové stavy a financování, obměnu⁵,

---

⁵ Obměna položky státních hmotných rezerv je nahrazení státních hmotných rezerv novou zásobou stejné položky s cílem zachovat její jakost a nenarušit její připravenost k použití.

záměnu⁶, půjčku, uvolnění, nájem, prodej, skladování, ochraňování a kontrolu státních hmotných rezerv a podle požadavků krizových plánů i jejich pořizování.

Státní hmotné rezervy tvoří materiální zdroje nezbytné pro řešení krizových situací, za zajištění těchto zdrojů odpovídá stát. Státní hmotné rezervy **vznikají na základě požadavků krizových plánů ústředních správních úřadů**. Státní hmotné rezervy jsou majetkem státu a SSHR k nim má příslušnost hospodařit.

Z hlediska účelu se státní hmotné rezervy člení na hmotné rezervy (jejichž součástí jsou nouzové zásoby ropy a ropných produktů, základní potravinářské komodity a základní suroviny průmyslového charakteru), mobilizační rezervy, pohotovostní zásoby a zásoby pro humanitární pomoc.

Skladování státních hmotných rezerv zajišťuje SSHR ve vlastních skladovacích kapacitách nebo ve skladech organizačních složek státu či státních organizací nebo ve skladech jiných právnických nebo fyzických osob. S těmito externími subjekty SSHR uzavírá smlouvy o **ochraňování státních hmotných rezerv**. Ochrana v sobě zahrnuje nejen skladování státních hmotných rezerv, ale i jejich obměnu, kontrolu množství a kvality, naskladnění, vyskladnění a veškerou manipulaci s komoditami.

Základním plánovacím dokumentem pro zajištění opatření v oblasti nouzového hospodářství, hospodářské mobilizace a tvorby státních hmotných rezerv je **plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR**. Jeho přílohu tvoří skladba hmotných rezerv, jejich minimální limity a orientační cílové stavy a SSHR ho zpracovává na období dvou let. Po jeho projednání ve Stálé komisi předsedy SSHR pro tvorbu státních hmotných rezerv a v Bezpečnostní radě státu ho schvaluje vláda ČR. Plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR podléhá utajení ve stupni „vyhrazené“.

Zdrojem financování státních hmotných rezerv jsou kromě peněžních prostředků **přidělených SSHR ze státního rozpočtu** také **mimorozpočtové zdroje**, které SSHR získává z prodeje státních hmotných rezerv. Příjmy za prodané státní hmotné rezervy jsou převoditelné do příštího roku a nejsou příjmem státního rozpočtu. Tyto peněžní prostředky soustřeďuje SSHR na **zvláštních účtech k financování obměn a záměn státních hmotných rezerv**. Na zvláštních účtech evidovala SSHR k 31. prosinci 2020 konečný zůstatek ve výši 3 340,7 mil. Kč.

Rozpočtové příjmy SSHR v letech 2016 až 2020 vykázala v celkové výši **419,4 mil. Kč** a **rozpočtové výdaje SSHR** v letech 2016 až 2020 vykázala v celkové výši **13 628,5 mil. Kč**. K 31. prosinci 2020 SSHR disponovala **aktivy**⁷ ve výši **36 136,1 mil. Kč**, z čehož státní hmotné rezervy tvořily 26 352,1 mil. Kč a dlouhodobý hmotný majetek tvořil 5 217,7 mil. Kč.

---

⁶ Záměna položky státních hmotných rezerv je nahrazení položky státních hmotných rezerv jinou položkou, která lépe a vhodněji zabezpečí splnění účelu.

⁷ Aktiva brutto.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontrolní akce byl majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušná hospodařit Správa státních hmotných rezerv.

Kontrola byla podroben postup SSHR při nakládání s majetkem a peněžními prostředky státu a bylo ověřováno, zda SSHR postupovala hospodárně, v souladu s právními předpisy a s ohledem na náležitou přípravu opatření pro krizové stavy a zajištění státních hmotných rezerv.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2016 až 2021, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolovaný objem činil celkem 46 064,1 mil. Kč.

Kontrola v oblasti přípravy opatření pro krizové stavy a zajištění státních hmotných rezerv byla provedena na vzorku státních hmotných rezerv, a to nouzových zásob ropy a ropných produktů, potravin a osobních ochranných a zdravotnických prostředků. Kontrola bylo podrobeno nejen pořízování těchto státních hmotných rezerv, ale i zajištění jejich ochraňování a v případě potravin i zajištění jejich obměny.

Kontrola nastavení podmínek ochraňování a plnění smluvních povinností ochraňovatelů byla v případě nouzových zásob ropy a ropných produktů provedena u všech smluv o ochraňování, které byly v době kontroly platné a zároveň na jejich základě skutečně probíhalo po celou dobu kontrolovaného období ochraňování. Kontrolovaný objem výdajů vynaložených na ochraňování ropy a ropných produktů v období let 2016 až 2020 činil 7 271,7 mil. Kč. V případě ochraňování a obměny vybraných potravin byla kontrola provedena na vzorku komodit vybraných pro kontrolu veřejných zakázek a kontrolovaný objem je zahrnut v kontrolovaném objemu veřejných zakázek. U vzorku osobních ochranných a zdravotnických prostředků nebyla kontrola nastavení podmínek ochraňování a plnění smluvních povinností ochraňovatelů realizována, neboť jejich ochraňování zajišťuje sama SSHR.

Kontrola veřejných zakázek byla provedena na vzorku 15 veřejných zakázek: nákupy benzínu, motorové nafty, leteckého petroleje, filtračních polomasek FFP3, ochranných obleků, plicních ventilátorů, vyšetřovacích ochranných rukavic, sušeného plnotučného mléka, stolního másla, zmrazeného masa, přírodních sýrů, cukru krystalu, pořízení majetku pro videokonference, pořízení technického zhodnocení sila Blovice a s tím souvisejícího výkonu správce stavby sila Blovice. Finanční objem zkontrolovaných veřejných zakázek činil 1 841,2 mil. Kč.

Kontrola nakládání s majetkem byla provedena na vzorku z oblasti prodeje nemovitého majetku a vyřazování tohoto majetku z majetkové evidence a pronájmů nemovitého majetku. Dále byla kontrola podrobená činnost SSHR jako správce programu ev. č. 174V11 *Rozvoj a obnova materiálně technické základny systému řízení SSHR* a zařazování majetku pořízeného v rámci programového financování do majetkové evidence (na vzorku zařízení pro videokonference, technického zhodnocení sila Blovice a s tím souvisejícího výkonu

funkce správce stavby). Kontrole bylo dále podrobeno provádění řádné inventarizace. Kontrolovaný objem u vzorku šesti prodejmů nemovitého majetku a jeho vyřazení z majetkové evidence činil 49,3 mil. Kč. U vzorku sedmi pronájmů nemovitého majetku, u kterého byla SSHR v pozici pronajímatele, činil kontrolovaný objem 19,8 mil. Kč. Kontrolovaný objem u programu ev. č. 174V11 *Rozvoj a obnova materiálně technické základny systému řízení SSHR* činil 745,7 mil. Kč, což byla výše čerpaných peněžních prostředků na realizaci programu se stavem k 31. prosinci 2020. Kontrola provádění řádné inventarizace byla provedena u inventarizace za rok 2020, ve kterém činila hodnota aktiv SSHR ke dni 31. prosince celkem 36 136,1 mil. Kč. Do kontroly bylo zahrnuto i nakládání s přijatými úroky na zvláštních účtech k financování obměn a záměn státních hmotných rezerv v roce 2020 ve výši 0,271 mil. Kč.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Povinnosti stanovené směrnicí Rady EU u nouzových zásob ropy a ropných produktů

Členské státy EU jsou povinny vytvářet a udržovat nouzové zásoby ropy a ropných produktů za účelem řešení situací, kdy dojde k významnému a náhlému poklesu dodávek ropy a ropných produktů do EU nebo do členského státu. Tuto povinnost ukládá členským státům EU směrnice Rady 2009/119/ES s tím, že od 1. ledna 2013 jsou povinny udržovat své nouzové zásoby v množství, které odpovídá přinejmenším 61 dnům průměrné denní domácí spotřeby nebo 90 dnům průměrného denního čistého dovozu podle toho, která z těchto dvou hodnot je vyšší. **ČR vykazuje úroveň nouzových zásob ropy a ropných produktů ve dnech průměrného denního čistého dovozu.** V právním řádu ČR je oblast nouzových zásob ropy a ropných produktů upravena zákonem o nouzových zásobách ropy⁸ a vyhláškou č. 165/2013 Sb.⁹, do nichž byla transponována směrnice Rady 2009/119/ES. **Nouzové zásoby jsou součástí státních hmotných rezerv** a dle zákona o nouzových zásobách ropy je **vytváří a udržuje SSHR.**

SSHR udržuje od roku 2012 ve státních hmotných rezervách téměř konstantní množství nouzových zásob ropy a ropných produktů. Úroveň nouzových zásob vyjádřená ve dnech průměrného denního čistého dovozu je ovlivňována ekonomickým vývojem ČR. Postupné ožívání ekonomiky ČR od roku 2014 se projevilo růstem dovozu ropy a ropných produktů do ČR (zejména nárůstem dovozu pohonných hmot), což při téměř neměnném množství nouzových zásob vedlo k tomu, že od **dubna 2017 do června 2021 se úroveň nouzových zásob pohybovala pod minimální úrovní 90 dnů** průměrného denního čistého dovozu požadovanou EU. ČR tímto neplnila požadavek definovaný ve směrnici Rady 2009/119/ES. V důsledku zpomalení ekonomiky vlivem pandemie covidu-19 a tím i nižšího dovozu ropy a ropných produktů dosáhla úroveň nouzových zásob v době ukončení kontroly 94,43 dne průměrného denního čistého dovozu (údaj k 1. červenci 2021). NKÚ však upozorňuje, že

⁸ Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy).

⁹ Vyhláška č. 165/2013 Sb., o druzích ropy a skladbě ropných produktů pro skladování v nouzových zásobách ropy, o výpočtu úrovně nouzových zásob ropy, o skladovacích zařízeních a o vykazování nouzových zásob ropy.

v případě, že nedojde k navýšení nouzových zásob, tak po oživení ekonomiky se ČR vrátí pod požadovanou hranici a **opět nebude plnit povinnost danou zákonem o nouzových zásobách ropy a směrnici Rady 2009/119/ES.**

NKÚ ověřil, že SSHR v souladu se zákonem o nouzových zásobách ropy informovala Evropskou komisi a Ministerstvo průmyslu a obchodu o poklesu nouzových zásob pod povinné minimum, uvedla příčiny tohoto stavu (růst dovozů ropy a ropných produktů související s růstem ekonomiky a průmyslové výroby v ČR) a informovala o krocích, které učinila ke zpětnému doplnění nouzových zásob. SSHR informovala vládu o nouzových zásobách ropy a navrhovala vládě ČR jejich navýšení. Evropská komise zahájila v prosinci 2020 s ČR řízení o porušení *Smlouvy o fungování Evropské unie* týkající se nedodržení povinnosti udržovat minimální úroveň nouzových zásob dle směrnice Rady 2009/119/ES. **Za neplnění závazků v období od 1. dubna 2017 do 30. června 2021 hrozí ČR ze strany Evropské unie sankce.** V době kontroly NKÚ probíhala oficiální komunikace v této záležitosti na úrovni Evropské komise, Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva zahraničních věcí.

V období, kdy ČR neplnila povinnost udržovat minimální nouzové zásoby ropy a ropných produktů, neplnily dle veřejných zdrojů tuto povinnost další tři státy Evropské unie, a to konkrétně Bulharsko, Rumunsko a Kypr. Ostatní členské země svou povinnost plnily.

2. Strategické rozhodnutí o pořízení konkrétního druhu ropy nebo ropných produktů

Ropa a ropné produkty představují významný zdroj primární energie a na jejich dovozu je ČR závislá. **Patří k základním strategickým komoditám, které zajišťují energetickou bezpečnost ČR.** Zajištění energetické bezpečnosti ČR včetně udržení zásob ropy a ropných produktů nad úrovní 90 dnů průměrného denního čistého dovozu patří mezi strategické priority ČR definované vládou ve *Státní energetické koncepci České republiky*¹⁰. Vláda ČR rovněž v *Bezpečnostní strategii České republiky 2015*¹¹ definovala mimo jiné svou prioritu vytvářet předpoklady pro tvorbu strategických rezerv státu.

Dle svého statutu předkládá SSHR vládě ČR návrhy na opatření týkající se jednotlivých oblastí hospodářských opatření pro krizové stavy a státních hmotných rezerv. SSHR dle zákona o působnosti Správy státních hmotných rezerv pořizuje státní hmotné rezervy v součinnosti s ostatními ústředními orgány státní správy. **SSHR sama nerozhoduje o skladbě státních hmotných rezerv, ale pořizuje je na základě požadavků definovaných v krizových plánech ústředních orgánů státní správy.** Souhrn těchto požadavků zapracovává SSHR do *plánů vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR*, které jsou zpracovávány na období dvou let a které SSHR po jejich posouzení Bezpečnostní radou státu¹² předkládá ke schválení vládě ČR. Plány na léta 2019–2020 a na léta 2021–2022 však vláda ČR neschválila. V prvním případě na základě rozhodnutí Ministerstva průmyslu

¹⁰ Schválená usnesením vlády ČR ze dne 18. května 2015 č. 362, *o Státní energetické koncepci České republiky*. Státní energetická koncepce je klíčovým strategickým dokumentem ČR v oblasti energetiky. Dokument je veřejně dostupný na <https://www.mpo.cz/dokument158012.html>.

¹¹ Schválená vládou ČR v únoru 2015.

¹² Bezpečnostní rada státu je stálým pracovním orgánem vlády pro koordinaci problematiky bezpečnosti České republiky a přípravu návrhů opatření k jejímu zajišťování. Tvoří ji předseda vlády a další členové vlády podle rozhodnutí vlády.

a obchodu tento plán ke schválení vládě ČR nepředložit a v druhém případě z rozhodnutí vlády ČR plán z důvodu krizové situace v souvislosti s pandemií covidu-19 neprojednávat.

SSHR dále v kontrolovaném období vypracovala materiály určené k projednání vládou ČR, tyto materiály se týkaly konkrétně jen navýšení nouzových zásob. V roce 2017 SSHR zpracovala a prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu předložila vládě ČR materiál *Navýšení nouzových zásob ropy a ropných produktů*, který **zahrnoval variantní řešení**, a to jak návrh na nákup směsi nízkosírných rop, tak návrh na nákup motorové nafty a automobilového benzínu. Zdrojem pro financování nákupu ropy nebo ropných produktů měly být mimorozpočtové zdroje SSHR. Vláda ČR uvedený materiál v červnu 2017 projednala, nicméně nepřijala k němu usnesení.

V červenci 2018 SSHR prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu zaslala do meziresortního připomínkového řízení **aktualizaci materiálu** *Navýšení nouzových zásob ropy a ropných produktů*. Tento materiál nebyl k projednání vládě ČR předložen.

V souvislosti s **výrazným poklesem cen ropy na světových trzích** se předseda SSHR v březnu 2020 písemně obrátil na Ministerstvo průmyslu a obchodu s návrhem na doplnění nouzových zásob. Následně byl předseda SSHR ministrem průmyslu a obchodu písemně informován, že s ohledem na situaci spojenou s pandemií covidu-19 **není doplnění nouzových zásob ropy a ropných produktů aktuální vládní prioritou**.

Z výše uvedeného je zřejmé, že SSHR vypracovala návrhy na doplnění nouzových zásob, žádný návrh SSHR však nebyl vládou ČR schválen. Do doby ukončení kontroly NKÚ **nebylo přijato strategické rozhodnutí** o struktuře nově pořizovaných nouzových zásob ve vazbě na strategické priority ČR v oblasti energetické bezpečnosti. S ohledem na absenci takového strategického rozhodnutí **Správa státních hmotných rezerv doplnění nouzových zásob nerealizovala**.

3. Absence nízkosírné ropy v nouzových zásobách

Na území ČR se nacházejí dvě rafinérie, v Kralupech nad Vltavou a v Litvínově. V době kontroly NKÚ byly **nouzové zásoby ropy tvořeny výhradně zásobami ropy typu REB zpracovatelné v rafinérii v Litvínově**. V rafinérii v Kralupech nad Vltavou bez zásadní úpravy technologie nelze ropu typu REB zpracovávat. Technologie rafinérie v Kralupech nad Vltavou je uzpůsobena zpracování nízkosírné ropy.

Na konci dubna 2019 došlo ke kontaminaci ropy v ropovodu Družba a následně k zastavení dodávek ropy typu REB z Ruské federace do zemí napojených na ropovod Družba. V případě ČR se jednalo o období od 26. dubna 2019 do 27. května 2019. Došlo tak **k závažnému narušení dodávek ropy do ČR** po dobu jednoho měsíce a vznikla tím mimořádná situace ve smyslu zákona o nouzových zásobách ropy. Kontaminace ropy v ropovodu Družba se nepříznivě dotkla zásobování ropou rafinérie v Litvínově. V důsledku této situace požádala společnost provozující tuto rafinérii o zápůjčku ropy ze státních hmotných rezerv. V souladu se zákonem o nouzových zásobách ropy zapůjčila SSHR na základě rozhodnutí vlády ČR dotčené společnosti ropu ze státních hmotných rezerv. SSHR byla v roce 2019 **náležitě připravena reagovat na vzniklou mimořádnou situaci** výpadku dodávek ropy ropovodem Družba.

Nouzové zásoby ale v kontrolovaném období neobsahovaly zásoby nízkosírné ropy. SSHR by v případě vzniku závažného narušení dodávek nízkosírné ropy nemohla na mimořádnou situaci reagovat tak, jako zareagovala v případě výpadku ropovodu Družba v roce 2019. Dle NKÚ **v důsledku absence nízkosírné ropy v nouzových zásobách hrozí riziko**, že by rafinerie v Kralupech nad Vltavou nebyla schopna využít nouzové zásoby ropy bez zásadní technologické úpravy, která je časově náročná a přináší s sebou výrazné finanční náklady. Dle NKÚ by SSHR doplněním nouzových zásob o zásoby nízkosírné ropy na základě strategického rozhodnutí vlády ČR o pořízení uvedené komodity toto **riziko eliminovala** a zároveň by **zvýšila svou připravenost na řešení mimořádných situací**.

4. Uskladnění nouzových zásob na území cizích států

Zákon o nouzových zásobách ropy umožňuje uskladnit nouzové zásoby na území jiného členského státu Evropské unie. **ČR je oprávněna ukládat nouzové zásoby ve skladovacích zařízeních na území Spolkové republiky Německo** (dále jen „SRN“), a to na základě bilaterální dohody uzavřené mezi vládou SRN a vládou ČR dne 12. ledna 2004¹³. Na území SRN byly fyzicky skladovány zásoby motorové nafty v období od září 2010 do prosince 2017, přičemž v období od 12. října 2016 do 20. prosince 2017 byl realizován jejich transport zpět na území ČR.

Nouzové zásoby byly na území SRN skladovány u soukromé právnické osoby. Výběr této společnosti nebyl předmětem kontroly NKÚ, neboť byl realizován před kontrolovaným obdobím. S ohledem na reálné riziko insolvence společnosti usilovala SSHR o transport nouzových zásob uložených v SRN zpět na území ČR. Fyzické vyskladnění však nebylo možné z důvodu nefunkční železniční vlečky ve skladovacím areálu. SSHR na základě měření provedeného celní správou navíc **zjistila v SRN částečný úbytek skladované nafty**. Dne 8. prosince 2014 bylo v SRN zahájeno insolvenční řízení na majetek společnosti. SSHR dne 19. prosince 2014 odeslala insolvenčnímu správci návrh na vynětí motorové nafty z majetkové podstaty společnosti a její vydání zpět na území ČR, ten však její vydání ze skladu v SRN odmítl s tím, že **neuznal vlastnictví ČR** ke skladovaným nouzovým zásobám. Následně v roce 2015 a počátkem roku 2016 byla učiněna ze strany SSHR řada kroků a jednání s insolvenčním správcem s cílem dosáhnout vydání nouzových zásob. Jednání s ohledem na uzavřenou bilaterální dohodu mezi ČR a SRN probíhala i na úrovni obou států. Dne 12. července 2016 uzavřela SSHR s insolvenčním správcem *dohodu o vyskladnění*, která **opravňovala SSHR k přepravě uskladněných nouzových zásob na území ČR**. Převoz motorové nafty ze SRN na území ČR byl uskutečňován v období od 12. října 2016 do 20. prosince 2017.

Chybějící množství motorové nafty bylo předmětem vyšetřování ze strany Policie ČR. SSHR podala dne 1. března 2021 u Městského soudu v Praze návrh na přiznání nároku na náhradu škody ze strany obžalovaných ve výši cca 144 mil. Kč. Přestože insolvenční správce souhlasil s vyskladněním motorové nafty a s jejím transportem na území ČR, **zpochybnil vlastnické právo ČR k nouzovým zásobám** uskladněným na území SRN a vyjádřil svůj úmysl nechat

---

¹³ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 37/2004 Sb. m. s., o sjednání Dohody mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o započítání zásob ropy a ropných produktů České republiky uskladněných ve Spolkové republice Německo; dohoda byla uzavřena dne 12. ledna 2004 na dobu neurčitou. Tato dohoda zahrnovala mj. ustanovení, že uskladněné nouzové zásoby mohou být kdykoliv bez překážky převezeny na území ČR.

v této otázce rozhodnout příslušné soudy postupující podle německého právního řádu. Vlastnictví motorové nafty bylo v době ukončení kontroly předmětem probíhajícího soudního sporu. V době kontroly NKÚ dosáhly výdaje vynaložené SSHR v přímé souvislosti s řešením problémů spojených s redislokací nouzových zásob uložených na území SRN více než 124 mil. Kč. Tyto **výdaje však nejsou definitivní** a v dalším období bude docházet k jejich růstu v důsledku pokračujících soudních sporů.

Problémy spojené s vydáním, úbytkem a návratem motorové nafty na území ČR a související soudní spory poukázaly na **možné problémy spojené s uskladňováním nouzových zásob mimo území ČR**. Od konce roku 2017 do doby ukončení kontroly ukládala SSHR veškeré nouzové zásoby ve skladovacích zařízeních umístěných na území ČR.

5. Neplnění minimálních limitů rezerv některých potravin

SSHR vytváří rezervy základních potravin na základě požadavků Ministerstva zemědělství a Ministerstva obrany. **SSHR v době kontroly NKÚ nenaplnovala minimální limity definované Ministerstvem zemědělství u pěti z devíti druhů základních potravin.**

SSHR postupovala při pořizování komodit v souladu s platnými právními předpisy. Neplnění limitů u potravin zdůvodnila SSHR zejména nezájmem trhu. NKÚ z přehledu veřejných zakázek vyhlášených v období let 2016 až 2020 zjistil, že SSHR vyhlásila celkem 78 veřejných zakázek na pořízení a ochraňování potravin. Z tohoto počtu bylo 47 veřejných zakázek, tj. cca 60 %, zrušeno zejména **z důvodu nepodání žádné nabídky**. Jako další důvod neplnění minimálních limitů u některých potravin uvedla SSHR omezení vyplývající z aktuální legislativy. Zejména ze zákona o působnosti Správy státních hmotných rezerv, který stanoví, že hmotné rezervy musí SSHR nakoupit do majetku státu, a **nepřipouští jiné formy jejich pořízení**. K tomu SSHR v roce 2020 připravila dílčí novelu zákona o SSHR, kterou zaslala do meziresortního připomínkového řízení dne 4. prosince 2020. Součástí novely bylo vytvoření podmínek pro zcela nový způsob pořizování státních hmotných rezerv, a to formou jejich **rezervace u vlastníka**. V důvodové zprávě k novele SSHR doplnila, že tato forma pořízení státních hmotných rezerv v modifikované formě již dlouhodobě funguje např. ve Slovinsku a ve svém právním řádu má tento systém zavedeno i Polsko či Slovensko. Vláda ČR do doby ukončení kontroly tuto dílčí novelu neprojednala.

Kvůli naplnění minimálních limitů rezerv potravin došlo mezi SSHR a Ministerstvem zemědělství k dohodě. Původní požadavek na navýšení zásob potravinových komodit ve státních hmotných rezervách jednorázově na 15 dnů průměrné spotřeby rozloží SSHR časově tak, aby navýšení každoročně představovalo nárůst o jeden den průměrné spotřeby. Nicméně dle NKÚ neplněním minimálních limitů stanovených Ministerstvem zemědělství **může být až do doby jejich naplnění ohrožena připravenost ČR na krizové stavy v oblasti potravin.**

6. Nákup ochranných a zdravotnických prostředků

V souvislosti s pandemií covidu-19 byl usnesením vlády ČR ze dne 18. května 2020 č. 549¹⁴ a usnesením vlády ČR ze dne 27. července 2020 č. 808¹⁵ stanoven pro SSHR úkol vytvořit zásoby osobních ochranných prostředků, zdravotnických prostředků a dezinfekce na dva měsíce v celkové hodnotě 3 058,726 mil. Kč bez DPH. Součástí usnesení vlády ČR ze dne 18. května 2020 č. 549 byla příloha s návrhy limitních cen. NKÚ ke kontrole vybral vzorek čtyř druhů osobních ochranných a zdravotnických prostředků, které SSHR pořídila v roce 2020, a to konkrétně 1 109 000 ks filtračních polomasek (respirátorů) FFP3 bez výdechového ventilu, 1 479 000 ks ochranných obleků, 1 500 ks plicních ventilátorů a 45 000 000 ks vyšetřovacích ochranných rukavic.

NKÚ ověřil, že při pořizování vybraných osobních ochranných a zdravotnických prostředků postupovala SSHR při výběrových řízeních na dodavatele v souladu s příslušnými usneseními vlády ČR a tyto vybrané osobní ochranné a zdravotnické prostředky zajistila za ceny nižší, než byly limitní ceny navržené vládou¹⁶. SSHR při jejich pořizování zohledňovala jak hledisko ceny, tak hledisko kvality a termínů dodání.

Tabulka č. 1: Porovnání jednotkových cen vybraných osobních ochranných a zdravotnických prostředků navržených vládou ČR a skutečně pořízených SSHR

Vzorek osobních ochranných a zdravotnických prostředků	Limitní cena v usnesení vlády ČR (v Kč bez DPH za kus)	Pořizovací cena SSHR (v Kč bez DPH za kus)
Filtrační polomaska (respirátor) FFP3	144	69 až 142
Ochranný oblek	250	172 až 179
Rukavice vyšetřovací ochranné	4,44	2,88

Zdroj: usnesení vlády ČR ze dne 18. května 2020 č. 549, usnesení vlády ČR ze dne 9. listopadu 2020 č. 1163¹⁷ (aktualizace jednotkové ceny rukavic vyšetřovacích ochranných), smlouvy uzavřené s vítěznými uchazeči.

7. Veřejné zakázky

NKÚ kontrole podrobil celkem 15 veřejných zakázek realizovaných SSHR, z toho 12 veřejných zakázek na pořízení a ochraňování státních hmotných rezerv a 3 veřejné zakázky na pořízení majetku. NKÚ u těchto vybraných veřejných zakázek ověřil, že **postup SSHR byl transparentní a v souladu s právními předpisy**¹⁸. Pouze v jednom případě NKÚ zjistil pochybení při uveřejnění smlouvy a skutečně uhrazené ceny na profilu zadavatele. SSHR na základě upozornění NKÚ toto pochybení ještě v průběhu kontroly napravila.

NKÚ u vzorku nezjistil nehospodárné ani neúčelné použití rozpočtových nebo mimorozpočtových zdrojů. NKÚ u vzorku ověřil, že SSHR zajistila v případech, kdy jsou státní hmotné rezervy ochraňovány externími subjekty, aby smluvní podmínky byly jasné,

¹⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 18. května 2020 č. 549, o návrhu na vytvoření státních hmotných rezerv pro zajištění osobních ochranných prostředků a zdravotnických prostředků za krizových stavů a o změně usnesení vlády ČR ze dne 30. března 2020 č. 349, k zajištění nákupu ochranných prostředků a dalšího vybavení Ministerstvem zdravotnictví.

¹⁵ Usnesení vlády ČR ze dne 27. července 2020 č. 808, o analýze schopností českého průmyslu zabezpečit výrobu osobních ochranných prostředků a zdravotnických prostředků z tuzemských zdrojů.

¹⁶ Vláda ČR u vybraného vzorku nenavrhl jednotkové ceny plicních ventilátorů.

¹⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 9. listopadu 2020 č. 1163, k pořízení vyšetřovacích (ochranných) rukavic do pohotovostních zásob státních hmotných rezerv.

¹⁸ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, a zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

konkrétní, zajišťovaly účelné vynakládání peněžních prostředků státu a nebyly pro stát nevýhodné. Dále u vybraného vzorku NKÚ ověřil, že SSHR kontrolovala, zda ochraňovatelé dodržují smluvní podmínky, a uplatnila sankce v případě nedodržení smluvních podmínek. U vybraného vzorku smluv SSHR zajistila, aby ochraňovatelé vytvořili optimální podmínky pro uskladnění státních hmotných rezerv, prováděli případnou obměnu potravin za ceny vzešlé z výběrových řízení a aby uskladněné rezervy byly připraveny na realizaci opatření v případě krizových stavů.

8. Oblast hospodaření s majetkem

SSHR v kontrolovaném období ke skladování státních hmotných rezerv využívala jak nemovitý majetek, ke kterému měla příslušnost hospodařit, tak skladovací kapacity externích subjektů. K využívání skladů těchto externích subjektů přistupovala zejména v případech, kdy nedisponovala vhodnými vlastními skladovacími kapacitami (např. v případě potravin, které nejsou trvanlivé a vyžadují chlazení nebo mrazení).

SSHR v kontrolovaném období analyzovala a optimalizovala využívání nemovitého majetku, se kterým měla příslušnost hospodařit. **Optimalizaci nevyužívaného majetku prováděla formou pronájmů nebo prodejů.** V případě obilných sil byl však prodej nebo pronájem limitován majetkovými vztahy, kdy u šesti ze sedmi sil měla SSHR příslušnost hospodařit s budovou sila, ale neměla příslušnost hospodařit k pozemkům, na kterých se sila nacházela.

U vzorku sedmi smluv o pronájmu nemovitého majetku, u kterého byla SSHR v pozici pronajímatele, a u vzorku šesti kupních smluv o prodeji nemovitého majetku kontrola ověřila, že **SSHR postupovala transparentně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Pouze v případě fakturace nájemného zjistil NKÚ pochybení** ze strany SSHR v letech 2016 a 2017, kdy SSHR vyhotovila v devíti případech faktury za nájemné později, než stanovily uzavřené smlouvy, a v důsledku toho zaplatili nájemci nájemné opožděně.

SSHR byla v kontrolovaném období správcem programu ev. č. 174V11 *Rozvoj a obnova materiálně technické základny systému řízení SSHR*. Dokumentaci programu schválilo Ministerstvo financí v červenci 2015. **NKÚ ověřil, že obsahovala všechny povinné náležitosti** dané zákonem o rozpočtových pravidlech¹⁹. NKÚ ke kontrole výdajů čerpaných v rámci programu vybral nákup zařízení pro videokonference, realizaci technického zhodnocení sila Blovice a s tím související financování výkonu funkce správce stavby. NKÚ u těchto výdajů ověřil, že je SSHR vynaložila v souladu s cíli programu a pořízený majetek využívala k plnění svých úkolů. **NKÚ ověřil, že u uvedeného vzorku byl postup SSHR při pořizování majetku účelný a hospodárný.**

NKÚ ověřil, že za rok 2020 SSHR **provedla řádnou inventarizaci** majetku a závazků. NKÚ nezjistil u vzorku **žádné chyby v evidenci majetku** u vyřazování majetku ani u zařazování majetku do evidence. Dále NKÚ ověřil, že SSHR **v souladu s rozpočtovými pravidly** vedla k financování obměn a záměn státních hmotných rezerv zvláštní účty u České národní banky a že převedla v roce 2020 z devizového zvláštního účtu na svůj rozpočtový příjmový účet přijaté úroky k 31. prosinci 2019 a k 31. březnu 2020.

---

¹⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
ev. č.	evidenční číslo
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
nouzové zásoby	nouzové zásoby ropy a ropných produktů
REB	Russian Export Blend – směs středně sirných rop z Ruské federace
SRN	Spolková republika Německo
SSHR	Správa státních hmotných rezerv

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu

Ročník 29.

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Jankovcova 1518/2, 170 04 PRAHA 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 430

E-mail: vestnik@nku.cz

Částka 6/2021 vyšla dne 31. prosince 2021

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)

